

ΧΡΙΣΤΟΜΑΘΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΓΙΑ ΤΟ ΑΡΧΙΚΟ ΣΚΟΛΙΟ

ΜΕΡΟΣ Ι

ΣΙΝΤΑΓΜΕΝΙ ΑΠ' ΤΕΣ

Σ. Μ. ΜΠΡΑΙΛΟΦΣΚΑΓΙΑ κα Μ. Α. ΡΙΜΠΣΙΚΟΒΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΟ „ΚΟΜΥΝΙΣΤΙΣ“
ΚΡΙΜΣΚΑΓΙΑ
1936

Αν μέσα σ' αφο το βιβλίο ανακαλίψετε κάποιες ελί-
πς ις παρακαλούμε να το γυρίσετε πίσω μαζί μ' αφο το
χαρτι για να πάρετε άλλο.

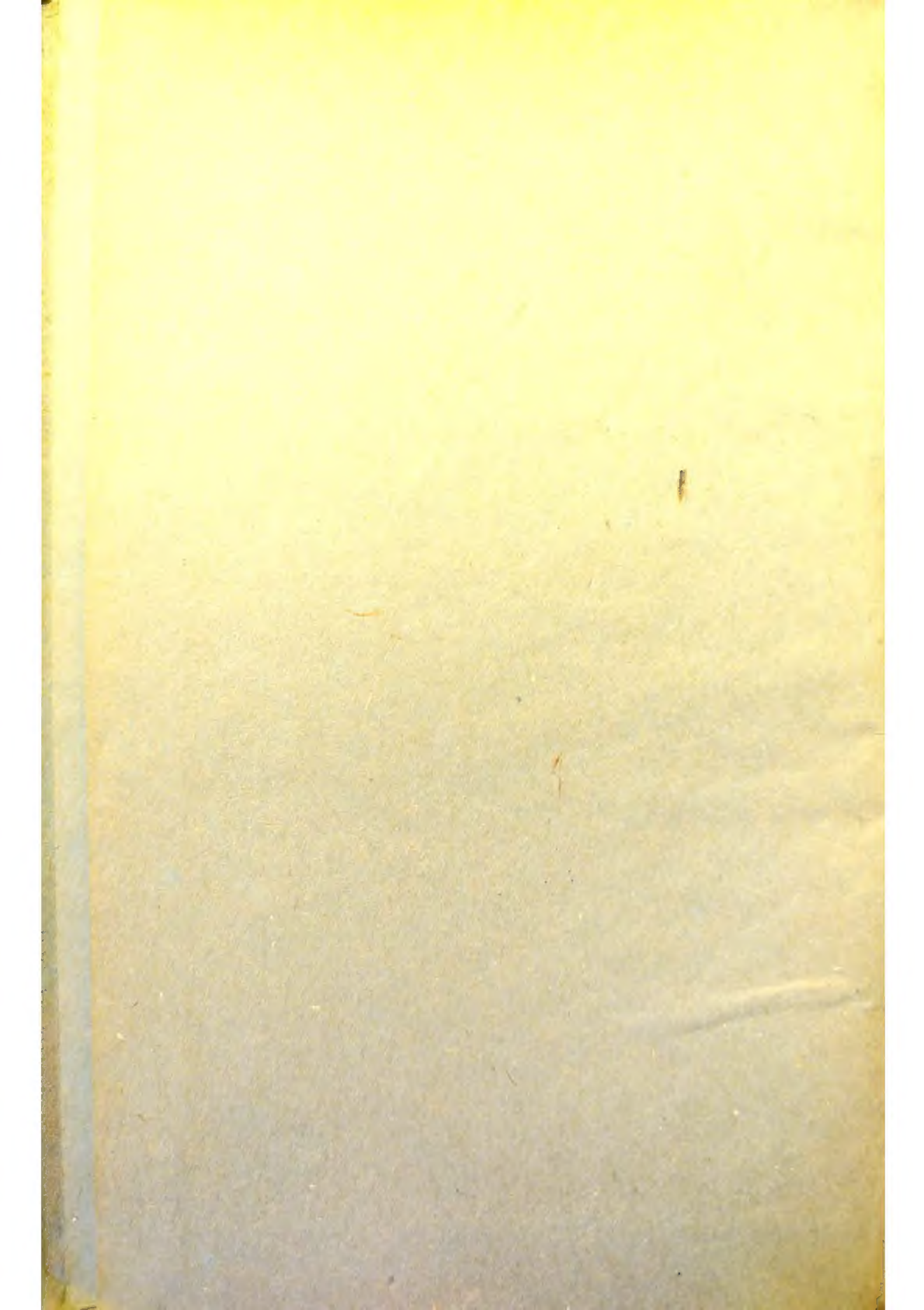
ΕΚΔΟΤΙΚΟ „ΚΟΜΥΝΙΣΤΙΣ“

ΣΤ. ΚΡΙΜΣΚΑΓΙΑ.

При обнаружении деффекта в книге, прось-
ба вернуть ее для обмена, вместе с настоящей
вкладкой.

ИЗД-ВО „КОММУНИСТИС“ ст. КРЫМ-
СКАЯ АЗЧЕРКРАЯ ГРЕЧЕСКОГО РАЙОНА

D 18

2892

ΧΡΙΣΤΟΜΑΘΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΜΕΡΟΣ Ι

ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΤΑΞΗ
Τῆς ΑΡΧΙΚῆς ΣΧΟΛῆς

ΣΙΝΤΑΓΜΕΝΙ ΑΠ' ΤΗ
Σ. Μ. ΜΠΡΑΙΛΟΦΕΚΑΓΙΑ καὶ Μ. Α. ΡΙΜΠΝΙΚΟΒΑ

Εγκρίθηκε ἀπ' το λαϊκὸ ἐπιτροπάτο τῆς Πεδίας.
Ἡ μετάφρασι καὶ συμπλήρωσι ἐγκρίθηκε καὶ ἐπιχειρήθηκε
ἀπ' το διεφθιντὶ το τμήματος τῆς λαϊκῆς μόρφωσης
το Αζόβο-Μαβροθλασίτικου Κράι.

ΕΚΔΟΣΙ ΤΡΙΤΗ

ΕΚΔΟΤΙΚΟ „ΚΟΜΥΝΙΣΤΙΣ“
ΚΡΙΜΕΚΑΓΙΑ
1936

1841
11/11
P. 100

21/11

21/11

21/11

ΤΟ ΧΙΝΟΠΟΡΟ.

Τί έχις, αγέρι, μες' στα θάσι
κι αναστενάζις θλιβερα;
— Τα μαδιμένα κλέο λυλὺδια,
πυ μυ μιρόναν τα φτερα.

— Γιατί, νεράκι, στὶν κιλάδα
θλιμένο τραγουδὶς σκοπο;
— Κλέο τι χαμένι πρασινάδα
πῦτρεχα μέσα χαροπο.

— Γιατί, γιατί, τρελο πυλάκι,
τόρα με πόνο κελαιδὶς;
— Κλέο τὶς ἀνικσὶς τὰ κάλι,
πυ πέταχσαν ἀπο τι γις.

Κ. ΧΑΤΖΟΠΥΛΟΣ.

Ροτίματα.

1. Πὺς παραστένι ο πιτις τὸ χινόπορο;
2. Τί λεί στο πρότο τετράστιχο;
3. Τί στο δέφτερο κε
4. τί στο τρίτο τετράστιχο;

ΒΡΟΧΙ ΧΑΛΑΖΜΟΣ ΚΟΖΜΥ.

Εχίνο τὸ ἀπόγεμα ἰ ζέστι ἴταν ἀνιπόφορι.

Τὰ πεδία περπατύσαν στο δρόμο κσιπόλιτα. Τὰ μικρα ἴχαν
μίνι μόνο με τὸ πυκάμισο, μα κε τὰ ἄλα ἔχαναν ὅτι μπορύσαν
για νᾶνε πιο κσαλαφρομένα.

Κατα τὶς πέντε-πεντέμισι τὸ ἀπόγεμα ἰ ζέστι ἴχε φτάσι πια

στο απροχόρετο. Ο κόζμος ανάσενε με δυσκολία κι ότε ένα φιλαράκι δεν κυνιόταν στα δέντρα.

Τα παράθιρα τον σπιτιον ήταν ορθάνιχτα, μα τι το όφελος, αφού έτσι έμπενε πιότερι ζέστι μέσα.

— Σίγυρα θάχουμε μπόρα, έπε ι μιτέρα, βλέποντας τον ουρανο. Βαθια στον ορίζοντα φάνιζε κιόλας ένα μάβρο σίνεφο, στενόμαχρο. Προχορύσε όμος τόσο αργα, πυ θα στιχιμάτιζες, πως ήταν κολιμένο στον ουρανο.

Ακσαφνα, κε χορις να το περιμένι κανις, σικνόθηκε ένας άνεμος δεμονιζμένος, πυ έκανε τα παράθιρα να χτιπυν στον τίχο κε να σπάζυν γραμι.

Ι σκόνι σικονόταν σε στρόβιλος κι ανέβενε στον ουρανο, σαν τεράστια κολόνα ι έμπενε σα σίνεφο απ' τ' ανιχτα παράθιρα κε γέμιζε τα σπίτια.

Ι μιτέρα έτρεχσε μάνι-μάνι να κλίσι τα παράθιρα, μα δεν τα κατάφερνε, τόσο πρελα φισύσε ο άνεμος. Το ένα παραθιρόφιλο κσαναχτίπιζε στον τίχο κε το μεγάλο τζάμι γίνιχε χίλια κομάτια. Ι γλάστρες σίγυρα θα νκρεμίζονταν κι αφτες κάτω, αν δεν πρόφτεναν να τις πάρυν απ' τι σανίδα, πυ ίχαν μπροστα στο παράθιρο.

Ο αγέρας τάραζε τα δέντρα τυ περιβολιυ κε τάχανε να παραδέρνυν τρελα. Αστραπσε, κε σε λίγο ακολούθισε ένα άγριο, ένα τρομερο μπουμπυνιτο, σα να νκρεμύσε ο ουρανος. Ι βροχι έδερνε τα κλιστα παράθιρα ι έμπενε απ' τα σπαζμένα τζάμια κε πλιμιρύσε το πάτομα.

Έτρεχσε τότε ο Μιχάλις, ο μεγαλύτερος απ' όλυσ, κ' έφερε απ' τιν αποθήκι κάτι παλιες σανίδες κε τις κάρφωσε στα παράθιρα με τα σπαζμένα τζάμια. Ι Φύλα πάλι με το σφυνκαρόπανο στο χέρι μάζεβε απ' το πάτομα τα νερα. Ιστερα όλα τα πεδια πίγαν κ' έχατσαν γίρο απ' τι μιτέρα, κι όταν άστραπτε κε το δομάτισ φοτιζόταν άκσαφνα, σαν απο χιλιάδες ιλεχτριχα, σφαλύσαν τα μάτια-τους.

Πιότερο όμος τρόμαζαν απο τις βροντες, πυ χάλαγαν τον κόζμο με το μπουμπυνιτό-τους.

Μπουρρρ! Μπουρρρ! έτσι πυ ι τίχι έτρεμαν. Ι μιτέρα, τι να χάνι, χάιδεβε τα κεφαλάκια-τους κε τυς έδινε κυράγιο.

Ιστερα απο μισι όρα πέρασε ι μπόρα, μα απο μακρια ακόγονταν ακόμα ι βροντες κε φότιζαν ι αστραπες.

Σε λίγο όμος άνιχσαν πάλι τα παράθιρα κε τα πεδια κατέβιχαν στο περιβόλι. Έτρεχσαν να δυν, μίπος τυς κατάστρεψε ι μπόρα τις βραγιες.

Π. ΧΑΡΙΣΙΣ.

Αεκισι.

1. Πιός απο εχς θιμάτε μια τέτια μπόρα κε μπορι να μας τι διγιθι;

Ι ΒΡΟΧΙ.

Γίρο-γίρο απλόδιχε
μάβρι σινεφια
κε τυ βλιω σκέπαζε
τι χρισι ομορφια.

Βρέχι-βρέχι ατέλιοτα
κε τα δέντρα πλένυντε
κε τα κσεροπόταμα
καταράχτες γίνυντε.

Τρομαγμένα πέτακσαν
τα τρελα πυλια
κ' έφισαν κε κρίφτικαν
μέσα στι φολια.

Βρέχι κε ποτίζετε
το κσερο το χόμα
κι απο χλόι πράσινι
ετιμάζι στρόμα.

Τ' αγεράχι φέσικσε
μ' όσι δίναμι έχι,
άστραπσε κε βρόντικσε
κι άρχισε να βρέχι.

Βγένυν άνθι ολόδροσα
μ' ομορφια κε χάρι
κε φιτρόνι τ' άφτονο,
το καλο σιτάρι.

Γ. ΔΡΟΣΙΝΙΣ.

Ροτίματα.

1. Πός περιγράφι ο πιτις τον ερχομο τις βροχισ;
2. Με πιές ιχόνες δίνι τι βροχι;
3. Πιά αποτελέσματα θα έχι ι βροχι σίμφωνα με τα λόγια τυ πιτι;

Ι ΜΑΜΑ Ι ΜΕΛΙΣΑ.

(Παρζμίδι).

Ιταν στον κερο πυ τα ζόα ίχαν κι αφα μιλια κε πυ ι μέ-
λισες δεν ίχαν μάθι ακόμα να ζυν σιντροφιαζμένες.

Ι μαμα ι μέλισα κίνο το πραι πετόσε έριμι κε θλιμένι
απο λυλύδι σε λυλύδι κε μάζεβε χιμο. Ανιγαν τα λυλύδια πρό-
θιμα τα πέταλά-τους κι ο χιμος ίταν άφθονος κε γλικος. Έτσι
ίχε κάνι για καλα τι σοδιά-τις. Κι όμος ίταν ανίσιχι κε θλιμένι, γιατι

τιν έτρογε ι έγνια το χιμόνα, που ολοένα ζίγανε. Βλέποντας πως τα φίλα άρχισαν να κιτρινίζουν, σκεφτόταν πως ίταν πια κερος να βρι κι αφτι καμια γονια προφιλαγμένη απ' τις βροχες κι απ' τους ανέμους, για ν' απιδόσι τι σοδιά-τις.

Σε λίγες μέρες βρήκε κιόλας ι μαμα ι μέλιςα κίνο που γίραβε. Ιταν μια βαθια σκιζμάδα μέσα στο βράχο, έτσι όπως τι λαχατάρυζε, προφιλαγμένη απ' όλες τις μεριες. Δε φαντάζεστε τι χαρά τις. Εμπενε, έβγενε κε τίνε χαμάρονε κι όλο έλεγε ευχαριστιμένη:

—Τί καλα, τί καλα, που βρήκα αποθήκι για τι σοδια κε κατιλίη για τα πεδιά μου. Τόρα πια δε φοβάμε το χιμόνα κε τα κρία-τι.

Κε λέγοντάς-τα αφτα όρμιζε όκσο απο τι σκιζμάδα κ' έτρεχε να βρι τα πεδιά-τις, τα ενκόνια-τις κε τα διςένκονά-τις, που γιρνύσαν κι αφτα στον κάμπο, μαζέβοντας τι χιμονιάτικι σοδια.

Κι όταν πια τα μάζεπσε όλα μέσα στι βαθια σκιζμάδα, στάθηκε στι μέσι κι άρχισε να λεί:

— Πεδιά-μου αγαπιμένα, βλέπετε τί απλόχορι, τι ασφαλιζέ-νι γονια σας βρήκα; Δε σας φένετε πως μέσα δο μπορούμε να ζό-με όλες-μας μαζί ευτιχιζόμενες κε ίσιχες; Ινε κερος πια ν' αποφασίζετε να μίνετε με τι γριά-σας μάνα. Έτσι σκόρπιες κ' έριμες, που ζίσαμε ος τόρα, τί καλο ίδαμε; Απο τόρα κ' ίστερα πρέπι να ζίσομε όλες μαζί σιντροφιαζόμενες, βοιθόντας ι μια τιν άλι. Έτσι ι ζόι-μας θα γίνι πιο έφκολι κε πιο αναπαμένη. Θα μιραστώμε ανάμεσά-μας τι θυλια. Όσες απο σας έχουν θινατα φτερα θα πε-τουν στους κάμπους κε θα σινάζουν απο τα λυλύδια το γλιχο χιμο, ι πρόσχαρες κε πονόκαρδες θα φροντίζουν για τα μορα κε ι άλες πάλι θα φτιάνουν τις κιπσέλες. Ι κάθε μια θα σινιθίσι γρίγορα στι θυλιά τις κε σε λίγο όλες θα θυλέβουμε σαν άκσι θυλεφτάδες για το καλο τις σιντροφιάς-μας.

Έτσι μίλιζε στι γλώσα-τις ι μαμα ι μέλιςα κι όλες χιροχρό-τισαν μ' ενθουσιαζμο.

Μια απ' αυτές, που ήταν κιόλας η πιο σπουδαγμένη ανάμεσα στις άλλες, όσο κρατούσε η συνεδρίαση έγραψε σ' ένα φίλο απο μελισόχορτο τι σιφονία για το σιντροφιαζμό, κι απο πάνο με μεγάλα γράματα χάραξε το σύνθημα τις κενύργιας-τους πολιτίας:

«Όλι για τον ένα κε ο ένας για όλους».

Έπιτα η κάθε μια με τι σιρά-τις βυτύσε το μπροστινό-τις ποδαράκι μέσα στον κόκκινο χιμο τυ μύρου κ' έβαζε τιν υπογραφί-τις κάτω απ' τι σιφονία.

Έτσι έκαναν η μέλισες τον πρώτο σιντροφιαζμό-τους στα πολι παλια χρόνια, τότε που τα ζώα είχαν ακόμη μιλια.

Π. ΧΑΡΙΣΙΣ.

Ροτίματα.

1. Πός προετιμάζετε η μαμα η μέλισα για το χιμόνα;
2. Τί ήταν κίνο, που έκανε τις μέλισες να πάρουν τιν απόφασι, που είχαν; Θα μπορούσαν να τα βγάλουν πέρα, αν δε δούλεθαν κε δε ζόσαν σιντροφιαζμένες;

Ασκιςι.

Διγιθίτε με δικά-σας λόγια τι συνεδρίασι τον μελισον κε τιν απόφασι, που είχαν.

Ι ΚΑΡΔΙΑ ΤΙΣ ΜΑΝΑΣ.

(Παραμύθι).

Μια φορα κ' έναν κερο ήταν ένας κακος κε διαστραμένος βασιλιας. Όλος τους εξόλεβε. Ίθελε ολονον το καχο.

Ίταν κ' ένας γερομιλονας, άνθρωπος εργατικός, φτοχος όμως. Ο μιλονας είχε μια κόρι, που τιν έλεγαν Ρινύλα. Οπου βρισκόταν κι όπου στεκόταν, πενύσε τις χάρες-τις. Τέτιες χάρες είχε η Ρινύλα!

Μια μέρα, το λιπον, ο μιλονας έτιχε να πάι στο περιβόλι τυ παλατιου για κάποια δουλια.

Ανταμόθιχε με τον περιβολάρι κι άρχισε πάλι να πενέβι τιν κόρι-τυ.

— Ε! μπάρμπα-Στέλιο, τυ έλεγε, να ίκσερες τι χρικο κορίτσι έχο, τι έχσιπνο κε τι προκομένο.

— Αλήθια, μπάρμπα-Γιάνι;

— Αλήθια, λες; Έλα μια μέρα να ιδις το νικοχιριό-τις, ν' απορίσις.

Ο στρίνκλος ο βασιλιάς τ' άκουσε τα λόγια αυτά απο το πα-
ράθυρο κε πιράχτικε.

— Δε μυ λες εσι, γέρο, λεί τυ μιλονα, τι μας κοπανας εδο
ολοένα για το κορίτσι-συ;

— Αφέντι βασιλιά, αποκρίθηκε ο γέρος, τίποτε άλλο απ' το
κορίτσι-μυ δεν έχο στον κόζμο. Υτε πλούτι έχο εγο, σαν ελόγυ-συ,
ύτε χρισάφι. Για τί πράμα θέλεις να μιλο;

— Κε μένα δε με λογαριάζεις; λεί ο βασιλιάς.

— Εσι έχις όλα τα καλα, με γιά-συ με χαρά-συ. Ομος εγο
τι Ρινύλα-μυ δεν τιν αλάζο κε με όλο-συ το βασιλίο. Ινε άκσια
ι κόρι-μυ, αφέντι βασιλιά-μυ. Κε το σανο ακόμα, πυ έχις μέσα στο
στάβλο-συ μπορι να τόνε δυλέψει κε να τόνε κάνι μάλαμα.

— Τι λες, γέρο, ο σανος γίνετε ποτε μάλαμα!

— Με τι δυλια κε με τιν προκοπι όλα γίνοντε.

— Ετσι; καλα. Τότε να μυ τι στίλεις εδο κε θα ιδύμε... ίπε
ο βασιλιάς κε γύρλωσε τα μάτια-τυ. Το αγαπύσε πολι το χρισάφι
ο βασιλιάς. Ιταν το μόνο πράμα πυ αγαπύσε σ' αφο τον κόζμο.

Ο γέρος μετάνιοσε γιατι τα ίπε όλα αυτά, μα δε μπορύσε
να κάνι διαφορετικα.

Πίρε λιπον τιν κόρι-τυ κε πίγε στο παλάτι.

— Εσι, κира, κσέρις να κάνις το σανο μάλαμα; ρότιςε ο
βασιλιάς.

Ι Ρινύλα τάχασε.

Πίρε το κορίτσι ο βασιλιάς κε το μαντάλωσε στο στάβλο, πυ
ίταν γεμάτος σανο.

— Αχυς, καχομίρα, αν ος άβριο δεν κάνις το σανο μάλαμα
θα συ πάρο το κεφάλι! Ελα τόρα, άρχισε τι δυλια.

Κλίδωσε ο κακος βασιλιάς το στάβλο κ' έφυγε.

Ι καιμένι ι Ρινύλα ποτε δε φανταζόταν πως μπορι να ιπάρ-
χυν τόσο καχι άνθρωπι στον κόζμο. Πάγωσε μόλις άκουσε τα λόγια
τυ καχυ βασιλιά κ' έβαλε τα κλάματα.

Τί να κάνι; Γίνετε ποτε ο σανος μάλαμα;

Εκλεγε ι καιμένι, έκλεγε...

Τα μάτια-τις πρίστικαν κε φλογίστικαν απο το κλάμα.

Μα κίνι τιν όρα κσανανίγι ι πόρτα κε παρυσιάζετε ένας δρά-
κος. Ι Ρινύλα πίγε να πεθάνι απ' τιν τρομάρα-τις.

— Μι φοβάσε, κόρι-μυ, ίπε ο δράκος, μιν κλες. Ενια-συ.
Εγο κσέρο τι θέλι ο βασιλιάς κε θα το φτιάσο. Μι χαλας τιν καρ-
διά-συ! Μα άχυ εδο. Τί θα μυ δόσις, σα δυλέψω το σανο κε συ
τον κάνο μάλαμα;

— Θα συ δόσο το δαχτυλιδάκι-μυ, — ίπε στο δράκο.

Ετσι έκλιναν τι σιφονία, κε σε τρία λεπτα μέσα ο δράκος έκανε το σανο μάλαμα.

Πήγε να πετάξει απο τι χαρά-τις ι Ρινύλα. Εδωσε με μεγάλη ευχαρίστησι το δαχτυλιδάκι-τις στο δράκο. Ιστερα, γιατι ήταν πια κυραζμένοι, έβριε το κεφαλάκι-τις κε τιν πήρε ο ίπνος.

Προι-προι έφτασε ο βασιλιας.

Κίταξε απ' τιν κλιδαρότριπα κε ιδε πως κινόταν ι μικρύλα.

Ετριξε τα δόντια-τυ απο το θυμό-τυ κε ανίγοντας τιν πόρτα, φώναξε:

— Κιμάζε, παλιοκόριτσο; Στάς' να συ δίκσο εγώ!

Μόλις όμως μπήκε θάμπωσαν τα μάτια-τυ απο το χρισάφι. Αφτος, πυ ήταν πάντα κατσυφιάρης χαμογέλασε.

— Καλα, τις ίπε, πίνεγε.

Σε λίγο όμως μετάνιοσε, γιατι ήταν αχόρταγος, φιλόργιρος κε πλεονέχτις. Τιν πρόσταξε να μίνι μέσα στο στάβλο κε διάταξε να φέρυν περισσότερο σανο.

— Σα δε μυ κάνις κε τύτονε δο το σανο μάλαμα, ίπε αγριέμένος, θα σε σκοτόσο άβριο. Αν όμως τότε κάνις, θα σε κάνο βασίλισα.

Εκλινε τιν πόρτα ο βασιλιας κ' έβριε.

Ι Ρινύλα απελπίστηκε πάλι, τάχασε κ' έβαλε τα κλάματα. Μα ο δράκος κσαναπαρυσιάστηκε.

— Τί θα μυ δόσις σήμερα, κόρι-μυ, ρότιζε ο δράκος, αν συ κάνο το σανο μάλαμα;

Ι Ρινύλα κιτάχτικε, ψάχτικε, δεν ίχε πια τίποτα.

Κίταξε απελπιζμένοι το δράκο κε βύρκωσαν τα μάτια-τις. Ο δράκος ετιμάστηκε να φίγι.

Μα πριν φίγι, γίρισε κε λεί στι μικρύλα:

Δεν έχις να μυ δόσις τίποτα κι ο βασιλιας θα σε σκοτόσι. Εγώ συ φτιάνο πάλι το μάλαμα, αν μυ ιποςχεθις να μυ δόσις το πρότο-συ πεδι, όταν γίνις βασίλισα.

Ι Ρινύλα το άκουσε κε χάριξε. Μπα! τί ήταν αφο, το πρότο-τις πεδι! Τις φάνικε, πως ο δράκος τις ζιτύσε πιο λίγο κι απ' το δαχτυλιδάκι-τις.

Ο δράκος έκανε πάλι το σανο μάλαμα. Τιν άλι μέρα ο βασιλιας δεν μπόρεσε να μιν κρατίσι το λόγο-τυ, κ' έχαμε τι Ρινύλα βασίλισα. Ι Ρινύλα χάριξε. Μα ο γέρο μιλονας, πυ προτιμούσε τιν κόρι-τυ απ' όλα τα καλα τυ κόζμου, πικράθικε πολι.

Δίο-τρία χρόνια ιστερα, ι Ρινύλα, πυ ήταν πια βασίλισα, ίχε ένα μικρο, χαριτομένο πεδάκι. Ιχε κσεχάσι τιν ιπόσχεσί-τις κε το δράκο, όταν μια μέρα τον ιδε άκσαφνα μπροστά-τις.

— Ιρθα! δόσε-μυ το πεδί-συ, μυ το ιπoxέδικες!
Ήγε να τρελαθι ι καιμένοι ι Ρινύλα. Ρίχτηκε στα πόδια του δράκου, έβαλε τα κλάματα.

Πρόσφερε ένα σορο πλούτι τυ δράκου, μα αφτος έσκασε στα γέλια.
— Εγo το πεδί-συ θέλο κε δεν αχύo λόγια!

Εκλεγε κε χτιπιόταν ι Ρινύλα κε παρακαλόσε το δράκο, αν θέλι να φάι τιν ίδια κε ν' αφίσι το πεδί-τις. Μα o δράκος, πυ έχε πιο καλι καρδια απο το βασιλια, τις ίπε.

— Καχομίρα! αν σε σκοτόσε εσένα, τι θ' απογίγι το πεδί-συ; Πεδι δίχος μάνα, πεδι ορφανο, πως μπορι να μι μαραθι, να μι ζβίσι! Ι απελπισία τις μάνας έγινε πιο μεγάλη!

— Άκουσε, τις ίπε τότε o δράκος, δεν ίμε κε πολι κακος εγo. Θα συ αφίσο το πεδί-συ, αν μυ χαρίσις το θρόνο-συ κε το βασιλιό-συ.

Ι καχομίρα ι μιτέρα ανατινάχτικε κε το πρόσωπό-τις έλαμπκε απο χαρα.

— Με γιά-συ με χαρά-συ, ίπε, κε τιμες κε δόκσεσ κε πλούτι κε παλάτια! Αφισέ-μυ το πεδί-μυ μόνο κε πάρε όλα τ' άλλα. Συ τα χαρίζo. Δε με μέλι, θα τυ μάθο εγo τυ γιό-μυ να δουλέβι κ' έτσι θα κερδίζι μόνος-τυ το πσομί-το.

Ήερασαν τόρα κάμποσα χρόνια απο κίνο τον κερο.

Το τραγούδι τυ γέρο-μιλονα κσαναγίνικε πάλι χαρόμενο σαν κε πρότα. Ο μίλος ολοένα γιρίζι κε αλέθι. Ι δουλια δεν τυ λίπι ποτε, γιατι τόρα o γέρος δεν ίνε πια μόνος-τυ. Ένα γερο παλικάρι γεμάτο ζοι κε δύναμι δουλέβι χαρόμενο κ' εφτειχιζμένο κοντά τυ. Ίνε o ενκονός-τυ. Μα πιο εφτειχιζμένοι απ' όλυς ίνε ι μανύλα, πυ μόλις τελιόσι τι δουλιά τις, περιμένι ανιπόμονα το καλό-τις το πεδι, για να το κσεκουράσι με τα χάδια-τις κε με τιν περιπίσι-τις.

Π. ΧΑΡΙΣΙΣ.

Ροτίματα.

1. Απο πιά λόγια τυ γερομιλονα καταλαβένεστε, ποσ αγαπόσε τιν κέρι τυ; Τί ενούσε o γερομιλονας λέγοντας, ποσ ι κέρι-τυ μπορούσε με τι δουλια νη κάνι κε το σανo ακόμα μάλαμα;

2. Γιατί πιράχτικε o βασιλιας απο τα λόγια τυ γερο-μιλονα;

3. Απο πύ φένεστε ι αχορταγια τυ βασιλια; Κε ποσ τυς λένε τυς ανθρόπος, πυ μιάζον με το βασιλια;

4. Διγιθίτε τα μιθικα θάματα τυ παραμιθι;

5. Πός γλίτοσε κε πόςσε φορες γλίτοσε o δράκος τι Ρινύλα;

6. Απο πύ φένεστε ι αγάπι τις μάνας για το πεδί-τις;

Ασκίσις.

1. Χορίστε το παραμίθι σε μικρότερα κομάτια κε βάλτε σε κάθε κομάτι επιγραφι.

2. Διγιθίτε με δικά-σας λόγια το παραμίθι.

ΓΙΑ ΠΕΣ-ΜΥ.

— Για πές-μυ, ρέμα-μυ, να ζίσεις,
τί το πεδιό-μυ θα χαρίσεις;
— Τα κρυσταλένια-μυ νερα
εγώ να λύζετε το δόνο,
κε θα το βλέπεις μια χαρα
να λάμπει σαν τον άσπρο κρίνο.

— Για πές-μυ, ρέμα-μυ, να ζίσεις,
κε τίποτ' άλλο θα χαρίσεις;
— Έχω κε ψάρια ος εκατο
λογιον, κι ας έρχετε να πιάνι·
ανχίστρι ας έχει δινάτο,
πλατι καλάθι να τα βάνι.

— Πες όρνιθα κε ρι, να ζίσεις,
τί το πεδιό-μυ θα χαρίσεις;
— Μικρο προσκέφαλο μπορο
εγώ με πύπουλα να κάνο·
σα συ κιμάτε στο πλεβρο,
να γέρνι το κεφάλι απάνο.

— Πες-μυ, όρνιθά-μυ, να μυ ζίσεις,
κε τίποτ' άλλο θα χαρίσεις;
— Προι, προι σα μ' αγριχα
μες' στην αβλι πυ καχαρίζο,
ας τρέχι κάτω βιαστικά
κι αβγο ζεστο θα τυ χαρίζο.

— Πες προβατίνα-μυ να ζίσεις
τί το πεδιό-μυ θα χαρίσεις;
— Έχω στι ράχι-μυ μαλι,
κι αν θέλεις, κόπεςτο να το κσάνεις
κε για το κρίο το πολι
ζεστο 'να ρύχο να τυ κsάνεις.

— Πες, προβατίνα-μυ, να ζίσεις,
κε τίποτ' άλλο θα χαρίσεις;
— Το αρνί-μυ πέραν τιν αβγι
κε τ'όδοκαν τυ μακελάρη,
κε τόρα αχ! πές-τυ προς μπορι
κι αφτος το γάλα-μυ να πάρη.

— Πες, μέλισα κε ςι, να ζίσεις,
τί τυ πεδιύ-μυ θα χαρίσεις;
— Απο τα μας ι κάθε μια
απο λυλύδια μέλι φέρνι,
κι αν έχι, πές-τυ, αποθιμια,
λιγάκι ας έρχετε να πέρνι.

— Πες, μέλισά-μυ, να μυ ζίσεις,
κε τίποτ' άλλο θα χαρίσεις;
— Φαρμακερο κρατάο κεντρι
να τον κεντρόνο κε μια στάλα,
στον κόζμο εδο να μι θαρι
πος ίνε όλα μέλι γάλα.

Α. ΠΑΛΙΣ.

Ροτίματα.

1. Τί μας δίχνι το πίμα;
2. Σε πώς αποτίνετε ι μιάνα;
3. Τί δίνι ο καθένας απ' αφτους στο πεδί-τις;

Ασκίσι.

Χορίζτε το πίμα σε μέρι μικρότερα κε βάλτε επιγραφες.

Ο ΒΑΣΙΛΙΑΣ Ο ΓΕΡΟ-ΧΡΟΝΟΣ ΚΕ ΤΑ ΠΕΔΙΑ-ΤΥ.

(Παραμύθι)

Στα παλια τα χρόνια, μας λεί το παραμύθι, ήταν ένας βασι-
λιας πάνο ς' όλο τον κόζμο. Ο βασιλιας αφτος, πυ τον έλεγαν
Χρόνο, όσο ήταν νέος έκανε το χρέος-τυ με το παραπάνο, κ' ι άν-
θρωπι, εφχαριστιμένι, τον αγαπούσαν σαν καλο πατέρα. Σαν παρα-
γέρασε όμως άρχισε να παραμελι τι δουλιά-τυ, κι άφινε τον κόζμο

στιν τήχι-τυ. Έτσι ι άνθρωπι άρχισαν να παραπονιούνται για τι μεγάλη ακαταστασία, πυ βασιλέβε παντυ. Φοβέριζαν, πως θα σικοθύν στο πόδι κε θα τον κατεβάσουν απ' το θρόνο.

Ο βασιλιάς κατάλαβε, πως ι άνθρωπι είχαν δίκιο κι αποφάσισε να παρατιθι κε να κάνι βασίλισα τιν κορούλα-τυ, τιν Ανικσι.

Αφτο έγινε το Μάρτι. Ο λαος έκανε μεγάλες γιορτες κε πανηγύρια, σαν ίδε τιν κενύργια βασίλισα. Ιταν όμορφι κε όροσερι κε ό,τι άνκιζε το έκανε όμορφο κε όροσερο.

Έτσι τα γιμνα μισοκσεραμένα δέντρα απόχτισαν ζοι κ' έβγαλαν κενύργια πράσινα φιλαράκια κε μπουμπύκια. Ι γι πρασίνισε απο το όροσερο χορτάρι, ι τριανταφυλιες γέμισαν κι αφτες φιλαράκια κε μπουμπύκια κε δεν άργισαν ν' άνίχνουν αντίκρι στον ήλιο τα μιρομένα-τους τριαντάφιλα. Μα κε τ' άλα τα λυλύδια άνιχναν χαρούμενα με το χάδι τις Ανικσις κε τα δέντρα έβγαλαν πολύχρους ανθους.

Τα πυλια μέσα στην ομορφια αφτι κελαιδύσαν μεθιζμένα απο χαρα, κινιγύσαν τα μικρα ζυζύνια, πυ πετούσαν στον αέρα κ' έπιναν απ' το ποταμάχι, πυ κιλύσε ολόχαρο τα γαργαρα νερά-τυ πάνο απ' τα χαλίγια κε τον άμο.

Τ' αρνάκια, τα βόδια, τ' άλογα έβοςχαν τα μικρά-τους, πιδύσαν χαρούμενα κι αφτα στο πράσινο χορτάρι κ' ι άνθρωπι έτρεχαν στις εκσοχες, στα δάσι, στ' ακρογιάλια, τραγουδώντας τις χάρες τις κενύργιας βασίλισας:

Ι Ανικσι μας ήρθε όλο όροσια κε χάρι,
λυλύδια κ' εβοδιες!

Ολα γελουν κι ο ήλιος, γελα κε το φενχάρι
τί ίσιχες βραδιες...

Έτσι τελόσε ο Μάρτις, έφτασε ο Απρίλις, κ' ίστερα ήρθε κε ο Μάις. Ολα όμορφα κε καλα. Μα ο κόζμος ήθελε το σιτάρι-τυ για το ψομι, το κριθάρι για τα ζόα-τυ, κ' ι Ανικσι τίποτα απ' αφτα δεν έλεγε να τους δόσι. Τα καλαμάκια τυ σιταριου κε το κριθαριου ολοένα κε μεγαλύτεναν, μα τα στάχια-τους εκσακολουθύσαν να μένουν πάντα άδια κι αμέστοτα.

— Οχι! πρέπει να τιν αλάξουμε τιν Ανικσι, κάτω ι Ανικσι! φώναζαν όλι μαζί, μια απ' τις τελεφτέες μέρες τυ Μάι, κάτω απ' το παλάτι τυ γέρο-Χρόνου.

— Εμεις θέλομε άλο βασιλια, βασιλια πυ θα φροντίσι κε για το ψομί-μας. Απο ομορφιες ήμαστε πια χορτάτι. Κι ότε πυ γεμίζουν τιν κιλια ι ομορφιες.

Κε φοβέριζαν το γέρο-Χρόνο πως θάχαναν τέρατα κε σιμιά.

— Ένια-ζας, θα τιν αλάξο τιν Ανικσι, μα κσέρο πως θα μυ τιν κσαναζιτίσετε.

Την άλι μέρα ανέβασε στο θρόνο το γιό-τυ, το Καλοχέρι. Ίταν φρόνιμο βασιλόπουλο το Καλοχέρι κε κατάλαβε πολι καλα, πως ο κόζμος ίχε δίκιο να φονάζι κε να ζιτα αλαγι.

Παρουσιάστηκε λιπον απ' το μεγάλο μπαλκόνι τν παλατιν κε μίλιζε στο πλίθος, πν ίταν σιναγμένο στιν πλατία.

— Ίγιο θα κάνο τα στάχια να μεστήσουν κε θα οριμάσο στα περιβόλια-ςας τα λαχανικα κε πάνο στα δέντρα τος καρπυς.

Αρχισε κιόλας τι φροντίδα-τυ το Καλοχέρι. Έτρεχε στα χοράφια, έτρεχε κε στα περιβόλια. Δινάμοσε τιν κάπσα τν ήλιν κε βλέπατε τος κάμπυς να κοκινίζυν κε τα πορικα να κσεπροβάλλυν ανάμεσα απ' τα φίλα τον δέντρον.

Ί άνθρωπι, ριγμένι κι αφτι με το κεφάλι, δύλεβαν μέσα στα περιβόλια σα μερμίνκια. Άλι έσκαβαν, άλι σκόλιζαν, άλι πότιζαν, άλι διβόλιζαν κε άλι πάλι έκοβαν τα λαχανικα, τριγύσαν τα κεράσια κε τα βερίκοκα τραγουδόντας:

Το Καλοχέρι δίνι στι γι τιν προκοπι,
τα στάχια κοκινίζυν, γυρμάζουν ι καρπι.
Καλός-το Καλοχέρι με τος γεμάτους κόρφυς!

Μπίκε ο Ίύλιος. Ί γεοργι άρχισαν να θερίζυν το σιτάρι κε να το κυβαλυν στ' αλόνια.

Ο μικρος βασιλιας ντιμένος σαν απλος άνθρωπος περνύζε απ' τα χοράφια, απ' τ' αλόνια κι απ' τ' αμπέλια κε ροτύσε τος γεοργυς κε τος αμπελουργυς αν ίνε εφχαριστιμένι.

— Τα σιτάρια γένικαν καλα με τος δροσερυς κερυς, έλεγαν ι γεοργι, μα τόρα για τ' αλόνιζμα χριάζετε ζέστι, ήλιος δινατος. Μονάχα πν βασανίζομε τα ζόα ι δροσια τις νίχτας ίνε τόσι, πν όλι τι μέρα ο ήλιος δεν κατορθώνι να ζεστάνι τ' αλόνι. Μα κ' ι αμπελουργι ήθελαν ζέστι κε ήλιο καρτερο, για να οριμάσουν τα σταφύλια-τους.

Ί ζέστες ήρθαν καρτερες κε το σιτάρι αλονιζόταν, λιχνιζόταν κε κυβαλιόταν στις αποθήκες μέρα νίχτα.

Τα σταφύλια ολοένα έχαναν το πράσινο χρώμα, πν ίχαν στιν αρχι μάβριζαν, κοκινίζαν, κιτρίνιζαν. Ί αμπελουργι έβλεπαν με πολι χαρα τον όμορφο καρπο κε ετίμαζαν τα βαρέλια-τους, για να βάλυν το κενύργιο κρασι.

Ί περιβολάριδες όμος κ' ι βοσκι βρέθικαν άκσαφνα σε μεγά-λι στενοχώρια. Τα λαχανικα στα περιβόλια πάθεναν απ' τιν κάπσα: ο δινατος ήλιος τις ιμέρας τος έκοβε τιν ανάσα. Τα φίλα-τους κρέ-μάσαν σα μααραμένα κε ότε ι δροσια τις νίχτας μπορύσε να τα ζοντανέψι.

Μα χίνα, πω ιπόφεραν πιότερο, ήταν τα δέντρα μέσα στα δά-
ει, πω δεν έβρισκαν μια στάλα νερό, κε τα ζόα, πω είχαν κσοδέπει
στο μετακει το κσεραμένο χορτάρι κε δεν έβλεπαν πωθενά να
προβάλι το κενόργιο.

Στα μέσα τω Λβγύστω το κακο ίχε φτάει πια στο απροχώ-
ριτο. Έστειλαν πάλι τότε κενόργια επιτροπι απο βοσκός κε περιβο-
λόρδες να παν στο βασιλεια το γέρο-Χρόνο. Έπρεπε να φροντί-
ει για κενόργιο βασιλεια, αλιος δεν ίκσεραν κι αφτι τι μπορώσε να
γίει. Μα κε ι γεοργι κ' ι αμπελουργι δεν έφεραν καμια διςκολία,
γιατι κι αφτι κατάλαβαν τόρα, πως έπρεπε να πάνε με τος άλλος.

Ο βασιλεις δε διςκολέφτικε καθόλου ν' ανεβάσει στο θρόνο το
άλο-τω πεδι, το Χινόπορο, πω ήταν ένα πεδι κιτρινιαίο κε πω-
τέ-τω δε γελύσε.

— Τί πρέπει να κάνω, ρότισε το Χινόπορο το γέρο-Χρόνο,
τον πατέρα-τω. Ι άνθρωπι ποτε δε μένουν εφχαριστιμένοι. Κξεσικό-
θικαν κ' έδιοκσαν τιν Ανικει, τόρα διόχνουν κε το Καλοκέρι. Τί να
κάνω εγω για να τος εφχαριστίσω;

— Ο κόζμος ιπόφερε πολι απο τις ζέστες, πεδί μου. Δε λέο,
χριάζονταν τότε ι ζέστες για να οριμάσουν τα σταφίλια, να δουλέ-
ψουν τ' αλόνια. Μα τόρα ι δουλιες αφτες τέλιοςαν. Τόρα χριάζετε
πρότα απ' όλα δροσια, χριάζοντε βροχύλες για να γιατρεψουν ι
άροστι κε να δροσιςτουν ι διψσαζμένοι. Ιστερα πάλι βλέποντας κε
κάνοντας, αποκρίθηκε ο βασιλεις.

Έτσι ανέβικε στο θρόνο το Χινόπορο.

Σε λίγο άρχικε να φικα ένας δροσερος άνεμος κ' έπεφταν ει-
χνα βροχύλες, πότε σιγανες κε πότε ορμιτινες κε δροσίζαν τος
ανθρώπος, τα ζόα κε τα φικα, μικρα κε μεγάλα, πω πείθικαν απ'
τιν κάπσα το Καλοκεριου.

Ι ζέστες όμως πρόφτασαν κ' έκαναν μεγάλο κακο σε μερικα
πράματα. Σε πολα μάλιστα δέντρα το κακο ήταν πολί προχοριμέ-
νο. Δεν τα πρόκαναν ι δροσιες κε τα προτοβρόγια το Χινόπορου.
Τα φίλα-τους άρχικαν κιόλας να πέφτουν κιτρινιαζμένα ένα-ένα στι
γι. Σ' αφτο βοιθύσε πολι κε ο πειχρος άνεμος, πω φικύσε κάποτε
με μεγάλι ορμι. Πάντα όμως κε σ' αφτα ι εφχαρίστει ιταν φανερι,
γιατι άρχικαν ν' ανασένουν, σαν τον άροστο, πω σικόνετε απ' τον τίχο.
Αν κε τύπεσαν τα μαλια, γλίτοσε όμως τι ζοί-τω, βρίκε τιν ιγία-
τω. Μίπος κ' εκίνος δε θα κσαναβγάλι μαλια;

Έτσι ι χαρα κσαναγίρικε στους ανθρώπος, έβγαλαν μάλιστα κε
κενόργιο τραγύδι για το Χινόπορο:

Ιρθε χινόπορο χλομο, τὰ προτοβρόγια αρχίζουν,
κι όλα τα δέντρα τα παλια τα φίλα-τους σχορπίζουν!
Καλός-το το Χινόπορο, πω δ όσιςα τι γι.

Τα χελιδόνια όμος κε μερικα άλα πυλια, πυ ποτέ-τους δε φρόντισαν για χιμονιάτικα ρύχα, μόλις ίδαν τις πρώτες βροχες κε τις πρώτες ψίχρες, έφταν γιρέβοντας σ' αλες χώρες ζεστι φολια κε ζεστο ίλιω.

Τρις μένες βασιλεψε το Χινόπορο: Τριγιτι, Οχτόβρι κε Νοέμβρι. Σαν αστενικο όμος πυ ήταν, το καχόμιρο, κατα τα τέλι το Νοέμβρι αρόστιζε βαρια κε τραβίχτικε μοναχό-τη.

Ι άνθρωπι τότε ζίτιζαν τον άλο γιο το βασιλια το γερο-Χρό-νου, το μεγαλίτερο, πυ ήταν πια γέρος ασπρομάλις. Ακυγα, πως ήταν κατρυφιάρικς κε κακος, γι'αφτο τον αφίχαν τελεφτέο. Κερος πια να τότε δοχιμάζουν κι αφτόνε.

Απ' το Δεκέβρι λιπον ανέβικε στο θρόνο ο 'ασπρομάλις ο Χιμόνας. Απ' τις πρώτες μέρες κιόλας τις βασιλιάς-το παρσιιά-στιζε κε το πρότο χιόνι, πυ σκέπασε ολάκερι τιν πλάσι. Σπίτια, δρόμι, κάμπι, δέντρα, βυνα, όλα σκεπάστικαν μ' ένα ζεντόνι άσπρ, κε απαλο, πυ χερόταν το μάτι να το βλέπι. Τα πεδια το χάρικα, πιο πολι απ' όλως. Μ' όλο το κρό έβγεναν στους δρόμους, στα περι-βόλια, κ' έπεζαν μπαλιες κε κιλιόνταν χαρύμενα πάνο στο λεφκο, το απαλο ζεντόνι. Κι ύτε τάνιαζε για το κρό, πυ έτρυζε κε κοχ-νιζε τις μέτες, τ'αφτια κε τα μάγυλα.

Κι όταν κυράζονταν απ' το κίλιζμα κε τις μπαλιες, αρχίζαν να φτιάνουν χιονάνθρωπους. Αφτο τυ: διασχέδαζε πολι. Τυς έχαν κεφάλι, μάτια, μίτι, τυς έβαζαν στο στόμα κε τσιμπόχι.

Κ' ίστερα, σαν τυς βαριόνταν, αρχίζαν να τυς ρίχνουν κι αφτυ-νόνε μπαλιες, όσπυ τυς σκεμπέρδεβαν.

Μα κίνα, πυ τυς έδοχαν μεγάλη χαρα, ήταν ι ζάνια κε τα παγοπέδιλα. Φισικα για ζάνια μεταχιρίστικαν τότες τι σκάφι-τυς κε για παγοπέδιλα τα παπούτσια-τυς. Δε φαντάζεστε τι χαρά-τυς όταν τρύλισαν για πρότι φορα με τι σκάφι απο έναν κατίφορο. Με τα «παγοπέδιλα» πάλι, έτρεχαν ζα δεμονιζμένα πάνο στο στραχομένο χιόνι κε φώναζαν χαρύμενα.

Επιτα ο Χιμόνας τυς έφερε κε τις γιορτες: τιν προτοχρονια κε τις δεκάμερες διακοπες.

Το βράδι τις προτοχρονιας βρίκαν στο σπίτι-τυς ένα φυντοτο ελατόχλαδο κε γίρο-τυ σκόρπια, όμορφα πεχνιδάχια: σκίλως, αλογάχια, καμίλες, αμακζάχια κ' ένα ζορο άλα. Ήστιζαν το ελατόχλαδο σι μέσι τις κάμαρας, κε το στόλισαν με τα πεχνιδάχια κε με χριςες κε κόκινες κορδελίτσες. Αδίνατο να φανταστίτε τι χαρα τον πεδιον εκίνο το βράδι.

Μα κε ι διακοπες έδοσαν μεγάλη χαρα στα πεδια. Κάθε μέ-ρα ίχαν στο σχολιό-τυς γιορτες κε πανηγίρια. Όμορφες απανχελίες,

παραστάσεις, γυμναστικές επιδόσεις, παγοδρομίες στην αβλί του σχολιού, και στην εκσοχή με τους δασκάλους, που χέρονταν κι αφτί μαζί-τους, σαν παιδιά.

Έτσι όλοι μαζί μεγάλοι και μικροί, δασκάλι και μαθητές τραγουδούσαν:

Για σε που φέρνεις τις χαρές Χιμόνα ασπρομάλι,
τα δώρα της προτοχρονίας, το δέντρο και τις διακοπές
τις εθνικές και όλες τις γιορτές
το κάθε στόμα ψάλλει:

— Καλός-τον το Χιμόνα με τα λεφτά-του χάλι.

Πέρασε ο Δεκέμβρις και ήρθε ο ψυχρός Γενάρης. Τα κείλα και οι σοδιές άρχισαν κιόλας να τελιώνουν και ο κόσμος όλος τώρα άρχισε τα βαριά παράπονα ενάντια στο Χιμόνα. Πάνοις' όλοι τι γι ο θυμός τον ανθρώπον μέρα με τη μέρα γιγάντονε.

Η επανάσταση ήταν πια βέβαιη.

Προσκάλεσε τότε ο βασιλιάς ο γέρο-Χρόνος το Χιμόνα και του είπε:

— Ός τώρα δεν τα κατάφερες άσκιμα. Και το άφτονο χιόνι, που έστειλες και η άγρια άνεμο, που κλαπόλινες, ήταν οφέλιμο για τους ανθρώπους και τι γι και ασ παν να φονάζουν. Μα ός εδο φτάνει. Δεν πρέπει το βασίλειο να μίνι έριμο απο ανθρώπους. Γιατι εχει πιγένομε, με το δρόμο που πίνες. Μαλάκοσε λίγο την ορμή-σου, δόσε-τους μέρες γλιχίες και ήλιο πιο πρόσχαρο. Οστόσο τις μέρες αυτές εγώ θα τους φονάξω και θα τους δόσω να καταλάβουν, πως όλα-μου τα παιδιά έκαναν το χρέος-τους και πως, μ' όλα που έχουν κάνει, για το καλό-τους πάσχισαν.

Έτσι ο Φλεβάρης άρχισε να μαλακόνει, ο ήλιος έγινε πιο πρόσχαρος και η κατσύφια τ' ουρανού λιγότεπεσε. Αν κάποτε φυσούσε κρύος άνεμος, και αν κάποτε έπεφτε κανένα αλαφρο χιόνι, γλίγορα ακολουθούσε η καλοκερεια, και το χιόνι έλιονε βιαστικο. Έτσι ο κόσμος άρχισε να τραγουδά εφχαριστιμένος:

Ο Φλεβάρης και αν χιονίσει
καλοχέρι θα μίρσει.

Στο τέλος 'ο βασιλιάς, ο γέρο-Χρόνος, προσκάλεσε το λαό μπροστα στο παλάτι-του και τους τα κείγισε:

— Εγώ έκαμα πια την απόφασί-μού και έχω μεγάλες ελπίδες, πως και εεις θα μίνετε εφχαριστιμένοι έτσι που τα ταχτοπίσα τα πράματα. Όλα-μου τα παιδιά θα μίνουν στο βασίλειό-μου και το καθένα θα βασιλέβει με τη σειρά-του τρεις μίνες. Η Ανικει θά'νε κира του

κόζμω όλω το Μάρτι, τον Απρίλι κε το Μάι. Το Καλοχέρι, τον Ιούνιο, τον Ιούλιο κε τον Αβγυστο. Το Χινόπορο θα σας κυβερνα τον Τριγιτι, τον Οχτόβρι κε το Νοέμβρι, κι απο κι κε πέρα, διλαδι το Δεκέβρι, το Γενάρι κε το Φλεβάρι, θάχετε να κάνετε με το Χιμόνα. Πιστέβο πως όλι-τους θα κάνυν σαν καλι βασιλιάδες το χρέος-τους.

Το πλίθος, πυ θιμίδιχε κίνι τιν όρα τα καλα, πυ τους έφεραν στον κερό-τους ι Ανικσι, το Καλοχέρι, το Χινόπορο, κε ο Χιμόνας, δέχτικαν τιν πρότασι τυ γέρο-Χρόνου με ζιτοκραβγες κε χεροκρατί-τα. Απο τότε, με όλα τα παράπωνα, πυ μπορυν νάχυν πότε-πότε ι άνθρωπι, στο βάθος μένυν εφχαριστιμένι απ' τα πεδια τυ γέρο-Χρόνου τυ εόνιυ βασιλια.

Κι αν ροτίζετε κε μένα, έχο τιν ιδέα πως τα πράματα δε θ' αλάκσυν πια.

II. ΧΑΡΙΣΙΣ.

Ροτίματα.

1. Για πιό πράμα μιλάι το παραμίθι;
2. Πός περιγράφι το παραμίθι τιν κάθε εποχι τυ χρόνου;
3. Με πιό τραγύδι χερετυν ι άνθρωπι τιν κάθε εποχι τυ χρόνου;
4. Γιατί αφτο, πυ διαβάζατε, το λέμε παραμίθι;

Ασκήσις.

1. Σε πιά κομάτια μπορίτε να χορίσετε το παραμίθι;
2. Βάλτε επιγραφες στο κάθε κομάτι.
3. Διιγιθίτε με δικά-σας λόγια για τιν κάθε εποχι

ΤΕΣΕΡΑ ΑΔΕΡΦΙΑ.

Τέσερα αδέρφια (γίριζε γοργα),
τέσερα αδέρφια το χορο όκσο ετυς κάμπυς ζέρνυν
πιαζμένα χέρι-χέρι,
τυ γέρο-Χρόνου τα πεδια,
πύνε τ' αγόρια ομορφονι, κ' ι κόρι δίχος τέρι.

Κε ι κόρι (κίταχε ομορφιες),
κε ι κόρι πρότι τραγυδι: «τους κάμπυς λυλυδίζο
κε τα χλαδια φυντόνο·
το Μάι φέρνο τις χαρες,
τι νίχτα μέσα στις όροσιες μ' αιδόνια κσεφαντόνο».

Το πρότο (μάνα-μας γλικια),
το πρότο αγόρι τραγυδι: «εφαλίχστε τα βιβλία

κε στους αγρους να πάμε
με το αγρότι τα πεδια
στον ίσκιο τις γερομυριας τα ποριχα να φάμε».

Κε τ' άλλο (κράτα το χορο),
κε τ' άλλο αγόρι τραγυδι: «Ο τρίγος τώρα αρχίζει
με χαροπα τραγύδια·
σταφίλια κι, σταφίλια δο·
πατίτε άντρες τος λινυς, τριγάτε κοπελύδια».

Το τρίτο (αί μα τι χαρα),
το τρίτο λεί: «όμοσ κ' εγο τα παραμίδια φέρνο
τριγίρο στα μανχάλια
μαζί με κάστανα πσιτα
κε με τα πορτοχάλια».

Κι όλα-τους (γίριζε γοργα),
κι όλα-τους τραγυδυν μαζί: «γιννάμε νίχτα μέρα
πιαζμένα χέρι-χέρι
εμιν το Χρόνου τα πεδια,
τρικ νιν, κ' ι τρικ ομορφονιν, κ' ι κόρι δίχως τέρι».

Ο ΛΑΓΟΣ ΚΕ Ο ΣΚΑΝΤΖΟΧΕΡΑΣ.

Ίταν σχολιανο χινοποριάτικο προιν, ίσα-ίσα ι εποχι πυ ανθίζει
το μαβροσίταρο. Ο ήλιος ήχε προβάλι πίσο απ' το βυνο, το προينو
αγέρι φισύσε χλιαρο πάνο απ' τα καλαμάκια, ι χοριδαλι κελαιδύσαν
στον αέρα, κε ι μέλικες ζυζούνιζαν γίρο απ' το μαβροσίταρο.

Ί άνθροπι ντιμένι στα γιορτινά-τους πίγεναν στην αγορα για
πρόνια, κι όλος ο κόσμος ήταν χαρούμενος, όπος χαρούμενος ήταν
κε ο σκαντζόχερας.

Ο σκαντζόχερας όμος καθόταν μπροστα στην πόρτα-του κε
τραγύδαε μυρμυριστα ένα τραγυδάκι, έτσι όπος κσέρυν να τραγυδυν
ι σκαντζόχερι. Κι πυ σιγοτραγυδύσε σινεπαρμένος απ' τιν προινι
ομορφια, τυ ήρθε άκσαφνα στο νυ, πως θα μπορούσε, όσπυ να νί-
ψει κε να ντίσι ι γινέκα-του τα πεδια, να κάνι έναν περίπατο ός
το χοράφι, να δι κι όλας πως τα πάνε τα καρότα-του. Τα καρότα
αφτα βρίσκυντε πολι κοντα στο σπίτι-του. κ' έτσι τα ήχε για δικά-
του, σα να τάσπιρε ο ίδιος. Απ' αφτα ήρεφόταν όλι-του ι φαμελια.

Τόπε κε τόκανε ο σκαντζόχερας· έκλινε πίσω-του την πόρτα κε τράβηξε για το χοράφι.

Λίγο πιο κάτω απ' το σπíti-ty, τι στιγμή που ήταν έτοιμος να μπει στο χοράφι με τα καρότα, ανταμóθηκε με το λαγο, που κε χίνος για την ίδια δουλια ίχε κσεκινίσει απ' το σπíti-ty· πίγανε κι αφτος να δι τα λάχανά-ty.

Ο σκαντζόχερας, σαν τον ίδε το λαγο, τότε χερέτιζε φιλικα κε με πολι εβγένια. Ο λαγος όμως, που ίχε πολι μεγάλη ιδέα για τον εαυτό-ty κε ήταν πολι περίφανος, ότε καταδέχτηκε να απαντίσει στην «χαλιμέρα» ty σκαντζόχερα, μόνο πέρνοντας ένα ίφος περιπεχτικο, ty λεί:

— Μπα, πως συ ίρθε να βγεις προι-προι στα χοράφια!

— Έτσι, για περίπατο, απάντισε ο σκαντζόχερας.

— Για περίπατο; Μορε πόδια για περίπατο! — ίπε κσεχαρδίζμένος στα γέλια ο λαγος.

Ο λόγος αφτος τότε πέραξε πολι το σκαντζόχερα. Ολα μπόρúσε να τα δεχτι, μα όχι να ty πύνε κε για τα πόδια-ty, που έτιχε νάνε απο φυσικό-tyς λίγο στραβα.

— Συ πέρασε απ' το νυ προς τα δικά-συ τα πόδια ίνε καλύτερα; — λεί πιραγμένος ο σκαντζόχερας.

— Έτσι νομίζο, — απάντισε ο λαγος με ιρονία.

— Τότες ας χάνομε μια δοχιμι, — ty λεί ο σκαντζόχερας, να παραβγύμε στο τρέξιμο, αν συ βαστα, γιατι έχο την ιδέα πως σε κσεπερνο.

— Να παραβγεις με μένα, εσι! με τύτα δο τα στραβοπόδαρά!.. Μια κε το θέλεις όμως, ας παραβγύμε!

— Κε τί βάζεις ετίχιμα;

— Ένα φλυρι χρiso κε δέκα οκάδες λάχανα, — απάντισε ο σκαντζόχερας.

— Σίμψονι, — ίπε ο λαγος, — áιντε, μπρος! εγο ίμε κιόλας έτοιμος.

— Οχι δα, δε βιάζι κε τόσο το πράμα, — παρατίριξε ο σκαντζόχερας, — εγο ίμε νιστικος, δεν έβαλα ακόμα μπουκια στο στόμα-μυ· να πάο πρώτα σπíti να πάρο το προινό-μυ. Σε μις ώρα θάμε έτοιμος.

Έτσι τράβηξε ο σκαντζόχερας για το σπíti-ty. Στο δρόμο ει-λογιόταν:

— Ο λαγος βαρίζετε στα μακροπόδαρά-ty, μα ένα-σας κε θα τότε σιγίρiso εγο. Ινε βέβεα κίριος καθος πρέπει, μα ίνε κε κυτος, γι' αφτο πρέπει να πλιρόσι.

Σαν έφτασε σπíti-ty ο σκαντζόχερας, λεί τις γινέκες-ty:

— Γινέχα, ντίσυ γλίγορα, θάρδισ μαζί-μου στον κάμπο.

— Τί τρέχι; — ρότισε ι γινέχα.

— Βάλαμε με το λαγο στίχιμα ένα χρικο φλυρι κε δέχα οκάδες λάχανα, όπιος κσεπεράσι τον άλανε στο τρέξιμο. Πρέπι νάσε κε ρι μαζί.

— Πο πο πο! — άρχισε να φονάζι απελπιζμένι ι γινέχα-τυ, — ο άντρας-μου δεν ίνε στα σινκαλά-τυ, τρελάθικε! Ανθρωπέ-μου, πός μπορι εσι να παραβγίς με το λαγο στιν πιλάλα!

— Σόπα, γινέχα, αφτο ίνε δικί-μου θυλια, — απάντισε ο σκαντζόχερας. — Κε να μιν ανακατόνεσε στις θυλιες τον αντρον. Μπρος, ντίσυ χ' έλα μαζί-μου!

Τί μπορούσε να γάνι ι καχομίρα ι γινέχα. Θέλοντας κε με έπρεπε να τον ακολουθήσι...

Στο δρόμο πυ πιγένανε τις λεί ο σκαντζόχερας:— Αχ, τώρα να συ πο, γινέχα! Ο αγόνας θα γίνι ς' εκίνο κι το μακρι χοράφι πυ βλέπις. Ο λαγος θα τρέχει μέσα στο ένα αβλάχι κι εγω στο άλλο. Κε θ' αρχίσομε το τρέξιμο απ' το πάνο μέρος. Κίνο πυ έχις να κάνις εσι ίνε να καθίσις ανεχύρχυδα στο τέρμα τυ αβλαχιου, πυ θα τρέξο τάχα εγω, κε να περιμένις. Κι άμα δις το λαγο να φτάνι στο δικό-τυ τέρμα λαχανιαζμένος, θα τυ φονάζις κάνοντας κε ρι το λαχανιαζμένο: «Έφτασα, νά-με!»

Σ' αφτο το μεταχι ίχαν φτάσι κιόλας στο χοράφι. Ο σκαντζόχερας έδωκε τις γινέχας-τυ τι θέσι-τις κε κίνος τράβικε για το πάνο μέρος τυ χοραφιου. Σαν έφτασε, ο λαγος ίταν κιόλας εκι κε τον περίμενε. — Μπορούμε ν' αρχίσομε; — τότε ρότισε ανιπόμονα ο λαγος. — Βέβεια κε μπορούμε, — απάντισε ο σκαντζόχερας. — Μπρος λιπον. — Κι ο καθένας πίγε στο αβλάχι-τυ. Ο λαγος μέτρισε: «Ένα, δύο, τρία!» κε ρίχτικε σαν άνεμος κε σαν καπνος προς το τέρμα. Ο σκαντζόχερας όμος έκανε δύο-τρία βίματα, χ' ίστερα γίρισε κε κάθισε ανεχύρχυδα στιν αφετιρία-τυ.

Μόλις ο λαγος έφτασε λαχανιαζμένος στο τέρμα-τυ, ακύι τι φωνι τις σκαντζοχερίνας: — έφτασα νά-με! Ο λαγος τάχασε, σα γίρισε χ' ίδε το σκαντζόχερα στο τέρμα. — «Διάβολε ο ίδιος ίνε» ίπε απο μέσα-τυ στενοχορεμένος. Γιατι, πρέπι να κσέρετε, πος ι θυλικια τυ σκαντζόχερου μιάζι απαράλαχτα με τον αρσενικο.

Ο λαγος όμος δε μπορούσε να το χονέπει. Να τότε κσεπεράσι ο σκαντζόχερας! Λεί λιπον τυ σκαντζόχερα! Δεν το στρέγο! κάπια πονιρια θάνε στι μέσι, πρέπι να κσανατρέξομε προς τα πάνο. Κε πέρνι κσανα το δρόμο σαν άνεμος, έτσι πυ τ' αφτιά-τυ αχυμπύσαν στο κεφάλι-τυ. Ι χιρα σκαντζοχερίνα όμος έμινε στι θέσι-τις. Οταν ο λαγος έφτασε στιν πρότι-τυ αφετιρία, τυ φονάζι ο σκαντζόχερας,

που δεν το είχε κυνίσι καθόλου: — Νά-με κιόλας πρόφτασα, τί έχω να πεις τώρα!

Ο λαγός έγινε έκτο φρενον, κι άρχισε να φονάζει: — Όχι δεν το παραδέχομε, να τρέξουμε ακόμη μια φορά! — Όρεκσι νάχης, εμένα το ίδιο μν κάνι, — απάντισε ίσιχα ο σκαντζόχερας.

Έτσι ο λαγός ανεβοκατέβηκε, τρέχοντας αλαριαζόμενος εβδομιντατρις φορές, αν αγαπάτε, κι ο σκαντζόχερας πάντα νικητής. Κάθε φορά που έφτανε στο τέρμα ο λαγός άκουε τι φωνι το σκαντζόχερα ί τις γινέκας-του! «Νά-με κιόλας πρόφτασα!»

Την τελεφετέα πια φορά τιν έπαθε ο καχομίρις ο λαγός. Έπεσε στα μισόδρομα κε το έμα έτρεχε ποτάμι απ' το στόμα κε τα ρυθύνια-του!

Ίχε προσίσι!.. Πίρε τότες ο σκαντζόχερας το χρυσο φλυρι κε τις δέκα οκάδες λάχανα, φόνακσε κε τι γινέκα-του απ' τ' αβλάτα, κε πέραν κι ι διό-τους χαρούμενι το όρόμο για το σπύτι-τους.

Κι αν δεν πεθάνανε ακόμη, σίγυρα θα ζυν κε θα χέρυντε τ' αγαθά-τους.

ΝΚΡΙΜ.

Ροτίματα.

1. Πιός ήταν ο λόγος, πο στιχιμάτισαν τα διο ζόα για το πώς θα κσεπεράσι τον άλλονε στο τρέκσιμο;

2. Ίνε ροστο να περιφρονόμε κε να χοροιδέθυμε κίνον, που έτιχε να έχι κανένα φυσικο ελάτομα;

3. Τί σκέφτικε ο σκαντζόχερας για να μπορέσι να νικίσι το λαγο;

4. Πός τυς λένε τυς ανθρόπους, που ίνε κυτι κε περίφανι σαν το λαγο;

ΒΑΤΡΑΧΟΣ-ΤΑΚΣΙΔΕΦΤΙΣ.

1. Μια κυβέντα στο βάλτο.

Μια φορά κ' ένα κερο ήταν ένας βάτραχος. Ζύσε στο βάλτο, έπιανε κυνύπια κε άλλα ζυζύνια, κε τιν άνιξει χάλαγε τον κόζμο με τα κυα, κυα. Σ' αφτο φυσικα τότε βοιθύσαν κε ι σίντροφι-του.

Κε θα περνύσε, βέβεα, όλι-του τι ζοι με χαρες κε με τραγύδια ο βάτραχος, αν δεν τον έτρογε ένα λελέκι. Πριν τότε χάψει όμοσ το λελέκι, τυ έλαχε ένα όμορφο περιστατικο.

Μια μέρα ο βάτραχος καθότανε πάνο στο κλαδι ενος δέντρου, που πρόβελνε απ' το νερο κε απολάβενε τι ζεστι, τιν πσιλι βροχύλα.

«Αχ, τί όμορφο, τί ιγρο κερο κάνι σίμερα!» — έλεγε απο μέσα-του ο βάτραχος.

Κε ι βροχύλα έπεφτε πάνο στιν παρδαλι, τι λυστραριζόμενι

ράχι-το. Ι σταλαματιες σιγοχιλόςανε κάτω απ' τιν χιλιά-το κε απ'τα ποδαράκια-το. Κι αφτο το ήταν τόσο εφχάριστο, τόσο εφχάριστο, πυ λίγο έλιπσε ν' αρχίσι το κυα, κυα. Εφτιχος όμως θιμίδιχε, πως ήταν χινόπορο κε πως το χινόπορο ι βάτραχι δεν πρέπι να φονάζουν — ι δουλια αφτι γίνετε τιν άνιχι — κε πως αν θα φώναζε θα έχανε τι βατραχίσια ακσιοπρέπιά του. Γι'αφτο ζόπασε κ' εκσακολύθισε ν' απολαβένη.

Ακσαφνα όμως ακύστιχε κάπου απ' τον αέρα ένας ίχος, πσιλος, σφιριχτος, πυ μια ακυόταν κε μια σταματίσε. Ινε μια τέτια ράτσα πάπιες, πυ όταν πετάνε σκίζοντας τον αέρα τα φτερά-τους σφιρί-ζουν: ένα φιν-φιν-φιν ακύετε στον αέρα. Τύτι τι φορα ι πάπιες έχαναν ένα μεγάλο ιμιχίχλιο, κατέβιχαν κε κάθισαν στον ίδιο βάλτο, όπου ζύσε κ' ο βάτραχος.

— Κριαχ, κριαχ! — ίπε μια απ' αφτες, — έχυμε ακόμα να πετά-κρυμε μακρια, κάτι πρέπι να τσιμπίσουμε.

Ο βάτραχος αμέσος κρήφτιχε. Αν κε ίκσερε, πως ι πάπιες δε θα τότε τρόγανε, έτσι χοντρος κε μεγάλος όπος ήταν, μα για κάθε ενδεχόμενο βύτιχσε κάτω απ' τι ρίζα τυ δέντρυ. Οστόσο σκέφτιχε κε αποφάσιζε να προβάλι απ' το νερο το κεφάλι-το με τα μάτια, πυ έμιαζαν με φαχυς. Ιχε τιν περιέργια να μάθι για πύ πίγεναν ι πάπιες.

— Κριαχ, κριαχ! — ίπε μια άλι πάπια, — άρχισε κιόλας το κριο. Γρίγορα για το Νότο! Για το Νότο!

Κι όλες μαζί ι πάπιες άρχισαν να φονάζουν δυνατα για να δείκουν πως ήταν σίμφονες.

— Κιρίες πάπιες-μυ, — λεί ο βάτραχος πέρνοντας το θάρος — έχετε τιν καλοσίνι να μυ πίτε τί ίνε αφτος ο Νότος, όπου σχοπέ-βετε να πετάχσετε; Με σιχορνάτε όμως για τιν ενόχλισι.

Ι πάπιες περιχιχλόςανε το βάτραχο. Στιν αρχι τις ίρθε όρε-κσι να τότε φάνε. Κάθε μιά-τους όμως σκέφτιχε, πως ο βάτραχος ήταν πολι μεγάλος κε δε θα κατέβενε έφκολα απ' το λαρίνχι-τις. Αρχισαν τότε όλες μαζί να φονάζουν:

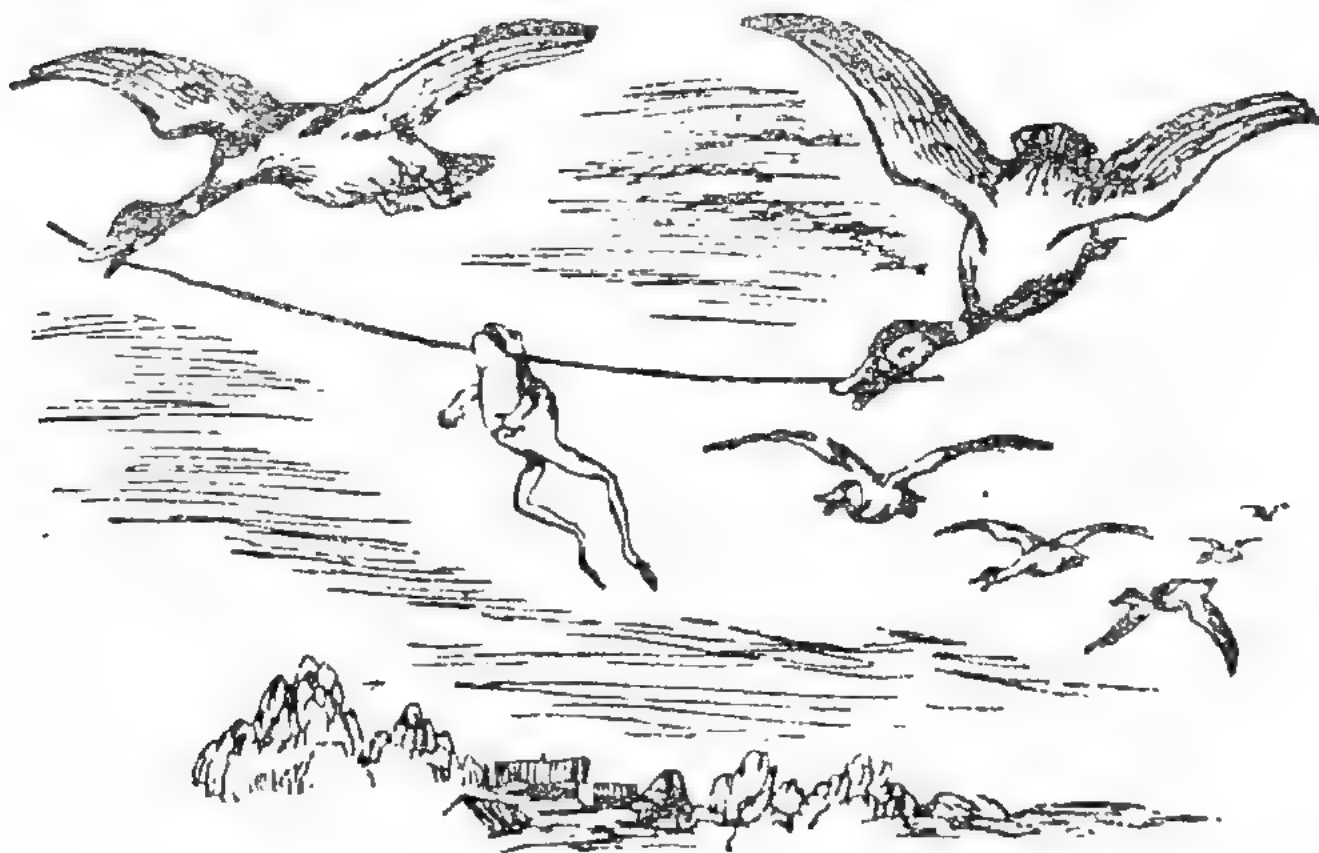
— Ινε καλα στο Νότο! εκι τώρα κάνι ζέστι! εκι βρίσκοντε όμορφι κε ζεστι βάλτι. Κ' έχι σκυλίχια όσα θέλεις. Ινε καλα στο Νότο!

Φόναζαν τόσο δυνατα, πυ τότε κσεχύφαναν το βάτραχο. Ιδε κ' έπαθε για να τις καταπίσι να σοπάσουν. Επιτα παραχάλεσε μια απ' αφτες, πυ τυ φάνιχε ι πιο χοντρι κε ι πιο γνωστιχι απο τις άλες, να τυ κσιγίσι, τί πράμα ίνε αφτος ο Νότος.

Κε όταν εκίνι τυ διγίδιχε για το Νότο, ο βάτραχος ενθυ-σιάστιχε. Κι όμως τιν κσαναρότιζε, γιατι ι πάπια ήταν κάπος επιφι-λαχτιχι:

— Εχι πολα κυνόπια κε ζυζόνια στον Νότο;

— Σίνεφα τα ζυζόνια κι κάτω, — απάντισε ι πάπια.
 — Κβα! — ίπε ο βάτραχος κι αμέσος γίρισε να ιδι μέπος ίταν
 κάπου κι κοντα σίντροφι-τυ, πυ μπούσαν να τον ακύουν κε να τυ
 χάνουν τιν παρατίρισι για τις φονες, πυ έβαζε τόρα χινόπορο κερο.
 Οστόσο τυ ίταν αδύνατο να κρατιδι κε να μι φονάξει, τυλά-
 χιστο μια φορά.
 — Πάρτε-με κ' εμένα μαζί- σας.
 — Παράχξενο μυ φένετε! — ίπει πάπια. — Πος μπορώμε να σε
 πάρουμε; Έσι δεν έχις φτερα.
 — Πότε θα πετάχσετε; — ρότισε ο βάτραχος.
 — Ιστερ' απο λίγο, Ιστερ' απο λίγο! — φόνακσαν όλες μαζί
 ι πάπιες.
 — Κριακ, κριακ, κριακ, κριακ! εδο χάνι κριο. Στο Νότο!
 Στο Νότο!
 — Επιτρέπστε-με να σκεφτο για πέντε λεφτα, — ίπε ο βάτρα-
 χος. — Θα γιρίσο αμέσος. Ιμε βέβεος, πος κάτι καλο θα βρο.

II. Ταξίδι με τις πάπιες.

Κι απ' το κλαδάκι, πυ ίταν πριν απο λίγο σχαρφαλομένος, βότιξε στο νερο κε χόδιχε στο βύρκο τυ βιδυ, για να μιν τον εμποδίζον στι σκέψι-τυ τα γίρο αντιχίμενα.

Πέρασαν τα πέντε λεφτα, κ' ι πάπιες ετιμάζονταν χιόλας να πετάχσουν, όταν άκσαφνα φάνιχε απ' το νερο ι μύρι-τυ ίσα-ίσα κον-τα στο κλαδάκι, όπου καθότανε πριν. Ο βάτραχος φενόταν πολι

εφχαριστιμένος με τον εαυτό-του. Η έκφρασι τις μύρις-του ίχε τόσι λάμπσι, όσι μπορι νάχι βατραχίσι μύρι.

— Τα κατάφερα, το βρήκα! — ίπε ο βάτραχος. Βλέπετε τóτι δο τι βίτσα; Διο απο σας θα τιν πιάσουν με το ράμφος-τους απ' τις διό-τις άκρες κ' εγω θα κρεμαστο με το στόμα-μου απ' τι μέσι-τις. Εις θα πετάτε κ' εγω έτσι κρεμαζμένος, θα ίμε ο επιβάτις, σα να λέμε. Μονάχα δεν πρέπει να φονάζετε, μα ύτε κ' εγω θα φονάζω, κ' έτσι όλα θα πάνε μια χαρά.

Δεν ίταν, βέβαια, εφχάριστο να κυβαλα κανις, έτσι δίχως να μπορι να φονάχι, ένα βάτραχο έστο κε λαίτρο, τρις χιλιάδες βίρ-στια. Οςτόσο ι εκσιπνάδα-του ενδυσίασε τόσο τις αγριόπαπιες, πυ δέχτικαν ομόφωνα να τότε κυβαλίσουν. Πίραν ι διο πάπιες τι βίτσα στα ράμφι-τους, κρεμάστηκε ο βάτραχος απ' τι μέσι με το στόμα-του κε σε λίγο όλο το κοπάδι ιπσόθηκε στον αέρα. Το πσίλος πυ ίχαν ανεβι ι πάπιες ίταν τόσο, πυ τυ βατράχυ τυ κόπηκε ι ανάσα. Χόρια όμος απ' αφτο, ι πάπιες δεν πετύσαν ίσια κε τρα-βύσαν τι βίτσα μια απ' εδο κε μια απ' εκι. Ο καχομίρις ο βάτρα-χος κυνιόταν στον αέρα σα χαρτένια κύκλα κ' έσφινκε μόλι-του τι δίνامي τα σαγόνια-του, μίπος μποςχάρυν κε πέσι κάτω στι γι. Ος-τόσο γρίγορα ζινίθισε με τιν κενύργια κατάστασι, άρχισε μάλιστα κε να σεργιανα. Απο κάτω-του φέβγαν με γριγοράδα κάμπι, λιβά-δια, ποτάμια κε βυνα. Τυ ίταν πολι δίσκολο τυ βατράχυ να τα σεργιανα με άνεσι κε όπος θα το πεδιμύσε, γιατι κρεμαζμένος έτσι όπος ίταν απ' τι βίτσα, έβλεπε μόνο προς τα πίσω κε λιγάκι προς τα πάνω. Οςτόσο κάτω έβλεπε κι αφτο τον έκανε να εφχα-ριστιέτε κε νάνε περίφανος. «Εκσοχι ι εφέβρεσι-μου», — σεψ-τότανε ο βάτραχος. Κε ι πάπιες, πετόντας πίσω απ' το ζεβγάρι, πυ κυβαλύσε το βάτραχο, φώναζαν κε πενύσαν το βάτραχο. — Τί εκσιπνο μialo ο βάτραχός-μας, λέγανε, δίσκολο να βρεθι τέτιo μialo ανάμεσα στις πάπιες.

Ο βάτραχος ίθελε πολι να εφχαριστίσι τις πάπιες για τιν εφχαρίστισι, πυ τῶδεςαν, μα όσο σιλογιόταν, προς ανίγοντας το στό-μα θα έπεψτε σίγυρα απο το φοβερο εκίνο ίπσος, τόσο πιο δινα-τα έσφινκε τα σαγόνια-του κ' έπερνε τιν απόφασι να χάνι ιπομονι. Έτσι κρεμαζμένος κυνιόταν ολάκερι μέρα. Ι πάπιες, — πυ τον κυ-βαλύσαν, — άλαζαν βάρδιες δίχως να σταματυν το πέταμά-τους. Αρπα-ζε 'ι μια απ' τις αλινις το ράμφος με μεγάλη ζβελτοςίνη τι βίτσα. Αφτο όμος ίταν πολι φοβερο για το βάτραχο. Κάθε φορα, πυ άλα-ζε ι βάρδια, τυ ζονόταν ι ψιχι. Οχι λίγες φορες παραλίγο να φο-νάχι απ' τιν τρομάρα-του, έκανε όμος κυράγιο κ' έτσι δεν έκανε το ιθιλό-του.

Κατα το βραδάκι όλι ι παρέα κατέβηκε κε κάθισε ς' ένα βάλτο. Εχι πέρασε τι νίχτα-τις κε με τιν αβγι ι πάπιες μαζί με το βάτραχο σινέχισαν το ταξιδί. Ι πάπιες πετύσαν πάνο απ' τα θεριζμένα χοράφια, πάνο απ' τα κιτρινιζμένα δάσι κε πάνο απο χορια, γιομάτα σιτάρι θεμονιαζμένο. Απο κι έφταναν ι φονες τον ανθρώπον κε το χαρχαλιτο τον αλισίδον. Ι άνθρωπι κίταζαν το κοπάδι τις πάπιες κε βλέποντας μέσα ς' αφτο κάτι το παράξενο έδιχναν με τα χέρια. Έτσι τυ βατράχυ τυ ίρθε μεγάλη διάθεσι να πετάκι χαμιλότερα, γία να διχτι κε να ακύσι τί λέγανε γ' αφτον ι άνθρωπι.

III. Το τέλος τυ ταξιδιυ.

Στο δέφτερο σταθμο, πυ κάνανε ίπε ο βάτραχος:

— Δεν κάνι τάχα να μιν πετάμε τόσο πσιλα; Εγo φοβάμε μίπος ζαλιστο κε πέσο.

Κε ι καλόκαρδες πάπιες τυ ιποσχέθηκαν να πετυν χαμιλα. Τιν άλι μέρα πετύσανε τόσο χαμιλα, πυ άκουαν τις ομιλίες τον ανθρώπον.

— Για κιτάχτε, — φώναζαν τα πεδια ενος χοριυ, — ι πάπιες κυβαλουν ένα βάτραχο!

Ο βάτραχος τα άκουσε κε ι καρδιά-τυ λίγωσε απο ευχαρίστισι.

— Για κιτάχτε, για κιτάχτε, — φώναζαν ς' άλο χοριo ι ιλιχιομένοι. — Αφτο ίνε θάμα. Να πετάι ο βάτραχος! «Το κσέρυ άραγε αφτι, πος ι εφέβρεσι ίνε δικί-μυ κε όχι τον πάπιον;» — σκέφτικε ο βάτραχος.

— Κιτάχτε, κιτάχτε, — φώναζαν κε στο τρίτο χοριο.

— Μορε θάμα! Κε πιός ίνε αφτος, πυ κατέβασε το κεφάλι-τυ μια τέτια πονιρία;

Εδο πια ο βάτραχος δεν κρατίθικε κε κσεχνόντας πος πρέπει να ίνε προσεχτικος, φόναξε με όλι-τυ τι δίναμι:

— Εγo ίμε, εγo!

Κε μ' αφτι τι φονι έπεσε κατακέφαλα στι γισ.

Ι πάπιες έβαλαν τις φονες· μια απ' αφτες ίθελε να αρπάκι στον αέρα τον φτοχο σινταξιδιότι, μα δεν το πέτικε. Ο βάτραχος τεντόνοντας κε τα τέσερά-τυ πόδια έπεφτε με γριγοράδα προς τι γι. Επιδι όμως ι πάπιες πετύσαν με μεγάλη γριγοράδα, ο βάτραχος δεν έπεσε στο μέρος, πυ πάνο απ' αφτο φόναξε κε όπυ ίταν πατιμένος δρόμος, μα πιο πέρα. Κι αφτο για καλί-τυ τίχι, γιατι έπεσε μέσα ς' ένα βάλτο σтин άκρι τυ χοριυ.

Ο βάτραχός-μας γλίγορα ανέβικε σтин όπσι τυ νερυ κε αμέσος πάλι απ' τι μεγάλη-τυ παραζάλι κσελαρινκίστικε:

— Ιμε εγo! εγo ίμε ο εφεβρέτις!

Οστόσο κανείς δεν ήτανε εις να τον ακούσι. Μονάχα τ'άντόπια βατράχια τρομαγμένα απ' το απροξμόνετο «πλατς!» πιδύσαν κε κριβόντανε στο νερό. Κι όταν άρχισαν να κσαναβγένουν στην όπσι του νερού, κίταζαν με περιεργία τον κενύργιο βάτραχο.

Κι αφτός τος διηγίθηκε την περιεργι ιστορία, πως ε'όλι-του τι ζοι σκεφτόταν κε επιτέλους βρίκε έναν κενύργιο, ολότελα ασινί-θιστο τρόπο, να τακσιδέβι πάνω στις πάπιες· πως ίχε δικές-το πάπιες, πυ τότε κυβαλύσαν όπου ήθελε κε πός βρέθηκε στον όμορφο Νότο, όπου ίνε τοσο καλα, γιατί ιπάρχυν όμορφι, ζεστι βάλτι κε πολα, πάρα·πολα·φαγόσιμα ζυζόνια.

— Ιρθα για να ιδη πως ζίτε, — ίπε ο βάτραχος. Θα μίνο εδο ος τιν άνικσι, όςπυ να γίρξουν ι πάπιες-μυ, πυ τις απόλιστα προσορινα.

Οστόσο ι πάπιες ποτες δε γίρξαν. Νόμιζαν πως ο βάτραχος-τος με το πέσιμο, πυ έκανε, κατατσαχίστικε κι αφτο τος έκανε να λιπόντε πολι.

Ροτίματα.

1. Πύ έπεσε ο βάτραχος-τακσιδεφτις, αντις να πάι στον όμορφο Νότο;
2. Γιατί το τακσίδι δεν τυ βγίκε σε καλο το βάτραχο;
3. Τί έλεγε κε κσανάλεγε ο βάτραχος για τον εαφτό-του; Πές-τε-τα με τα ίδια·τα λόγια τυ βάτραχο.
4. Τί σοφίστικε ο βάτραχος για να μπορέσι να τακσιδέπσι;
5. Με πους ανθρώπους μιαζι ο βάτραχος;
6. Αντιγράψτε όλος τος ιπότιτλος τυ διηγίματος κε διηγίτε πάνω σε σχέδιο για το βάτραχο τακσιδεφτι.

ΘΑΛΑΣΙΝΟ ΤΡΑΓΥΔΙ.

Γλιστα φισάι ο μπάτις,
ι θάλασα όροσίζετε,
στα γαλανα νερά-τις
ο ήλιος καθρεπτίζετε·

Στυ χαραβιυ το πλάι
ένα τρελο δελφίني,
γοργόφτερο πετάι
κε πίσο μας αφίνι.

κε λες πως πέζυν με χαρα,
πετόντας δίχως ένια,
πσαράκια με χρισα φτερα,
σε χιματ' ασιμένια.

Κε σαν να χαμαρόνετε.
τις θάλασας το άτι,
με τος αφρύς-τις ζόνετε
κε μας γιρνα τιν πλάτι.

Χιονοπλαζμένοι γλάρι,
π' έχουν φτερύγια ατίμιτα
κε για κανένα πιάρι
τα ματια τους αχίμιτα,

Κε γίρο караβάκια
στι θάλας' αρμενίζουν,
σαν άσπρα προβατάκια,
που βόσκοντας γιρίζουν,

στα κσάρτια τριγυρίζοντας
αχώραστα πετούνε,
ί με χαρα σφιρίζοντας
στο πέλαγος βυτώνε.

με χαροπα πιδήματα
στους κάμπους όλι μέρα,
κ' έχουν βοσκι τα χίματα,
βοσκό-τους τον αγέρα.

Γ. ΔΡΟΣΙΝΙ.

ΤΟ ΠΙΔΙΜΑ.

Το βαπόρι έκανε το γίρο τυ χόζμυ κε τόρα πια γιρνύσε στο λιμάνι-τυ. Ο κερως μπυνάτζα κι όλι ι επιβάτες ήταν πάνο στο κατάστρομα. Ανάμεσα στους επιβάτες πιγενοερχόταν κε μια μεγάλη μαιμυ, πυ τυς έκανε να διασχεδιάζουν με τα μαιμουδίστικα χαμόματά-τις. Έχαμνε ένα σορο κσέρτζα, τύμπες, αστίες νκριμάτζες κε τυς περγελύσε όλως. Φένετε προς ίκσερε ότι διασχεδιάζουν μαζί-τις κε γι' αφτο έβαζε όλα-τις τα δινατα για να τυς δίκσι όλες τις μαιμουδίστικες χάρες-τις.

Ακσαφνα μ' ένα σάλτο βρέθηκε κοντα σ' ένα δεκαχρονίτικο πεδι, το γιο τυ καπετάνιυ. Αρπακσε απ' το κεφάλι-τυ το καπέλο, το φόρεσε κε με μια ζβελτοςίνι απίστεφτι κσαρφάλοσε στο κατάρτι. Όλι ι επιβάτες κσεχαρδίστικαν στα γέλια. Το πεδι όμως, πυ έμινε δίχος καπέλο, δεν ίκσερε τί έπρεπε να κάνι, να γελάσι ί να κλά-ψει. Ι μαιμυ κάθισε πάνο στην πρότι στάβροσι τυ καταρτιυ, τι μαί-στρα, έβγαλε απ' το κεφάλι-τις το καπέλο κι άρχισε να το κοματιάζι με τα νίχια κε με τα δόντια-τις. Λες κε τόχανε κσεπίτιδες για να πιζματόσι το πεδι· το έδιχνε με το δάχτυλό-τις κε τυ έκανε νκριμάτζες. Το πεδι τι φοβέρισε με το δάχτυλό-τυ κε τι μάλοσε. Αφτι όμως το δικό-τις άρχισε μάλιστα να κοματιάζι το καπέλο πιο επιδιγτικα.

Ι νάφτες έσκασαν στα γέλια κε το πεδι κοκίνισε απ' το δι-μό-τυ. Πέτακσε το σακάκι-τυ κε κσαρφάλοσε κι αφτος στο κατάρτι κινιγόντας τι μαιμυ. Για ένα λεφτο, αρπαγμένος απ' το κσάρτι βρέθηκε κιόλας πάνο στι μαίστρα. Ι μαιμυ όμως πιο ζβέλτι κε πιο γλίγορι απ' το πεδι, τι στιγμή πυ αφτο άπλωνε το χέρι για να τις αρπάκσι το καπέλο, βρέθηκε στι δέφτερι στάβροσι, σπύ-γάμπια.

— Δε θα μυ κσεφίγισ, φόνακσε το πεδι κε κσαρφάλοσε κι αφ-

το ετι γάρμπια. Ι μαιμου κε τύτι τι φορα, κσεγελόντας το πεδι —
τ' άφισε πάλι να τίνε πλισιάσι — ανέβικε στην τρίτι στάβροσι, στον
παπαφίνκο. Το πεδι πιζμομένο δεν ενούσε να σταματίσι το κινιγίτο.
Ετσι μαιμου κε πεδι βρέθικαν με μιας πάνο στον παπαφίνκο. Ι ζβέλ-
τι όμος μαιμου δεν τα βάζι κάτω· γαντζόνετε με το πισινό-τις χέρι
απ' το κσάρτι κε τεντόνοντας το κορμι κρεμα το καπέλο στην άκρι
τις στάβροσις. Κ' έπιτα, ος πυ να πικ χίμινο, βρέθικε στην κορφι
του κατάρτιου. Απ' εκι άρχικε πάλι τις νκριμάτσες κε τα κσέρτσα,
κ' εφχαριστιμένι με το κατόρθομά-τις, δίχινι τα δόντια. Απ' το κα-
τάρτι ος τιν άκρι τις στάβροσις, πυ κρεμόταν το καπέλο ήταν μια
απόστασι κάτω διο πίχες. Ετσι για να φτάσι κανις ος τιν άκρι,
έπρεπε ν' αφίσι το κατάρτι κε το κσινι.

Το πεδι ίχε πιζμόσι τρομερα. Αφίνι το κατάρτι, αφίνι κε το
κσινι κε προχορι πάνο ετι στάβροσι. Απ' το κατάστρομα όλος ο κό-
ζμος παρακολουθύσε τα χαμόματα τις μαιμους κε το κινιγίτο, πυ τις
έχαμε ο γιος του καπετάνιου κε γελύσαν. Σαν ίδαν όμος, πος το
πεδι άφισε το κσινι κε προχορύσε πάνο ετι στάβροσι προσπαθόντας
να κάνι ισοροπία, όλι-τους πάγοσαν απ' τιν τρομάρα.

Εφτανε μονάχα να παραπατίσι λιγυλάκι, για να βρεθι πάνο
στο κατάστρομα λιόμα! Μα κι αν ακόμα δε γινόταν αφτο, κε το
πεδι έφτανε ος τιν άκρι κ' έπερνε το καπέλο, θα του ήταν πολι
δίσκολο να γιρίσι, για να κσαναφτάσι το κατάρτι. Ολι βυβι κίταζαν
με αγωνία κε περίμεναν να ιδουν τι θ' απογίνι.

Ακσαφνα μέσα απο το πλίθος ακύστικε μια κραβγι τρομάρας,
ένα σπαραχτικό άχ! Ι κραβγι αφτι έκανε το πεδι να κινεφέρι.
Κίταξε κάτω κε για μια στιγμι φάνικε, πος έχασε τιν ισοροπία.

Σίνκερα ο καπετάνιος, ο πατέρας του πεδιου, βγήκε απ' τιν κα-
μπίνα-του. Στο χέρι-του κρατύσε ένα ντυφέκι, για να χτιπίσι γλάρος.
Μόλις αντίκρισε το πεδι-του πάνο ετι στάβροσι, σιμαδέβι ίσα πάνο-
του κε του φονάζι: «Στι θάλασα! Πίδα ετι θάλασα! Αλιος θα σε
κχοτόςο!» Το πεδι ταλαντεβόταν πάνο στο κοντάρι, μα δεν κατα-
λάβενε τί του έλεγε ο πατέρας. «Πίδα, αλιος θα σε κχοτόςο!.. Ενα-
δίο...» Κε μόλις πρόφτασε να πι το «τρία» το πεδι ρίχτικε με
φόρα, κρατόντας το κεφάλι προς τα κάτω.

Το πεδι σα σφέρα κανονιου τρίπιζε το νερο κε το κορμί-του
πλατάγικε πάνο στην αρμιρι θάλασα. Δεν πρόφτασαν ακόμα τα χί-
ματα να το κσεπάσουν, όταν ίχοσι παλικάρια πίδικσαν απ' το πλίο
στο νερο. Ιστερα απο 40 δεφτερόλεφτα, πυ σ' όλυς φάνικαν εόνες,
το κορμι του πεδιου βγήκε στην όπισι του νερου. Τα παλικάρια το
άρπαξαν κε το ανέβασαν στο πλίο. Ιστερ' απο κάμποσα λεφτα απ'
το στόμα κι απο τα ρυθύνια-του έτρεχε νερο κε το πεδι άρχικε
ν' ανασένι.

Ο καπετάνιος, πυ παρακολούθησε με αγωνία όλι τύτι τι σκινι, έβαλε άκσαφνα τις φονες, σαν κάτι να τον έπνιγε, έτρεκσε όμος κε κλίστικε ετιν καμπίνα-τυ, να μιν τον ιδουν, προς έχλεε.

Δ. ΤΟΛΕΤΟΙ.

Ροτίματα.

1. Τί έκανε ι μαιμου πάνο στο βαπόρι;
2. Πός φέρθηκε το παδι;
3. Πιός ήταν ο κίντινος για τι ζοι τυ παδι;
4. Πός γλίτοσε το γιό-τυ ο καπετάνιος;
5. Πός τυς λεν τυς ανθρώπους, πυ μιάζυν με τον καπετάνιο;
6. Πιί ακόμα εκσον απ' τον πατέρα βοίθισαν να γλιτόσι το παδι;

Άσκιζι.

Διιγιθίτε το διίγιμα με δικά-ζας λόγια.

Ο ΚΑΘΡΕΦΤΙΣ ΚΕ Ι ΜΑΙΜΥ.

Στον καθρέφτι ι μαιμου τι μυσύδα-τις κιτα
κε το πόδι τυ Βασίλι τυ κυμπάρυ-τις πατα
κε τυ λεί ριγανα:

— Κίτα εκι κυμπάρε φάτσα,
κίτα τσάκιζμα, νκριμάτσα!

Συ τ' ορχίζομε κε λίγο αν τιν έμιαζα εγο
απο τον πολι καιμο
προπολυ θ' αφοχτονύσα.
Εγο τέτια, λες, να ζύσα!
Μπάα, ποτε δε θα μπορούσα.

— Κι όμος, τί τα θες κυμπάρε,
όπιο τόπο θέλεις πάρε,
θάβρις τέτιως όςυς θες.
Εχομε κ' εμис, μαδες.
Στο δικό-μας το χοριο,
κσέρο εγο ένα σορο!

Να ρυ πο τα ονόματά-τυς, αν δε ρυ ίνε βαρετο.
— Περιτο, καλε κυμπάρα, ι αρχύδα απαντα,

μιν πας τόσο μακριά.
Κρέτασε τον εαυτό-συ
κε θα ιδίς μες στον καθρέφτι, φίλι-μυ, το πρόσοπό-ς).
Ίπε ο Βάσος, μ' αψτι πσάλι
τα δικά-τις πάλι.

Ι. Α. ΚΡΙΛΟΦ.

Ροτίματα:

1. Πίί πέρνουν μέρος στο μίθο τότενε;
 2. Πός περιγράφι ι μαμυ τιν τσακίστρα, πυ ίδε μέσα στον καθρέφτι;
- Πιόνα ίδε μέσα στον καθρέφτι;
3. Τί συμβυλι τις έδωσε ο Βάσος; Απαντίστε με τα λόγια τυ μίθου
 4. Σε πώς αναφέρουντε τα λόγια τυ Βάσου;

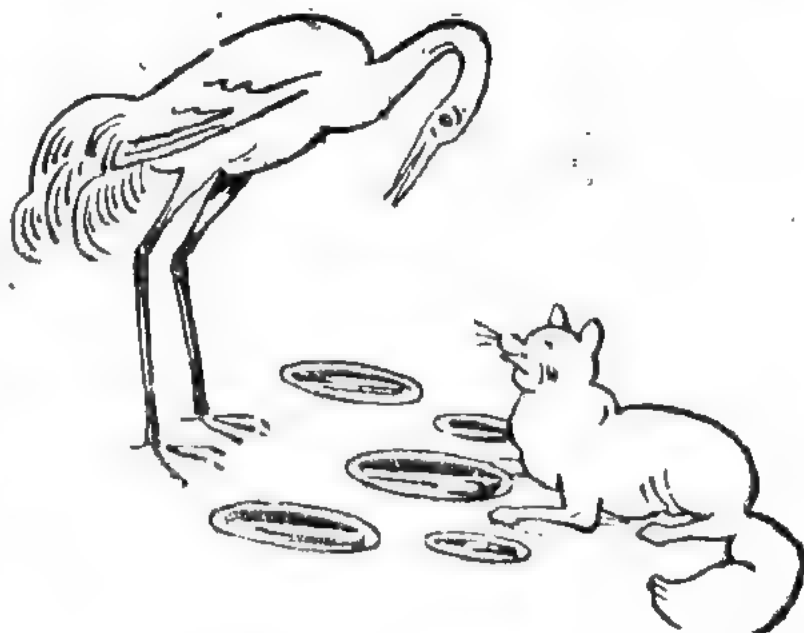
Ι ΑΛΕΠΥ ΚΕ ΤΟ ΛΕΛΕΚΙ.

Μια μέρα έστίλε ι αλεπυ κε προσκάλεσε το λελέκι στο με-
σιμεριανο φαί. Το λελέκι δέχτικε τιν πρόσκλησι με εφχαρίστισι.
«Ι αλεπυ ίνε πλύσια», ίπε με το νό-τυ, «όλα τα χοτέτσια τα
έχι στιν εκσυζία-τις, δε θα περάσο άσχιμα».

Σιχόθηκε λιπον το λελέκι κε πίγε. Σαν έφτασε στο σπίτι τις
χιρά-Μαριος, βγίχαν κε το υποδέχτικαν με μεγάλες τιμες. Ιστερα
το έβαλαν κε κάθισε σ' ένα χαλοστρομένο τραπέζι. Ι σούπα άχνιζε
πάνο στο τραπέζι, κε πιο εκι ήταν το ριζόγαλο πασπαλιζμένο, με
κανέλα. Μα κε τα διο, αντισ να τα σερβίρυν σε βαθιες συπιέρες,
τα ίχαν σερβιριζμένα σε ριχα πιάτα. Κι ότε να πικ πυ έβαλαν
κυτάλια στο τραπέζι. Το λελέκι παρακσενέφτικε. Πός ήταν δυνατο
να φάι απο τα ριχα
πιάτα με τι μίτι
πυ ίχε; Νάταν τολά-
χιστο μακριαι γλόσα-
το, κάτι θα μπορούσε
να γλίπσι. Παράκσено
πράμα, πως δεν το
σκέφτικε αψτο ι αλε-
πυ.

Ι αλεπυ εκίνι
τιν ιμέρα ήταν πολι
περιπτυτικι.

— Μα γιατι
δεν τρος καλε κυμ-

πάρε; ι ζύπα έγινε παχια κε το ριζόγαλο ίνε όλο κρέμα. Φάε κε δε θα μετανιώσεις, ζυ λέο.

Κε ι περιπέχτρα ι αλεπυ, όσο το έβλεπε έτσι πιναζμένο το λελέχι κε να μι μπορι να δοκιμάσι, τόσο γέλασε μαζί-τυ κε το περίπεζε. Κε για να το πιράκει ακόμη περισσότερο, άρχισε να γλίσφι τα πιάτα το ένα ίστερ' απο τ' άλλο κε να λεί στο μυσσάφιρι-τις:

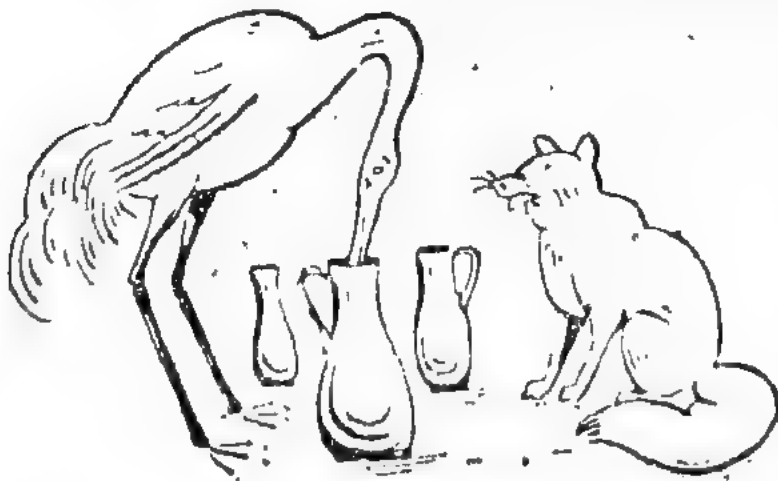
Μίπος κε δε ς' άρεσαν τα φαγιά-μυ, κυμπάρε; Ι μίπος κε μυ ίρθες φαγομένος; Τρόγε λιπον. Δε με βλέπεις εμένα ποστρόγοι! Στο τέλος τα έγλίπσε κιόλας τα πιάτα κε τα έκανε γαλι.

Το λελέχι, πυ κατάλαβε τιν κοροϊδία, δεν έβγαλε μιλια απο το στόμα-τυ. Μόνο σικόθηκε, αποχερέτισε εβγενικα τιν αλεπυ κε έφίγε σαν να μιν έγινε τίποτε.

Ιστερα απο λίγες μέρες στέλνι κε το λελέχι κε προσκαλι τιν κιρά-Μαριο στο δίπνο. Ι αλεπυ σκέφτικε:

«Τι κυτο πυ ίνε το λελέχι. Υτε κατάλαβε το πεχνίδι, πυ τυ έπεκσα. Κε δέχτικε να πάι. Κίνι τιν ιμέρα μάλιστα δεν έβαλε μπουκια στο στόμα-τις, για νάχι περισσότερι όρεκσι. Σαν έφτασε στο σπίτι τυ λελεχιυ τα βρίκε όλα εντάκσι. Το τραπέζι στολιζμένο όμορφα, κι απ' τιν κυζίνα ερχόταν μια μιρυδια, πυ ζυ έφερνε λιγόρα. «Σίγυρα θα μυ έχι όρνιθες κε κοχόρους πσιτυς, αψυ κσέρι πος τυς αγαπο», έλεγε απο μέσα-τις ι αλεπυ. Κι ακόνιζε τα δόντια-τις κ' ετίμαζε τιν όρεκσι-τις.

Ι αλεπυ καθόταν κ' έβλεπε σκαζμένι απο το κακό-τις.

Σ'αφτο το με-
τακσι ίρθε κε ι όρα
τυ τραπέζι. Κάνι
έτσι ι αλεπυ, τί να
ιδι! Τα φαγίτα όλα
ίταν σερβιριζμένα
μέσα σε στενόλεμες
στάμνες. Τότε άρχισε
να στενοχοριέτε. Να
τι θερίζι ι πίνα, νά-
χι μπροστά-τις τόσα

καλα κε να μι μπορι να τ' ανήκσι. Γιατι, πός θέλατε να περάσι τι χοντρί-τις τι μύρι απ' το στενο λεμο τις στάμνας! Μα το ίχε μιριστι κιόλας, δεν ίταν κυτι. Τιν έπαθε για καλα, με όλι-τις τιν πονιρια.

Απο το ένα μέρος λιπον ι πίνα, απο το άλλο ι ντροπι κε το πίζμα, πυ τι γέλασε το λελέχι, πίγε να σκάσι απο το κακό-τις ι κιρά-Μαριο. Κε σα να μιν τις έφτανε ο καιμός-τις, άρχισε το λελέχι:

— Ελα, κυμπάρα, τι περιμένεις; Εσένα σ' αρέσουν τα κοτόπουλα. Για λόγου-συ τα μαγίρεψα. Κε λέγοντάς-τα αφτα, έχονε το μακρύ-τυράμφος στις στάμνες κ' έπερνε πότε κανένα βατραχάκι, πότε πάλι κανένα χέλι τραγανο κε τα κατέβαζε με μεγάλι όρεξι.

— Τρόγε, κυμπάρα, κσανάλεγε το λελέκι, εγώ τρώγο τος βατράχος πυ μ' αρέσουν. Αφτες εδο ι στάμνες ίνε γεμάτες απο στίθια κότας κε φτερύγες κοκόρου. Για σένα τις κσεροτιγάνισα.

Ι αλεπου τι να ιπι. Καθόταν κ' έβλεπε σκαζμένι απ' το κα-
κό-τις το λελέκι, ος τιν όρα πυ τα πάστρεψε πια όλα. Ιστερα
σικόθικε κε σα βρεμένι γάτα, πυ λεί ο λόγος, έβαλε τιν υρα ζάτο
απ' τα σκέλια-τις κε τράβικσε για τιν τρίπα-τις.

Όλος ο κόσμος, πυ έμαθε το πάθιμα τις αλεπους, γελόσε κ'
έλεγε: «Καλα να πάθι! Οτι σπίρι κανις κίνο θα θερίσι».

Π. ΧΑΡΙΣΙΣ.

Ροτίματα.

1. Πί πέρνον μέρος στο μίθο;
2. Πός εκδικιέτε το λελέκι τιν αλεπου;
3. Πός έφίγε ι αλεπου απ' το σπίτι τυ λελεκιω;

Ασκιςι.

Διγιθίτε τις τσιριμόνιες, πυ έκανε ι αλεπου στο λελέκι όταν το
κάλεσε στο φαι κε τις αντισιριμόνιες, πυ έκανε το λελέκι στην αλεπου, σαν
το κάλεσε κι αφτι με τι σιρά-τις.

Ο ΠΑΠΑΓΑΛΟΣ.

Σαν έμαθε τι λέχει καλισπέρα
ο παπαγάλος, ίπε κσαφνικα.

— Ιμε σοφος γνорίζο ελινικα.

Τί χάδομε εδο πέρα;

Τιν πράσινι ζακέτα-τυ φορι
κε στο σινέδριο τον πυλιον πιγένι,
για να τος πι μια γνόμι φοτιζμένι.
Πέρνι μια στάσι λίγο σοβαρι,
κσεροβίχι, κιτάζι λίγο πέρα
κε τος λεί: «Καλισπέρα»!

Ο λόγος-τυ θαβμάστικε πολι.

— Τι διαβαζμένος, λένε, ο παπαγάλος!

Θα ίνε σοφος αφτος πολι μεγάλος,

αφυ μορι κι ανθρωπινα μιλι.

Απ' τις Ινδίες φερμένος, πιος το κσέρι

πόσα βιβλία μαζί-τυ νάχι φέρι,

με τί σοφος εμίλισε κε πόσα

να κσέρι στον γραματικον τι γλώσα!»

— Κιρ παπαγάλε, θα έχομε τιν τίχι

ν' ακύσομε τί λες κε παραπέρα;

Ο παπαγάλος βίχι, κσεροβίχι . . .

μα τί να πι; Κσανάπε: «Καλισπέρα!»

Ζ. ΠΑΠΑΝΤΟΝΙΥ.

Ροτίματα.

1. Πιά πέρνουν μέρος στο μίθο;
2. Με πιάς άνθρωπος μπορούμε να παραβάλουμε τον παπαγάλο;
3. Πιάν εντίποσι σας φένετε, ότι έχαμε ο παπαγάλος στα πυλινά;

ΤΑ ΠΕΔΙΑ ΤΟΝ ΣΚΛΑΒΟΝ ΚΕ ΤΑ ΣΚΙΛΙΑ ΤΟΝ ΑΦΕΝΤΑΔΟΝ.

(Αφίγισι ενος αμαχσα).

— Έτσι που λες, ο αφέντις-μας, ο Πανκράτωρ — περίεργο πράμα — αγαπούσε τα ζώα κε τιρανύσε τους ανθρώπους. Έστισε ένα σπίτι για τους σκύλους, στο παλάτι. Κσεχωριστι αγάπι έχε ο αφέντις για δέκα απο τις σκύλες-του. Κε μόλις γενύσαν ι πιο καλές, ι πιο ακριβές-του σκύλες, έπερνε αμέσος τα κυταβάκια-τους κε τα διαμίραζε στις δυλοπάριχες γινέκες. Σ' όπιαν έχε μορο κε γάλα στα στήθι, τσουπι ερχόταν ο σκυλα, κε τις άφινε ένα κυταβάκι, για να το μεγαλόσι, λεί.

Έχε, που λες, ο αφέντις αφτος ένα δυλοπάριχο με ομπροχ¹, που τότε λέγανε Αλέκσι. Γνωστικός ο χορικός αφτος, μα κε όμορφος κε τιχερος, κε όλι στο χοριο τον έχαν για πρότο παλικάρι. Κε έχε ο Αλέκσις γινέκα νέα. Όμορφος λεβέντις ο Αλέκσις, μα ι γινέκα-του όμορφότερι. Δίσχολα θα μπορούσες να βρις στον κόσμο τέτιο τεριαχτο ζεβγάρι. Μα κι απο περιουσία δεν ήταν άδixιμένι. Απο καλές ιχογένιες χ' ι διό-τους, έχανε το δικό-τους. Ένα μονάχα κυζύρι έχε ο Αλέκσις, ήταν λίγο περίφανος. Του τίχενε καμια φορα να χάνι μακρινο αγόγι κι άφινε τι γινέκα του ένκια κε μοναχι στο σπίτι. Δε μπορούσε να χάνι διαφορετικά. Πάι, που λες, αγόγι, περνόντας ανάμεσα απο τι στέπα. Προχορουν, δυλια τις νίχτας βλέπεις, τ' αμάκσια τρίζουν, ι αμαχσάδες, λογιό-λογιό άνθρωπι, ίσος απ' όλα τα μέρι, περπατουν ο ένας δίπλα στον άλλονε κε απο κερο σε κερο κυβεντιάζουν. Λόγια του ταξιδιου, βλέπεις, να όπος εγο χ' εσι, καλι όρα, πράματα σινιθιζμένα: πύ κε πη λαι ζώνε, λογουχάρι, τί σινίθια έχυν στον τόπο-τους κε τα τέτια. Κε ο Αλέκσις, προχορι κι αφτος, αμίλιτος, με πρόσοπο σκοτινιαζμένο, σα σίνεφο. Τόνε πρόσεξαν ι άλι κε τότε ροτύνε: Τί τρόπος έν' αφτος, παλικάρι; Πας μαζί-μας, σίντροφι-συ ίμαστε κε να μιλας μαζί-μας δε θέλεις. Φένετε ποσ θάχικς μεγάλη ιδέα για τον εαφτό-συ χ' εμας δε μας καταδέχεσε...

¹ Ομπροχ, φόρος σε ίδος ή σε χρήματα, που πλέροναν ι χορικι στον τσιφλικά.

— Οχι, απαντα ο Αλέξης, όχι αγαπιμένι-μου σίντροφι, ύτε για τον εαυτό-μου έχο μεγάλι ιδέα, όπος λέτε, ύτε σας περιφρονο. Αν δεν έχο κέφι, ίνε πυ άφισα στο σπίτι νέα γινέκα κι ο αφέντισ-μας ίνε πολι σκληρος, χτιπα, κσιλίζι, μονάχα τιν πσιχί-συ πυ δεν πέρνι. Κι όλα τύτα δεν ίνε τίποτε. Δεν πολιςκοτίζουμε γι' αφτα. Μα έλα, πυ τόρα τελεφτέα έβγαλε κενύργια μόδα, να θρέφι, λεί, τα σχιλάκια-τυ με γινεκίσιο γάλα. Κε ι άνθροπι, πυ πίγεναν μέσα απο τι στέπα, άρχισαν να το σιζιτυν το πράμα. Κε στι στέπα, βλέπισ, όλι τυς ίνε λέφτερι άνθροπι, ακόμη κε κίνος, πυ στο σπίτι-τυ ίνε δύλος τυ αφέντι, εδο στι στέπα λεφτερόνετε. Τιχένυν βέ-βεα άνθροπι τις ιπιρεσίας, στρατιότες απαλαγέντες. Κ' ι άνθροπι τύτι λένε στον Αλέξει: «Σίγυρα θάνε τρελι ι σιντοπίτες-σας. Τέτιος νόμος δεν ακύστικε απ' τον κερο, πυ πλάστικε ο κόζμος. Ζόο ππάμα να το θρέφυνε με γινεκίσιο γάλα!».

Τα λόγια τύτα τυ άνκισαν βαθια τιν πσιχι. Προχορι με το καραβάνι κι ο δρόμος κεί κάτω απ' τα πόδια-τυ. Κι όλο σκέφ-τετε: δεν ίνε νόμος, νόμος δεν ίνε! Καλα. Γιρνα νίχτα όρα, σπί-τι. Δε βγένι να τότε καλοδεχτι ι γινέκα-τυ, φος δεν ανάβι, ι χα-λίβα σκοτινι, τάφος. Μπένι μέσα, το μικρο κλεί στιν χόνια, κε στι γονια υρλιάζουν κυταβάκια. «Ε, τ' ίν' αφτο;» — «Τί νάνε», απαντα ι γινέκα, «γιο μας έστισε ο θεος». — «Κ' εκίνα στι γονια, τί ίνε; — «Κυταβάκια, το καταλαβένις κι ατός-συ. — «Κε σι ι ίδια, καταλα-βένις τί θα πι αφτο; Ενα τέτιο πράμα εγο δε μπορο να το ιπο-φέρο. Δόστα-μυ δο τα σχιλια!». Πίρε το ένα στο δεξιό-τυ χέρι κε τ' άλο στ' αριστερο, τα ζύπικε για καλα κε τα κσανάβαλε στι θέ-σι-τυς. «Τόρα πάρε το μορο, τ' ακυς πυ κλεί μέσα στιν χόνια-τυ».

Το προι, νά-συ κ' έρχοντε ι επιστάτες κε σε λίγο ι σχιλοφι-λάκι: «Δίκε-μας, Ανα, τα κυταβάκια, να ιδύμε τάχικε καλα; — «Κάτι θα ίχανε κε πσόφισαν» — «Πός, κε τα διο;» — «Νε, πσό-φισαν κε τα διο». — «Ετσι, στα καλα καθύμενα; Ας ίνε, αφτο δεν ίνε δικί-μας δουλια· θα το αναφέρουμε τυ αφέντι». Σ' αφτο το με-τακσι μπένι στιν καλίβα ο Αλέξης. — «Τί θέλετε; Γιατί ίρδατε; Πύ ακύστικε τέτιος νόμος! Το πεδι να κλεί στιν χόνια νιστικο κε τα κυτάβια να βιζένυνε το στίθος τις μάνας! Εχο απ' εδο! Να μι σας δυν τα μάτια-μυ, σχιλοφιλάκι!» — «Αλέξει» λεί ένας απ' τυς σχιλοφιλάκυσ «μι φονάζις. Εμικ δεν ίρδαμε απο μοναχί-μας, θα τ' αναφέρουμε τυ αφέντι».

Κε βέβεα πίγαν στον αφέντι κε τυ τα ανάφεραν όλα. Κε τί νομίζις; Προστάζι να βάλυν τα κυτάβια πάνο σε κετσε, έτσι όπος βάζυν τυς πεθαμένους. Τα φέρανε σ' αφτόνε, τα πασπάτεπεσε κε στερα ίπε: «Τα σκοτόσανε ι κακύργι τα αθόα-τα πλάζματα!»

Κ' έχλαψε. Φονάζει μετα τος μαγέρους τον σκιλιον κε προστάζει να ετιμάσουν για το σκιολόι πιχτι αλεβρόσυπα. Αφτο γινόταν κάθε μέρα. Ετιμάζανε σαρανταπέντε είχλες αλεβρόσυπα κε παραπάνο. Ιστε-ρα άρχιζε το τάζμα τον σκιλιόνε· ο ίδιος καθόταν σ' ένα σκαμνι κε τα τάζε απ' το χέρι-τυ. Νά, πάλι κε τόρα. Κάθισε δίπλα στο καζάνι, κ' έβαλε τα κυταβάρια πάνω σε κετσε κε προστάζει να κα-λέσουν τον Αλέκσι. Ήρθε ο Αλέκσις. — «Τα βλέπεις», τυ λέει, «τ'α-δικοςκοτομένα». — «Τα βλέπο αφέντι, μα τί να γίνει, κε με τον άνθρωπο το ίδιο γίνετε, όχι μόνο με τα ζώα». — «Εσι τα θανά-τοςες, καχύργε!» — «Εγο όχι, εσι τα σχύτοςες, πυ ενεργας άνομα. Το πεδι, κι ας ίνε κε μυζίκυ, πρέπει να κιμάτε σε κόνια, οστόσε εσις με τα σκιλια μαγαρίζατε τα στίθι τις γινέκας! Να ψαφίσουν όλα! Ο λαος ίνε κυτος. Πρέπει να τα πνίχσι όλα!» Μόλις κσεστήμι-σε τα λόγια τύτα, νά-συ κε σιχόνετε ο αφέντις, ο Πανκράτοφ, απο το σκαμνι. Σιχόνετε απο το σκαμνι κε τυ δίνι μια γερι σπρουσια στο στίθος... κι ο Αλέκσις πέφτι ανάσχελα... με το κεφάλι ίσα μέ-σα στο καζάνι...

Δεν πρόκανε ότε κιχ! να πι... έτρεκσαν ι σκιλοφιλάχι κε τον έβγαλαν... Ι σκιλοφιλάχι καταταράχτικαν... ι άνθρωπι τις ιπιρεσίας κσάναψαν. Ένας απ' τος σκιλοφιλάχους ήταν αδερφος τυ Αλέκσι... Ρίχτικε στο κονάχι κι άρπαχσε το όπλο. Ο αφέντις τρέχι στους ανθρώπους τις ιπιρεσίας, μα κίνι, καταλαβένις, τον κιτάζουν σα λίκι. Ιχε πια κσεσπάσι ο κριφος πόνος τον σκλάβον.

B. ΚΟΡΟΔΕΝΚΟ.

Ροτίματα.

1. Απο πύ φένετε ι σκλιρότυτα κε ι αφθερesia τυ αφέντι Πανκράτοφ;
2. Πός φανέροσε ο Αλέκσις τι διαμάρτιρία-τυ ενάντια στις πράξεις τυ αφέντι;
3. Πός απάντισαν ι δυλοπάριχι και θιριοδια τυ τσιφλικα;
4. Τί κσέρετε για το φέρσιμο τον τσιφλικάδον στους δυλοπάριχους, απο έργα άλλον σιγγραφέον; Κε απο πιά;

ΧΙΜΑΔΙΟ ΣΤΟ ΣΤΥΝΤΙΟΝΑΓΙΑ¹.

I.

Ο γέρος πλάγιαζε πάνω στο σέτι-τυ, δίπλα στο πέτσικο, κυ-κυλομένος με μια παλια ντόχα απο μαδιμένα τομάρια. Δεν ίχερε αν ήταν νορις ι αργα· δε μπορούσε κιόλας να το κσέρι, γιατι κσιμέ-ρονε αργα, κι ο υρανος αποβραδισ ακόμα ήταν σκεπαζμένος με χα-μιλα χινοποριάτικα σύνεφα. Δεν ίχε όρεχσι να σιχοθι: μέσα στο καλίβι έχανε κριο κε κάμπουσες μέρες τόρα τυ πονύσαν ι ράχι κε τα πόδια-τυ. Υτε κε να κιμιθι ίθελε, έμενε όμος έτσι κσαπλομένος

¹ Ποταμος στο Υραλ.

για να περάσει η ώρα. Μα ότε κε βιαζόταν να πάει πουθενά! Τόνε χείπνισε ένα διακριτικό τσουνκράνιζμα στην πόρτα: ήταν ο Μυζγάρχας, ένα όχι μεγάλο, παρδαλο βογύλικο¹ σκιλάκι, πυ ζιτόσε να μπει μέσα, κε πυ ζύσε σε τότε την καλίβα εδο κε δέκα χρόνια.

— Θα συ τις βρέξω, Μυζγάρχα, νκρίνιασε ο γέρος κε σεπάστηκε με τι ντόχα πάνω απ' το κεφάλι. Θα συ δέξω εγώ, να τσουνκρानαs την πόρτα...

Για μια στιγμή το σκιλι έπαψε να τσουνκρानαs την πόρτα, ίστε-ρα όμως άρχισε να υρλιάζει μακρόσυρτα, παραπονιάρικα.

— Μπα, πυ να σε φαν η λίκι!... έβρισε ο γέρος κε σιχόθηκε απ' το σέτι.

Προχόρισε μέσα στο σκοτάδι προς την πόρτα, την άνιξε κε τα κατάλαβε όλα: γιατί πυ πονύσε η ράχι, γιατί ύρλιαζε το σκιλι. Όλα, όσα μπορούσε να κσεchorίσι απο τι μισάνιχτι πόρτα, ήταν σεπαζμένα απο χιόνι. Νε, τώρα έβλεπε κσεκάθαρα, προς στριφογιρνύσε στον αέρα ένα δίχτι απο απαλεs, πυπυλένιες τυλύπες. Στο καλίβι μέσα ήταν πύσα σκοτάδι, με το χιόνι όμως φένονταν όλα, ακόμα κι ο νταντελοτος τίχος τυ δάσυ, πυ βρισκόταν πέρα απ' το ποτάμι, κε το κσέχιλο μαβριζμένο ποτάμι, μα κε το πετρόδικο ακροτίρι, πυ προchorύσε μέσα στο ποτάμι σε στρονχιλο σεαλοπάτι.

Το γνωστικό σκιλι καθόταν μπροστα στη μισάνιχτι πόρτα κε κίταζε τον αφέντι-τυ με μάτια γεμάτα κσιπνάδα, πυ μιλούσανε.

— Ε, τί να γίνει, θα πι πως ίρθε το τέλος!.. απάντισε ο γέρος στο βυβο ρότιμα τον σκιλίσιον ματιόνε. Τίποτε δε μπορούμε να κάνουμε, τελίσε.

Το σκιλι κυνύσε την υρα κε ύρλιαζε σεγανα με το χαιδεφτικό εκείνο υρλιαχτο, πυ μ'αφτο υποδεχόταν μονάχα τον αφέντι-τυ.

— Το λιπον τελίσε! Τί να γίνει, Μυζγάρχα!.. Πέρασε το όμορφο καλοκεράκι κε τώρα θα τριπόσουμε στη φολιά-μας... Σαν απάντισι στα λόγια τότε ο Μυζγάρχας, μ' ένα αλαφρο πίδιμα βρέθηκε μέσα στην καλίβα πριν απ' τον αφέντι-τυ.

— Δε συ αρέσι ο χιμόνας, ε; μιλούσε ο γέρος με το σκιλι ανάβοντας το παλιο πέτσχο το χαμομένο απο αγριόπετρα. Δε σ' αρέσι, ε;

Όσπυ ν' ανάψει ο γέρος το πέτσχο ίχε κιόλας φέχσι. Το σταχτι χιμονιάτικο προινο άρχιζε με τόσι δυσκολία, πυ έλεγεs πως τόχανε καχο τυ αόρατυ ίλιω να φωτίσι. Στην καλίβα μέσα δύσκολα μπορούσε κανιs να κσεchorίσι το μακρι τίχο, πυ σε μάκρος-τυ απλό-νονταν φαρδιες νάρες, φτιαζμένες απο χοντροσάνιδα.

¹ Βογύλικη, λαός πυ ζι στο βορινο Υραλ.

Το μοναδικό παράθυρο, που το μισό-του ήταν κολιμένο με φύσκα ψαριού, μόλις άφινε το φως να μπένι μέσα. Ο Μυζγάρχας καθόταν δίπλα στο κατόφλι και κίταζε υπομονετικά τον αφέντι-του κυνώντας κάπου-κάπου την ώρα. Μα και η σκυλίτσα υπομονη έχι και αφι τα όριά-τις. Έτσι ο Μυζγάρχας ξαναύρλιασε σιγανά, μακρόσυρτα.

— Τώρα, τώρα, μη βιάζεσε, του απάντισε ο γέρος, σκυντώντας προς τι φοτιά τι μαντεμένια καραβάνια γεμάτα νερό. Προφτένις, ένα-ςυ.

Ο Μυζγάρχας ξαπλόθηκε και, βάζοντας τι συβλερί-του μουσούλα πάνω στα μπροστινά-του πόδια, στίλωσε τα μάτια πάνω στον αφέντι-του. Όταν ο γέρος έριξε στους όμους-του το τρίπιο κοντογύνη, το σκυλι γάβγισε χαρούμενα και πετάχτηκε προς την πόρτα.

— Νά γιατί τρεις μέρες τώρα μου πονάει η μέση, εκσιγούσε ο γέρος στο σκυλι προχωρόντας. Νά που δε μας βγίξε σε καλό. Για ιδες πως το στιβάζι το χιόνι.

II.

Μέσα σε μια νύχτα όλα τα γίρο αλάκσανε ολότελα όπσι: το δάσος φενόταν πιο κοντά, το ποτάμι σάμπως να στένεπσε και τα χαμίλα χιμονιάτικα σίνεφα σέρνονταν σχεδόν πάνω στη γη και μόνο που δε σχάλλοναν στις κορφές τον έλατον και τον πέφκον. Όλα φένονταν θλιβερά και η τυλύπες του χιονιού ξακολουθούσαν να στριφογυρίζουν στον αέρα και να πέφτουν απαλά στη νεκρομένη γη.

Ο γέρος γίρισε να ιδι την καλίβα-του. Πίσω απ' την καλίβα απλονόταν ένας βάλτος σκυριαζμένος, που μόλις-μόλις πρόβελναν στην επιφάνιά-του θαμνάκια και σκυλα βαλτόχορτα. Ο βάλτος αφτός απλονόταν μπαλόματα-μπαλόματα, σε μια έχτασι απο πενίντα κάπου βέρστια και χόριζε την καλίβα απο το ζοντανο κόζμο. Πόσω μικρή φενόταν τώρα στα μάτια του γέρου η καλίβα αφτι, λες και σε μια νύχτα μέσα κατακάθισε...

Στον όχτο ήταν δεμένο ένα μονόκκυλο¹. Ο Μυζγάρχας πίδικε πρότος στη βαρχύλα, στιρίχτηκε με τα μπροστινά-του πόδια πάνω στην κυπαστι και βλέποντας με το διαπεραστικό-του μάτι προς το μέρος, που κατέβενε το ρέμα, ίσα-ίσα έχι όπου το ακροτίριω χονόταν στο ποτάμι, ύρλιασε σιγανά.

— Γιατί χάρικες έτσι νορίς; — του φώναξε ο γέρος. Περίμενε λιγάκι, μπορεί να μιν ίνε και τίποτε...

Το σκυλι ίκσερε, πως κάτι ήταν και ξαναύρλιασε: ίδε τους βυλιαγμένους φελους του διχτιού, που ήταν ριχμένα στο βαθι μέρος του ποταμού.

¹ Βαρχύλα απο εκαμένο κορμό δένερου.

Ι βάρκα άρχισε, πιγόνοντας όχτο-όχτο, να προχωρι ενάντια στο ρέμα το ποταμου. Ο γέρος, ορθος, έσπροχνε μ' ένα μακρι κοντάρι, κόνοντας έτσι τι βάρκα να προχωρι. Απ' το υρλιαχτο τυ σχιλιυ καταλάβανε κι αφτος, πως θα πιάστικαν ψάρια. Κι αλίθια το δίχτι προς τι μέσι-τυ ίχε βιδιστι, κι όταν πια ι βάρκα, ίχε πλισιάσι, ι κσίλινες σιμαδύρες ίχαν πάι κι αφτες προς τα κάτω.

— Εχι, έχι Μυζγάρχα...

Το δίχτι αφτο ίταν ένα ίδος παραγάδι, πυ αποτελιόταν απο ένα σχιλιυ πσιλο, μα καλοστριμένο κε πολι γερο, τον τσαρτμα όπος το λένε. Απ' τον τσαρτμα αφτόνε κρέμυνταν, σε μικρες αποστάσις, σπάνχι πολι γερι κι αφτι, στιν άκρι τυ κάθε σπάνχυ ίταν δεμένοι μερσίνα κε στιν άκρι τις μερσίνας καλοδεμένο το ανχίστρι. Ο γέρος πλισιάσε με τι βάρκα τι μια τι σιμαδύρα, τιν πήρε στο χέρι κι άρχισε να μαζέβι προσεχτικα το παραγάδι μέσα στι βάρκα. Καλι ι ψαρια, αλίθια: διο μεγάλες πέστροφες, κάμποσα συδάκια, ένας λύτσος κε πέντε κσιρίχια. Ο λύτσος, πυ πιάστικε, ίταν μεγαλύτσικος κε τυς έχανε ένα σορο φασαρίες. Ο γέρος τον έσιρε προσεχτικα ος τι βάρκα, τότε χτίπιζε πρώτα με το κοντάρι-τυ για να τότε ζαλίσι κ' ίστερα τότε πήρε πια πάνω στι βάρκα. Ο Μυζγάρχας καθόταν στιν πλόρι κε παρακολυθόσε προσεχτικα τι δουλια.

— Σ' άρεσε το κσιρίχι, Μυζγάρχα; τότε πέραζε ο γέρος, δίχνοντάς-τυ το ψάρι. Οστόσο να τα πιάνις δεν κσέρις... Ενιασυ, σίμερα θάχουμε ψαρόσυπα. Σα μισιτυν τρικιμια τα ψάρια, εφκολότερα πέφτυν στ' ανχίστρι. Τόρα μαζέβυντε στα βαθια μέρι τυ ποταμου, για να περάσουν αφτυ το χιμόνα. Στα βαθια μέρι λιπον θα ψαρέβουμε, κι όλα θάνε δικά-μας. Κε τόρα, μπρος για το σπίτι!.. Τα συδάκια θα τα κρεμάσουμε, για να κσεραθυν, κ' ίστερα θα τα πυλίσουμε στυς εμπόρους...

Ο γέρος έχανε τιν κυμπάνια-τυ σε ψάρια απ' τιν άνικσι. Αλα τα κσέρενε στον ίλιο, άλα μέσα στιν καλίβα κε τ' άλα τα έριχνε σε βαθι λάχο, σαν πιγάδι· αφτα χρισίμεβαν για τροφι τυ Μυζγάρχα. Το φρέσκο ψάρι δεν τύλιπε ποτες, μόνο πυ δεν τυ έφτανε τ' αλάτι, να τ' αλατίσι· μα κε το ψομι τυ έλιπε κάποτε, όπος τόρα, καλι όρα. Τυ αφίνανε κυμπάνια απ' τον ένα χιμόνα ός τον άλλονε.

— Γλίγορα θα μας έρδι το χαραβάνι, εκσιγύσε ο γέρος στο σχιλι. Θα μας φέρυν κε ψομι, κε αλάτι, κε μπαρύτι... Μόνο πυ ι καλίβα-μας σαβαλιάστικε, Μυζγάρχα.

III.

Ι χινοποριάτικι μέρα ίνε μικρι. Ο γέρος όλι-τυ τιν ιμέρα τιν

περνα γύρω απ' το καλίβι-τυ. Όλο κε κάτι διορθώνι, για να μπορέσι να βολεφτι κι μέσα καλότερα το χιμόνα. Σ' ένα μέρος τα μύσκλια προβάλανε απ' τις χαραμάδες του σανιδιον τις καλίβας, αλν' ίχε σαπίσι το δοχάρι, κι αλν' πάλι ι γονια κάθισε κ' ίνε έτιμι να νκρεμιστι. Απο κερο τόρα έπρεπε να ίχε χτίσι κενύργια καλίβα, μόνος-τυ όμορ δε μπορι να κάνι τίποτε.

«Το χιμόνα τότενε θα τότε περάσο όπος-όπος», σκεφτόταν φωναχτα ο γέρος, χτιπώντας με τον μπαλτα τον τίχο.

— «Θάρθι το караβάνι κε τότε»...

Το χιόνι πυ έπεσε, έκανε το γέρο να σκέφτετε όλο για το караβάνι, πυ θα ερχότανε με το πρότο πάγομα τον ποταμον. Μονάχα μια φορα το χρόνο έβλεπε ανθρόπους. Κι οστόσο πάντα κάτι ίχε να σκεφτι. Ο Μυζγάρχας καταλάβενε πολι καλά την κάθε λέκσι τυ αφέντι-τυ κε μόλις άκυγε «καραβάνι», κίταζε προς το ποτάμι κε ύρλιαζε χαρούμενα, σα νάθελε να πι πορ απο κι πέρα θάρθι το αμάκσι, πίσο απ' το ακροτίριο.

Κοντα στιν καλίβα ίταν φκιαγμένι μια χαμιλι παράνα, πυ χρισίμεβε το καλοχέρι σαν αποθίχι κε το χιμόνα σα χάνι, όπου έμεναν κε περνύσαν τι νίχτα-τους ι αμαχσάδες. Ο γέρος απ' το χινόπορο ακόμα φρόντιζε να χτίσι γύρω απ' το χάνι φράχτι απο μικρα φυντοτασπροέλατα, για να προφιλάκσι τ' άλογα απ' τι χιμονιάτικι καχοκερια. Κυράζουντε τ' άλογα απ' το μακρι όρόμο, ιδρόνυν, κι ο άνεμος ίνε πσιχρος κε πιότερο απ' το μέρος, πυ βγένι ο ήλιος. Αχ, κε να κσέρατε τί άνεμος ίν' αφτος· ύτε το δέντρο δεν αντέχι κε γέρνι τα κλαδιά-τυ προς τυς θερμυς τόπους, προς το μέρος απ' όπου έρχοντε τιν άνικσι τα τακσιδιάρικα πυλια.

Σαν τέλιωσε τι δουλιά-τυ ο γέρος, κάθισε πάνο σ' ένα κύτσο-ρο, κάτω απο το παράθιρο τις καλίβας κε βιδίςτικε σε σκέψεις. Το σκιλι κάθισε κοντα στα πόδια-τυ κ' έβαλε το κσιπνό-τυ κεφαλάκι πάνο στα γόνατα τυ γέρου. Τί να σκεφτόταν άραγε ο γέρος; Το πρότο χιόνι τον έκανε να χέρετε, μα κε να νοσταλγι, γιατι τυ θίμιζε τα παλια, πυ μίνανε πίσο απο κίνα τα βυνα, πυ απ' αφτα κσεκινύσε το ποτάμι Στυντιόναγια. Κι πέρα ίχε δικό-τυ σπίτι, ικογένια κε σινκενις, μα τόρα δεν τυ έμινε κανις απ' αφτης. Ολι πεθάνανε κ' έμινε αφτος έρμο κύτσορο, κε νά, πό τυ έλαχε να τελίόσι τι ζοί-τυ; θα πεθάνι κε δε θα βρεθι κανις να τυ κλίσι τα μάτια. Μια παριγορια τυ έμινε, το σκιλι. Κι ο γέρος το αγαπούσε το σκιλι πολι, τ' αγαπούσε πιότερο απ' όσο μπορυν ν' αγαπιέντε ι ανθροπι σιναμετακσί-τους. Το σκιλι ίταν γι' αφτον ο κόσμος όλος· μα κε κίνο τον αγαπούσε. Πόσες φορες δεν τυ έλαχε στο κινίγι να βάνι τι ζοί-τυ σε κίντινο, μόνο κε μόνο για να σόσι τον αφέντι-τυ.

Διο φορές μάλιστα ι αρχύδα τ'όχανε σάψαλο, γιατι ίχε δίχσι τόσι παλικαρία.

— Γερνας, Μυζγάρχα, έλεγε ο γέρος χαιδέβοντας τι ράχι τυ σκιλι. Νά, ίσιωσε κ' ι ράχι απο πάνο κ' έγινε σαν τυ λίκυ, τα δόντια-συ στόμοσαν κε τα μάτια συ θολόσανε... Αχ, γέρο, γέρο, θα σε φάνε ι λίκι το χιμόνα. Φένετε, πως ίρθε ο κερσ να πεθάνουμε κ' ι διό μας...

Το σκιλι σιμφονούσε κε σ' αφτο. Στριμοχνόταν πιο σφιχτα κε μ' όλο-τυ το χορμι πάνο στον αφέντι-τυ κι ανιγόχλινε τα μάτια με παράπονο. Κι αφτος καθόταν κε κίταζε κι όλο κίταζε το μαβριζμένο ποτάμι κε το βυβο δάσος, πυ σαν πράσινο τίχος κε σε μια έχτασι απο εκατοντάδες βέρστια, απλονόταν ος πέρα στιν παγο-μένι θάλασα, κίταζε τα βυνα, πυ μόλις τα κσεχόριζε το μάτι, εκι κατα τις πιγες τυ Στυντιόναγια, κίταζε δίχος να κυνιέτε, απορο-φιμένος απο βαριες γεροντικες σκέψεις.

Κε νά τί σκεφτόταν ο γέρος:

Γενίθικε κε μεγάλοσε στο απόμερο δασόδιχο χοριωδάκι Τσαλπαν, κοντα στον ποταμο Κόλβα. Στιν απόμερι, τι δασόδιχι τύτι μερια το σιτάρι δεν πρόκοβε κ' έτσι ι μυζίκι καταγίνονταν άλι με το κινίγι, άλι με το ψάρεμα κι άλι ίχαν για δουλιά-τους να κατεβά-ζυν κσιλα με το ποτάμι. Το χοριο ίταν φτοχο, όπος όλα τα χο-ρια στιν περιφέρια τυ Τσερτιν¹ κε πολι πίγεναν να βρυν δουλια αλυ: στις αλικες τυ Υσόλιε, στον ποταμο Βισέρα, όπου δούλεβαν στο κατέβαζμα τις κσιλιάς, κι όπου ι κσιλοβιομίχανι έφτιαναν τεράστιες μάνες ί στα εργοστάσια σίδερυ στον ποταμο Κάμα. Ο γέρος ίταν ακόμι νέος, παλικαράκι κε στο χοριο τον έλεγαν Ελέσχα Σισμαρ-όλι ι ιχογένια ίταν Σισμάρι. Ο πατέρας-τυ ίταν κινιγος, κε ο Ελέσχας, πεδι ακόμα, ίχε κιόλας περάσι μαζί-τυ όλι τιν περιοχι τυ ποταμυ Κόλβα. Σχότοναν λιβαδοπερδικες κε βερβερίτσες κε κυ-νάβια κε λάφια κε αρχύδες, ότι τυς λάχενε. Εφεβγαν απ' το σπί-τι για διο κε για τρις βδομάδες. Ιστερα ο Ελέσχας γένικε άντρας, παντρέφτικε κε ζύσε πια σε δικό-τυ σπίτι στο Τσαλπαν κάνοντας, όπος κε πρώτα, τον κινιγο. Σιγα-σιγα μεγάλοσε ι ιχογένια τυ Ελέ-σχα: διο αγόρια κ' ένα κορίτσι, χρισα πεδια, πυ θα μεγάλοναν κε θα γεροκομούσαν τον πατέρα-τους. Το χρόνο τις χολέρας όμος πέ-θανε όλι ι ιχογένια τυ Ελέσχα... Κε ι σιφορα αφτι έγινε το χινό-πορο, όταν ο Ελέσχας μαζι με αρτέλι άλον κινιγον, πίγε στα βυνα να κινιγίσι ελάφια. Εφиге ιχογενιάρχισ κι όταν γίρισε δεν ίχε πια ιχο-γένια. Κίνι τι χρονια ίχε πεθάνι το μισο το Τσαλπαν. Ι χολέρα ίρθε στον Κόλβα απ' τον Κάμα, όπου πίγεναν ι μυζίκι τυ Τσαλ-

¹ Πόλι στο όμπλαστ τυ Υραλ.

παν για να κατεβάσουν με το ποτάμι κιόλα. Αφτι κυβαλίσανε τι φοβερι αρόστια, πυ θέριζε τυς ανθρώπους σα χόρτο.

Πολιν κερο βάσταχε ι πίκρα τυ Ελέσκα, οστόσο δεν κσαναπαντρέφτικε: ήταν πια πολι αργα για να διμιουργίσι δέφτερι ικογένια. Έτσι έμινε εργένις κε τῶρικε με τα ύλα-τυ στο κινίγι. Στο δάσος ι ζοι ήταν χαρύμενι, έπιτα ίχε σινιθίσι κιόλας πολι σε τύτι τι ζοι ο Ελέσκας. Μόνο πυ τυ έλαχε κ' εδο μια μεγάλη σιφορα. Βρίκε κάποτε μια αρχυδοφολια, κι απο τα πριν λογάριαζε, πως θάπερνε πέντε ολόκληρα ρύμπλια για το τομάρι τις αρχύδας. Δεν ήταν ι πρότι φορα, πυ έβγενε να κινιγίσι θερια με κινιγιτικι διχάλα κε με μαχέρι, τύτι τι φορα όμος δεν τῶρθε βολικα το πράμα: γλίστρισε με το ένα-τυ πόδι κε ι αρχύδα κάθισε πάνο-τυ. Το αγριεμένο θεριο τότε στραπατσάρισε θανατερα κε μ' ένα χτίπιμα τις ποδαρύχλας-τυ τότε στραβολέμιανε. Με μεγάλη δυσκολία κατάφερε ο Ελέσκας να σιρθι απ' το δάσος ος το σπίτι-τυ, όπου για μισο χρόνο τότε γιατροπόρεβε ένας κομπογιανίτις. Ο Ελέσκας έζισε, έμινε όμος ς' όλι-τυ τι ζοι σακάτις. Κε δε μπορούσε πια να πιγένι μακρια στο δάσος, όπος πριν, όταν κινιγύσε τα λάφια με τα σκι σε απόστασι ος εβδομίντα κάπυ βέρστια. Κι ύτε μπορούσε πια να κινιγα ίσα κε όμια με τυς άλυσ κινιγυς· μ' άλα λόγια τον ίχε βρι μεγάλη σιφορα.

Στο χοριό-τυ ο Ελέσκας δε μπορούσε να κάνι τίποτα. Να ζίσι με ελειμοσίνι δεν το ίθελε, γι' αφτο κατέβικε σтин πολιτία, στο Τσερτιν, σε γνωστύς-τυ εμπόρυς, πυ όταν ήταν ίστα καλά-τυ τυς πυλύσε το κινίγι-τυ. Σχέφτικε, πως όλο κε θα τυ βρυν μια θέσι. Κε τυ βρίκανε...

— Ισυν καμια φορα στο λεμο, ανάμεσα στον Κόλβα κε τον Πετσόρα; τότε ρότισαν ι έμπορι. Εχι, στον ποταμο Στυντίόναγια ιπάρχι ένα χιμαδιο· θα μπορούσε να χάνις το φίλαχα κι πέρα... Δυλια θάχικι μονάχά το χιμόνα: να ιποδέχεσε κε να προβοδας τα караβάνια, όλον τον άλον κερο θα γλεντας. Θα συ δίνυμε τρόφιμα κε ρύχα, όπος κε όλα τα χριαζόμενα για το κινίγι· εχι γίρο απ' το χιμαδιο θα μπορις να κινιγας. Μ' ένα λόγο θα περνας ζοι χαρισάμενι.

— Σάμπος νάνε λίγο μακρια, εντιμότατι... ίπε διλα ο Ελέσκας. Σε μια αχτίνα απο εκατο βέρστια δε βρίσκετε πσιχι κε το καλο-κέρι κανις δε μπορι να πατίσι εχι.

— Ε, αφτο πια ίνε δικί-συ δυλια. Διάλεχσε όπιο απ' τα διο συ αρέσι: ί κάθεσε στο σπίτι-συ κε πινας ί πας στο χιμαδιο κε ζις χορτάτος...

Ο Ελέσκας διάλεχσε το δέφτερο κε παραδέχτικε να τυ στί-

λυν ἡ ἐμπορὶ τροφίμα καὶ ῥύχα γιὰ ἓνα μονάχα χρόνο. Γιὰ τὰ κατοπινα χρόνια ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ τ' ἀγοράζῃ ὅλα με τὰ λεφτά, πὺ θὰ ἐβγαζέ ἀπ' τὸ κινίγι καὶ ἀπ' τὸ ψάρεμα. Ἐτσι καὶ ζύσε στο δάσος μέσα ὁ Εὐλέσκας. Ἐτσι κιόυσαν τὰ χρόνια.

IV.

Πρὶν ἀκόμα ἐρθεῖ τὸ καραβάνι, ὅσπυ νὰ παγώσουν τὰ ποτάμια, πρόφτασε ὁ γέρος νὰ πᾶι κάμποσες φορές κινίγι.

Στο κινίγι τύτι τι φορὰ εἰτάθηκε πολὺ τιχερός· ἔτσι πὺ κατὰ-φερε κιόλας, πρὶν ἐρθεῖ τὸ καραβάνι, νὰ ἐτιμάσι τριάντα ζεβγάρια λιβαδοπέρδικες. Ἐνα μονάχα φοβόταν, νὰ μὴ ζεστάνῃ ὁ κερὸς καὶ ἀρχίσουν νὰ λιόνουν ἡ πάγι. Σπάνια τίχενε τέτιο πράμα στο Στυντιόναγια, ὁστόσο μπορýσε καὶ νὰ γίνῃ.

— Κάναμε λιπὸν τὴν κυμπάνια-μας, ἐκσιγýσέ ὁ γέρος στο σκι-λι, πὺ μ' αὐτὸ μιλόυσε πάντα, σαν νάχε ἀντίκρι-τὸ ἄνθρωπο.

— Ὅσπυ νὰ φτάσι τὸ καραβάνι με τὰ γενίματα στον Πε-τσόρα¹, εμεῖς θάχουμε κιόλας ἐτιμάσι τὴν κυμπάνια-μας... Κίνο πὺ πρέπει νὰ φροντίσουμε πρὶν ἀπ' ὅλα, ἵνε νὰ βρούμε ὅσο πιο πολὲ αλάτι μπορýμε. Ἀν ἴχαμε αλάτι, κανὶς δε θάταν πλυσιότερος ἀπο-μας σ' αὐτὰ τὰ μέρι.

Γιὰ τὸ αλάτι ὁ γέρος πάντα ἔλεγε: «Ἐχ, καὶ νὰ ἴχαμε αλάτι. Ἠ ζοί-μας θάτανε παράδισος». Τώρα ἐπiane ψάρια μόνο γιὰ τὸν εαυτό-τὺ· ἓνα μέρος ἀπ' αὐτὰ τὰ κσέρενε. Τί μπορýσε νὰ πάρῃ ἀπο τέτια κσερα ψάρια; Ἀν ἴχε ὁμος αλάτι, θὰ τ' αλάτιζε ὅπος τὸ κάνουν ἡ πλύσι ψαράδες τὺ Πετσόρα, καὶ θάπερνε διο φορές πιότερα ἀπ' ὅσα πέρνι τώρα. Ὅστόσο τὸ αλάτι εἰτίχιζε ἀκριβα· καὶ ἐπιτα ἦταν ἀνάνχι νὰ κἀνῃ μιὰ κυμπάνια ἀπο ἱκοσι πύτια τυλά-χιστο,—πύ νὰ τὸ βρῇ ὁμος τόσο χρίμα, τι εἰτῖμι πὺ τὰ χρίματά-τὺ μό-λῃς-μόλῃς τὺ φτάνανε γιὰ φαῖ καὶ ῥύχα. Πολὺ λιπόταν ὁ γέρος, καὶ σκότονε λάφι τὸ καλοχέρι: τὸ φρέσκο κρέας χαλὶνα γλῖγορα, ἔτρογε διο μέρες ἀλαφρίσιο κρέας καὶ ἴστερα τὸ πέταγε: τὸ κσερο ἀλαφρίσιο κρέας ἵνε σαν κσίλο.

Πάγοσε καὶ τὸ ποτάμι Στυντιόναγια. Τὸ βυνίσιο χρίο νερο γιὰ πολὶν κερὸ δεν παγόνῃ, καὶ ἀργότερα ἡ πιγες, πὺ ἀναβρίζουν ἀπ' τὰ γῆς, εἰσιματίζον πάνο ἀπ' τὸν πάγο τρίπες.

Ὁ γέρος ἔκανε κυμπάνια καὶ φρέσκο ψάρι, πὺ μπορýσε τώρα νὰ τὸ παγώσι, ὅπος τῖς λιβαδοπέρδικες. Τὸ κακο ἦταν μονάχα, πὺ ἴχε λίγον κερὸ εἰτι διάθεσί-τὺ. Ἀπο μέρα καὶ μέρα μπορýσε νὰ φτάσι τὸ καραβάνι.

¹ Ποταμός, πὺ πιγάζῃ ἀπο τὰ Ὑράλια.

— Γλίγορα, Μυζγάρκα, θάχουμε τρόφιμα.

Το ψομι το γέρυ ίχε ζοδι προτυ ακόμα αρχίσουν ι παγονίες κι ανακάτονε στ' απομινάρια το σιχαλίσου αλεβριου κυπανιζμένο κσερο ψάρι. Δεν έχανε να τρώι μονάχα ψάρι, ί μονάχα κρέας. Σε τρεις μέρες μέσα μπορούσε να το φέρι τέτια αιδία, πυ δε θάθελε πια ότε στο στόμα να το βάνι.

V.

Το караβάνι ίρθε όλος διόλυ ανεπάντεχα. Ο γέρος κιμόταν τι νίχτα, όταν άκουσε τ' αμάκσια να τρίζουν κε μια φωνι να το λεί:

— Ε, παπυ, ζις, ί πέθανες; Ελα λιπον να ιποδεχτις τος μυσαφίριδες. Εχουμε πολιν κερο να ιδύμε ο ένας τον άλone.

Το γέρυ το φενόταν περισσότερο παράκξενο, πός ο Μυζγάρκας να μιν πάρι μιρυδία τος μυσαφίριδες, πυ με τόσι λαχτάρα περίμεναν. Σινίθος τος έπερνε μιρυδία, όταν το караβάνι βρισκόταν ακόμα διο βέρστια μακρια, μα τόρα, παράκξενο, δεν τος πήρε ίδιςι. Υτε κε στο δρόμο βγήκε, για να γαβγίσι τ' άλογα, μόνο κρίφτικε σα ντροπιαζμένος κάτω απ' το σέτι το αφέντι-το κε δεν έβγαζε τσιμυδία.

— Μυζγάρκα, ίσε στα καλά-συ; ρότισε παρακσενεμένος' ο γέρος. Κιμίθικες κε δεν πίες χαμπάρι το караβάνι...

Το σκιλι βγήκε απ' το σέτι, άγλιπσε το χέρι το γέρυ κε κσανα τρίποσε: τόνιοθε προς έφτεε.

— Ε, τί να γίνι, γέρασε, ο καχομίρις, κ' έχασε τιν όσφρις, παρατίρισε θλιμένα ο γέρος. Κε το αριστερό-τυ αφτι βαριακού.

Το караβάνι αποτελιόταν απο καμια πενινταρια αμάκσια. Ι έμπορι το Τσερτιν στέλνανε στον Πετσόρα, με τον πρότο δρόμο πυ σχιμάτιζαν ι πάγι, ψομι, αλάτι, διάφορα τρόφιμα κε ζίνεργα ψα-ρικισ, για να προμιθερτυν απ' αφτυ φρέσκο ψάρι.

Στο χιμαδιο το Στυντιόναγια το караβάνι αναπαβόταν: αν-τις για διο όρες, πυ έχαναν τ' άλογα για το τάιζμα, εδο θ' ανα-πάβονταν τέσερες ολόκληρες όρες. Ο γέρος ζέστανε απο νορις το χάνι, κ' ι αμακσάδες, αφίνοντας τ' άλογα να τρόνε, πέσαν πάνω στα σανιδένια σέτια κε κιμίθικαν σαν πεθαμένοι.

Δεν κιμόταν μονάχα ένας νέος ιπάλιλος, πυ ερχόταν για πρότι φορα στον Πετσόρα. Καθόταν στιν καλίβα το γέρυ κε κυβέντιαζε.

— Δε φοβάσε μέσα στο δάσος μοναχός-συ, παπυ;

— Κε τί να φοβιθο... Δυλια σινιθιζμένοι για μας.

— Μα πός δε φοβάσε, μοναχος μέσα στο δάσος;

— Μα έχω κε το σκιάλι-μου. Ι διο μαζί περνόµε μια χαρα τον κερο. Οταν πρόχιτε να µας ενοχλίσουν ι λίκι, µε ιδοπυ απο νορις, πότε θα µας έρθουν ι µυσαφίριδες αφτι... Τυς πέρνι μι- ρυδια... Ινε κε γνωστικο το σκιάλι-µυ: Καταφέρνι µε τιν κσιπνάδα-τυ κε κάνι τυς λίκυς να το κινιγουν ος κοντα στιν καλίβα, χ' εγο απο μέσα τραβο κε τυς σχοτόνο. Κυβεντιάζο πάντα μαζί-τυ, αλιος θα κσεχνύσα τιν ανθρόπινι ομιλία...

— Κε πύ το βρίκες ένα τέτιο σκίλι, παπυ;

— Πάι τόρα πολις κερος, θάνε ος δέκα χρόνια. Κίνο το χιμόνα κινιγύσα τάραντυς στα βυνα... Τότες ίχα άλο σκίλι. Το ίχα φέρι απ' τον Κόλβα. Κε κίνο ίταν καλο σκίλι: έπιανε αγρίµια, έπσαχνε για πυλια κε βερβερίτσεσ κι όλα τάκανε καταπος πρέπι. Πίγενα, πυ λες, μαζί-τυ στο δάσος κι άκσαφνα βλέπο τότενε δο, το Μυζγάρχα να ρίχνετε ίσια πάνο-µυ. Μ' ίχε τρομάκι κίόλας... Τα κινιγετικά-µας σκίλια δεν τόχυν κινίδιο να χαδέβυντε απο κσένο άνθροπο, όποσ κάνουν µε τον αφέντι-τυς.

Αφτο όµοσ ρίχτικε ίσια πάνο-µυ. Βλέπο, κάτι τρέχι σκέφτι- κα. Αφτο µε κιτάζι µε τα κσιπνά-τυ μάτια κε µ' οδιγα πιο πέ- ρα... Κε τί νόµιζες, αδερφέ-µυ; µε οδίγισε! Σ' ένα λάχοµα μέσα βλέπο µιαν παράνχα καµοµένι απο ελατόκλαδα, κι απο μέσα να βγένι σχνος... Πλισιάζο, κε τί να ιδο: μέσα στιν παράνχα κιτόταν άροστος ένας βογύλος. Αφτο θα πι, ποσ έµινε πίσο απ' το αρτέ λι-τυ... Τόνε βρίκα να ψιχοµαχα. Εχι πυ κινιγύσε, λεί, εστάνθικε ανιµπορια· ι άλι πύ να τον περιµένυν. Σα µε ιδε χάρικε, μόλις όµοσ κατάφερε να κυνίσι τι γλόσα-τυ. Μυ κσιγύσε µε χιρονοµίες... Πέθανε κάτο απ' τα μάτια-µυ. Τον έθαψα µεσ' στο χιόνι, έρικσα πάνο-τυ φρίγανα χ' ένα χοντρο κύτσυρο, για να µιν τότε φαν' ι λί- κι. Απο τότε µόµινε κληρονοµια ο Μυζγάρχας. Τόνοµα τυ τόδοσα απ' το ποτάµι. Μυζγάρχα έλεγαν το ποτάµι, πυ κοντα σ' αφτο ίχε πεθάνι ο βογύλος, έτσι τόβγαλα κε το σκίλι... Κε γνωστικο σκιάλι, να κσέρις, ο Μυζγάρχας-µυ. Θαρικ κε δεν το καταλαβένι τόρα ποσ µιλόµε γι' αφτόνε; Ολα τα καταλαβένι, ένα-κυ.

— Κε γιατί ίνε κσαπλοµένος κάτο απ' το σέτι;

— Ντράπικε, γιατί δεν πίρε ίδιςι το караβάνι, σαν ερχό- τανε. Γέρασε πια, ο άµιρος. Διο φορες ος τόρα µε γλίτοσε απ' τα δόντια τις αρχύδας: ι αρχύδα όρµισε καταπάνο-µυ κε αφτο τίνε σταμάτισε. Αλοτες, όταν ακόμα ίχα τις δινάµις-µυ, αντίκριζα τιν αρχύδα µε τιν κινιγετικι διχάλα. Απ' τον κερο όµοσ, πυ µε μπά- λοσε μια αρχύδα, πέρνο πάντα μαζί-µυ το ντυφέκι. Κε τιν αρχύ- δα πρέπι να κσέρις να τιν κινιγας.

— Το χιμόνα θάνε βέβεα πλιχτικο να κάθετε κανις κλι-

ζμένος στην καλίβα.

— Το σινιθίσαμε κι αφτο...

Καλος ήταν ο ιπάλιλος αφτος κε νέος. Ίθελε να τα μάθι όλα. Ο Ελέσκα χάριξε, σαν έλαχε ζοντανο άνθρωπο, κι όλι τιν όρα τυ διγόταν για τι μοναχσαζμένι ζοί-τυ στο δάσος.

— Τιν άνιξει έχο γιορτι, γιορτι, αγαπιτέ-μυ, σαν έρχοντε τα πυλια. Κε πόσα πυλια έρχοντε! αλάκερο σίνεφο... Κε πάπιες κε χίνες κε μπεχάτσες κε γλάρι κε κσιλοκόχορι... Βγένις κατα το χάραμα κι όλο φονες ακυς στο Στυντιόναγια. Δεν ιπάρχυν πιο καλα πλάζματα απ' τα τακσιδιάρικα πυλια. Πεταν, πεταν, κυράζοντε κι αφτα, τσακίζοντε απ' τιν κύρασι κε χέρουντε τον τόπο, πυ θα σταματίσουν. Πέτακσαν κε ίρθαν· αναπάφτικαν μια μέρα κι αμέσος ίστερα χτίζυν τις φολιές-τους...

Κε πός κυβεντιάζυν... Τ' ακυς κε σε πέρνυν τα δάχρια. Ίνε πολι πρόσχαλα πλάζματα τα τακσιδιάρικα πυλια, εγο δεν τα πιράζο ποτές-μυ.

Κε πός χτίζυν τις φολιές-τους... Ι κίκνι εδο χτίζυν τις φολιές-τους στο βάλτο. Ίστερα τα θιλικα μαζί με τα μικρά-τους πλέυν για το Στυντιόναγια. Τί ομορφια, τί χάρι!..

Κολιμπυν, τινάζοντε, καχαρίζυν... Κατα το χινόπορο, αρχίζυν τα πυλια να μαζέβυντε σε κοπάδια: κερς να πάρυν κσανα το όρόμο. Κ' επιμάζοντε, απαράλαχτα όπος ι άνθρωπι... Μιλάνε σι δικί-τους τι γλόσα, πιγενοέρχοντε, δασκαλέβυν τα μικρά-τους κ' ίστερα σιχόνοντε κε φέβγυν... Κσεκινυν το χάραμα.

Ένα πράμα μονάχα μυ λίπι, αγαπιτέ-μυ· χρόνια τόρα, πυ παρακαλο τυς αμακσάδες να μυ φέρυν έναν κόχορα... Το χιμόνα, βλέπις, ι νίχτες ίνε μεγάλες, τελιομο δεν έχυν. Ο κόχορας θα μύλεγε τιν όρα.

— Τιν άλι φορα, πυ θάρτο, θα συ φέρο τον πιο φοναχλα κόχορα, παπούλι. Θα φονάζι πολι καλα.

— Αχ, φίλε-μυ, θα μυ χάνις μεγάλι χάρι, εμένα τυ γέρυ... πόσο καλα θα περνόμε κε ι τρις μαζί. Αλίθια, ίνε πλιχτικο, σαν πλαχόνι το χιμόνα ι νεκρικι ισιχία. Ενο σαν έχις κόχορα, χάνις κε λίγο κέφι κάπυ-κάπυ. Κι ο πετινος δεν ίνε ένα όπιο-όπιο ζοντανο· δεν ιπάρχι αλο ζόο, πυ να λεί τιν όρα.

Ο ιπάλιλος άφισε τυ γέρο-Ελεσκα κε αλέβρι κε αλάτι κε κενύργιο πυκάμισο κε μπαρούτι, κε στο γιριζμό-τυ απ' τον Πετσόρα τύφερε κε δόρο.

— Συ έφερα ρολόι, παπούλι, ίπε χαρόμενα, δίνοντάς-τυ το σακι με τον κόχορα μέσα.

— Οχι, προστάτι-μυ, αγαπιμένε-μυ. Πος θα συ το κσεπλερόσο...

Εφίγε το χαρβάνι κ' έμινε ο γέρος με τον κόχορα... Κόχορας χιλιοπλύμιστος, με κόκκινο, κατακόκινο λιρί· περπατάι μέσα στην λαλίβα κε τα φτερά-του στραφτοκοπύνε. Κε τις νύχτες πια κσελαρινκίζετε με τα κυκυρίκουν. Χαρα κε παριγόρια για το γέρο! Τώρα κάθε προί ο Ελέσκα μιλούσε με τον κόχορά-του. Ο Μυζγάρχας τος ακόι.

— Εχι γύστò να ζυλέβις, γέρο, τυ λεί πιαχτικά ο Ελέσκας. Εσένα το επάνκελμά-συ ίνε να γαβγίζις μονάχα... Τραγύδα ντε σαν τον κόχορα, αν μπορείς.

VI.

Ο γέρος παρατίρισε, πως ο Μυζγάρχας άρχισε σάμπως να στενοχοριέτε. Πιγένι όλο κατρυφιαζμένος... Άες κε τύπιασε ανιμπορια τυ σκιλι.

— Μυζγαρχύλι-μου, τί τρέχι, τί συ ζινέβικε; Πó σε πονι; Κίτετε ο Μυζγάρχας κάτω απ' το σέτι, έχοντας το κεφάλι-τυ ανάμεσα στα σκέλια κε μονάχα τα μάτια-τυ ανιγοκλίσι.

Ο γέρος ανισίχισε· τότε βρίκε ανεπάντεχο κακο. Κι ο Μυζγάρχας μέσι όλο κιτάμενος κε ύτε τρώι, ύτε πίνι, ύτε φονι βγάζι.

— Μυζγαρχύλι-μου, αγαπιμένε-μου.

Κύνισε ο Μυζγάρχας τιν υρα, σίρθικε κατα τον αφέντι-τυ, τυ άγλιπσε το χέρι κε ύρλιασε σιγανα. Άσχιμα τα πράματα!..

Φισάι ο άνεμος στο Στυντιόναγια, σορέβι στίβες το χιόνι, υρλιάζι το δάσος σα λίκος πιναζμένος κε ι καλίβα τυ Ελέσκα βύλιακε ολόκληρι μέσα στο χιόνι. Πάνο απ' το χιόνι προβάλι σχεδον ι γονια κι απ' αφτίνε βγένι μπλάβος καπνος.

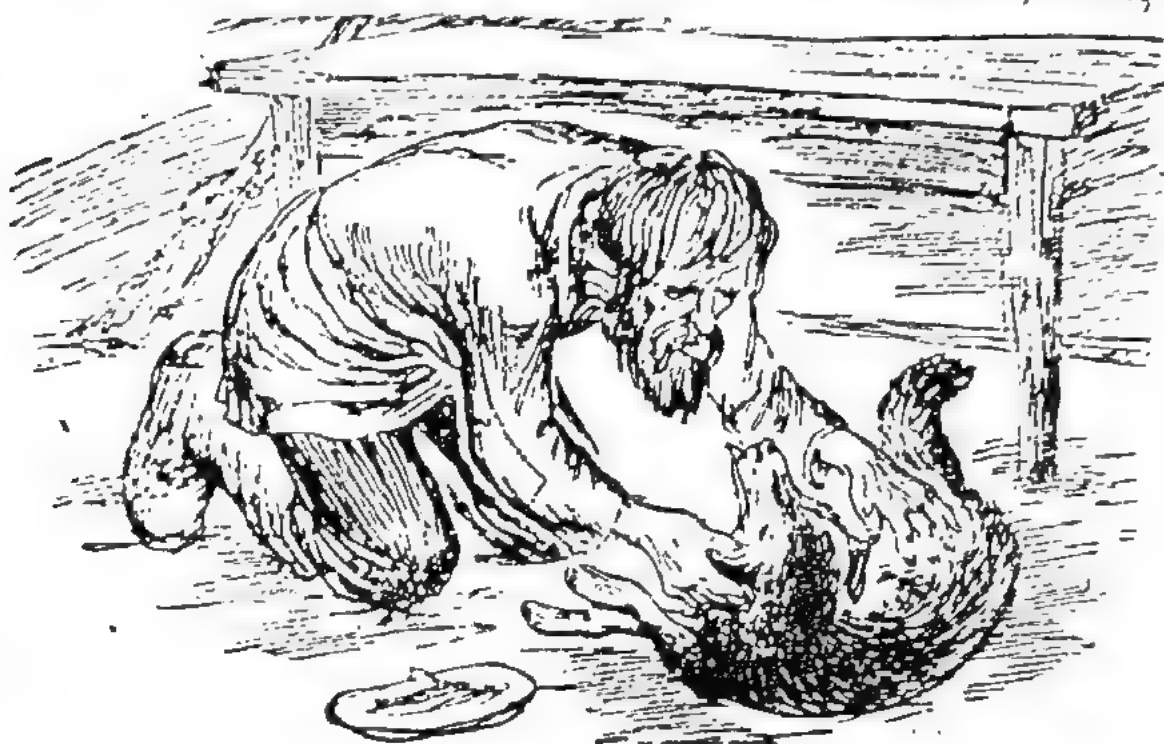
Διο βδομάδες κράτισε το βονκιτο τυ χιονοστρόβιλυ. Διο βδομάδες δεν κσεμίτισε απ' το καλίβι-τυ ο γέρος, κι όλιν τιν όρα κάθετε δίπλα στο άροστο σκιλι. Κι ο Μυζγάρχας κίτετε κε μόλις αναπνέι: κοντέβι το τέλος-τυ.

— Παριγοριά-μου... κλεί ο γέρος κε φιλα τον πιστό-τυ φίλο. Πó σε πονι, χρισέ-μου;...

Ο Μυζγάρχα δεν απαντα, όπως πριν. Ινε κερως τώρα, πυ κατάλεβε, ότι το τέλος-τυ πλisiäζι κε σοπένι... Κλεί κε δέρνετε ο γέρος, μα τί το όφελος. Μεγάλο το κακο πυ τύρθε στο κεφάλι... Μαζί με το Μυζγάρχα πέθανε κε ι στερνι ελπίδα τυ γέρου· κε τότε τίποτε δεν τυ μέσι, τίποτε εκσον απ' το θάνατο. Πιος θα σκαλίκε τώρα για τι βερβερίτσα, πιος θα γαβγίσι τον αγριοκόχορα, πιος θα παρακολουθίσι το λάφι! Δίχος το Μυζγάρχα θάνατος, θάνατος φριχτος απο πένα. Ι κυμπάνια τυ πσομιυ μόλις φτάνι για διο βδομάδες, κε κατόπι ο θάνατος...

Βονχάι ο χιονοστρόβιλος κι ο γέρος θυμάτε, πώς ζύσε με το Μυζγάρκα, πώς πήγε στο κινίγι μαζί του... Τι μπορεί να κάνι τώρα δίχως το σκιλι;

Κε σα να μιν έφτανε αφτο, νάχισ κε τος λίγους. Μιρίστικαν τι σιφορα, ζίγοςαν τιν καλίβα κε άρχισαν το υρλιαχτο. Ολάκερι τι νίχτα ύρλιαζαν, έτσι πυ συ έσφινκε ι πσιχι. Κε τώρα δεν ήταν κανης να τος φοβερίσι, να τος γαβγίσι, να τος φέρι κάτω απ' το ντυφέκι το γέρου... Θιμίθιχε τότε ο γέρος ένα περιστατικό, πώς τον εμπάλοσε μια αρχύδα — σατυν. Σατυν λένε τις αρχύδες, πυ δε ναρκώνοντε το χιμόνα στην τρίπα-τους μέσα, παρα τριγυρνώντε στο δάσος. Το σατυν αφτο ίνε το πιο επικίντινο θιρίο... Παρουσιάστηκε, λοιπον, ι

αρχύδα στην καλίβα· ίχε πάρι μιρουδια τιν κυμπάνια τυ γέρου. Διο φορές σκαρφάλοσε στι στέγι κε ανασχάλεψε με τις ποδάρες-τις το χιόνι. Επιτα έσπασε τιν πόρτα τυ χανιυ κε κυβάλιζε ένα σορο ψά-ρια, πυ ίχε αποθηκεμένα εκι ο γέρος. Ι αρχύδα έκανε τον Ελέσκα να χάσι για μια στιγμι τιν ιπομονί-τυ. Θίμοσε στα καλά ο γέρος με τιν αφθάδια τις αρχύδας, γιόμιζε το ντυφέκι-τυ κε βγίκε μαζί με το Μυζγάρκα... Ι αρχύδα όρμιζε πάνο στο γέρο κε θα τον έκαμνε λιόμα απο κάτω-τις, προτυ προφτάσι να πιροβολίσι, αν δεν τον εγλίτονε ο Μυζγάρκας. Αρπαχσε το θιρίο απο πίσο κε το ανάν-χασε να κάτσι κ' έτσι το βόλι τυ Ελέσκα δεν πίγε χαμένο. Κ' ήταν τάχα ι πρότι φορα, πυ γλίτονε το σκιλι το γέρο;

Ο Μυζγάρκας ψόφιζε τις παραμονες τις προτοχρονιας, όταν ι παγονια έκανε το δάσος να τρίζι. Κε το καχο αφτο έγινε τι νίχτα. Ο Ελέσκας ήταν πλαγιαζμένος πάνο στο σέτι κε λαγοχιμόταν.

Ακσαφνα κάτι τότε τσίμπισε. Τινάχτηκε πάνω, φέσιξε τι φωτιά, άνα-
πσε το λιχνάρι κε πλίσιάσε το Μυζάρκα· το σκιλι κιτόταν νεκρο.
Ο Ελέσκας εστάνθικε για μια στιγμή όλο το κορμί-του παγομένο·
ΐταν θάνατος γι' αφτόνε.

— Μυζάρκα, Μυζάρκα... έλεγε κε κσανάλεγε ο άμιρος ο
γέρος, φιλόντας το νεκρο φίλο-του. Τί θα κάνο τώρα δίχος εσένα;

Ο Ελέσκας δεν ήθελε το κυφάρι του Μυζάρκα να το φαν' ι λίκι.
Εσκαπσε λιπον ένα λάχο μέσα στο χάνι κ' εκι τον έθαπσε. Τρις μέ-
ρες ολάκερες έσκαβε το παγομένο χόμα. Έτσι κατάφερε ν' ανίχσι
τον τάφο, όπου κλέοντας πικρα έθαπσε τον πιστό-του φίλο.

VII.

Μονάχα ο πετινος του έμινε, που κσακολουθύσε, όπος κε πριν,
να τον κσιπνα τι νίχτα. Κσιπνύσε ο Ελέσκας κι αμέσος ο νύς-του πήγενε
στο Μυζάρκα. Κι αφτο του έχαμνε μεγάλο κακο. Δεν ήχε πια με-
πιον να μιλήσι... Βέβεια ο κόχορας ήνε διασκεδαστικο πυλι, μα όσο
κε νάνε, πυλι ήνε κε δεν καταλαβένι τίποτε.

— Αχ, Μυζάρκα! έλεγε κε κσανάλεγε όλιν τιν ιμέρα ο
Ελέσκας.

Ι κυμπάνια του πσομιω κόντεβε να σοθι κ' ΐταν πια κερσ ο
Ελέσκας να σκεφτι για το κεφάλι-του. Κε το κιριότερο, ήχε αιδιάσι
τιν καλίβα-του κε δεν ήθελε πια να μίνι αφτου μέσα.

— Θα τ'αφίσο όλα σίκσιλα κε θα πάσο σπίτι-μου, στον
Κόλβα, ί θα κατεβο στο Τσερτιν, αποφάσιζε ο γέρος.

Διόρθωσε τα σκί-του, που μ' αφτα όντας νέος, κινιγύσε λάφια,
ετίμασε το δισάκι, όπου έβαλε τα χριαζόμενα, πήρε κυμπάνια για
πέντε μέρες, αποχερέτισε τον τάφο του Μυζάρκα κε κσεκίνισε. Τον
κόχορα λιπίθικε να τον αφίσι μονάχο κε τότε πήρε μαζί-του τον
έβαλε κι αφτόνε μέσα στο δισάκι. Σαν έφτασε στο βραχόδικο ακροτίρι,
γίρισε ο γέρος να ιδι τιν κατιχία-του, όπου έζισε τόσον κερσ, κε το
ράγισε ι καρδια.

— Αντίο, Μυζάρκα...

Δίσκολος ο δρόμος, που έφερνε απ' το χιμαδίο στον Κόλβα.
Στιν αρχι χριάστηκε να πάι με τα σκι πάνω απ' το Στυντιόναγια.
Αφτο, βέβεια, ΐταν έφκολο· Ιστερα όμος άρχισαν τα βουνα κε ο γέρος
τσακίστικε απ' τιν κύρασι. Αλοτες έτρεχε πάνω στα βουνα σαν ελάφι,
μα τώρα μονομιας τον άφισαν ι δινάμις-του.

— Να πέσις πάνω στο χιόνι κε να πεθάνις... άλο τίποτε.
Ανιχσε μέσα στο χιόνι ένα βαθι λάχο, τον έστρεψε με ελατόχλαδα,
άναπσε φωτιά, έφαγε απο κίνα που ήχε στο δισάκι κε πλάγιασε ν' ά-
ναπαφτι. Σκέπασε κε τον κόχορα με το δισάκι... ΐταν τόσο κυρα-

ζμένος, πυ αποχιμίδιχε γλίγορα. Το πόσο χιμίδιχε, δεν το ίχσερε. Τόνε κσίπνισε ι φονι τυ κοκόρου.

Θέλι όμος να σικοθι κε δε μπορι, λες κε κάπιος τον έδεσε με σκινι. Κε τα μάτια-τυ ακόμα κι αρτα δε μπορι να τ'ανίξει... Ο κόχορας κσαναφόνναχε κε κατόπι σόπασε: τον ίχε κυβαλίζι ο λίκος μαζί με το δισάκι. Θέλι ο γέρος να σικοθι, βάζι όλα-τυ τα δινατα κε σ'αφτο το μετακσι ακύι γνωστο γάβγιζμα: σα να γάβγιζε κάπυ εχι κοντα ο Μυζγάρχας. Νε αφτος ίτανε... Κι ολοένα ερχόταν πιο κοντα... μιρίζοντας τ' αχνάρια. Νά-τονε ίρθε κιόλας πολι κοντα στο λάχο...

Ανίγι ο Ελέσκας τα μάτια κε βλέπι: αλίθια ίταν ο Μυζγάρχας κε μαζί με το Μυζγάρχα κ' εκίνος, ο ίδιος ο βογύλος, ο πρώτος αφέντις-τυ, αφτος πυ τον ίχε θάψει τότε μέσα στο χιόνι.

— Εδο ίσε, παπύλι: ροτα ο βογύλος κε γελάι.

Φίσιχε πσιχρος άνεμος, κ' έριχε το χιόνι απ' τα πσιλαέλατα πάνο στο νεχρο Ελέσκα. Το προι ύτε τ' αχνάρια τυ λάχυ δε φέ-νονταν.

Δ. Ν. ΜΑΜΙΝ-ΣΙΜΠΙΡΙΑΚ.

Ροτίματα.

1. Τί χριαζότανε το χιμαδιο στι Στοντιόναγια; Πιά ίταν τα χρέι τυ φίλακα;
2. Πός βρέθιχε ο γέρος στο χιμαδιο;
3. Κράτισαν ι έμπορι τιν ιπόσχεσι-τους;
4. Τί έπερνε ο γέρος απ' το караβάνι κε τί φρόντιζε μόνος-τυ;
5. Πός κε γιατί διμιουργίθιχε ι φιλία ανάμεσα στον άνθρωπο κε στο σκίλι;
6. Τί ίταν κίνο πυ γριγόρεπε το θάνατο τυ γέρυ;
7. Τί χάνι ι Σοβιετικι εκσυσία για να καταχτίσι κε να ιποτάκσι το δάσος;

Γυμνάζματα.

1. Βάλτε προφορικά επικεφαλίδες στα σημαντικότερα μέρι τυ διγίματος.
2. Απαριθμίστε όλα τα αγρίμια κε τα πυλια, πυ κινιγύζε ο Ελέσκας στο δάσο.

3. Διηγείστε προφορικά την ιστορία του Μυζγάγκα και κατόπι γράψτε-τινε.

4. Διηγείστε την ιστορία του κόκορα.

Ο ΕΧΜΑΛΟΤΟΣ ΤΥ ΚΑΦΚΑΣΥ.

I.

Στον Κάφκασο υπηρετούσε αξιωματικός ένας αφέντις, που τότε λέγανε Ζίλιν.

Κάποτε, ο Ζίλιν αφτός, πήρε γράμα απ' το σπίτι-του. Ι γρια ιμανούλα του έγραφε: «Γέρασα πια πεδάκι-μου και θέλω προτού πεθάνω να ιδω τον αγαπιμένο-μου το γιόκα. Ελα να με ιδίς για στερνιφορά με θάβις κ' έστερα, ο θεος βοιδος, γιρνας κσανα στην υπηρεσία-συ. Συ βρίκα ακόμα και νίφι: γνωστικια και καλι, έχι και χτίμα. Πιστέβο πως θα την αγαπίσις και θα την παντρεφτις, κ' έτσι θα μίνις για πάντα στον τόπο-μας».

Αρχισε να το σκέφτετε το πράμα ο Ζίλιν: «Αλίθια, ροστα μου γράφι ι γρια: γέρασε πια και υπάρχει φόβος να μιν την ιδω πια ζοντανι· πιγένο κι αν μ' αρέσι ι νίφι τίνε παντρέβομε».

Πίγε στο σινταγματάρχι, πήρε άδια αναχώρισις, αποχερέτισε τος σιναδέρφους-του κ' ετιμάστηκε για το ταξίδι.

Τότε ήταν πόλεμος στον Κάφκασο. Ι δρόμι νίχτα και μέρα έριμι. Μόλις φενόταν κανις ρόσος στο δρόμο ι κσεμάκρενε, απ' το φρύριο, ι τάταρι τότε σκοτόνανε ι τότε κυβαλύσαν στα βουνα. Γι' αφτο κ' έγινε σινίθια, διο φορές τι βδομάδα, να σινοδέβουν τον κόζμο, απ' το ένα φρύριο στο άλλο, σινοδι στρατιότες. Μπροστα και πίσο πίγε-ναν ι στρατιότες και στι μέσι ο λαος.

Ιταν καλοχέρι. Κατα τα κσιμερόματα μαζέφτικαν τα φορτιγα αμάκσια έκσο απ' το φρύριο, βγίχαν ι σινοδι στρατιότες και το караβάνι κσεκίνισε. Ο Ζίλιν πίγενε καβάλα το αμάκσι με τα πράματά-του ερχόταν απο πίσο μαζί με τ' άλλα φορτιγα. Ιταν ι όρα 2 έστερ' απ' το μεσιμέρι και το караβάνι μονάχα το μισο δρόμο ίχε κάνι. Ακού να βαρυν τι σάλπινκα «θα σταμάτικαν κσανα,» λεί απο μέσα-του ο Ζίλιν. «Δεν πάο μοναχός-μου δίχος τος στρατιότες; Το άλογό-μου ίνε καλο, κι αν ακόμα ανταμόσο τάταρυς, θα μπορέσο να τος κσεφίγο. Να πάο ι να μιν πάο;»

Σταμάτισε και σιλογιέτε. Κίνι τι στιγμή τότε πλσιιάζι ένας άλλος αξιωματικός, ο Κοστίλιν, καβάλα κι αφτός, με το όπλο στον όμο και το λεί:

— Πάμε μοναχί-μας, Ζίλιν. Απόκανα απ' την χώρασι, πί-

νασα κιόλας κι ο ήλιος πρίνι το πσομι. Το πυκάμισό-μυ ίνε μόςκε-
μα. Κε ίταν ο Κοστίλιν βαρις άντρας, χοντρος, καταχόχινος, κι ο
ήδροτας έτρεχε ποτάμι απο πάνο-τυ. Σκέφτηκε για λίγο ο Ζίλιν
κε τυ λεί:

- Ίνε γεμάτο το όπλο-συ;
- Γεμάτο.

— Ε, τότε πάμε.
Με μια ειμφρονία όμως, να
μιχωριστόμε. Κε προχόρι-
σαν. Περνουν ανάμεσα απ'
τις στέπες, κυβεντιάζην κε
κάθε τόσο κιτάζουν γήρο-
τους. Ο ορίζοντας γήρο
ανιχτος.

Μόλις τελίωσε ι στέ-
πα κι ο δρόμος άρχισε να
περνα απο λανκαδια, ανά-
μεσα απο διο βουνα, λεί ο
Ζίλιν:

— Πρέπι ν' ανεβύμε
τιν κορρι κε να κιτάξουμε,
γιατι μπορι να μας ριχτων

πίσο απ' το βουνο δίχος να τος πάρουμε χαμπάρι.

Ο Κοστίλιν τυ λεί:

— Δε βαριέσε, τι να κιτάξουμε; εγο λέο να προχορίζουμε.
Ο Ζίλιν όμως δεν τον άκουσε.

— Οχι, εσι περίμενε εδο κάτω κ' εγο πάο να ρίξο μια ματια.

Μόλις ανέβικε βλέπι κε τί να ιδι: αντίκρι-τυ, σε λίγα μέτρα
απόστασι, στέκονταν τάταρι καβαλάρηδες, καμια τριανταρια νομάτι.
Τος ίδε κ' έχανε να γιρίσι πίσο: ι τάταρι όμως τον ίδαν κι αψτι,
όρμισαν κατ' απάνο-τυ κε βιτσιάζοντας τ' άλογό-τους, τράβηξαν τα
ντυφέκια απ' τις θίκες. Ο Ζίλιν έτρεκσε κατ' τον νκρεμνο κε φο-
νάξι τυ Κοστίλιν:

— Ετίμασε το ντυφέκι! κε γιρνώντας στ' άλογο τυ λεί χαιδεφ-
τικα: «άλογάκι-μυ, κάνε φτερα, μα πρόσεχε μι σκαλόςις πυθενα κε μυ
σχοντάπσις, γιατι χάθικα. Θα φτάσο ος το όπλο, δε θα τος πα-
ραδοθο».

Ο Κοστίλιν όμως αντισ να περιμένι το σίντροφό-τυ, μόλις ίδε
τους τάταρους, πήρε δρόμο πίσο για το κάστρο. Χτιπα με το χαμτζίκι
τ' άλογό-τυ δινατα, πότε στο ένα πλεβρο κε πότε στο άλο.

Ο Ζίλιν βλέπι, πως τα πράματα ίνε σχύρα. Το ντυφέκι-τυ
πάι κε μ' ένα σπαθι τί μπορις να κάνις. Γίρνα τ' άλογό-τυ πίσο,

προς τας στρατιώτες, σκέπτετε να φύγι. Νά όμως, που το κόβουνε το δρόμο έκει τάταρι. Το άλογό-του ίνε δυνατο, μα πιο δυνατα ίνε τ'άλογα ει-
νον, που τ'ύφραχσαν το δρόμο. Προσπαθι να σινκρατίσι το άλογό του,
να το γιρίσι πίσο, μα δε βαριέστε, κίνο αφινίασε κε πετα ίσα πάνω
ςτους τάταρους. Σε λίγο τότε ζιγόνι ένας κοκινογένις τάταρος, κα-
βάλα σε σταχτι άλογο.

— Σας κσέρο καλα τί διαόλι ίστε, σκέπτετε ο Ζίλιν. Σα με
πιάσετε ζοντανο, θα με ρίξετε σε βαθι λάκο κε θα με τσακίσετε
με το βύρδυλα. Μα ένια-ςας κε ζοντανος δε θα παραδοθο.

Ο Ζίλιν δεν ίταν άντρας μεγαλόσωμος, ίταν οστόσο άνθρωπος
με τόλμη. Εβγαλε το σπαθί-του κε κσαμολόντας τ'άλογό-του ίσα πάνω
στον κοκινογένι τάταρο, σκέφτηκε: «ί θα τον τσαλαπατίσω με
τ'άλογο ί θα τότε κοματιάσω με το σπαθί-μου».

Μα τι στιγμή που πήγανε να φτάσι τον κοκινογένι, πυροβολυν
απο πίσο κε το πλιγόνουν τ'άλογο. Το πλιγομένο άλογο σοριάστηκε
χάμο μ' όλι-του τι φόρα κε πίρε απο κάτω-του το πόδι του Ζίλιν.

Ένας απ' τας τάταρους πλισίασε το άλογο κε άρχισε να το
βγάξι τι σέλα. Το άλογο χτυπιέτε, κάνι ό,τι μορι για να κσεφίγι,
μα κίνος βγάξι τιν κάμα κε το κόβι το λεμο. Το άλογο τόρα σπαρ-
ταρα, ενο απ' τον κομένο λεμό-του βγένι ένα σφίριγμα δυνατο κε
αχνος πικνος, σα σίνεφο.

Ι τάταρι τ'ύβγαλαν τι σέλα κε τα χάμυρα. Κσανακαβαλίκεψε
ο κοκινογένις ο τάταρος κε πάνω στα καπόλια του αλόγου-του φόρ-

τοσαν το Ζίλιν. Για να μιν πέσι τον έδεσαν με λυρια στι ζόνε
του τάταρου κε τράβικσαν για το βυνο.

Για πολιν όρα πίγεναν απο βυνο σε βυνο, ίστερα πέραςαν ένα
ποτάμι κε βγίκανε στο δρόμο, πυ περνύσε ανάμεσα απο μια λαν-
καδία.

Ο Ζίλιν ήθελε πολι να σιμαδέπει το δρόμο, απ' όπου τον περ-
νύσαν, τα μάτια-του όμως ήταν κλιζμένα απο το έμα, κε ύτε μπο-
ρύσε να γιρίσι το κεφάλι.

Αρχισε να συρυπόνη. Πέραςαν ένα ποτάμι ακόμα κι απο κι πί-
ραν το μονοπάτι, ανεβένοντας ένα πετρόδικο βυνο. Κάπια μινυδια
καπνυ έφτασε στι μίτι-τους, γαβγίζματα σκιλιον ακύστικαν.

Φτάσανε στο αυλ¹. Κατέβικαν ι τάταρι απ' τ' άλογα, μαζέ-
φτικαν τα ταταρόπυλα, περιτριγίρισαν το Ζίλιν, φονάζουν κε τότε
πετροβολυν με πετραδάκια.

Ο τάταρος έδιοκσε τα πεδια, κατέβασε το Ζίλιν απ'
το άλογο κε φόνακσε το δύλο-του. Παρυσιάστηκε ένας νογιάς² χον-
τρομούτσυνος, με πυκάμισο κσεσκιζμένο κε στίθος ολόγιμνο. Κάτε
τόνε πρόστακσε ο τάταρος. Σε λίγο γίρισε ο δύλος, φέρνοντας πεδύ-
χλες: διο δρίνα κύτσυρα, πυ ήταν ζοζμένα με χαλκάδες κε ίχαν
στον ένα χαλκα μικρο τριπάνι με λυχέτο.

Ελισαν τα χέρια του Ζίλιν, το φορέσανε τις πεδύχλες κε τότε
φέρανε στο σαράι. Τόνη σπρόκσανε μέσα κ' έκλιναν απο πίσο-του την
πόρτα. Ο Ζίλιν έπεσε πάνω στιν κοπρια. Πασπάτεπσε μέσα στο
σκοτάδι, διάλεχσε το πιο μαλαχο μέρος κε πλάγιασε.

II.

Ολι κίνι τι νίχτα σχεδον δεν κιμίθικε ο Ζίλιν. Ι νίχτες ήταν
μικρες. Κιτα απ' τι χαραμάδα — αρχίζει κιόλας να κσιμερόνη.

Απ' την ίδια χαραμάδα φένετε ο ανιφορικός δρόμος, δεκσια μια
τατάρικη σάκλια³ κε μπροστα σ' αφτι διο δέντρα. Πάνο στο κατόφλι
τις σάκλιας ίνε κσαπλομένο ένα μάβρο σκιλι, κε κάπυ εκι κοντα
μια κατσίκα με τα κατσικάκια τις, πυ περπατυν κε κυνουν σπα-
ζμοδικα τις υρίτσες-τους. Κιτάζει προς τα κάτω κε βλέπει νάρχετε
τον ανίφορο μια νεαρι ταταροπούλα με χροματιστι μπλύζα, δίχος
ζόνι, με σολβάρια κε ποδίματα. Το κεφάλι-τις ίνε σκεπαζμένο με
καφτάνι, κι απάνο στο κεφάλι μια μεγάλη χαλκοματένια στάμνα γε-
μάτι νερο. Ερχετε λιγίζοντας τι μέσι κε σέρνοντάς απ' το χέρι ένα
μικρο ταταρόπυλο με κυριζμένο το κεφάλι κε ντιμένο μ' ένα μο-
νάχα πυκάμισο. Μπίκε στι σάκλια ι τατάρα με τι στάμνα στο κε-

¹ Τατάρικο χοριο.

² Νογιάι, μια απ' τις εθνότιτες του Κάφκασου.

³ Σάκλια, στίτι τον καφκασιάνον.

φάλλι κε βγήκε απο κι ο χτεςινος ο χοχινογένις τάταρος, με μπεςμέτι¹, με κάμα ασιμένια στι ζόνι κε με σαντάλια στα γιμνά-του πόδια. Στο κεφάλι-του φορούσε ένα πσιλο καπέλο απο μάβρι προβια, τσαχιζμένο λιγάκι προς τα πίσω. Βγήκε απ' την πόρτα, ανακλαδίστηκε κε χαίδεςπε τα κόκινα γένια-του. Σταμάτισε για μια στιγμή, κάτι πρόσταξε στο δούλο τυ κε ίστερα προχώρισε.

Διπρώσε ο Ζίλιν κε λαχταρούσε να πιε λίγο νερο· το λαρίνχι-του ίχε στεγνόσι· να έρχονταν τυλάχιστο να με ιδόνε, σκέφτηκε. Ακούι: ανίγνυ το σαράι. Μπένι ο κόκινος τάταρος κε μαζι-τυ άλος ένας, πιο κοντος, μαβριδερως. Με μάβρα μάτια, πυ στραφτοκοπούσαν, ροδομάγυλος κε με γένια μικρα πσαλιδιζμένα το πρόσωπό-του έφθιμο κε γελαστο. Ο μαβριδερως τάταρος ήταν πιο καλοντιμένος: μπεςμέτι μαβι μετακσοτο, με χρια σιρίτια. Απ' τι ζόνι-του κρέμετε ασιμένια κάμα κε τα παπούτσια-του κόκινα απο μαροκινο, ραμένα με ζέρματα ασιμένια. Κε πάνο απ' τα λεπτα παπούτσια, άλα παπούτσια πιο χοντρα. Το καπέλο-του πσιλο απο άσπρι προβια.

Σα μπίκε απ' την πόρτα ο κόκινος τάταρος, πρόφερε κάτι, σα νάβριζε· ίστερα ακούμπισε στο περβάζι τις πόρτας κε πέζοντας νεβριχα με την κάμα-τυ, στραβοχιτάζι σα λίκος το Ζίλιν κάτω απ' τα δασά-τυ φριδία. Κι ο μαβριδερως, ολοζόντανος, ζβέλτος, λες κε περπατάι πάνο σε ζύστες, προχορι ολόικα προς το Ζίλιν, κάθετε δίπλα-τυ ανεχύρχυδα, τυ γνέφι με τα μάτια, κυνάι τι γλώσσα κι όλο μυρμυρίζι: «Κορος υρυς!» «Κορος υρυς!»²

Ο Ζίλιν δεν καταλαβένι τίποτε κε τυ λέι: «Θέλο να πια νερο, δόστε-μου νερο»!

Ο μάβρος γελάι κ' εκσακυλυθι το δικό-τυ: «Κορος υρυς!»

Ο Ζίλιν με τα χίλια κε με τα χέρια-τυ γνέφι προς θέλι να πιε.

¹ Μ π ε ς μ έ τ ι, επιτιχο ρόχο τον γόρτσον.

² Αντις, χοροшинā русскнѣ.

Ο μάβρος τώρα καταλαβε, γέλασε κε γιρνώντας κατα την πόρτα φώναξε: «Ντίνα»!

Ετρεχε τότε ένα κοριτσάκι λιγνό, αδίνατο, ος δεκατριο χρόνο, πυ ι φισιογνομία-τυ θίμιζε το μάβρο. Φενότανε πως ήταν κόρι-τυ. Κι αρτί-ις τα μάτια ήταν μάβρα κε αστραφτερα, το προσοπάκι όμορφο. Φορούσε μακρι γαλάζιο πυκάμισο, με φάροτα μανίχια κε δί-χος ζόνι. Γύρο απ' το ρύχο κε πάνο στο στίθος ήταν ραμένα σιρί-τια κόκκινα. Φορούσε σαλβάρι, παπούτσια λεπτα κε πάνο απ' αψτα άλα με πσιλο ταχύνι. Στο λεμό-τις φορούσε ένα ίδος κολιε απο ρύσιχα ασιμένα νομίζματα τυ μισο ρυμπλι. Το κεφάλι-τις κσέσχεπο, ι πλε-κσύδα-τις μάβρι κι απ' την κορδέλα-τις κρέμονταν κάτι μετάλινες πλαχίτσες κ' ένα ρύμπλι ασιμένιο.

Κάτι τιν πρόσταξε ο πατέρας-τις. Εφίγε κε σε λίγο κσαναγί-ρισε με μια χαλκοματένια στάμνα στο χέρι. Πρόσφερε στο Ζίλιν το νερο κ' ίστερα κάθισε ανεχύρχυδα κε λίγισε τι μέσι-τις τόσο, πυ ι όμι-τις κατέβιχαν πιο χαμιλα απ' τα γόνατά-τις. Καθόταν, κε με μάτια γυρλομένα χίταζε το Ζίλιν πός έπινε, σα να τον έπερνε για θεριο.

Τις άπλωσε ο Ζίλιν τι στάμνα. Ι μάβρι κσαναγιάζετε κε τινά-ζετε πίσο σαν αγριοκάτσικο. Αχόμα κι ο πατέρας τις γέλασε με το κάμομά-τις. Κάπου πάλι τιν κσανάστισε ο πατέρας-τις. Αρπαξε τι στάμνα, έφίγε τρεχάτι κε σε λίγο κσαναγίρισε, φέρνοντας πάνο σ' ένα στρονχιλο σανίδι πσομι λιψανάβατο· κσανακάθισε, κσαναλίγισε τι μέσι-τις κε κάρφωσε τα μάτια-τις πάνο στο Ζίλιν.

Φίγαν ι τάταρι κε κσανακλίδοσαν τιν πόρτα.

Ιστερ' απο λίγι όρα μπένι ο νογáis, πλσιιάζι το Ζίλιν κε τυ λεί:

— Διντα, χαζάιν, άντα!

Υτε κι αρτος κσέρι τα ρύσιχα. Κίνο πυ κατάλαβε ο Ζίλιν ήταν πως τον πρόσταζε να πάι κάπου.

Προχορι ο Ζίλιν με τις πεδύχλες, κυτσένι, δε μπορι να πα-τίσι καλα κε πάντα το πόδι-τυ πιγένι προς τι μια πάντα. Βγήκε στο όρόμο ακολουθώντας το νογái. Κιτάζι — τατάρικο χοριο, ος δέ-χα σπίτια κε ι εκλίσια-τυ με πύργο. Δίπλα σ' ένα σπίτι στέχοντε τρία άλογα σελομένα. Τα πεδάχια τα κραταν απ' το χαλινάρι. Πετάχτικε έκσο απ' το σπίτι ο μάβρος κ' έγνεψε το Ζίλιν να πάι κοντά-τυ. Γελα κε όλο χάτι λεί στι γλόσα-τυ. Κσαναμπίκε στο σπίτι. Μαζί-τυ κε ο Ζίλιν. Μπένι μέσα. Ομορφο δομάτιο, ι τίχι καλοσυβαντισμένι με πιλο. Στον αντικρινο τίχο σπιβαγμένα παρδαλα πιουπυλένια στρόματα, στους άλυσ διο τίχους κρέμοντε χαλια πολιτίμιτα κι απάνο απ' τα χαλια όπλα, πιστόλια, σπαθια, όλα απο ασίμι. Κοντα στον ένα τίχο ήταν πέτσχο χτιζμένο στο ίδιο επίπεδο

με το πάτομα. Το πάτομα χοματένιο, παστρικο σαν αλόνι· i αντιχρινι γονια στρομένι απο νετσέδες, πάνο στους κετσέδες χαλια κε στα χαλια πάνο προσκέφαλα πυπυλένια. Πάνο στα χαλια κάθουντε με τις παντύφλες i τάταρι: ο μάβρος, ο κοκινογένις κε τρις μусаφιρέι. Ολονον i ράχες ακυμπυν σε πυπυλένια προσκέφαλα, κε μπροστά-τους πάνο σε στρονκιλως σοφράδες λιπσανάβατα μπλινια, βούτιρο αγελαδινο λιομένο μέσα σε πιατάκια κε μέσα σε λαγίγι μπί-ρα τατάρικι, μπουζα. Τρόνε με τα χέρια κε τα δάχτυλά-τους ετάζουν βούτιρο.

Τινάχτικε απ' τι θέσι-τω ο μάβρος κε πρόσταξε να βάλυν το Ζίλιν να καθίσι, όχι πάνο στο χαλι, μα στο γιμνο πάτομα κε ίστερα κσανακάθισε πάλι στο χαλι, προσφέρνοντας στους μусаφιρέους μπλινια κε μπουζα. Ο δούλος έβαλε το Ζίλιν να καθίσι στο πάτομα κι ο ίδιος έβγαλε τα πάνο παπούτσια-τω, τ' απίθωσε δίπλα στην πόρτα, εκι πυ ήταν τα παπούτσια τον αλονόνε κ' ίστερα κάθισε πάνο στον κετσε κοντα στ' αφεντικα. Τως βλέπι πός τρόνε κε κυνίζι τα εάλια-τω. I τάταρι τρόγανε τα μπλινια. Στο δομάτιο τόρα μπίκε μια τατάρικα με πυκάμισο, σαν κε κίνο πυ φορούσε το κορίτσι κε με εαλβάρι. Το κεφάλι-τις τόχε εκεπαζμένο με μαντίλα.

Πίρε πίσο τα μπλινια κε το βούτιρο κ' έβαλε κοντα στους άντρες μια λεχάνι με το μπρίκι. Αρχισαν τότε i τάταρι να πλέ-νων τα χέρια-τους κι αφυ τέλιωσαν με το πλίσιμο τα ετάβρωσαν πάνο στο ετίθος-τους, γονάτισαν, ψίεικσαν προς όλες τις μεριες κι άρχισαν να διαβάζυν προσερκες. Μίλισαν ευναμετακσί-τους ετι δικί-τους γλόσα κ' ίστερα ένας απ' τους μусаφιρέους γιρνα στο Ζίλιν κε τυ λεί ρύεικα:

— Εςένα σε πίρε ο Καζι Μυχαμετ — κε δίχινι τον τάταρο — κε σε παράδοσε στον Απτυλ Μυρατ — κε δίχινι το μά-βρο. Ο Απτυλ Μυρατ ίνε τόρα ο αφέντις-συ. Ο Ζίλιν εοπένι.

Μιλάι ο Απτυλ Μυρατ, δίχνοντας όλιν τιν όρα το Ζίλιν κε γελα επαναλαβένοντας: «εολτατ υρως, κοροσο υρως».

Ο ντραγουμάνος εκσιγα: «Συ διατάζι να γράπεις στους δικύς-συ κε να τους ζιτίεις λεφτα για τιν κσαγορα. Αμα 'ρθυν τα λεφτα θα σε λεφτερόςι».

Εκέφτικε για λίγο ο Ζίλιν κ' ίστερα, γιρνόντας στο ντραγου-μάνο ροτα: «Ζιτάι πολλα για τιν κσαγορα;»

I τάταρι κσανακυβέντιασαν ευναμετακσί-τους. Ο ντραγουμάνος κσαναλεί:

— Τρις χιλιάδες ρύμπλια.

— Όχι, λεί ο Ζίλιν, δεν ίμε σε θέσι να πλιρόσο τέτιο ποσο.

Πετάχτικε απ' τι θέσι-τω ο Απτυλ, άρχισε να κυνάι τα χέ-

ρια-του κε κάτι να λεί το Ζίλιν, νομίζοντας πάντα, προς τον καταλαβένι. Ο ντραγουμάνος του τα μετάφρασε: «Πόσα δίνεις εσι;»

Σκέφτηκε πάλι ο Ζίλιν κε έπε: «Μόνο 500 ρύμπλια».

— Για τον αφέντι ένε λίγα τα 500 ρύμπλια. Τρία χιλιάρια, λιγότερο δε γίνετε. Κι αν δε γράψεις, θα σε βάλουν στο λάκο κε θα σε τιμορίζουν με το χνύτο.

— Χμ, σκέφτηκε ο Ζίλιν, αφτυνυς όσο τυς φοβάσε τόσο πια απετιτιχι γίνυντε.—Κε πίδιχε πάνο.

— Πές-τυς, προς αν πάνε με τις φοβέρες, δε θα πάρουν ύτε χαπίχι, κι ύτε γράμα θα γράψο!

Τα μετάφρασε ο ντραγουμάνος κ'ι τάταρι άρχισαν να μιλουν όλι μαζί.

Τα έπανε για κάμποσιν όρα κ'ι έστερα σιχόθηκε ο μάβρος κε πλίσιασε το Ζίλιν.

— Υρυσ, τυ λεί, τζιγίτ, τζιγίτ υρυσ!

Στι γλώσα-τυς τζιγίτ θάπι «ζβέλτος κε απόκοτος καβαλάρης». Κε λέγοντάς-το γελύσε κι ο ίδιος. Έστερα κάτι έπε στον ντραγουμάνο κι αφτος πάλι τα κσιγάι:

— Καλα, δόσε χίλια ρύμπλια.

Ο Ζίλιν το διχό-τυ:—Πιότερο απο 500 ρύμπλια δε δίνο. Σα με σκωτόςι, δε θα πάρι τίποτε.

Κσαναμιλίσανε ι τάταρι σιναμετακσί-τυς, έστιλαν το δύλο κά-τυ κε τόρα περιμένοντας κιτάζουν ολοένα πότε το Ζίλιν κε πότε τιν πόρτα. Ιρθε ο δύλος κι απο πίσο-τυ κάπιος χοντρος, κσιπόλι-τος, κσεσκιζμένος, πυ φορούσε κι αφτος στα πόδια-τυ πεδούκλες.

Ο Ζίλιν, βλέποντας μπροστά-τυ τον Κοστίλιν, έμινε με το στόμα ανοιχτο: κι αφτόνα τότε πιάσανε! Τυς βάλανε να κάτσουν ο ένας δίπλα στον άλλονε. Κάθισαν κι άρχισαν να τα λένε. Ι τάταρι τυς κιτυν αμιλιτι. Ο Ζίλιν ανιστόρισε όλα όσα τυ σινέβιχαν. Ο Κοστίλιν πάλι διηγίθηκε,—προς το άλογό-τυ σταμάτισε, προς το όπλο-τυ δεν έπερνε φοτια κε προς ο Απτυλ, πρόχανε κε τον έπιασε.

Κσανασιχόθηκε ο Απτυλ δίχινι τον Κοστίλιν κε κάτι λεί. Ο ντραγουμάνος μεταφράζι, προς κ'ι διό-τυς τόρα ανίχυνε στον ίδιον αφέντι κε προς γλίγορα θα λεφτερόςι κίνον, πυ θα πλερόςι πρότος τιν κσαγορα.

— Νά, λεί τυ Ζίλιν, εσι όλο θυμόνις, μα ο σίντροφός-συ ένε φρόνιμος· έγγραψε γράμα στις διχός-τυ κε μπορι να τυ στίλυν πέν-τε χιλιάδες. Γι' αφτο κέ καλα θα τον ταίζουμε κε καλα θα τυ φερνόμαστε.

Λεί τότε ο Ζίλιν:

Αφτος ένε διχός-τυ λογαριαζμος· μπορι κιόλας νάνε πλύ-

σιος· εγω όμως δεν ίμε. Οπως σας ίπα, τίποτε άλλο δε μπορι να γίνι. Σα θέλετε σκοτόστε-με, μα κέρδος δε θάχετε κανένα· δε θα γράψω πάνω απο 500 ρόμπλια.

— Στάσυ, μι βιάζεσε, λεί στο ντραγουμένο, πές-τυ να μας ταίξι καλα, να μας ντίνι κε να μας ποδένι καλα, να μας έχι μαζι, για να μι στενοχοριέμαστε κε να μας βγάλι κε τις πεδύχλες. Κιτάξι τον αφέντι κε γελα. Γελα χ'εχίνος κε τυ απαντα:

— Οσο για φορεσια, θα τυς δόσο τιν καλύτερι: κε τσερκέ-σκα κε ποδίματα κε νίφι ακόμα, σα ζιτίσουν. Θα τυς ταίξω σαν πρίν-χιπες. Κε μια πυ θέλυν να ζυν μαζι, ας παν να ζίσυν μέσα στο σαράι. Οστόσο χορις πεδύχλες δε μπορο να τυς αφίσο, για-τι μπορυν να μυ το σκάσουν. Μονάχα τι νίχτα θα τυς τις βγάξυν.

Επιτα σιχόθηκε, πίγε κοντά-τυ κε χτιπόντας-τον στον όμο τυ λεί:

— Τβογια χορος, μογια χορος.

Ο Ζίλιν έγγραψε γράμα, έβαλε όμως μια τέτια διέψθινσι, πυ ποτες δε θα τ'όπερναν ι δικί-τυ. «Εγω μια θα το σκάσο», σκε-φτότανε.

Ιστερα οδιγίσανε το Ζίλιν κε τον Κοστίλιν στο σαράι. Εχε τυς φέραν κσερα φίλα καλαμποκιας, ένα λαγίνι νερο, πσομι, δια-παλιες τσερκέσκες κε ποδίματα στρατιοτικα κσεσκιζμένα. Οπως φέ-νετε, τα ίχαν πάρι απ' τυς σκοτομένος στρατιότες.

Τι νίχτα τυς βγάλανε τις πεδύχλες κε κλίδοσαν το σαράι.

III.

Ετσι έζισαν ο Ζίλιν με το σίντροφό-τυ μίνα αλάκερο. Ο αφέν-τις-τυς όλο κε γελα: «Τβογια Ιβαν χορος, μογια Απτυλ χορος». Μα τυς τάιζε άσχιμα· το μόνο πυ τυς έδινε ίταν πσομι λιψανά-λατο απο κεχρίσιο αλέβρι πσιμένο σε πίτες, κάποτε κε ζιμάρι ολό-τελα άψιτο.

Ο Κοστίλιν κσανάγραψε στις δικύς-τυ· όλο κε περίμενε πως θα τ'ύστελναν λεφτα κε βαρινκομούσε. Ορες αλάκερες καθόταν στο σαράι μέσα κε λογάριαζε τις ιμέρες, πυ μπορούσε να τ'ϋρθι το γρά-μα ι κιμόταν. Ο Ζίλιν ίκσερε πως το γράμα-τυ δε θάψτανε ποτες. στις δικύς-τυ, μα κι άλλο δεν ενούσε να γράψει.

«Πυ να τα βρι ι μάνα-μυ τόσα λεφτα να πλιρόσι για μένα», σκεφτότανε. «Ι άμιρι ζύσε με κίνα, πυ τις έστελνα εγω. Αν μαζέψει 500 ρόμπλια, πάι, καταστράφικε ολότελα».

Κε όλο τον κερο σιλογιέτε πόζ, με πιον τρόπο θα το σκάσι. Περιπλανιέτε μέσα στο αυλ, σφιρίξι ι κάθετε κε όλο κάτι φτιάνι:

πλάθι απο πιλο κύχλες ί πλέχι καλαθάκια απο πσιλες βέργες. Στα τέτια ήταν μάστορας ο Ζίλιν.

Κάποτε έφτιασε μια κύχλα με μίτι, με χέρια, με πόδια κε με πυκάμισο τατάριχο κε τιν έστισε πάνω στι στέγι.

Κίνι τιν ιμέρα πίνεσαν ι ταταροπούλες για νερο. Βλέπι ι Ντίνα, ι κόρι τυ αφέντι, τιν κύχλα κε φονάζι τα ταταρόπουλα. Αφισαν χάμο τις ετάμνες κε κιτάζουν τιν κύχλα χαζέβοντας κε γελουν. Ο Ζίλιν κατέβασε τιν κύχλα κε τος τιν προσφέρνι. Γελουν τα ταταρόπουλα, μα δεν απλόνουν το χέρι να τίνε πάρυν. Αφίνι τότε ο Ζίλιν τιν κύχλα χάμο, μπένι στο σαράι κε κιτάζι απ' τι χαραμάδα τις πόρτας, να ιδι τί θα κάνουν.

Τρέχι ι Ντίνα κε κιτάζοντας γίρο-τις, αρπάζι τιν κύχλα κε φέβγι. Το προι, τα κσιμερόματα, βλέπι ο Ζίλιν τιν Ντίνα στο κατόφλι τυ σπιτιώ-τους με τιν κύχλα στιν ανχαλια. Τιν ίχε κιόλας στολίσι με κόκινα κυρέλια κε τιν κυνύσε σα μορο, ναυορίζοντάς-τινε στι γλόσα-τις. Βγίκε ι γρια, τίνε μάλοσε, άρπαχσε τιν κύχλα, τιν έσπασε κε τι Ντίνα τιν έστισε κάπυ για δυλια.

Ο Ζίλιν έφτιασε άλι κύχλα, πιο καλίτερι κε τίνε χάρισε στι Ντίνα. Μια μέρα ι Ντίνα έφερε μαζί-τις ένα λαγινάχι το απίδοσε χάμο, κάθισε, κιτάζι το Ζίλιν κε γελόντας τυ δίχνι το λαγίνι.

«Γιατί νάνε έτσι χαρούμενι», σκέφτετε ο Ζίλιν. Πίρε το λαγίνι κε άρχισε να πίνι. Νόμιζε πως ίχε μέσα νερο. Το λαγίνι όμως ίχε μέσα γάλα. Το έπιε ο Ζίλιν κε γιρνόντας στι Ντίνα τις λέι: «Χαρασο». Αχ, πόσο χάριχε ι Ντίνα.

— Χαρασο, Ιβαν, χαρασο! πίδιχε ι Ντίνα, χτίπιε παλαμάκια, άρπαχσε το λαγινάχι κ' έφριγε.

Απο τότε άρχισε να τυ φέρνι κάθε μέρα γάλα στα κριφα. Ι τάταρι έκαναν κε πίτες με γιδίσιο γάλα, πυ τις κσερέναν πάνω στις στέγες· κε απ' αφτες τις πίτες ι Ντίνα τΰφερνε σιχνα τυ Ζίλιν. Κάποτε σφάχσανε στο σπίτι κε κριάρι· κρίβι ένα κομάτι κρέας μέσα στο μανίχι-τις ι Ντίνα κε τυ το φέρνι. Τυ το ρίχνι κε φέβγι τρεχάτι.

Ο Απτυλ ίχε ένα χαλαζμένο ρύσιχο ρολόι. Φόναχσε το Ζίλιν κε τυ τΰδισε κάνοντας με τι γλόσα «χλαπ».

«Δός-μυ το να το διορθόσο», τυ λέι ο Ζίλιν. Το πίρε, το κσεβίδοσε με το συγιά-τυ, τΰχανε κοματάκια-κοματάκια, κ' ίστερα το διόρθοσε κε τυ τΰδοσε. Το ρολόι δΰλεβε.

Χάριχε ο αφέντις, κε τυ χάρισε ένα παλιο, κυρελιαζμένο μπεςμέτι-τυ. Τί να κάνι ο Ζίλιν, το πίρε. Χριάζετε κάποτε τις νίχτες για σκέπαζμα.

Απο τότες όλος ο κόσμος έμαθε, πως ο Ζίλιν ήταν σπουδέος

τεχνίτις. Αρχισαν να τ΄όρχοντε χοριάτες απ' τα πιο μακρινα χωρια: άλος τ΄όφερνε κλιδαριες, άλος ντυφέκι, άλος πιστόλι, άλος πάλι ρολόι, για να τα σάχσι. Ο αφέντις τυ χάρισε όλα τα σίνεργα: τριπανάκι, μια μικρι τανάλια κε λίμα.

Ο Ζίλιν άρχισε να καταλαβένι κάπος τι γλόσα-τυς. Μερικε τάταρι τόνε σινιθίσανε κε τόνε φόναζαν σαν τίχενε να τόνε χρισ-στυν: Ιβαν πάνο, Ιβαν κάτο. Πολι όμος εξακολοθύσαν ακόμα να τον πέρνουν για θεριο.

Ο κοκινογένις ο τάταρος δεν τόνε χόνεβε καθόλυ το Ζίλιν. Όταν τον έβλεπε, σ΄όφρονε τα φριδία-τυ, τυ γίριζε τις πλάτες κε κάποτε τον έβριζε. Εχι ήταν κε κάπιος γέρος. Δε ζύσε στο αυλ, ερχόταν απο τα ριζα τυ βουνυ. Ο Ζίλιν τον έβλεπε μονάχα όταν ερχότανε στο τζαμι να προσεφκιθι στο θεό-τυ. Ερχόταν με τα σαρίκι-τυ, αχυμπόντας στο ραβδί-τυ κε κιτάζοντας γίρο-τυ σα λίκος. Μόλις αντίκριζε το Ζίλιν, μυρμούριζε κάτι σαν απο μέσα-τυ κε γιρνύσε το πρόσοπό-τυ απ' τιν άλι μερια.

Ο Ζίλιν ροτα μια μέρα τον αφέντι-τυ για το γέρο. Κι αφ-τος τυ απαντα:

— Αφτος εδο ίνε μεγάλος άνθρωπος! Ιταν ο πρώτος τζιγί-τις· σκότοσε πολυς ρύςυς κ' ήταν πλύσιος. Ιχε τρις γινέχες κε οχτο γιυς. Ολι-τυς ζύσανε στο ίδιο χωριο. Ιρθαν ι ρύσι, κατάστρεψαν το χωριο κε σκότοσαν τυς εφτά-τυ γιύς. Ο ένας, πυ έμινε ζοντα-νος, παραδόθηκε στυς ρύςυς. Κι ο ίδιος ο γέρος, πίγε κι αφτος κε παραδόθηκε στυς ρύςυς. Τρις μίνες έζισε εχμάλοτος· τον τρίτο μίνα βρίκε το γιό-τυ, τόνε σκότοσε με τα ίδια-τυ τα χέρια κε τόςκασε. Απο τότες έπαψε πια να πολεμάι, πίγε στι Μέχα, να προσεφκιθι στο θεο. Απ' τιν εποχι εχίνι φοραί το σαρίκι. Οπιος επισκέψτετε τι Μέχα γίνετε χατζις κε φοραί σαρίκι. Εσας δε σας χονέβι καθόλυ. Με διάταχσε να σε σχοτόσο, μα εγο δε μπορο να κάνο τέτιο πράμα. Εγο πλήροσα λεψτα για σένα. Κ' επιτα σ' αγάπισα κιόλας, κε όχι μονάχα δε σε σχοτόνο, μα ίθελα ακόμα κε να σ' αφίσο να φί-γισ, αν δεν έδινα το λόγο-μυ. Γελα κε προσπαθι να τα πι ρύσι-κα: «τβογια Ιβαν χαρος, μογια Απτυλ χαρος!»

IV.

Ενα μίνα ακόμα έζισε έτσι ο Ζίλιν. Γιρίζι τιν ιμέρα στυς όρόμυς τυ αυλ ί φτιάνι κανένα χιροτέχνιμα· κε μόλις πλακόσι ι νίχτα κε στο αυλ βασιλέπει ισιχία, αρχίζι το σκάψιμο μέσα στιν αποθίχι. Τυ ήταν δίςκολο, γιατι τόνε μποδίζανε ι πέτρες. Διμάρι-ζε όμος με τι λίμα τις πέτρες κι άνιγε κάτο απ' τον τίχο τρίπα. «Μονάχα πρέπι να γνωριστο καλα με τον τόπο, για να κσέρο,

όταν θα το σκάσο, πιο δρόμο πρέπει να πάρο». Μα, έλα που δε
μπορι να μάθι τίποτε· κανένας απ' τος τάταρος δεν ανίγι το
στόμα-το.

Διάλεξε τι μέρα, που έλιπε ο αφέντις-το απ' το χοριο. Ιστε-
ρα απ' το γιόμα ανέβixε στο βυνο, που ήταν όξω απ' το αυλ' απο-
κι πάνω ήθελε να εκσετάσι τα κατατόπια. Οστόσο ο αφέντις τιν όρα
που ετιμαζόταν να φίγι, φόναξε το μικρο κε τότε πρόσταξε να
παρακολουθι το Ζίλιν, να μιν τότε χάνι ύτε στιγμή απ' τα μάτια-
το. Τρέχι, λιπον, ο μικρος απο πίσo-το κε το φονάζι:

— Μιν κσεμαχρένις, ο πατέρας-μου συ το απαγόρεψε. Αμα
χάνις προς φέβγισ, θα βάνο τις φονες!

Ο Ζίλιν άρχισε να τότε καταπίθι το μικρο:

— Μακρια δε θα πάο, ένα-συ, το λεί. Μονάχα σε χίνο εκι-
θα το βυνο θέλο ν' ανεβο: μν χριάζετε να βρο κάπιο βότανο,
που μ' αφτο θα γιατρέβο εσας, το δικό-σας τον κόζμο. Πάμε μαζί
σα θέλιν· έπιτα δε βλέπις τις πεδύχλες; μπορο να φίγο μ' αφτες;
Έλα, κ' εγο άβριο θα συ φτιάσο τόκσο με βέλι.

Τον κατάπιε ο Ζίλιν το μικρο κε πέρανε μαζί το δρόμο. Αν
κιτάξις βέβεα το βυνο, μακρια δεν ίνε· τον εμποδίζυν όμος ι πε-
δύχλες. Περπατούσε, περπατούσε κε στα τελεφτέα, με μεγάλι δυσκο-
λία, έφτασε στην κορφι. Εκι πάνω ο Ζίλιν κάθετε κε αναδιμιέτε,
τιν εποχι, που ζύσε στο κάστρο, απο πύ έβγενε ο ήλιος κε πύ βα-
σίλεβε. Πέρα, σε χίνι κι τιν κιλάδα ίσα-ίσα, πρέπει ν'άνε το κάστρο-μας.
Προς τα κι, ανάμεσα απ' τα διο αφτα βυνα, πρέπει να πάρο το
δρόμο.

Αρχισε το ήλιοβασίλεμα. Τα χιονιζμένα βυνα απο άσπρα, που
ήταν, γίνιχαν άλιχα· ι μάβρες πλαγιες τον βυνόνε σκοτίνιασαν· ομίχλι
σιχόθικε απ' τις λανκαδιες κε ι κιλάδα, όπου έπρεπε να βρίσκετε το
κάστρο, λες κε άναβε απ' το ήλιοβασίλεμα. Αρχισε να χαλοεχσετάζι
τα γίρο με το μάτι-το· κάτι σα θαμπο απλόνετε πάνω απ' τιν κι-
λάδα, σαν καπνος που βγένι απο καπνοδόχο. „Εκι πέρα θ'άνε, σί-
γυρα, το ρύσιχο κάστρο“, σκέφτετε ο Ζίλιν.

Ίνε κιόλας αργα. Απ' το μινारे ακύετε ι φονι το μολα. Το
κοπάδι κατεβένι απ' το βυνο, ι αγελάδες μυχανίζυν. «Πάμε» το
φονάζι ο μικρος, μα ο Ζίλιν δεν έχι όρεχσι να γιρίσι πίσo.

Γιρίσανε στο σπίτι αργα. «Ε, λιπον», σκέφτετε ο Ζίλιν, «τα
κατατόπια τα κσέρο, τώρα πρέπει να το σκάσο». Τιν ίδια κιόλας
νύχτα ήθελε να φίγι. Νύχτες σκοτινες, αφένκαρες. Για καχί-το όμος
τίχι ίχαν γιρίσι χίνο το βράδι ι τάταρι.

Σιχνα γιρνύσαν χαρούμενι σαλαγόντας αγελάδες ι πρόβατα. Τι
φορα τ'ύτι όμος δε σαλαγύσαν χτινα, μα έφερναν, πάνω στι σέλα

ενος αλόγου, ζίντροφο δικό-τους σκοτομένο, τον αδερφο του κοκινογένι· Ιρθαν θυμομένοι κε ετιμάζονταν να του χάνουν την κιόλα-του: Τρεις μέρες αράδα έτρογαν κρέας φοράδας, έπιναν μπουζα κε μνιμονέβανε το μαχαρίτι. Ολι ι τάταρι ήταν σπίτι. Την τέταρτι μέρα, κατα το μεσιμέρι, τους βλέπει ο Ζίλιν να ετιμάζοντε για να πάνε κάπου. Φέρανε τ' άλογα, ετιμάστιχαν κε φίγανε δέκα νομάτι, μαζί μ' αφτους κι ο κοκινογένις. Μονάχα ο Απτουλ έμινε σπίτι. Το φενχάρι ήταν κενύργιο χ' ι νίχτες ακόμη σκοτινες.

«Σίμερα κιόλας πρέπει να το σκάσουμε», σκέφτετε ο Ζίλιν.

Ο Κοστίλιν διλιάζει.

— Πος θα φίγουμε, αρυ δεν κσέρουμε το δρόμο;

— Εγώ τον κσέρο το δρόμο.

— Δε θα μπορέσουμε να φτάσουμε μέσα σε μια νίχτα.

— Σα δε μπορέσουμε, κσενιχτόμε στο δάσος. Πίτες έχο αρκετες μαζί-μου. Τί, εδο θέλεις να κάθεσε; Καλα να μας στίλουν χρίματα, μπορι όμως να μιν τα καταφέρουν κιόλας να τα μαζέψουν. Κε κσέρε-το, πος ι τάταρι ίνε αγαναχτιζμένοι, τώρα πυ ι ρύσι τους σκότοσαν ένανε δικό-τους. Δεν, πος θέλουν να μας σκότόσουν.

V.

Ο Ζίλιν χόθηκε στην τρίπα μέσα, την έσκαπσε κε την έχανε πιο φαρόδια, έτσι πυ να χορι ο Κοστίλιν. Κε τώρα κάθυντε κε περιμένουν, ος πυ να ισιχάσι ο κόζμος στο αυλ.

Μόλις βασιλεπσε ισιχία, τρίποσε ο Ζίλιν κατ' απ' τον τίχο κε σερνάμενος βγήκε απ' την άλι μερια. «Είλα, πέρνα», λεί σιγανα στον Κοστίλιν. Τρίποσε κι ο Κοστίλιν, μα τι στιγμή, πυ έχανε να βγι απ' την άλι μερια, σκάλοσε το πόδι-του σε μια πέτρα κε βρόντικσε. Ο αφέντις ίχε φίλαχα έναν παρδαλο σκύλο, καχο κε άγριο, πυ τότε λέγανε Υλιάσιν. Απο τις πρότες κιόλας μέρες, πυ ίρθε στο αυλ ο Ζίλιν, φρόντιζε να τότε χαλοπιάσι το σκύλο τότενε με το τάιζμα. Άκουσε ο Υλιάσιν τον κρότο, γάβγισε κε όρμισε· απο πίσω-τ' τρέκσανε κε άλαςκιλια. Ο Ζίλιν όμως του σφρίκσε σιγανα κε του έριξε ένα κομάτι πίτα. Ο Υλιάσιν τότε γνόρισε, κόνισε την υρά-του χ' έπαπσε να γαβγίζει.

Ο αφέντις όμως πυ άκουσε τι φασαρία, φονάζει μέσα απο τι σάκλια «πιάστον, πιάστον, Υλιάσιν!».

Ο Ζίλιν όμως χαιδέβι το σκυλι πίσω απ' τ' αφτια χ' έχίνο τρίβετε στα πόδια-του κε του κυνάι την υρα.

Κάθισαν χ' ι διό-τους πίσω απο τι γονία. Σε λίγο παντου βασιλεπσε ισιχία· μονάχα το βέλαγμα κάπιου πρόβατου ακύετε μέσα απ' τι μάντρα κε το κελάριζμα του νερου, πυ κιλα πάνο απ' τα πετρα-

δάκια. Σκοτάδι: πσιλα στον υρανο τ' αστέρια κε πίσο απ' το βυνο
ρόδιζε το κενύργιο φενχάρι με τα χέρατα προς τα πάνο. Σα γάλα
ασπρογαλιάζι τις λανκαδιες ι ομίχλι.

Σιχόνετε τότε ο Ζίλιν κε λεί το σιντρόφου-του: «Αιντε λιπον,
κερος!»

Κσεχίνιζαν· μόλις όμος έχαναν να προχωρίουν ακόνα τι φον
το μολα, πω προσκαλύσε τως πιστως πάνο απ' τι στέγι: «Αλα!
μπεςμιλλα! Ιλραχμαν!» Πάι να πι, ο κόζμος θα πάι στο τζαμι.
Κσαναστριμόχτικαν στον τίχο, περιμένοντας να περάσι ο κόζμος.
Σε λίγο κσαναβασίλεψε ισιχία.

Χαμιλα απλόνετε πικνι ι ομίχλι, ενο πάνο απ' τα κεφάλια-
τους λαμποχοπυν τ' αστέρια. Ο Ζίλιν κιτόντας τ' άστρα σιμαδέβι το
δρόμο, απ' όπου πρέπει να περάσουν. Ι ομίχλι δίνι όροσια, κσαλα-
φρόνι τιν πορία-τους, μονάχα τα ποδίματα, τα καχορίζικα, πω κυ-
ρελιάστικαν. Ο Ζίλιν έβγαλε τα δικό-του κε τα πέτακσε· τα πέτακσε κε
τόρα περπατι κσιπόλιτος. Πιδάι απο πετραδάκι σε πετραδάκι κε
όλο κιτα τ' αστέρια. Ο Κοστίλιν άρχισε να μένι πίσο.

— Περπάτα σιγα, μι βιάζεσε, τυ λεί, τα καταραμένα τα
ποδίματα μυ γδάρανε τα πόδια.

— Βγόλ' τα, καλίτερα κσιπόλιτος.

Βγάξι κι ο Κοστίλιν τα ποδίματά-του κε περπατα κσιπόλιτος,
μα χιρότερα. Καταπλίγοσε τις πατύσες-του πάνο στις ευθλερες πέ-
τρες κι όλο μένι πίσο. Τυ λεί τότε ο Ζίλιν:

— Ι πλιγομένες πατύσες γιατρέβυντε, αν μας προφτάσουν
όμος το πράμα δε θάχι γιατρια, θα μας σκοτόσουν.

Ο Κοστίλιν δε λεί τίποτα, μονάχα προχορι βονχόντας «αχ»,
κε«ουχ»! Για κάμποσιν όρα προχορυν ανάμεσα απ' τα χαμιλόματα,
όπου ακυν απ' το δεξι μέρος γαβγίζματα. Σταματα ο Ζίλιν, κι-
τάζι γίρο, ίστερα πέρνι τον ανίφορο για το βυνο, πασιπατέβι με
τα χέρια.

Ειχ μορε, κάναμε λάθος, πέσαμε δεξια, λεί. Εδο πέρα ίνε
άλο αυλ, το ίδα απ' το βυνο. Πρέπει να γιρίσουμε πίσο κε να πά-
ρουμε αριστερα τον ανίφορο για το βυνο. Εδο κάπου πρέπει νά-
νε δάσος.

Κε ο Κοστίλιν λεί:

— Περίμενε βρε πεδύ-μου λιγάκι, άσε-με ν' ανασάνο. Τα πό-
δια-μου ίνε καταματομένα.

— Θα γιατρεφτyn, αδερφάκι-μου. Πίδα πιο αλαφρα, νά έτσι.

Κ' έτρεκσε ο Ζίλιν πίσο κι αριστερα πέρνοντας τον ανίφορο,
για το δάσος. Ο Κοστίλιν ολοένα κε μένι πίσο κι ανα-
στενάζι. Ο Ζίλιν με το δάχτυλο κάθετα στα χίλια, τυ γνέφι να
σοπάσι, ο ίδιος όμος όλο προχορι.

Προχώρισαν κατὰ το βουνό. Βρίκᾱν δάσος, ἔτσι ὅπως τῷλεγε ὁ Ζίλιν. Μπίκᾱν στο δάσος, ὅπῃ κσεσχίετικᾱν κε τὰ τελεφετέᾱ κυρέλᾱ, πῷ ἔχᾱν μίνι πάνο-τῶς. Τέλος βρίκᾱν ἕνα στενο μονοπάτι. Προχωρῶνε.

Ἐκᾱνᾱν κάπῃ τέσερα βέρετᾱ ὁρόμο. Ἰ ομίχλᾱ μέσα στο δάσος γίνετᾱ ολοένα κε πιο πικνᾱ, ὁε βλέπᾱ κανᾱς ὅτᾱ τι μίτᾱ-τῷ, κε τ' αστέρᾱ μόνᾱς φένῡντᾱ.

Λχύνᾱ κσάφῃ μπρός-τῶς ποδοβολᾱτο αλόγῷ. Λχύνᾱτᾱ κᾱόλᾱς ὁ κρότῶς τῶν πετάλῶν πᾱνῷ στᾱς πέτρες. Ὁ Ζίλιν ἔπεσε μπρόμᾱτᾱ πᾱνὸ στᾱ γᾱς κᾱ ἄρχᾱς ν' ἀφῡνκράζᾱτᾱ.

— Ἔτᾱ ἴνε, κάπᾱς κᾱβαλᾱρίς ἔρχᾱτᾱ κᾱτᾱπᾱνὸ μᾱς.

Βγίκᾱν ἀπ' το μονοπάτᾱ, κρίφᾱτικᾱν πίσῷ ἀπο κᾱτᾱ χαμόδεντᾱ κε περιμένῡν. Σίρᾱθᾱκε ὁ Ζίλιν κᾱτᾱ το ὁρόμο, κᾱτάζᾱ κε βλέπᾱ ἕᾱν τᾱτᾱρο κᾱβαλᾱρᾱ νᾱ προχωρᾱ σαλᾱγόντᾱς μᾱ γελᾱδᾱ κε νᾱ μῡρμῡρίζᾱ κᾱτᾱ μᾱ τι μίτᾱ. Σᾱκόνᾱτᾱ ὁ Ζίλιν κε λεί τῷ Κσστᾱίλιν:

— Μᾱς βοίθᾱς ὁ θεὸς, σᾱκο, πᾱμᾱ.

Ὁ Κσστᾱίλιν προσπᾱθᾱς νᾱ σᾱκοθᾱ, μᾱ κᾱνᾱπέσε.

— Δᾱ μᾱρο, μᾱ το θεὸ, δᾱ μᾱρο. Δᾱ μῡμᾱνε πᾱ δᾱνᾱμᾱ.

Ὁ Κσστᾱίλιν ἔτᾱ χοντῶς κε κρεᾱτεῶς ὅπως ἔτᾱν, ἔγᾱνε μῡσκεμᾱ. Κᾱ μόνᾱς μπίκε στο δάσος, ἱ παγομένᾱ πῡνᾱ τᾱς ομίχλᾱς μετᾱβάλε τῶν ἰδῶτᾱ-τῷ σε στῶμᾱτᾱ πᾱχᾱς. Τόνᾱ τῶμακᾱσε το κῡό. Ὁ Ζίλιν προσπᾱθῡσε νᾱ τόνᾱ σᾱκόσι.

— Πονο, πονο!

Ὁ Ζίλιν τᾱχᾱσε.

— Τᾱ φονᾱζᾱς ἔτᾱ, κᾱρᾱστᾱνᾱ! Ὁ τᾱτᾱρος δᾱν ἴνε μᾱκᾱρᾱ κε μᾱρο νᾱ σ' ἀκῡσι. Ἀπο μέσα-τῷ ὁμός κᾱέφᾱτᾱτᾱ: «τί νᾱ τόνᾱ κᾱνὸ, δᾱν τῷ ἔμᾱνε πᾱ δᾱνᾱμᾱ. Νᾱ τῶν ἀφᾱς; Δᾱν ἴνε σᾱστο ν' ἀφᾱνᾱ κᾱνᾱς ἔτᾱ το σᾱντροφό-τῷ».

— Κᾱλᾱ λᾱπον, τῷ λεί, ἀνέβᾱ στᾱ·ράχᾱ-μῷ, ἀφῷ δᾱ μᾱροᾱς νᾱ περπατίσις.

Τόνᾱ πᾱρε στᾱ·ράχᾱ-τῷ κε κᾱρᾱτόντᾱς-τῶν ἀπο πίσῷ μᾱ τᾱ χᾱέ-ρᾱ-τῷ, μπίκε στο ὁρόμο.

— Μονᾱχᾱ μᾱ μῷ ζῡλᾱς το λᾱμο, τῷ λεί, κᾱτᾱ-μᾱ ἀπ' τῶς ὁμός.

Βᾱρᾱ το φορτίῷ γᾱ το Ζίλιν. Κᾱρᾱστᾱκε κε τᾱ πόδᾱ-τῷ ἴνε κᾱτᾱμᾱτομένᾱ. Σᾱίβᾱ, τᾱνᾱζᾱτᾱ κε προσπᾱθᾱ νᾱ βολέπᾱς τῶν Κσστᾱίλιν κᾱλᾱτέρα στᾱ·ράχᾱ-τῷ ἀνεβᾱζόντᾱς-τῶν πιο πᾱνὸ, μᾱ δᾱ στᾱμᾱ-τᾱ ὅτᾱ στᾱγᾱμᾱ.

Φένᾱτᾱ, πᾱς ὁ τᾱτᾱρος ἔχε ἀκῡς τᾱν ομᾱλᾱ τῷ Κσστᾱίλιν. Ἐτᾱς ὁ Ζίλιν ἄκῡσε, πᾱς κάπᾱς τῶς ἀκολῡθᾱ κε κᾱτᾱ φονᾱζᾱ στᾱ γλῶσᾱ-τῷ. Ἐτᾱρεκᾱσε τότε ὁ Ζίλιν κε κρίφᾱκε μέσα στᾱ χαμόδεντᾱ. Ἐβᾱγᾱ-

λε ο τάταρος το πιστόλι κε πιροβόλισε, μα δεν πέτιχε.

— Χαθίχαμε, αδερφέ-μου, λεί ο Ζίλιν. Το σκιλι αφτο θα μαζέψει τόρα όλους τος τάταρους κε θα μας πάρουν το κατόπι. Σα δε μπορούμε να κάνουμε τρία βέρστια ακόμα, ίμαστε χαμένοι. Κε κιτάζοντας τον Κοστίλιν σκέφτετε: «Πιός διάβολος μ' έβαλε να πάρο τότο το κότευρο μαζί-μου. Αν ίμωνα μονάχος, θα τ'όχα κι-λας σκάσι».

Ο Κοστίλιν τυ λεί: «Τράβα μόνος-συ, γιατί να χαθις κ' εσι εχσετίας-μου».

— Οχι, δεν το κάνο αφτο, δεν κάνι ν' αφίνι κανις έτσι το σίντροφό-τυ.

Τόνε πέρασε κανα στον όμο κε μπήκε στο όρδομο. Περιπάτισε κάπου ένα βέρστι. Ολο δάσος, δάσος ατελείστο. Ι καταχνια άρχισε να σκορπίζει κε τον υρανο τόνε σκεπάζανε σίνεφα. Τ' αστέρια δε φέροντε πια. Ο Ζίλιν κυράστηκε.

Εφτασε σε μια βρίσι. Σταμάτισε κε κατέβασε απ' τον όμο-το τον Κοστίλιν.

— Ας πιο νερο, να κσεκουραστο λιγάκι, λεί. Ας φάμε κε μερικες πίτες. Νομίζο πως κοντέβουμε κιόλας.

Τι στιγμή όμος πυ έπινε, ακύι πίσο-τυ ποδοβολιτο. Τρέκσανε πάλι δεξια μέσα στα χαμόδεντρα, χοθίκανε κάτο απο μια σπιλια σχηματισμένοι απο πικνυς θάμνυς, κσαπλοθίκανε μέσα εκι κ' έμεναν αμίλιτι.

Αφυνκράζουντε: ακυν να μιλυν τατάρικα· ι τάταρι ίχαν σταματίσι ίσα-ίσα στο μέρος, απ'όπου αφτι ίχαν στρίψει. Κάτι ίπαν· σιναμετακί-τους, κ' ίστερα έβαλαν τα σκιλια να τος γιρέψυν.

Ακύνε: κάπιο συσυριτο ανάμεσα στα χαμόδεντρα ίταν ένα κσένο σκιλι, πυ ερχόταν ολόισα καταπάνο-τους. Σταμάτισε κοντά-τους κι άρχισε να τος γαβγίζει. Σίρθικαν ος εκι κε ι τάταρι, κσένοι κι αφτι· τος πιάσανε, τος θέσανε, τος έβαλαν πάνο στ' άλογά-τους κε τος κυβάλισαν.

Προχώρισαν κάπου τρία βέρστια, όταν τος ανταμόνι ο Απτυλ, ο αφέντις-τους, μαζί με δυο άλλος τάταρους. Κάτι μίλισαν με τος τάταρους, τος κάθισαν στα δικά-τους τ' άλογα κε τος φέρανε πίσο στο αυλ.

Τόρα πια ο Απτυλ δε γελα κι ότε τος κυβεντιάζι.

Στο αυλ τος φέρανε κατα τα κσιμερόματα κε τος κατεβάσανε μες' στο όρδομο.

Ι τάταρι σχηματίσανε κίχλο γίρο-τους κε σε λίγο ίρθε κε ο γέρος, πυ ζύσε στα ρίζα τυ βουνυ. Αρχισαν να κυβεντιάζουν. Ακύι ο Ζίλιν: γι' αφτους· κυβεντιάζουν, σιζιτων τί πρέπι να τος κάνουν. Μερι-

κι λεν: πρέπει να τους στείλουμε μακριά στα βουνά κι ο γέρος λέει: «να τους σκοτώσουμε». Ο Απτούλ δε σιφονι: «Εγώ έδωσα λεφτά γι' αφτυς», φονιάζει, «πρέπει να πάρω κσαγορά». Ο γέρος πάλι τα δικά-του: «Αφτι δε θα πλιρόσουν τίποτε, μονάχα κακο μπορούν να μας φέρουν στο κεφάλι. Κ' έπιτα ίνε αμαρτία να ταίξουμε ρύζους. Να τους σκοτώσουμε, να τελιόσι ι ιπόθεσι αφτι».

Έπιτα σκόρπισαν. Ο αφέντις πλισιιάζει τότε το Ζίλιν κε το λεί:

— Αν δε στείλουν την κσαγορά-εας σε δυο βδομάδες μέσα, θα εας σκοτόσο στο κσίλο. Κι αν ίσος τολμίσις κε το κσανασκιάσις, τότε θα σε σκοτόσο στ' αλήθεια σα κσιλι. Τώρα κιόλας θα γράψις γράμμα στους δικούς-εσ κε θα το γράψις όπως πρέπει.

Τους φέρανε χαρτι κ' έγγραψαν κ' ι διό-τους γράμμα. Ιστερα τους κσαναπέρασαν στα πόδια-τους τις πεδύχλες κε τους φέρανε πίσω απ' το τζαμι. Εχι πέρα ήταν ένας λάκος βαθις, πέντε κάπυ πήχες εκι μέσα τους κατέβασαν κε τους διο.

VI.

Φριχτι, κσιλίσια τώρα ι ζοί-τους. Τις πεδύχλες δεν τους τις έβγαζαν πια κι ότε τους άφιναν να βγένουν απ' το λάκο. Ο Κοστίλιν αρόστιζε για καλα· πρίστικε όλο-το το χορμι κε το πονύσε. Αναστέναζε όλο ι κιμόταν. Βλέπι ο Ζίλιν, προς τα πράματα δεν παν καθόλυ καλα, μα δεν κσέρι τί να κάνι.

Δοκίμασε κάποτε να· σκάψι, μα το χόμα πύ να το ρίξι. Τον ίδε ο αφέντις κε τότε φοβέρισε προς θα τότε σκοτόσι.

Καθόταν μια μέρα σταβροπόδι μέσα στο λάκο, σκεφτότανε τι λέρτερι ζοι κε ι πσιγι-το πνιγότανε απ'τιν πλίχσι. Οπυ κσάφνυ πέφτι ολόισα πάνο στα γόνατά-το μια πίτα, ιστερα κι άλι κε γίρο έπεφταν βροχι τα κεράσια. Σικόνι τα μάτια-το πάνο κε τί να ιδι: τι Ντίνα· τον κίταχσε για μια στιγμή γελόντας κ' έφίγε. Κε τώρα σιλογιέτε ο Ζίλιν: «Δε θα μπορούσε άραγε να με βοιθίσι ι Ντίνα».

Καθάρισε ένα μέρος μες' στο λάκο, ζίμοσε πιλο κι άρχισε να πλάδι κούχλες. Επλάσε ανθρώπους, αλογάκια, κσιλια κε σιλογίσιτικε: «Μόλις κσανάρθι ι Ντίνα, θα τις τα πετάκσο».

Τιν άλι μέρα δε φάνικε ι Ντίνα. Ακούι ο Ζίλιν ποδοβολιτο αλόγον· κάπυ ίρθαν κε ι τάταρι κσαναμαζέρτικαν κοντα στο τζαμι κι άρχισαν να σιζιτυν κε ν' αναφέρνουν όλο τους ρύζους. Ο Ζίλιν άκουσε κε τι φονι το γέρυ. Δεν τα βγάξι καλα τα τατάριχα, οστό-σο καταλαβένι, προς ι ρύσι πλισιάσαν, προς ι τάταρι φοβόντε μίπος ι ρύσι μπύνε στο αυλ κε τότες τί θα τους κάνουν τους εχμάλοτους.

Σιζίτικαν κ' ιστερα απο λίγο έφίγαν. Μα κσάφνυ ακύι πάλι κάπιο θόριβο απο πάνο. Γίρνα κε βλέπι τι Ντίνα να κάθετε ανεχύρ-

κινδυνεύουν στο χίλι το λάχνο τα γονατάκια-τις, έτσι που κάθικε, είχαν ανέβει πεσιλότερα απ' το κεφαλάκι-τις με τα χαρχάλια, που τις κρέμονταν απ' το λερμό, κουνιόνταν πάνω απ' το λάχο. Τα ματάκια-τις άστραφταν σαν αστέρια, τέτλια ήταν οι λάμπρι-τες. Βγάδι απ' το μανίκι-τις δύο τσιρόπιτες με το τις ρίχνι.

Τις πέρνι ο Ζίλιν με τιν αροτα:—Γιατι άρχισες έτσι; Εγώ σου έφτιασα πεχινδάκια. Νά, κίτα! Κι άρχισε να τις τα ρίχνι ένα-ένα.

Πιρνα το κεφαλάκι-τις μια απ' τι μια μερια με μια απ' τιν άλι, μίπος τιν ίδι κανις, με τα πεχινδάκια δεν τα βλέπει. — Δε μου χριάζουντε, το λεί. Σόπασε για μια στιγμή, έστερα κσανακάθικε με το λεί:

— Ιβαν, θέλουν να σε σκοτόσουν, με δίνι με το χεράκι το λερμό-τις.

— Πιός θα με σκοτόσι;

— Ο πατέρας-μου, έτσι τότε διατάχσανε οι γέρι. Μα εγώ σε λιπόμε.

Με ο Ζίλιν τις λεί:

— Αν με λιπάσε, φέρε-μου τότε ένα μακρι κοντάρι.

Ο Ντίνα κουνάει αρνιτικά το κεφάλι. «Αδύνατο, δε μπορεί να γίνει αφο που ζιτας». Αφο το νόημα έχε το κύνιμα του κεφαλίου-τις.

Ο Ζίλιν σταβρόνι τα χέρια με παρακαλι:

— Σε παρακαλο, Ντίνα, φέρε-μου-το, Ντίνοτσκα.

— Δεν χάνι, θα με ιδουν, όλοι ίνε σπίτι, λεί ο Ντίνα με φέβρι τρεχάτι...

Ινε βράδι ο Ζίλιν κάθικε με σιλογιέτέ «τί θα γίνει» κι όλο κινάει προς τα πάνω. Τάστρα φένουντε, με το φενχάρι ακόμα δεν έχε βγι. Έχε φονάχι πια κι ο μολας παντο βασιλέβι σιχία. Ο Ζίλιν άρχισε κιόλας να νιστάζει. «Φοβήθηκε το χοριτσάκι», σιλογιέτε.

Κεάφνου έπεσε πάνω στο κεφάλι-του ένα κομάτι πιλος σιχόνι πάνω τα μάτια με τί να δι: απ' τιν αντικρινι μερια του λάχνο κρεμόταν ένα μακρι κοντάρι. Κρίνι με τι μιά-του άχρι το τίχομα του λάχνο, κατεβένι σιγα-σιγα με σε λίγο, παφ! πέφτι μέσα στο λάχο. Χάρικε ο Ζίλιν με αρπάζει με το χέρι-του το γερο κοντάρι. Το γνώρισε το έχε ίδι κάποτε πάνω στη στέγη του αφέντι.

Κινάει προς τα πάνω πεσιλα στον ουρανο τρεμοζβίνουν τ' αστέρια με στα χίλι του λάχνο, μέσα στο σκοτάδι; γιαλίζουν σε μάτια γάτας, τι ματάκια τις Ντίνας. Ακουμπά με το προσοπάκι-τις τα χίλι του λάχνο με το σιγοπσιθιρίζι: «Ιβαν, Ιβαν», με ολοένα κουνι τα χεράκια γύρο απ' το πρόσοπό-τις, «σιγα» αφο το νόημα έχε το τέτιο κύνιμα τον χεριόν-τις.

— Τί ίνε; ροτα ο Ζίλιν.

— Ολι φίγανε, μονάχα διο μίνανε σπίτι.

Λέι τότε ο Ζίλιν στον Κοστίλιν:

— Λιπον, Κοστίλιν, πάμε. Λς δοκιμάσουμε για τελεφτέα φορα.

— Οχι, τυ λεί αφτος, όπος φένετε ,δεν ίνε γραφτό-μυ να βγο απο δο μέσα. Πύ να πάο, αφυ δεν έχο τι δίναμι ύτε να κυνιθο.

— Ε, τότε γιά-συ! Κε να μι συ κκοφανι, πυ θα φίγο. Φιλιθίχανε, κι ο Ζίλιν τόρα προσπαθι ν' ανεβι καρφαλόνοντας πάνο στο κοντάρι. Μια-διο φορες έπεσε, γιατι τότε μπυδίζανε ι πεδύχλες. Τον κράτισε όμος απο κάτω ο Κοστίλιν κ' έτσι κατάρρε επιτέλως ν' ανεβι. Ι Ντίνα, βοιθα κι αφτι' τότε τραβα με τα διό-τις χέρια απ' το πυκάμισο, τότε τραβα με όλι-τις τι δίναμι κε όλο γελάι.

Τις δίνι τότε ο Ζίλιν το κοντάρι κε τις λεί:

— Παν'-το τόρα στο μέρος-τυ, γιατι αν το βρυν εδο, θα σε δύνυν. Σέρνι ι μικρύλα το κοντάρι κι ο Ζίλιν κατεβένι το βυνο. Σέρνετε με τα τέσερα για να μιν τότε ιδύνε, πέρνι μια πέτρα μιτερι κε προσπαθι μ' αφτίνε να σπάσι το λυκέτο τις πεδύχλας. Μα δεν ήταν έφκολο, το λυκέτο ήταν γερο. Σε λίγο ακύι κάπιον να τρέχι απο πίσο-τυ λαφροπιδόντας. «Ι Ντίνα θάνε πάλι», κέφτι-κε. Τόνε πλίσιασε, πίρε μια πέτρα κε τυ λεί:

— Δόσε να δοκιμάσο κ' εγο.

Γονάτισε κε προσπαθύσε να σπάσι το λυκέτο. Μα πύ να το σπάσι. Αδίνατα τα δαχτυλάκια-τις κε λεπτύλικα σα βεργίτσε. Πέτακε τιν πέτρα κι άρχισε τα κλάματα. Κσαναπίρε ο Ζίλιν τιν πέτρα κι άρχισε να χτιπα. Ι Ντίνα καθιζμένι πίσο-τυ τον κρατάι απο τον όμο. Σιχόνι τα μάτια ο Ζίλιν κε τί να ιδι: αριστερα, πίσο απ' το βυνο ο υρανος κατακόκινος βγένι το φενχάρι. „Πρέπι να περάσο τι λανκαδια κε να φτάσο στο δάσος προτυ βγι το φενχάρι“, κέφτιζε. Σικόθικε, λιπον, πέτακε τιν πέτρα κε άρχισε να περπατι. Πρέπι να πάι, έστο κε αν τον εμπόδιζαν ι πεδύχλες.

— Γιά-συ, Ντίνυτσα, τις λεί. Θα σε θιμάμε σ' όλι-μυ τι ζοι. Ι Ντίνα τότε πιάνι, πσάχνι στο ρύχο-τυ, ζιτάι κάπυ να τυ χόσι τις πίτες. Ο Ζίλιν πίρε τις πίτες κε τις λεί:

— Εφχαριστο, καλο, γνωστικό-μυ χοριτσάκι. Πιός θα συ φτιάνι τόρα πια κυκλίτσε; κε τις χάιδεψε το κεφάλι.

Ι Ντίνα άρχισε τα κλάματα, ίστερα κέπασε με τα διό-τις χεράκια το πρόσωπο κ' έτρεκε κατα το βυνο, πιδόντας σαν κατσικάκι. Μέσα στο σκοτάδι ακυόταν μονάχα το χαρχάλιζμα, πυ έκαναν πάνο στυς όμυς ι μετάλινες πλαχίτσε.

Ο Ζίλιν έκανε το σταβρό-τυ, κρατα με το χέρι-τυ το λυκέτο τις πεδύχλας, για να μιν κάνι κρότο, κέρνι το πόδι-τυ κε

προχωρι, κιτάζοντας όλο τιν κοκινάδα, που κάνει το φενκάρι. Τό ν γνόρισε το δρόμο. Επρεπε να τραβίξει ίσια ως οχτο βέρστια. Μονάχα που πρέπει να φτάσι στο δάσος πριν προβάλι ολόκληρο το φενκάρι απ' το βυνο.

Πέρασε ένα ποταμάκι. Το φος πια πίσω απ' το βυνο ασπρογαλιάζει. Προχωρι ανάμεσα απ' τι λανκαδία, προχωρι κι όλο κιτάζει, το φενκάρι δε φέnete ακόμα. Μα νά ι κοκινάδα ολόένα κε μεγαλόνι κε το ένα μέρος τις λανκαδίας φωτίζετε ολόένα κε πιότερο. Ι σκια κάτω απ' το βυνο όσο πάλι λιγοστέβι, όσο πάλι τον πλησιάζι.

Προχωρι ο Ζίλιν φροντίζοντας νάνε πάντα μέσα στι σκια. Γριγορέβι το βίμα, μα το φενκάρι προχωρι πιο γλιγορα απ' αφόνε φωτίζετιχαν τόρα κε ι κορφες, που ήταν δεκσια. Ο Ζίλιν πλησιάζι στο δάσος, μα κε το φενκάρι πρόβαλε κιόλας απ' το βυνο· τόρα πια φωτίζετιχαν όλα, σα να ήταν ημέρα. Στα δέντρα πάνο κσεγορίζουν πια τα φίλα. Φοτινα κε τα βυνα· δεν ακυς τίποτε, παντυ βασιλέβι ισιγία νεκρικι. Μονάχα το κελάριζμα τυ ριαχιυ ακύετε.

Ο Ζίλιν έφτασε κιόλας στο δάσος χωρίς να σιντίχι κανένα. Διάλεξε εκι ένα μέρος, το πιο σκοτινο κε κάθισε ν' ανασάνι λίγο.

Κσεκυράστιχε, έφαγε μια πίτα.

Πέρνι ίστερα μια πέτρα κε προσπαθι κσανα να σπάσι το λυκέτο. Κατατσάκισε τα χέρια-τυ κι οστόσο το λυκέτο κρατάι ακόμα. Σικώθηκε κε κσαναπίρε το δρόμο.

Το φενκάρι άρχισε τόρα να χλομιάζι, έπεσε όροςια, κόντεβε να κσιμερόσι κι ο Ζίλιν ακόμα να φτάσι στιν άκρι τυ δάσος. „Κάνο τριάντα βίματα ακόμα“, λεί απο μέσα-τυ, «κε ίστερα κάθουμε κάτω». Μόλις όμος έκανε τα τριάντα βίματα, βλέπι πως το δάσος ίχε κιόλας τελιόσι. Σα βγίκε απ' το δάσος, ίχε πια φέκσι ολότελα. Μπροστά-τυ φένουντε τόρα καθαρά ι στέπα κε το φρύριο, κε στ' αριστερα, πολι κοντα στα ριζα τυ βυνου, φωτιες, που μια ανάβουν κε μια ζβίνουν. Ο καπνος απλόνετε ίρεμα πάνο απ' τι ρις κε γίροστις φωτιες κάθουντε άνθροπι.

Κάνι έτσι ο Ζίλιν κε τι να ιδι: όπλα που στραφτοκοπούσαν, καζάκος κε στρατιότες.

Χάρικε πολι· μάζεπσε όλες-τυ τις δινάμεις κε τρέχι κατα το ριζοβόνι.

Μα τρέχοντας σιλογιέτε: «αλίμονο, αν εδο, στον ανιχτο κάμπο, μ' έβλεπε κανέναν τάταρος καθαλάρικ! Δε θα τι γλίτονα, μόλο που βρίσκομε κοντα στις δικύς-μυ».

Δεν προφτάσε ν' αποσόσι τι σκέπσι-τυ αφτι κε νάκυ, αριστερα, πάνο στο λόφο τρις τάταρι. Μόλις τον ίδαν, ερμίσαν κατα πάνο-τυ. Ι καρδια τυ Ζίλιν χτιπάι δινατα, πάλι να σπάσι. Κυνα τα χέρια, φονάζι μ' όλι-τυ τι διναμι τυς δικύς-τυ.

— Αδέρφια, γλιτώστε-με, αδέρφια!

Ακούσανε τις φωνες ι δικί-μας κ' έτρεκσαν ι καζάκι καβαλάρηδες προς το μέρος-τυ, κόβοντας στους τάταρος το δρόμο.

Οστόσο ι καζάκι ήταν μακριά, ενο ι τάταρι βρίσκονταν πολί πιο κοντά. Μαζέβι τότε ο Ζίλιν τις τελεφτέες-τυ δινάμις, πιάνι με το χέρι-τυ τις πεδύχλες κε τρέχι κατὰ τος καζάκους. Κε μιν κσέροντας τι να κάνι, φονάζι ολοένα:

— Αδέρφια! Αδέρφια! Αδέρφια!

Καζάκι ήταν δεκαπέντε νομάτι. Φοβίθηκαν ι τάταρι κε σταμάτισαν. Ο Ζίλιν έτρεκε κε πήγε στους καζάκους.

Τον περικίχλοςαν ι καζάκι κε τότε ροτύν: «Πιός ίνε, απο πό έρχεστε». Κε ο Ζίλιν, τρελος απ' τι χαρά-τυ, κλεί κε όλο επά-ναλαβένι:

— Αδέρφια! Αδέρφια!

Τρέκσανε ι στρατιότες, περικικλόνουν το Ζίλιν κι ο ένας τυ δίνι πσομι, ο άλλος λαπα, ο τρίτος βότκα, ο τέταρτος τότε σκα-πάζι με το μαντιά-τυ κ' ένας άλλος πάλι τυ σπάζι τις πεδύχλες.

Τον εγνόρισαν ι ακσιοματικι κε τον έφεραν στο φρύριο. Χάρι-καν ι στρατιότες κε ι σίντροφι-τυ έτρεκσαν να τον καλοσορίσουν.

Ο Ζίλιν τος διγίθιχε όλες-τυ τις περιπέτιες κε στα τελε-φτέα πρόστεσε:

— Ετσι λιπον πίγα σπίτι κε πέρα γινέκα απ' τον τόπο-μου! Δεν ήταν, όπος φένετε, τις τίχis.

Κ' έμινε να ιπιρετίσι στον Κάφκαςο. Τον Κοστίλιν τον εκσα-γόρασαν για πέντε χιλιάδες ρύμπλια μόλις ίστερα απο ένα μίνα. Τόνη φέρανε πίσο σε πολι κακά χάλια. Μόνο πυ δεν τυ ίχε βγι ι πσιχι.

Δ. Ν. ΤΟΛΣΤΟΙ.

Ροτίματα.

1. Με πιά χαραχτιστικα τις ζοις τον ορινον μας γνωρίζι το παρα-πάνο διίγμα (κατικία, τροφι, ρυχιζμος, σινίθια, ασχολίες τον κατίκον). Να κσαναδιαβάσετε τα αντίστιχα μέρι.

2. Πιά ήταν ι στάσι τυ Ζίλιν στιν εχμαλοσία κε πιά τυ Κοστίλιν;

3. Τί διγιέτε ο Τολστόι για τι Ντίνα;

4. Γιατί ι τσαρικι κιθέρνισι ζιτής να υποδυλόσι τος ορινου; Σε πιάς σίφερνε ι υποδυλοςι τήτι;

Ασκήσις.

1. Διγιθίτε („Πος δοκίμασαν ι διο κατάδικο να το εκάσουν απ' την εχμαλοσία κε πός απάτιχαν στο εκοπό-τους“, Κεφ. V).

2. Διγιθίτε ότι κσέρετε για τι Ντίνα.

3. Καταστρόστε το πλάνο τυ V κεφάλευ κε διγιθίτε-το σίμφονα με το πλάνο αφτο.

Ο ΛΙΚΟΣ.

Απο κάπιο μακρino βuνο κσεκίνισε ο λίκος.

Οταν πίνασε πολi, σιλογίστικε:

«Σ' ένα λίκo σαν κε μένα, δεν πάi να κινιγα τιν αλεπυ.
Πόσο θα ζίσο ακόμα; Ένα χρόνο, δύο; Πρέπι να καθίσο τραπέζι
σε μεγάλα τσελινκάτα».

Να πόμε τιν αλίθια, ο λίκος-μας ίνε λίγο ιλικιωμένος· φέτος
έχλισε τα δεκατρία· γέρασε. Αλακσε το μαλί-τυ, μα τι γινόμι-τυ
κε τιν κεφαλί-τυ δεν τιν άλακσε. Πάντα στα καλά κοπάδια ίνε ο
νός-τυ.

Χτες το βράδι ίδε στον ίπνο-τυ, πως έπεσε μέσα σε τρις
χιλιάδες άσπρα πρόβατα. Απο τότες δε μπόρεσε να κινιθι. Κσε-
κίνισε κε πάi να τα βρι.

Πέρασε βuνα κε βuνα. Δάσι απο έλατα κι απο πέφια, απο
καστανιες κι απο οκσιες.

Περπάτικε τα φαράνκια κε τις ράχες. Τρακ, τρακ, τρακ! το
πάτιμά-τυ χτιπύσε δινατα, σα να ίταν πεταλομένος.

Τ' αγρίμια, πυ το γνορίζυν αφτο το περπάτιμα, έτρεκσαν στιν
τρίπα-τυς. Πρότι i αλεπυ, καθος ίταν κσαπλομένοι σε μια πέτρα,
έτρεκσε κε χόδιχε στον τρίτο διάδρομο τις φολιάς-τις.

«Για να φέβγι i αλεπυ, ίπε ο ασβος, κάπια μεγάλι δουλια
τρέχι» κε μπίκε σε μια κξένι τρίπα, πυ τι βρίκε άδια.

«Για να φέβγι ο ασβος, ίπε το κυνάβι, δεν ίμαστε καλά.
Κάπιος καλος κινιγος θα βγίκε εδο κάτω. Ας καθίσο, να μιν πάi
το τομάρι-μυ στιν αγορα». Μπίκε μέσα στον κορμο ενος δέντρυ
εκατο χρόνο. Έχι ίταν το πατρικό-τυ. Έχι μέσα i μάνα τυς ίχε
δόσι το καλο γυναικιο, πυ φορυν αφτο κε τ' αδέρφια-τυ.

«Δρόμο, δρόμο!» ίπε ο σκαντζόχιρος κε χάδιχε. Απο τον
πολι το φόβο-τυ δεν πρόφτασε ύτε να τιναχτι· μέσα στ' ανκάδια-
τυ έσερνε πολλα κσερα φρίγανα.

Μόνο i νιφίτσα δεν τρίποσε ακόμα. Έτρεχε στα κλαρία μιας
πελόριας καστιανιας, σα να ροτούσε! «Γί ίνε; Τί τρέχι;».

Δε μπορι i νιφίτσα να ζίσι, σα δε μάθι όλα τα νέα. Κίτακσε
παντυ με τις γιαλιστερες χαντρίτσες τον ματιόνε-τις, μα κανις δε
βγίκε να τις πι τίποτα. Κ' i πιο φλίاري νιφίτσα ίχε κριφτι.

«Για να κριφτυν όλες i γιτόνισες, σιλογίστικε, θα πι, πως
κάτι σοβαρο τρέχι. Ας πάμε μιν ερθυν τίποτα σκάγια».

Απάνο σ' ένα πσιλο κλόνο κάθισε ακίνιτι κε μαζέφτικε έτσι,
πυ να φένετε ένα με το κλαδι.

Ο λίκος όλα άφτα τα καταλάβε. Ο αέρας τυ έφερνε τι

μιρυδία τον αγριμιον, πυ έφεβγαν. Ιδε κε τ' αχνάρια μερικον κε κόνισε το κεφάλι-τυ.

«Ένια-σας, ίπε, κε δε βγίκα για σας. Πάο για καλο τραπέ-ζι. Για ένα λίκο, πυ βλέπι στον ίπνο-τυ τρις χιλιάδες πρόβατα, δεν αχρίζετε τίποτα»· κε προχώρισε.

Ι πίνα-τυ μεγάλωσε. Ι όίπσα-τυ για έμα ακόμα περισσότερο. Ακόνιζε τα δόντια-τυ· έκοβαν σαν το καλίτερο μαχέρι· ίταν έτιμος.

Μέσα στ' άσπρα πρόβατα άρχισε να ουιρέβετε τώρα κ' ένα μάβρο στι μεσι. Ένα με χαιμαλι. Μπορι να ίνε το λάγω αρνι. Έτσι, σε κάπιο πρόβατο χαιδεμένο απο τον τσέλινα ίθελε να πέσι.

Αφυ περπάτισε πενίντα χιλιόμετρα, έφτασε στα Τρίκορφα. Σταμάτισε ευχαριστιμένος. Ακουσε τα κιδύνια απο τα κοπάδια τυ Γεροθανάσι: «Μπράβο, Θίμιο»¹ ίπε, γιατι τα γνώρισε, τίνος ίνε.

Στιν καλίτερι όμος στιγμα, τι στιγμα πυ επιμάστικε να χιμί-κει, άκσαφνα ίδε διο κσαδέρφους-τυ μπροστα· το Μόργο κε τον Πιστο. Ι διο αφτι μαντρόσκιλι τυ Γεροθανάσι, πίδικσαν απάνο-τυ· μια τυφεκια ακύστικε, δέφτερι, τρίτι.

Φόνακσαν ι τσοπάνιδες, το κοπάδι αναταράχτικε, σκίλι γά-βριζαν μακρια, ι ταραχι απλόδικε απο ράχι σε ράχι.

«Κσαδέρφια, έρχομε απο κσένο τόπο, ίμε πιναζμένος κε δε θα φίγο!»

Αφτα θα έλεγε ο λίκος στus κσαδέρφους-τυ, τus σκίλος, αν ίκσερε πως έπερναν απο λόγια. Μα επιδι κσέρι, πως δεν πέρνουν, επιμάστικε. Οπιος μίνι ζοντανος.

Τότε άρχισε τον πόλεμο κε με τus διο. Απάνο στο ζβέρκο-τυ ένιοσε σα μαχέρια τα δόντια τον σκίλον. Μα κι αφτος, κσε-φέβγοντας, χίθικε να τus αρπάξει απο το ίδιο μέρος. Κιλιζμένοι κάτω, φένοντε σκίλι κε ι τρις· κε πάλι φένοντε λίκι κε ι τρις.

Ο λίκος ίχε να κάμι με διο. Επρεπε να σκοτόσι ένα απο τus διο, να μίνι μ' ένα, ίστερα να νικίσι κι αφτον κε να ορμίσι στα πρόβατα. Γιατι δεν έπαβε να τα σιλογίζετε μέσα στις δανχοματιες.

Κι αλλίθια ο ένας σκίλος, ο Πιστος, δε θα μπορούσε να κρα-τίσι πολι στι μάχι. Εφαγε μια φοβερι δανχοματια στιν κιλια. Το έμα έτρεχε, ο Πιστος δάνκανε ακόμα, ι δίναμί-τυ όμος όσο πίγε-νε κε λιγότεβε.

Μα νά! ένας άλος φοβερους μαντρόσκιλος, ο Κίςτος, έφτασε απο κάτω, για να βοιθίσι τus άλος. Αφτος τυ ρίχτικε με περισό-τερι λίσα. Τόρα ίταν ένας με τρις.

Πολέμιζε κε με τus τρις· δεν κσέχασε, πως ίνε λίκος. Μα

¹ Κσακωτος τεχνίτις κιδυνας απ' τα Σάλονα.

Ίταν πολὺ δινάτι. Ἰνε πιστὶ μίνες, ολόκληρο χρόνον τὸν περιμένον-
τόσες νύχτες γάβγιζαν γι' αὐτόν.

Ὁ λίκος δὲ μπόρεσε νὰ σταθῇ σὲ τρεῖς ἐχτροὺς ἐνομένους. Ἰχε
μια πλιγὶ μεγάλι στο ζβέρκο, ἴχε σκίζμένο τὸ δεκεὶ πλεβρο, κι
ἴχε κι ἄλες πλιγες μικρότερες στο κεφάλι, στα πόδια κα στὴν ὕα.

Κε ὁμος κατόρθωσε νὰ τὸς κσερίγῃ. Σὲ μια στιγμή μάζεψε
ὀλι-τὺ ἡ δίνامي κα τινάχτηκε μακριά.

Ὀρμισαν ἡ σκίλι ἀπο κοντά, τὸν ἄρπαξε ὁ ἄνας, μα πόλι ὁ
λίκος ἔμινε μοναχός-τὺ κα χάλιχε.

Ἀπο τὴ στιγμή ἐχίνι ἡ σκίλι τὸν κινιγόν. Ὁ Πιστός ἔπεσε
στο δρόμο ἡ ἄλι διο τρέχον κοντά στο λίκο. Τὸν ἴδιον δὲν τόνε
βλέπον. ἀκυν ὁμος τὸ περπάτιμά-τὺ ἰ νιόθον τὴ μιροδιά-τὺ. Τὸν
πιγένον ἀπο ράχι σὲ ράχι.

Ὀλι ἐχίνι τὴ νύχτα τὸν κινιγόςαν ἡ σκίλι, ἡ τυφεκίες, ἡ φονες
τὸν τσοπάνιδον.

Τὰ χαράματα μπόρεσε ὁ λίκος νὰ σταθῇ μέσα στα ἔλατα.
Ίταν κυραζμένος κι ἀνχομαχύσε. Ίταν πλιγόμενος κα νιστικός.

Ἀλλὰ ονιρέφτηκε κι ἄλλα βρίκε. Ὅστόσο, ἐπιδὶ δὲν πρέπει σὲ
λίκο νὰ παραπονιέτε, ἔγλιψε τὴς πλιγές-τὺ κα τράβικε νὰ βρῇ
καλύτερι τίγῃ.

Ζ. ΠΑΠΑΝΤΟΝΙΥ.

Ι ΔΙΟ ΠΑΝΑΓΙΕΣ.

Σ' ἓνα ἀπο τὰ ἀπόκεντρα τμήματα μίας μεγάλης πελιτίας
πάνο, πσιλα ἀπ' τὸν ποταμο, ἀσπρίζε πανόρια μια μεγάλη κατιχία.
Κάτο, στὸν ὄχτο τὸ ποταμὺ, μια μεγάλη φάμπρικα σκόρπιζε τὴς
μάβρους καπνός-τις.

Στο τρίτο πάτομα τὴς ἀσπρὴς κατιχίας, μέσα σὲ δομάτια ἀπέ-
ραντα, πλιμιρίζμένα ἀπο τὸ φος τὸ ἴλι, ζύσε με τὴν ἰκογένιά-τὺ
ὁ ἰδιοχτίτης τὴς φάμπρικας. Ἀπο κάτω, στο μισοσκότινο κατόγι,
ζύσε ἓνας ἀνιφάντης, ἐργάτης στὴ φάμπρικα, με τὴ γινέχα-τὺ, ἀνι-
φάντρα κ' ἐχίνι, ἐργάτρια τὴς ἴδιας φάμπρικας.

Ἰ κира τὸ φαμπρικάντι γένισε κορίτσι, κορίτσι γένισε κα ἡ
ἀνιφάντρα.

Μέσα σὲ μια μεγαλόπρεπὴ κρεβατοκάμαρα, ολόχρῖσα κορνι-
ζαριζμένοι, κρεμόταν ἡ ἰκόνα τὴς παναγίας. Ἰ κира πίστεβε, φισιχα,
στο θεο, ὅστόσο ἴκσερε καλά πως, ὅσο ὁμορφα κι ἀν ἴταν ζογρα-
φισμένοι ἡ παναγια πάνο στο κσίλο, καμια βολθια δὲ μπορε νὰ δόσι

στον άνθρωπο, που δεν έχει χρήματα. Στην κάμαρα τις ανιφάντρας, σε μια αραχνιαζμένη γωνία, κρεμόταν το ίδιο ένα παλιο σανίδι, με πρόσωπο με μάτια μαβριζμένα. Η ανιφάντρα, προί με βράδι με με πίστι βαθιτάτι προσεφχόταν μπροστα στο σανίδι, νομίζοντας πως την κιτάζει η ίδια η παναγία ολοζόντανι με σπλαχνικι.

Το μορο τις αφέντισας το παραστεκότανε νταντάδες με παρανταντάδες, δυλέφτρες με παραδυλέφτρες με το βίζενε ξεχωριστι παραμάννα, που επρογμένοι απ' τι φτόγια, παράτιζε με πόνιο περγίς το μορό-τις στο χοριο να ζβίνι απ τιν αναφαγία, βιζένοντας το ρογοβίζι, το παραγεμιζμένο με πεσομι εικαλίσιο.

Το πεδάχι τις ανιφάντρας φύναζε ολιμερις πιναζμένο μες, στα μυσκεμένα με τα βρόμικα πανιά-του. Δεν είχε κανένα να το κιτάξει, να το αλάξει τα πανια. Ο πατέρας με η μάνα ολιμερις ετι φάμπρικα, δε μπορούσαν ότε ετιγμι να κσεμακρένουν απ' το βυερο, τον κσενεβριστικό-τους αργαλιο. Δύλεβαν εχι ολιμερις, με η έγνια το μορό τους έτρογε τα ετίθια.

Το κοριτσάχι τις φαμπρικάντενας ανθύσε σε λυλύδι, λυλύδι ροδοχόκινο, με απλομένα σαν κλονάρια τα παχυλά-του χεράκια με τα ποδαράκια-του. Με τα ζογραφιζμένα μάτια τις παναγίας το κίταζαν απ' τιν ολόχρισι κορνίζα το σανιδιου. Το κοριτσάχι τις ανιφάντρας κιτρινιάρικο, με γεροντικο χλομο προσοπάχι, με στραβα ποδαράκια έζβινε σαν κιτρινιζμένο χορταράχι μέσα στο σκοτινο κατόγι. Το κίταζε κι αφτο το μαβριζμένο πρόσωπο, που ήταν ζογραφιζμένο πάνω στο σαρακοφαγομένο σανίδι.

Αρόστιζε το κοριτσάχι το φαμπρικάντι. Ετρεκσαν καλεζμένοι απ' όλες τι μεριες η πιο κσαχυστι γιατρι με καθιγιτάδες, μοσκοπλε-ρόθικαν κ' έσοσαν το κοριτσάχι. Ροδοχόκινη με ζοιρι κσανατσιτσιβίζε σε χαρόμενο πυλάχι. Με το κίταζε η ομορφοζογραφιζμένη ικόνα το σανιδιου με τιν ολόχρισι κορνίζα.

Αρόστιζε με το κοριτσάχι τις ανιφάντρας. Αρχισαν να ζαρόνουν τα ποδαράκια με τα χεράκια-του, μάβριζε το μικρό-του προσοπάχι, ετράβωσε το μελανιαζμένο-του στοματάχι. Χτιπόσε το κεφάλι-τις πάνω στο σανίδι η άμιρι η μανύλα, μαλιοτραβιόταν, έπεφτε στα γόνατα, προσεφχιότανε θερμοπαρακαλόντας με δέρνοντας τα ετίθια με τα κοχαλιάρικα χέρια-τις με κάρζονε παρακαλετικα πάνω στο μαβριζμένο σανίδι τα μάτια τις, τα γεμάτα πόνιο, δάκρια, ελπίδα με απογοίτεπει.

Παναγιά-μου παρθένα, θεοτόκε προστάτρα! Σόσε το κοριτσάχι-μου... δόσε τιν ιγιά-του στο μορό-μου... Κάνε να σταθι κσανα στα πόδια-τις η κορούλα-μου... γιατί να βασανίζετε τόσο... παναγιά-μου παρθένα...

Στρινκία ακούετε κσάφνυ ι σιρίνα τις φάμπρικας. Πιδάι απ' τι θέσι-τις ι ανιφάντρα παρατόντας το άροστο μορό-τις κε κατα-πίνοντας τα δάκριά-τις, τρέχι να θυλέπει για την ικογένια του φαμπρικάντι. Με τι θλίπει ζογραφιζμένι στο πρόσωπο την ακολουθι στι δουλια κε ο ανιφαντις, ο άντρας-τις.

Πέθανε ι μικρύλα, κε σαν κιτρινιζμένο φιλαράκι κιτόταν μέσα στο ανίλιαγο κατόγι, πυ στι γονιά-του κρεμόταν το μαβριζμένο σανίδι.

Ο παπας την έθαψε στα βιαστικά, προσπαθώντας να κσεχάνι μιαν όρα αρχίτερα κε μυρμυρίζοντας τις σινιθιζμένες παριγοριές:

— Ανεκσιχνιάστι ι βουλι του ιπσίστου!.. Καλίτερα θα τις ίνε στον άλλον κόσμο.

— Τυλάχιστο να μπορύσε να ζίσι μια όρα, μια ορούλα με λίγι άνεσι στον κόσμο τύτονε, μυρμούριζε ι άμιρι μάνα, πυ τίνε πνίγανε τ' αναφιλιτα.

Μα ο παπας φόνακσε απο πάνο-τις αρστιρα:

— Μιν εκσоргίζις, τέκνον, τον χίριον, σ' αφτον τον κόσμον ο καθένας έχι το σταβρό-του, πυ ίνε ιποχρεομένος να τόνε κυβαλα με πίστι κε ενκαρτέρις... Άλος σε αναμένι το πιρ το εκσότερον...

Αφκxενε κε λυλύδιζε πάντα ι κόρι τις φαμπρικάντενας, ενο τις ανιφάντρας το άμιρο το κοριτσάκι έλιονε μέσα στο μνίμα, κε ι θλίπει δε λίπι ποτες απ' την καρδια τις βασανιζμένες γινέκας.

Ι διο παναγιες όμως κρέμονταν όπος πρότα: ι μια πάνο, στο τρίτο πάτομα, ομορφοζογραφιζμένι πάνο στο σανίδι κε ι άλι κάτω, στο μισοσκόταδο του κατογι, κσεθοριαζμένι πάνο στο μάβρο, σαρακοφαγομένο σανίδι.

Α. ΣΕΡΑΦΙΜΟΒΙΤΣ.

Ροτίματα.

1. Κάτο απο πιές σινθίκες μεγάλωναν τα διο κοριτσάκια; Πιές διαφορες παρυσιάζουγ στην εκσωτερική-τους όπει; Με τί πιρομιάζι το κάθε κοριτσάκι ο σινγραφέας;

2. Με πιές εκφράσις περιγράφι ο σινγραφέας τις αντίθετες σινθίκες, πυ κάτω απ' αφτες ζύσε ι ικογένια του εργάτι κε ι ικογένια του καπιταλιστι (σιπίτι, επίπλοσι κ.τ.λ.);

3. Γιατί πέθανε το κοριτσάκι τις ανιφάντρας; Γιατί έγiane το κορίτσι του φαμπρικάντι; Πιός βοίθισε τι γινέκα του φαμπρικάντι να γιατρεφτι ι κορούλα-τις, τα λεφτα ι ι ικόνα;

4. Πός παριγορύσε την ανιφάντρα ο παπας;

5. Σε πιάν εποχι μπορύσαν να γίνυν αφτα, πυ μας περιγράφι ο σινγραφέας στο διίγιμά-του;

ΑΠΕΡΓΙΑ ΣΤΙΝ ΠΑΡΜΑ.

Στι Γένουα, πάνο ετι μικρι πλατία μπροστα στο σταθμο, μαζέφτικε πολισ κόσμος, πυ απ' αφτον ι πιότερι ήταν εργάτες. Πσιλα, πάνο απ' τα κεφάλια τυ κόσμου χιματίζυν πολίχρομα τα λάβαρα τον εργατικον οργανόσεων. Το χρισάφι στραφτοκοπα στις φόντες, στα χορδόνια, στις μίτες τον κονταριον, το μετάχει θροίλι κε, σα χορος πυ τραγουδα σιγανα, ακύετε ι βυι τυ κόσμου, πυ έχι διάθεσι πανιγυρικι.

Το βαρι μαρμαρένιο χτίριο τυ σταθμου σε ιμικίλιο, μ' ανιχτες τις διό-τυ πτέριγες, νόμιζες πως πάι ν' ανακαλιάσι τον κόσμου. Απ' το λιμάνι έρχετε ο βαρις ανασαζμος τον βαποριον, ι δουλια τυ βιντσιυ στο νερο, το χαρχάλιζμα τον αλισίδον, τα σφιρίγματα κε ι φονες, ενο ετι μικρι πλατία βασιλέβι ισιχία, ζέστι κε πλίκσι μεγάλι. Στυς εκσόστες κε στα παράθιρα τον σπιτιον, γινέκες με λυλούδια στα χέρια, πεδια ντιμένα στα γιορτινά-τους, σα λυλούδια χ' εχίνα.

Σε λίγο ακύστικαν σφιριγματιες τυ τρένου, πυ πλισιάζε στα σταθμο· το πλίθος σάλεπσε απ' τι θέσι-τυ· σα μάβρα πυλια πετάχτικαν πάνο απ' τα κεφάλια τυ πλίθος κάμπουσα τσαλαχομένα καπέλα, ι μυζικάντες ετίμαζαν τα τρομπόνια-τους χ' ι πιο ιλιχιομένι, σάζυντε, προχορύνε μπροστα, γιρίζυν προς τον κόσμου κε κάτι λεν κυνόντας τα χέρια-τους δεκσια κι αριστερα.

Βαρια κε δίχος βιασίني, αναμέρισε ο κόσμος, αφίνοντας φαρδι πέραζμα πάνο στο δρόμο.

— Πιόν ίρθαν να υποδεχτύνε;

— Τα πεδια απ' τιν Πάρμα!

Ι εργάτες απέργισαν ετιν Πάρμα. Τ' αφεντικα δεν ενουν να υποχορίσουν. Ι ζοι για τυς εργάτες έγινε δίσκολι· έτσι χ' εχίني μαζέψαν τα πεδιά-τους, πυ άρχικαν κιόλας να μαρένυντε απ' τιν πίνα κε νά τόρα τα στέλνυν ετυς σιντρόφους-τους, ετι Γένουα.

Πίσο απ' τις κολόνες τυ σταθμου έρχετε σε παράταξι μια φάλανχα μικρον πεδιον· ίνε μισόγιμνα κι ανάμεσα απ' τα κυρέλια, πυ τα σκεπάζυν συ δίνυν τιν εντίποσι πως ίνε μαλιαρα, σαν παράκσενα μικρα μαλιαρα αγρίμια. Ερχοντε πιαζμένα χέρι-χέρι, πέντε ετι σιρα, μικρύλικα, σκονιζμένα, κι όπος φένετε κυραζμένα. Τα πρόσοπά-τους δίχος γέλιο, μα τα μάτια-τους λάμπυν ζοιρα κε άδολα, κι όταν ι μυσιχι, πυ τα υποδέχετε, πέζι τον ίμνο τυ Γ'αριβάλδι, ένα χαμόγελο ικανοπίσις ανθίλι πάνο στα κσερανκιανα, συβλερα κε πιναζμένα προσοπάκια. Ο κόσμος χερετίζι τυς μελούμενυς ανθρόπυς με φονες πυ κσεκυφένυν, μπροστά-τους γέρνυν τα λάβαρα κε

ι ειμέες, βρυχιέτε ο χαλκος τον τρομπονιον, κσεκυφένοντας τα πεδια
κε θαμπόνοντας τα μάτια-τους. Σα να τα τρώμαξε ι υποδογι-αφτι,
τραβίχτικαν για μια στιγμι προς τα πίσο, ζάροσαν, με μιας όμος
πάλι σα να ορθόδικαν, σα να μεγάλωσαν, σινκεντρομένα σ' ένα
σόμα κε μ' εκατοντάδες φονες, πυ έβγεναν σαν απο ένα κε μόνο
ετίθος, φόνακσαν:

— Ζίτο ι Ιταλία!

— Ζίτο ι νέα γενεα τις Πάρμας! απαντα μιριόστομα το
πλίθος, στρέφοντας χιλιάδες μάτια προς τα πεδια.

— Ζίτο ο Γαριβάλδης! φονάζουν τα πεδια κε χόνουντε σα σφι-
να σταχτια μέσα στο πλίθος, όπου κ' εξαφανίζοντε.

Απ' τα παράθυρα τον κσενοδοχίον, απ' τις στέγες τον σπιτιόν,
σα λεφκα πυλια κιματίζουν τα μαντίλια, κε στα κεφαλάκια τον
πεδιον πέφτι βρογι απο λυλύδια σινοδεμένι απο φονες χαρούμενες.

Ολα γίρο πέραν όψει γιορταστικι, ζοντάνεψαν κε το σταχι
μάρμαρο ανθοβόλισε με κάτι φοτερως λεκέδες.

Κυνυν τα λάβαρα, πετυν λυλύδια κε καπέλα στον αέρα, πά-
νο απ' τα κεφάλια τον μεγάλον φιτρώνυν μικρα πεδικα κεφαλάκια,
μια φένουντε κε μια χάνουντε μικρόλικα μάβρα χεράκια, πυ πιά-
νυν λυλύδια κε χερετυν κε ο αέρας γεμίζει με ατελίστες δινατες
φονες

— Ζίτο ο ροσιαλίζμος!

— Ζίτο ι Ιταλία!

Ολα σχεδον τα πεδια τ' άρπακσαν στα χέρια· κάθουντε στις
όμους τον μεγάλον, σφιχτοκρατιέντε στις ανκαλιες κάπιον ροβαρον
μυστακαλίδον. Ι μυσικι μόλις ακόγετε μέσα στο θόριβο, τις φονες
κε τα γέλια.

Στο πλίθος μέσα τριπόνυν ι γινέκες κε διαλέγυν κε πέρνυν
ι κάθε μιά-τους απ' τα πεδια, πυ έμιναν.

— Εεις πέρατε διο, Ανέτα;

— Νε! Κ' εεις το ίδιο; κυβεντιάζουν σιναμετακεί-τους ι γινέκες
πέρνοντας τα πεδια.

— Πάρτε ένα κε για τι Μαργαρίτα, πυ δεν έχι πόδια, ι άμιρι...

Παντυ χαρούμενι διάθεσι, παντυ μορφες γιορταστικες, μάτια
ιγγρα απο σινκίνισι, κε τα πεδια τον απεργον πυ κε πυ μακυλίζουν
κιάλας πσομι.

— Στον κερό-μας δε γίνονταν τέτια πράματα, ίπε ένα γε-
ροντάκι με γριπι μίτι κε μάβρο πύρο στα δόντια.

— Κε όμος ίνε τόσο απλο το πράμα.

— Νε, απλο κε φρόνιμο.

Εβγαλε ο γέρος το πύρο απ' το στόμα-τυ, το κίτακσε σιν

άρι, αναστέναζε κε τίνανε τι στάχτι. Ιστερα, βλέποντας δίπλα-
το διο πεδια απ' τιν Πάρμα, πύ σίγυρα θάταν αδέρφια, εύφρασε το
πρόσπό-το στενοχορεμένος χ' έκανε μια χιρονομία, πυ φανέρονε τιν
αδυναμία-το να τα βοιθήσι, μα κε τι λίπι-το μαζί. Τα πεδια στρι-
μόγτιζαν το ένα κοντα στ' άλλο κε κατσύφιασαν. Ο γέρος τότε τρα-
βήτικε λίγο παραπίσω, κάθισε ανεχώρκυδα κι άρχισε να χάνι τον
πετινο· σα νάκινεσ αλιθινο πετινο. Τα πεδια κσεκαρδιζμένα στα
γέλια χτιπόσαν τις γιμνές-τους πατό-ες πάνο στις πέτρες. Ο γέρος
αικόθικε, έσακσε το καπέλο-το κε, νομίζοντας πως έκανε για τα
πεδια ότι μπορούσε να χάνι, πηρε το δρόμο να φύγι, μα τρέκλιζε,
γιατι τα πόδια-το δεν τυ ήταν πια κε πολι ιπάχυα.

Κε τώρα, μια μαβρομάλα γενοβέζα προγορι χορέβοντας κε
κρατόντας απ' το χέρι έναν ανύροπάχο, μόλις εφτα χρονο, με κσί-
λινα παπύτσια κε καπέλο σταχτι, πυ τυ κατεβενε ος τυς όμυς.
Ανασιχόνι το πεδι το κεφαλάκι-το, προσπαθόντας να γλιτόσι απ' το

καπέλο, μα χίνο όλο κε τυ πέφτι στο πρόσωπο. Αρπάζι τότε ι γινέχα το καπέλο κε κυνόντας-το στον αέρα τραγυδα κάτι κε γελα-το πεδι ρικόνι το κεφάλι-τυ, τιν κιτάζι κι όλο χαμογελα. Ιστερα πιδα, ράμπος να ίθελε να πιάσι το καπέλο κε κσάφνυ γίνοντε άφαν-τι κ' ι διό-τους.

Ενας άνθρωπος απσιλος με γιακα πέτσινο κε πελόρια γμνα χέρια, κρατα στus όμος-τυ ένα κοριτσάκι os έκσι χρονο, μικρύλιχο κε σταχτι σαν ποντίκι κε λεί στι γινέχα, πυ πίγενε δίπλα-τυ, κρα-τόντας απ' το χέρι ένα αγοράκι κοκινόμαλο, ρα φοτια:

— Καταλαβένις, πως αν μας μιμιθύνε κε ι άλι, δίσκολα θα μας τσακίσι ο εχτρος. Κε γελόντας δινατα, ρικόνι θριαμβεφτικα το μικρό-τυ φορτίο στο γαλάζιο αέρα κε φονάζι:

— Ζίτο ι Πάρμα-α!

Κε περνυν ι άνθρωπι κρατόντας απ' το χέρι κε ρικόνοντας στιν αναλιά-τους πεδια. Στιν πλατία μένυν μονάχα πατιμένα λολύδια, χαρτάκια απο καραμέλες κε μια έφθιμι ομάδα βαστάζι τυ σταθμυ. Κι απ' τυς δρόμους, σαν απο τεράστιυς ρολίνες, κσεχίνοντε ι χαρό-μενες φονες τον ανθρώπον, πυ προχορυν ρε προαπάντισι τις κενύρ-γιας ζοις.

Ροτίματα.

1. Γιατί έςτιλαν τα πεδια απ' τιν Πάρμα στι Γένυα;
2. Απο πια λόγια φένετς, πως ίταν πεδια απεργον;
3. Πός υποδέχτικαν τα πεδια στι Γένυα;
4. Πός εςτάνθικαν τα πεδια τον εαφτό-τους μέσα στο κενύργιο-τους περιβάλo; Διαβάστε στο διίγημα τα αντίστιχα κομάτια.
5. Τί όψει ίχαν ι πολιτία, ι δρόμι, ο κόζμοσ πριν απ' τιν υποδοχι τον πεδιον;
6. Τί λογις άνθρωπος ίταν ειίνος με τον πέτσινο γιακα; Πός πρέ-πι να καταλάβουμε τα λόγια-τυ: „Καταλαβένις, πως αν μας μιμιθύνε κε ι άλι, δίσκολα θα μπορέσι να μας τσακίσι ο εχτρος“.

ΤΡΑΓΥΔΙ ΣΤΙ ΔΥΛΙΑ.

Ολι το τραγύδι ας πύμε
το τραγύδι στι δυλια,
ίρθε ι όρα να χαρόμε.
Ζίτο, ζίτο ι Εργατια.

Ολα σκίβανε μπροστά-τις
προσκινόνε ταπινα
κε δοκιάζυν τ' όνομά-τις
ζίτο, ζίτο ι Εργατια.

Οτι γίρο-μας κιτάμε
απ' τα χρόνια τα παλια,
στι δουλιά-μας τα χροστάμε
ζίτο, ζίτο ι Εργατια.

Σκλάβι τις δουλιες σιχόστε
το κεφάλι-σας πσιλα
κε τι δίναμί-σας νιόστε
ζίτο, ζίτο ι Εργατια.

Ζίτο ι Κόκινι Σιμέα,
που στον άνεμο πετα
έφτασε ι μεγάλη μέρα
ζίτο, ζίτο ι Εργατια.

X.

ΚΑΝΙΣ ΔΕ Μ'ΑΠΑΝΤΑΙ.

Περνο θλιμένος κε κιτο
στα γλέντια που μεθαί .
ο πλύσιος, Παντοδύναμος!

Κε βλέπο κε το θίμα-το
γιμνο που κσεπσιχάι,
χωρίς σκεπι, χωρίς φαι.

Κε λέο: Αλι κε τρισαλι!
Αν ίνε θεος, που νάνε ο θεος;
Μιν πάι κι αρχόντινε κι αφτος;
.
Κανις δε μ'απαντάι;

ΠΕΤΡΥ ΜΑΓΝΙ.

Ρότιμα.

Σε πιά χώρα, λέτε να ζί ο πιτις κε σε πιός μιλάι;

Ι ΑΝΙΚΣΙ.

Τα χιόνια λιώναν στα βουνα
κ'ι άνιχσι προβάλι
κε σα βασίλισα περνα
με τ' ανθιρά-τις κάλι.

Τ' αιδόνια γλικοχελαδυν
σε δάσι· μιρομένα
κ' ι πεταλύδες χερετυν,
τα κρίνα τ' ανθιζμένα.

Τα χελιδόνια εστιν παλια
φολια γιρίσαν· πάλι,
κε πσέλνυν με γλικια λαλια
τις άνιχσις· τα κάλι.

X.

Ο ΓΡΙΠΟΣ.

Εγια μόλα, έγια λέσα!
Ολι πιάστε με καρδια.
Εχι ο γρίπος πσάρια μέσα
να γεμίσι ι αμυδια.

Κέι ο ήλιος το κεφάλι,
τρόι ι άρμι το χορμι·
σαν κ' εμας στον κόζμον άλι
δεν κερδίζυν το πσομι.

Εγια μόλα! Δε μας μέλι
στάχτι ο κόζμος να γενι!
Νά το πρότο το βαρέλι,
πάι κε το μισο σχινι.

Με βροχόχιονο, μ' αγέρα,
δίχως ίπνο κε φαι,
στα σκινιά-μας νίχτα μέρα
τιν περνύμε τι ζοι.

Εγια μόλα, πάρτε δίχτι,
πιάστε σάκο στο γιαλο!
Αχ, βορια θαλασοπνίχτι
δε μας βγίχες σε καλο!

Παν ι κόπι-μας τυ κάχυ
με τι λίσα τυ βορια,
σκίστικε ι κορφι τυ σάχυ
κε μας έφυγε ι πσαρια.

Εγια μόλα, έγια λέςα!
με κενύργια προκοπι
τα σκινια στι βάρκα μέσα
κε τα χέρια στο κυπι.

Μι διλιάτε παλιχάρια,
ναν' ο γρίπος-μας καλα,
κι αν χαθίκαν λίγα πσάρια,
θάρθουν άλα πιο πολα!

Γ. ΔΡΟΣΙΝΙΣ.

ΠΑΠΑΡΥΝΑ.

Μες' ετυς χάμπους βασιλέβις,
ζις χαρόμενι ζοι
κε περίφανι σαλέβις
στο ζεφίρυ τιν πνοι.

Εχis λυλυδάκια χιλια
ποδιτί-ςu σιντροφια
κε κιτυν τα χαμομίλια
τι ὀροσάτι-ςu ομορφια.

Στι θοριά-ςu λαμπιρίζι,
φένκι ο ἴλιος πιο πολι,
μέλιςa σε τριγιρίζι,
πεταλύδα σε φιλι.

Κε τα χόρτα, πυ φιτρώνυν
γίρο-γίρο-ςu απλοτα,
πράσινο χαλι cu στρόνυν
να πατις καμαροτα.

Ι. ΠΟΔΕΜΙΣ.

ΑΓΡΟΤΙΚΟ.

Στο στάβλο απόψε ἴρθε το φενχάρι,
εχίταχε απ' το παράθιρό-τυ,
ἶδε τιν αγελάδα, το μοσχάρι,
το βόδι πυ μασώσε το σανό-τυ.

Στον χίπο-μας ἀνίσιχα γλιστρώσε,
ἀνέβιχε απάνο στι σικιά-μας,
εμέτρισε τα λίγα πρόβατά-μας,
ἶδε το γαῖδαρό-μας κε γελύσε.

Πίγε στ' αμπέλι, πίγε στο λιοστάσι,
άχυσε τα κυδύνια απ' το κοπάδι,
χορις κυβα κατέβι στο πιγάδι
χ' ἴπιε νερο πολι να κσεδιπσάσι.

Στις λέφκας-μας τα φίλα πεχνιδίζι,
στον υρανο τον καθαρο ανεβένι,
μια χίνα το κιτάζι σαστιζμένι
κι ο σκίλος-μας ακόμη το γαβγίζει.

Ζ. ΠΑΠΑΝΤΟΝΙΥ.

ΣΦΙΝΚΑ.

Βγένι ι Σφίνχα σε σεριάνι.
Τα βελύδα-τις φορι,
βάζι χίτρινο φυστάνι,
δένι συβλερο κεντρι.

Ετσι ομορφοστολιζμένι,
μ' ανιχτα τα διο φτερα
χε τι μέσι-τις σφιγμένι
αρμενίζι μια χαρα.

Μα τα λύσα εχι πυ δίχτι
δεν προσέχι χε καλα,
μον' σε μιας αράχνας δίχτι
ίσια πάι χε σκυντοφλα.

«Κάτια αράχνα» σκύζι «πάλι».
«Μι δα βάλθηκε ι κира
«χάνα μάτι να μν βγάλι,
«να μν σκίσι τα φτερα;»

Κ' ι αράχνι μόλις φτάνι
να τι φάι, καθος θαρι,
μια στιγμόλα αφτι δε χάνι,
μον' τις μπίγι το κεντρι.

Ετσι εχι πυ ι μια στο δόμα
με σπαζμυς πειχομαχα,
φέβγ' ι άλι με το εόμα
σχονιζμένο μοναχα.

Α. ΠΑΛΙΣ.

ΤΥ ΛΑΒΟΜΕΝΥ ΚΛΕΦΤΙ.

(Λαικο).

Πεδία Μοραιτόπουλα κε ςις Ρυμελιοτάκια,
μα το πσομι πυ φάγαμε, μα τιν αδερφόςινι,
περάστε απο τον τόπο-μυ κι απο τυς εδixός-μυ.
Κε να μιν μπίτε στο χοριο με νίλιο με φενχάρι,
ντυφέκια να μι ρίξετε, τραγούδια να μιν πίτε,
κε ςας ακύσι ι μάνα-μυ κ' ι δόλια ι αδερφί-μυ.
Κι α ρθουν κε ςας ροτίσυνε, πρότι φορα μιν πίτε,
κι α ςας διπλοροτίσυνε κε δέφτερι κε τρίτι,
μιν πίτε πος σκοτόδιχα να μιν καχοκαρδίσυν.
μον' πίτε πος παντρέφτικα εδο ς' αφτα τα μέρι,
πίρα τιν πλάχα πεθερα, τι μάβρι γις γινένα,
κι αφτα τα λιανολίθαρα, αδέρφια κε κσαδέρφια.

ΝΙΧΤΑ.

Απλόθιχε παντυ γαλίνι
ι νίχτα πρόβαλε γοργι
στιν ανθιζμένι-τις τιν χλίνι
αποχιμίθικεν ι γι.

Κι αποχιμίθι κ' έχι πάρι
για καντιλάκι φωτινο
τ' οχρο κι ακίμιτο φενχάρι,
πυ κρέμετε στον υρανο.

Ι. ΠΟΔΕΜΙΣ.

ΑΡΝΑΚΙΑ.

Διο-τρία αρνάκια ςτι βορτι πιγένο ν' απαντίσο,
τί νόστιμα τί μαλιαρα!
Τέσερα πόδια ολόγιρα κε μια υρα απο πίσο
μπορι να δίχσι δα, θαρο,
το χάθε αρνάκι απο μορο.
Εμπρος πιδάτε με χαρα.

Διο-τρία αρνάκια απάντιςα δίλα κε σαστιζμένα,
τί νόστιμα, τί μαλιαρα!
Έχυν τα μάτια ορθάνιχτα, θορόντας τα καιμένα
τον κόζμο αφτο πυ ν' απορι
εδο κε πρόβατο μπορι.
Εμπρος πιδάτε με χαρα.

Τρις προβατίνες παραχι χαμαροτα βελάζυν,
τί νόστιμες, τί μαλιαρες!
κι απ' τις ραχύλας τιν χορφι τ' αρνάκια-τους κιτάζυν,
πυ σε λιβάδι δροσερο
χορτάρι γίρο τρον χλορο.
Κερος για πίδυς κε χαρες!

Α. ΠΑΔΙΣ.

Ι ΚΟΚΙΝΙ ΚΟΡΔΕΛΑ.

Ιταν αρχες τυ Μάρτι. Μπυλύκια περνόςαν κάθε μέρα απ' το χοριό-μας τ' απομινάρια τυ στρατο τον άσπρον. Περνόςανε χο-λοβομένα τα τάγματα τον αντεπαναστατον, αρπάζοντας, διαγυμί-ζοντας, εκοτόνοντας, σπέρνοντας το φόβο κε τον τρόμο στυς άοπλυσ χορικυς. Ολι ι καπνοφιτεφτες απ' τις γιτονικες φιτίες κατεβίχα-νε στο χοριο. Φέβγανε με τις ιχογένιές-τους κε με ότι απ' τιν πε-ριωζία-τους κατορθόσανε να ζόσουν. Ι περισσότερι απ' τυς σιντοπίτες-μας πέραν τα βυνα. Στα βυνα Ιταν κι ο πατέρας-μυ. Πίγαν εκι να ενοδύνε με τα επαναστατικα ζόματα τον πρασινοχόκινον, πυ πο-λεμύσανε τυς άσπρυς. Το κσέρανε αφτο ι άσπρι κε γι' αφτο κσεσπύσαν σε βάρος τυ άοπλυ πλιθιζμυ τυ χοριό-μας.

Θιμάμε ο ήλιος κόντεβε να βασιλέπει. Στον καφενε τυ Μπάρ-μπα-Γιάνι διασκεδάζανε ι αξιοματιχι τυ Ντενίχιν. Μαζί-τους κε ο γιος τυ Φλοριδι, ο Νίκος, κε διο τρις ακόμη νέι απ' τις πλύσιες ιχογένιες τυ χοριό-μας. Χοριχι πολι λίγι στυς δρόμυς. Κλιζμένι απο νορις στα σπίτια-τους ι περισσότερι. Ιμαστε ιδοπιμμένοι απ' τιν επαναστατικι επιτροπι, πος το βράδι θ' άρχιζε ι επίθεσι κε περιμέ-ναμε το σιμάδι.

Δεν περιμέναμε κε πολι. Απ' τ' αντικρινο μέρος τυ χοριό ακύ-στιχε το τυφεχίδι. Αμέσος ι σιρίνα τυ μίλυ άρχισε να βαρα κίντινο.

Μεθιζμένοι ι αχσιοματιχι αδιάσανε στι στιγμα τον καφενε... Το τυφεκίδι ολοένα κε δινάμονε. Σε λίγο άρχισε να μιλα κε το πολιβόλο. — Τρα-τα-τα, τρα-τα-τα. — Ο αχος τον όπλον όλο κε μεγάλονε, όλο κε ζίμονε. Δεν πέρασε ύτε όρα κε τα περίφιμα μπουλύχια τον άσπρον άρχισαν τιν υποχόρισι.

Φέβγανε, φέβγανε ντροπιαζμένοι. Κε μπροστά-τους, όπος πάν-τα, ι παπάδες, ι πλύσι, χ' ι τσαριχι ιπάλιλι με το ίνε-τους κε τις ιχογένιές-τους.

Μας ίρθαν χι αφτι με τα μπουλύχια το Ντενίχιν.

Απ' το μισοκλιζμένο παράθιρο τυ επιτιώ-μας παρακολουθο τιν υποχόρισι.

— Κλίσε το παράθιρο, μυ λεί ι μάνα-μυ, να μι σε δύνε. Μπορι να σε χτιπίσουν.

— Πιροβολούν τάχα κε τα πεδια;

— Ολα μπορυν να τα χάνυν αφτι, πεδί-μυ. Δε θιμάσε ποσ εκοτόσανε προχτες το Βάνια, το φίλο-συ;

Αλήθια, πριν απο διο μέρες, τρις απ' τιν «άγρια μεραρχία» — έτσι ονομάζανε το πιο άγριο τάγμα τον άσπρον — εκότοσαν το Βάνια, το φίλο-μυ. Πόσο τότε λιπίθιχα! Ένα πεδι 12 χρονο! Το εκότοσαν, λεί, γιατι δε θέλισε να τος ανίχσι!.. Να μι βρυν τον πατέρα-τυ, πυ ήταν κριμένος πάνο στο νταβάνι.

Το τυφεκίδι εκσαχολουθι πιο άγριο. Τόρα πια αχύετε στο διπλανό-μας δρόμο κε τυ πολιβόλυ ο κρότος.

Πέσε μπρύμιτα, — φονάζι ι μυτέρα. Πέσαμε όλι μπρύμιτα κε περιμέναμε.

Το τυφεκίδι σταμάτισε. Ι άσπρι ίχαν κιόλας φίγι. Κι όσι δεν κατόρθοσαν να φίγυν, έπεςαν εχμάλοτι στα χέρια τον επαναστατον.

Χτιπά ι πόρτα, μισανίγο το παράθιρο.

— Μάνα, θα πάο ν' ανίχσο. Ινε διχί-μας. Κίτα εκι ποσ τρέχυν με τις κόχινες κορδέλες στο κασκέτο. Διόχυν τος άσπρος.

Τρέχο στιν πόρτα. Ανίγο. Ιταν ο πατέρας κε διο γιτόνι.

— Ιστε καλα όλι-σας;—ροτάι.

— Νέ, τυ αποχρινόμαστε.

— Ανίχστε λιπον λέφτερα τις πόρτες κε τα παράθιρα. Τα διόχσαμε τα εκιλια.

— Δός-μυ πατέρα κε μένα απ' αφτι τιν κόχινι κορδέλα, πυ έχις στο κασκέτο-συ. Θέλο να τίνε βάλο για να κσέρυν όλι ποσ ίμε πεδι επαναστάτι.

Ο μπάρμπα Γιάνις τότε, ο γίτονός-μας, βγάξι ένα κομάτι κορδέλα κε μυ το δίνι.

Κανένα δόρο, καμια φορα δε μ' εφχαρίστικε τόσο, όσο το κο-
μάτι εχίνο τις κόκινις κορδέλας. Με περιφάνια το βάζο κε σήμερα
ακόμα. Ενθίμιο τις απελευτερόσις τυ χοριού-μας.

Δ. ΕΡΙΣΤΕΑΣ.

Ροτίματα.

1. Πιά εποχι περιγράφι ο σιγγραφέας;
2. Πός φέρνονταν ι άσπρι απέναν-ι στις εργαζόμενες μάζες;
3. Ζιτίζτε απο τυς γονιός-ζας να ζας διιγιθουν, πως απολεφετερόθηκε το
μέροσ-ζας απ' τυς άσπρους.

ΟΧΙ ΠΙΑ!

Οχι πια το κεφάλι σκιμένο,
όχι πια μιρολόι κρίζοι
Οχι πια το κορμί-μας γιρμένο.
Στον τιράνον το μάβρο ζιγο.

Ο! το χέρι-μας πλύτι κσεθάβι
κ' ι δουλιά-μας γενα θισαβρυς.
Μα πεθένουμε δούλι κε σκλάβι
γι' αχαμάτες τιράνυς σκληρυς!

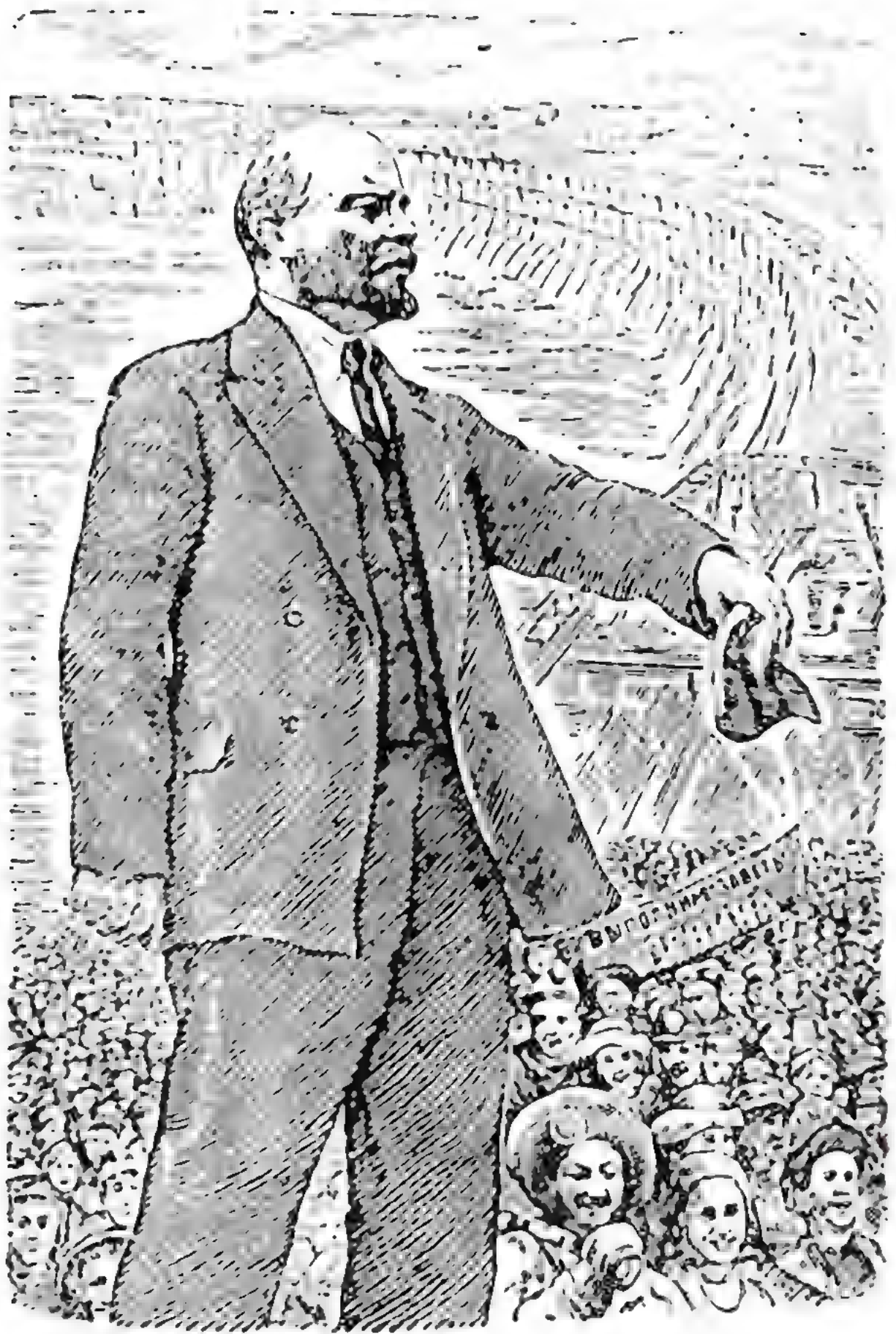
Γιατι όλα τ' αρπάζουν ι λίγι
κε το έμα-μας πίνυν αφτι.
Ι χτινόδιχι βία μας πνίγι
κε μας σφίνχι θαδια τιν πσιχι.

Το κεφάλι πσιλα! Κ' ενομένι
προχορίστε μ' αντρίχια καρδια!
Σικοθίτε! Να τόρα σιμένι
τις ανάστασις όρα γλιχια.

Μ. ΙΚΟΝΟΜΥ.

Ροτίματα.

1. Σε πιανυς μιλα ο πιτις κε πιός λεί να σικοθόνε;
 2. Πιί ίν' αφτι, πυ' δουλέβυν κε πιί θισαβρίζυν απ' τυς κόπουσ-τυς;
- Σε πιέσ χόρεσ γίνετε αφτο;

ΤΑ ΠΕΔΙΚΑ ΚΕ ΤΑ ΣΧΟΛΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΥ ΙΛΙΤΣ.

I.

Ο αρχηγός-μας Βλαντίμιρ Ιλιτς Λένιν (Υλιάνοφ) γενίθιχε στις 10 (23) το απρίλι 1870 κοντα στο Βόλγα, στην πολιτία Σιμπιρσκι, πυ σήμερα, για να τον τιμήσουν, τις έδωσαν το όνομα Υλιάνοφσκι.

Ο πατέρας τυ Βλαντίμιρ Ιλιτς, ο Ιλίας Νικολάεβιτς, ήταν τότες επιθεοριτικ τον λαικον σχολιον στο κιβερνίο τυ Σιμπιρσκι. Καταγόταν απο απλι ιχογένια. Πολι μικρος ακόμα έμινε ορφανος απο πατέρα κε μονάχα με τι βοήθια τυ μεγαλίτερου αδερφύ-τυ, μα κε πάλι με μεγάλες δυσκολίες, κατόρθωσε να στυδάσι.

Ο Ιλίας Νικολάεβιτς προσπαθύσε ν' ανίχσι στο Σιμπιρσκι όλον κε περισότερα σχολια για τα πεδια τις φτοχολογιας κε τον φτοχον αγροτον, κε για το σκοπο τύτονε ταξιδέβε αχύραστος στα διάφορα χορια τυ κιβερνίου.

Ι μάνα τυ Βλαντίμιρ Ιλιτς, ι Μαρία Αλεκσάντροβνα, ήτανε χόρι γιατρου. Τα περισότερα χρόνια-τις, σαν ήταν νέα, τα πέρασε στο χοριο, όπου ι χορικι τιν αγαπούσαν πολι. Ίταν καλι μουσικος-ίχσερε καλα τι μουσικι μα κε κσένες γλώσσες, όπος τι γαλικι, τι γερμανικι κε τιν ανκλικι. Έτσι μάθενε στα πεδιά-τις κε μουσικι κε κσένες γλώσσες. Δεν τις άρεζε καθόλου ι κοζμικι ζοι κε ι διασκεδάσις. Ολονε σχεδον τον κερό-τις τον περνύσε στο σπίτι με τα πεδιά-τις, πυ τιν αγαπούσαν κε τίνε σέβονταν πολι.

Ι ιχογένια, πυ μέσα σ' αφτι μεγάλωσε ο Ιλιτς, ήταν πολι μονιαζμένη. Ο Βλαντίμιρ ήταν το τρίτο πεδι.

Στα πεδικά-τυ χρόνια, τον περισότερο κερο, έπεζε με τιν αδερφί-μας τιν Ολγα, πυ ήταν ενάμισι χρόνο μικρότερί-τυ. Κε ι διό-τους ήταν πολι ζοιρι κε αγαπούσαν τα θοριβόδικα πεχνίδια κε το τρέξιμο. Κε περισότερο ο Βολόντιας, πυ σινίθος εκίνος κυμάντερνε τιν αδερφί-τυ. Τιν κινιγύσε κε τιν έκανε να τριπόνι κάτω απ' το ντιβάνι κ' ίστερα τις έδινε τι διαταγι: «Μπρος, γλίγορα, όχσο απ' το ντιβάνι!» Με τα πεχνίδια, πυ τον έφερναν δεν έπεζε κε πολι, πιο πολι τυ άρεσε να τα σπάνι. Κ' επιδι εμεις ι μεγαλίτερι προσπαθύσαμε να μιν τον αφίνουμε να τα σπάνι, πολες φορές κριβόταν απο μας.

Να διαβάζι έμαθε απ' τι μιτέρα-τυ ο Βολόντιας, όταν ήταν ακόμα πέντε χρονο. Κ' εκίνος κε ιαδερφί-τυ, ι Ολια, πυ έμαθε κι αφτι να διαβάζι τον ίδιο κερο, διάβαζαν με μεγάλι αγάπι τα πεδικα βιβλία κε τα περιοδικα, πυ τυς έφερνε άφθονα ο πατέρας. Γλίγορα άρχισαν να διαβάζουν κε διηγίσις απ' τι ρύσιχι ιστορία κε

μαθένανε απ'έκσο στίχος. Ιστερα απ' το διάβαζμα έτρεχε να πέχσι με τιν αδερφύλα-του ο Βολόντιας, αγαπόντας περισσότερο, όπως ίπαμε, τα πεχνίδια, πυ ίχαν μέσα-τους ζοι κε κίνισι. Το χαλοχέρι τρέχανε στιν αβλι κε στο περιβόλι, εξαρφαλόνανε στα δέντρα, έπεζαν μαζί-μας, πυ ίμασταν μεγαλίτερι, το πεχνίδι «μάβρο ραβδι» (σίμερα το πεχνίδι αφτο το λένε, όπως φένετε, «Ι βέργα πυ χτιπα»). Ο Βολόντιας το αγαπύσε πολι το πεχνίδι αφτο κε αργότερα το κροκετ. Το χιμόνα έκανε τσυλίθρα με τι σάνια απ' το βυναλάκι, πυ μας έφτιαναν στιν αβλί-μας. Έπεζε κε μπαλιες με τος σιντρόφους-του κι αργότερα άρχισε να παγοδρομι με παγοπέδιλα (κονκι).

Θιμάμε, πως στις παγοδρομίες, πυ γίνονταν τότε στο Σιμπιρσκι, εχίνος κι ο μεγαλίτερός-μας αδερφος, ο Σάσας, παγοδρομούσανε με παγοπέδιλα απ' τα πσιλα βυνα, απ' όπου κε με σάνιες ακόμα ίταν δίσκολο να παγοδρομίσουν ι προτόβγαλτι. Τόσο απότομα ίταν τα βυνα. Οταν βρίσκοντε στο πιο πσιλο κε πιο απότομο μέρος τυ βυνου, στιν αρχι λιγυν τι μέσι, σα να διπλόνουν το χορμι, ίστερα όμος λίγο-λίγο ορθόνουντε κε με ίσιο το χορμι, σα λαμπάδα, πέρνυν τον κα τίφορο. Τος ζύλεβα βλέποντάς-τους, μα δεν αποφάσιζα ν' ακολουθίσο το παράδιγμά-τους. Οσο για μένα, ο Βολόντιας παγοδρομούσε πιο ζβέλτα απ' το Σάσα. Ίταν κοντος κε παχis, με πλατι στίθος κε δυνατος. Φισικα με τα παγοπέδιλα ο Βολόντιας άρχισε να παγοδρομι αργότερα, όταν πια φιτύσε στο γιμνάσιο.

II.

Ίταν ενιάμισι χρονο πεδι όταν γράφτικε στιν πρότι τάκσι τυ γιμνασίου. Μάθενε έφχολα κε με προδιμία. Ίχε πολες ικανότιτες, μα κι ο πατέρας τυ μάθενε,—όπος κε τος διο μεγαλίτερος αδερφος κε τιν αδερφί-μας, να κάνι τι δουλια, πυ τυ αναθέτουν, με επιμονι, με ακρίβια κε με προσοχι. Θιμόμε ακόμα, πως ι δασκάλι-του έλεγαν, ότι το Βολόντια τον βοιθύσε πολι κε το ότι παραχολουθύσε με προσοχι το μάθιμα κε τις εκσιγίσις πυ έδινε πάνο ς' αφτο ο δάσκαλος. Χάρι στις λαμπρές-του ικανότιτες, το κενύργιο μάθιμα το μάθενε σινίθος στιν παράδοσι, στο σπίτι μονάχα το επαναλάβενε. Γι' αφτο μόλις άρχιζε να βραδιάζι κ' εμεις ι μεγαλίτερι τραβιόμασταν με τις εργασίες-μας στιν τραπεζαρία, γίρο απ' το μεγάλο τραπέζι με τιν κινι λάμπα, νά-συ κε παρυσιαζόταν ο Βολόντιας, πυ ήχε τελιόσι κιόλας τα μαθήματά-του. Αρχιζε τις κυβέντες, έπεζε, πέραζε τος μικρος κ' εμπόδιζε κ' εμας στι δουλιά-μας. Κι ος-τόσο εμας, στις ανότερες τάκσις, μας δίνανε ένα σορο μαθήματα.

— Πάπσε, Βολόντια!

— Μιτέρα, ο Βολόντιας δε μας αφίνι να δουλέψουμε!

Ο Βολόντιας όμως ήταν αδύνατο να χάσει ισιχία, στενοχωριόταν. Έτσι έχανε όλον το λογιόν τις αταχσίες κ' έτρεχε πάνο-κάτο. Κάποτε ι μιτέρα μάζεβε τος μικρος στο σαλόνι, όπου τραγουδούσαν πεδicha τραγουδάκια κ' εχίνι τος σινόδεβε στο πιάνο. Αγαπούσε το τραγούδι, ίχε χαλο αφτι κε προδιάθεσι στι μουσικι. Μα κ' εδο δεν έμενε πάντα ισιχος. Ο μικρότερος αδερφύλις-μας, ο Μίτιας, σε ιλιχία τριον ος πέντε χρόνο ήταν πολι πονόκαρδος κε τυ ήταν αδύνατο να τραγουδίσι το «Κατσιάχι» ος το τέλος, δίχος να τον πάρυν τα δάχρια. Εμεις προσπαθούσαμε να τον κάνουμε να σινιθίσι, να τον πέρυμε, πως δεν έπρεπε να λιπάτε έτσι κε να κλεί. Μόλις όμως φέρναμε κάπιο αποτέλεζμα, κι ο Μίτιας έπερνε τιν απόφασι να μιν κλάψει τραγουδώντας όλα τα λιπιτερα τραγούδια, νάσυ ο Βολόντιας: Ζίγανε το Μίτια κε τονίζοντας με τρόπο ιδιέτερο, αγρίεβε το πρόσοπό-τυ κε τραγουδός: «κε χιμίχσαν άγρι ι σταχτι ι λίχι, πάι το άμυρο κατσιάχι»! Οστόσο ο Μίτιας έβαζε όλα-τυ τα δινατα να κρατίσι τα δάχρια.

Ο σχανταλιάρης όμως ο Βολόντιας δεν ισιχάζι, πέρνι όψι πιο τραγιχι, ζιτα να κάνι χαλα κε ζόνι τον αδερφύλι-τυ να κλάψει κε τραγουδα: «Κερα-τάκια ποδα-ράκια, μον' αφί-κε τις γριας», ος πυπια ο μικρος δε βαστα κι αρχίζει τα δάχρια ποτάμι.

Θιμάμε μάλιστα, πως μάλοσα κιόλας με το Βολόντια, γιατι πέραζε έτσι το μικρο.

III.

Όταν ο πατέρας ήταν σπίτι, μας γλίτωνα απ' τιν ενόχλisis-τυ έπερνε το Βολόντια στο γραφίο κε τον εκσέταζε στα μαθήματά-τυ. Ο Βολόντιας σινίθος τα ίκσερε όλα απ' έκσο κι ανακατοτα. Τότε ο πατέρας άρχιζε να τότε ροτά κε για τα περαζμένα μαθήματα, ακόμα κε για όλες τις λατινινες λέξεις, πυ ίχε γραμένες στο τετράδιό-τυ. Μα κε σ' αφτα απαντούσε ο Βολόντιας δίχος να κομπιάζι. Κι αν ο πατέρας δεν ίχε κερο να καταγίνετε μαζί-τυ κε με κάτι άλλο, με το σκάκι λογυχάρι, ι ισιχία σтин τραπεζαρία δε βαστώσε κε πολι.

Ο Βολόντιας, πυ καταπιανόταν με όλα στα σοβαρα, άρχισε να μαθένι κε το σκάκι, όπος ο μεγαλύτερος αδερφός-τυ, απ' τα σχετικα βιβλία κε σε λίγον κερο έπεζε πολι χαλα. Το πεχνίδι τύτο έφερνε κάπια πιχιλία στι μονότονι ζοί-τυ στο χοριο, σтин επαρχία, κε αργότερα σтин εκσορία κε σтин εμινκρατία. Όταν ήταν μαδιτις στο γυμνάσιο, τυ άρεσε πολι να πέζι σκάκι με το Σάσα. Κι όχι μονάχα σκάκι.

Τυ άρεσε να πέζι όλα τα πεχνίδια, πυ έπεζε ο Σάσας, να

κάνι ότι έχαμνε κε χίνος. Τον αγαπούσε πολι το μεγαλύτερό-του τον αδερφό, κε τον εμιμόνταν ς' όλα, ακόμα κε στα παραμικρα. Για το κάθε-τι πυ τόνε ροτούσανε: πιο πεχνίδι θέλι να πέχσι, αν θα πάι περίπατο ί όχι, αν θέλι να τυ βάλυν στο λαπά-του βούτιρο ί γαλα, δεν απαντύσε αμέσος, μόνο χίταζε το Σάσα. Κ' εχίνος επίτιδες αργύσε ν' απαντίσι, χιτάζοντας τον αδερφό-του πονιρα. Κ' ι διό-μας τόνε χοροιδέβαμε. Δεν έδινε όμος προσοχι στις χοροιδές-μας ο Βολόντιας κε απαντύσε: «Οτι κάνι ο Σάσας». Ι μίμisi τύτι τυ οφέλιζε πάραπολι τυ Βολόντια, γιατι ο Σάσας ήταν πάραπολι σοβαρος, στοχαστικος κ' εχτελύσε με μεγάλι αφστιρότιτα όλες-τυ τις υποχρεόσις. Ο Βολόντιας ίχε μπροστά-τυ ένα παντοτινο παράδειγμα σινκέντροσις, πλέριας κε προσεχτικis εκπλήροσις τις δουλιας, πυ τυ αναθέτανε, ζοντανο παράδειγμα σπάνιας εργατικότητας.

Κι όχι μονάχα για τι δουλια, μα κε για το φέρσιμό-τυ προς τυς άλλος, ο Σάσας ήταν ζοντανο παράδειγμα για όλους-μας. Ολι-μας τρέφαμε κσεχοριστι αγάπι γι' αφτόνε, για τον πρόσχαρο, μα σίνκε-ρα δίκεο κε σταθερο χαραχτίρα-τυ.

Ο Βολόντιας απο μικρος ακόμα ήταν απσις κε το παράδειγμα τυ Σάσα, με τιν παντοτινί-τυ ιρεμία κε τι μεγάλι-τυ ψιχρεμία, ίχε για τ' άλλα τα πεδια κε πιότερο για το Βολόντια, μεγάλι σιμασία.

Στιν αρχι ο Βολόντιας μιμόνταν το μεγαλύτερό-του αδερφό, αργότερα όμος άρχισε ν' αγωνίζετε σινιδιτα πια ενάντια στιν έλιπσί-τυ αφτι, έτσι πυ στα όριμα χρόνια τις ιλιχίας-τυ δεν αντιχρίζαμε πια καθόλυ, ί σχεδον καθόλυ, τον απσι, τον αράθιμο Βολόντια. Τον ίδιο αγόνα κε τιν ίδια δουλια με τον εφτό-τυ τα βλέπυμε κε στιν ανάπτισι τις εργατικότητάς-τυ.

IV.

Γενικα στο Βολόντια παρατιρύσα, απο πεδι ακόμα, τιν ικανότι-τα να αντιχρίζι με πνέμα κριτικο όλα όσα τον πετριγίριζαν. Το ζοιρο, το σχανταλιάρικο κε ζάμπος επιπόλεο αφτο πεδι, πυ έρχο-λα πρόσεχε τα παράκσενα κε τα αδίνατα σιμιά τον αλονόνε, πυ ήταν έτιμο να πιράκσι κε να χοροιδέπσι τυς άλλος, στιν πραγματικότητα δεν πρόσεχε μονάχα αφτα. Πρόσεχε κε τα άλλα σιμιά τον αλονόνε, μόνο κε μόνο για να μπορι να τα σινκρίνι με τα δικά-τυ: αν το ίδιο πράμα το κάνι κε χίνος, αν στα έργα τον αλονον ιπάρχι κά-τι, πυ θα μπορούσε να το δανιστι.

Αφτο ήταν κατα τι γνόμι-μυ ένα απ' τα πιο χαραχτιστικα γνωρίζματα τυ Βολόντια. Θιμάμε διο περιπτώσις, πυ γι' αφτες έλε-γε: «Σχεφτόμυνα: θάχο άραγε το κυράγιο να το κάνο κ' εγο; Θα-ρο προς όχι».

Στα νεανικά-του χρόνια ποτές-του δε σινίθιζε να πενιέτε κε να κάνι το μεγάλο· απ' αφτες τις δισάρεςτες ιδιότητες, πυ δεν τις επόφερνε πια καθόλου στα κατοπινά-του χρόνια, σίστενε τι νεολέα να προφιλάγετε με το λόγο-του στο ΙΙΙ σινέδριο τις κομμουνιστικis νεολέας (χορμoμολ). Ι αλήθια ίνε πως κι ο πατέρας-μας δεν αγαπούσε να πενιέτε κε μ' όλο πυ πάντα όλι-μας ίμαστε πρότι στο σχολιο—κε πιότερο απ'όλους ο Βολόντιας—χανένα-μας δεν πενύσε, μόνο χερόταν για τις πρόοδες-μας κε προσπαθύσε να μας όδoι θάρoς για μεγαλύτερες.

Ο Βολόντιας, όταν ίταν πεδι, τυ άρεσε να ψαρέβι κε να πιάνι πυλια. Οστόσο δεν τϋγιναν πάθος, ύτε το πρότο, ύτε το δέφτερο. Έτσι στις ανότερες τάχis τυ γυμνασίu ύτε ψάρεβε, ύτε έστινε παγίδes για πυλια.

Μα ύτε κε πίγενε με το Σάσα βαρχαδας! όταν γίριζε το χαλοχέρι απ' το πανεπιστίμιο. Το Σάσα, όταν πίγενε στον ποταμο Σβιάγα για σκυλίχια κε άλυσ κάτικυς τον νερον, τότε σινόδεβε μονάχα ο μικρότερος αδερφός-μας, ο Μίτιας. Ο Σάσας καταγινόταν με τις φυσικes επιστίμες, όταν ακόμα ίταν μαθιτις τυ γυμνασίu κι αργότερα, στο πανεπιστίμιο, γράφτιχε στον χλάδο τις φυσιογνωσίας. Το χαλοχέρι καταγινότανε με διάφορες αναζιτίσις, ετιμάζοντας έτσι ίλιχο για πραγματίες, πυ ίχε σκοπο να κάνι για τα διάφορα ίδι τον ζόον.

Αντίθετα ο Βολόντιας δεν αγαπούσε τις φυσιογνωστικes επιστίμες. Στο γυμνάσιο έδιχνε ενδιαφέρο για τι λατινικι γλώσα, για τιν ανάγνωσι τον κλασικον, για τιν ιστορία, τι γεογραφία. Τυ άρεσε επίσης να γράφι εκθέσις κε τις έγγραφε πολι καλά.

V.

Στα 1886, όταν ο Βλαντίμιρ Ιλιτς ίταν 16 χρονο, τιν εφτιχιζμένι-μας ιχογένια τι βρίχε το πρότο σκληρο χτίπιμα. Στις 12 τυ γενάρι πέθανε κσαφνικα ο πατέρας-μας, ο Ιλιάς Νικολάεβιτς. Ο Αλέκxαντρος Ιλιτς βρισκόταν τότε στο Πετερμπουργ. Ο Βολόντιας έμινε ο μεγαλύτερος γιος μέσα στην ιχογένια, κε παρ' όλο πυ ίταν ακόμα νέος, έδιχσε μεγάλη φροντίδα για τι μιτέρα-μας κε πάσκιζε πολι να τίνε βοιθίσι στις κενύργιες σκυτύρες, πυ τις έβγεναν στο κεφάλι.

Στα 1887, όταν ο Βολόντιας ίταν στην τελεφτέα τάχis τυ γυμνασίu, τιν ιχογένιά-μας τι βρίχε άλι μεγάλη σκφορα. Στο Πετερμπουργ πιάστιχε ο Αλέκxαντρος Ιλιτς, γιατι πίρε μέρος στην απόπιρα, πυ έγινε τότες ενάντια στον τσάρο Αλέκxαντρο τον ΙΙΙ. Πρότος τι θλιβερι τύτι ίδισι τιν έμαθε ο Βλαντίμιρ Ιλιτς, κι αφτος έπρεπε

να προετιμάσι τι μάνα-μας για τι εκλιρι τύτι ίδιςι. Κε νά πός έγινε το πράμα: Για τι ελιπσι τυ Αλέξαντρου Ιλιτς κε τι δικί-μου, τις αδερφίς-του, πυ γράφο τις γραμες τύτες, έγγραψε στιν Κασκατάμοβα, στο Σιμπιρσκ μια σινκένισά-μας, παρακαλώντας-τιν κιόλας να προετιμάσι γι αφτο τι μιτέρα-μας.

«Μόλις πέρα το γράμα — διηγιέτε ι Κασκατάμοβα — έςτιλα κε φόναχσα απ' το γυμνάσιο το Βολόντιας κε τυ έδοςα να διαβάσι το γράμα. Σύφροσε τα φρίδια ο Βολόντιας κε για κάμποσι όρα σιοπόζε σινκεντρομένος στον εαφτό-του κε κιτάζοντας το γράμα. Μπροστά-μου ίχα τόρα όχι το αλοτινο, έφθιμο κε κσένιαστο πεδι, μα το μεστομένο πια άντρα.

— Ι δυλια ίνε σοβαρι, κ' ίσος μάλιστα τελίσι άσχιμα για το Σάσα, ίπε.

Αργότερα όταν ι μάνα-μας πίγε στο Πετερμπουργ για να φροντίσι για τα διο μεγαλύτερα πεδιά-τις, εκίνος, όπος έλεγε ι Κασκατάμοβα, τις ίπε πολες φορές:

— Ας ίνε, ο Σάσας δε μπορύζε να κάνι διαφορετικα, έτσι έπρεπε να ενεργίσι.

Τι σιφορα τιν ιπόφερε ο Βολόντιας με μεγάλι ενκαρτέρει, εκσαχολουθώντας με τιν ίδια προσοχι τα μαθήματά-του. Εγινε όμος πιο σοβαρος κε πιο σιοπιλος κε μονάχα όταν πλισίαζε τις μικρότερες αδερφες κε τον αδερφό-του, προσπαθύζε να φένετε έφθιμος, φλιάρύζε κε χοράτεβε όπος πρότα, κε τυς έδινε να λίσυν διάφορα ενίγματα κε γρίφους. Αφτο μας το λεί ι ίδια ι Κασκατάμοβα, πυ εκσαχολουθύζε να επισκέφτετε τα πεδια, σαν ίχαν μίνι μονάχα.

Ι ιπόθεσι τυ Αλέξαντρου Ιλιτς τέλιωσε, αλίθια, πολι άσχιμα· θεωρίθηκε σαν ένας απ' τυς κιριότερους καθοδιγιτες τις απόπιρας, καταδικάστηκε σε θάνατο κ' ι καταδίχι-του εκτελέστηκε στις 8 τυ Μάι 1887.

Στι διέφθινι τυ γυμνασίου τυ Σιμπιρσκ απανχέλθηκε μομφι, γιατι έβγαλε απ' το σχολιό-τις με το καλύτερο πιστοποιητικο κε με χρυσο ακόμη μετάλιο έναν τέτιο «φοβερο καχύργο». Για μια στιγμή σκεψτίκανε, πως δεν έπρεπε να δόσουν το χρυσο μετάλιο στον αδερφό-μου το Βλαντίμιρ Ιλιτς, ι πρόοδός-του όμος σ' όλα τα 8 χρόνια τον γυμνασιακόν-του σπουδον ίτανε τόσο μεγάλες, ι απαντίσις πυ έδοκε στις απολιτίριες εκσετάσις-του ίταν τόσο λαμπρες, πυ δεν τόλμισαν να αρνιθουν το χρυσο μετάλιο, όχι μόνο σ' αφτόνε, μα κε στιν αδερφί-του τιν Ολγα. Πίρε το μετάλιο κε γράφτηκε στα νομικα, στο πανεπιστίμιο τυ Καζαν.

Εγιναν όμος στο πανεπιστίμιο τυ Καζαν ι «ταραχες» όπος τις ίπαν τότες. Ο Βλαντίμιρ Ιλιτς πίρε μέρος στιν παράνομι σινεδρία-σι, πυ έγινε, αποκλίστικε μαζί με άλλος φιτιτες απ' το Πανεπιστί-

μιο κε εκσορίστηκε μακριά απ' το Καζάν, στο χωριο Κυχόσκινο.

Με τον αποχλιζμο τότενε τέλεισαν κε τα φηιτιικά-τυ χρόνια. Ιχαν κλιστα πια γί'αφτον ι πόρτες τον ανότερον σχολιον. Όλες ι κατοπινες προσπάθιεσ κε τυ ίδιου κε τις μάνας-μας, για να κσανα- πάρουν το Βλαντίμιρ Ιλιτς στο πανεπιστίμιου, πήγαν χαμένες· αρνί- θικαν να τότενε κσαναπάρουν, προπάντον γιατι Ιταν αδερφος τυ Αλέ- κσαντρυ Ιλιτς. Έτσι λιπον με τα 17-τυ χρόνια, τέλεισαν κε τα χρόνια τον σχολικόν-τυ σπυδον. Σινεστανόταν όμοσ τόσο βαθια τιν ανάνχι τις μόρφωσης, πυ κατόρθωσε μόνος κε χορις καμια εκσοτε- ρικι βοίθια να ολοκληρόσι τι μόρφωσί-τυ.

Κε στα χρόνια αφτα, πυ έζισε στην επαρχία — στην αρχι στο Καζάν κε αργότερα στη Σαμάρα — κατόρθωσε να ολοκληρόσι επίσης κε τι μόρφωσί-τυ σαν επαναστάτι. Μελετύσε όλα τα έργα τυ Μαρκς κε βρήκε τελιοτικά το δρόμο-τυ μέσα στην ιδέα τυ αγόνα τις εργατικις τάκσις.

Αρχισε να μελετα τι ρύσικι πραγματικότητα, για να εκσακρι- βόσι κατα πόσο μπορούσε να εφαρμοστι σ' αφτιν ο δρόμος, πυ έδωκε ο Μαρκς. Κ' εκσακριβόνοντας πως μορι να γίνει ένα τέτιο πράμα, προχορι δίχος κανένα δισταγμο πάνο σ' αφτο το δρόμο κε με επι- κεφαλις το κομμουνιστικο κόμα, πυ διμιύργισε ο ίδιος, οδιγόντας τιν εργατικι τάκσι, τιν έφερε στη νίχι.

Α. Ι. ΥΔΙΑΝΟΒΑ.

Ροτίματα.

1. Τί λογίς μαθιτις κε φηιτις Ιταν ο Δένιν;
2. Γιατί αγαπούσε τόσο πολι τον αδερφό-τυ Σάσα;
3. Πός αντίκρισε ο Δένιν τιν ίδιςι για τι σίλιπσι τυ αδερφύ-τυ;
4. Γιατί ι τσαρικι κιβέρνισι απόκλισε τον Ιλιτς απ' το πανεπιστίμιου;
5. Πός Ιταν ο δάσκαλος τυ Δένιν;
6. Τί πέτιχε ι εργατικι τάκσι τις Ροσίας κάτο απ' τιν καθοδίγισι τυ κομμουνιστικο κόματος, πυ διμιύργισε ο Δένιν;
7. Πός ονομάζετε ι περιγραφι τις ζοις ένος ανθρώπου;

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ.

¹ Γυμνάσιο, έτσι λεγόταν πριν απ' τιν επανάστασι το σχολιο τις μέ- σις εκπέδεψις.

² Επαρχία, εδο, μέρος πυ βρίσκετε μακριά απ' τα σίνορα τις προτέβυςας.

³ Φησικες επιστίμες, ι επιστίμες πυ μας διδάσκουν τα φενόμενα τις φήσις, τι ζοι τον φητον κε ζόν.

⁴ Πετερμπουργ, έτσι ονομαζότανε το Λενινγκραντ πριν απ' τιν επανάστασι.

⁵ Γρίφι — ενίγματα σίνθετα απο σίλαβες κε αριθμοσ.

ΔΗΓΙΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΠΛΑΝΟ¹.

Ι. Ι ανιχνεφτες τις Πιατιλέτκας.

Να χτιστουν εκατοντάδες κενύργιεσ πολιτιέσ, χιλιάδες εργοστάσια! Εφκολο να το πι κανένας, με τί όμοσ θα χτιστουν; Με τον αέρα μονάχα δε χτίζετε τίποτα.

¹ Το «Δήγμα για το μεγάλο πλάνο» γράφιεσ στα 1930.

⁷ Αναγνωστικο τις τρίτις τάκσις.

Βρίσκунτε όσα χριαζόμαστε τύβλα, τσιμέντο, γαλια; Εχουμε τόσο σίδερο, όσο χριάζετε για τις μηχανες;

Ετιμα ιλιχα έχουμε λίγα, μα πρότες ίλες όσες θες.

Αν απ' το παράθιρο τυ τρένου βλέπετε μονάχα εχτάσις απέ-
ραντες, δάσι, βάλτος, αφτο σιμένι, πως δε βλέπετε τίποτα.

Ι εχτάσις, πυ βλέπετε, ίνε πιλος, άμος, πέτρες.

Τα δάσι ίνε δοχάρια, σανίδια, πάνκι, τραβέρσες.

Ι τιρφόβαλτι, πυ βλέπετε, ίνε ιλεχτρικο ρέβμα.

Απ' τον πιλο κε τον άμο θα φτιάσουμε τύβλα, απ' τον πιλο
κε τον αζβέστι, τσιμέντο, απ' το μετάλεβμα τυ σίδερυ, σίδερο.

Πρότες ίλες σε μας βρίσκунτε άφθονες. Κε το πρότο πυ
πρέπι να χάνουμε για τι δουλια αφτι ίνε ι ανίχνεφσι. Οπος στον
πόλεμο, έτσι κε δο δε μπορι ν' αρχίσι κανις δίχος ανίχνεφσι. Κε
ι ανίχνεφσι σ' εμας προχορι.

Κάθε χρόνο στέλνουμε επιστιμονικες ανιχνέφσις (αποστολες) στα
πιο απόκεντρα μέρι τις χόρας-μας, πέρα απ' τον πολικο χίκλο, στις
έριμες τυ Καζακσταν, στα βυνα τυ Αλτάι κε τυ Παμιρ.

Μια ομάδα, ειχε κάπιο μέρος τις Σιβιρίας, ανίγι δρόμο πά-
νο απο τι βαλτόδιχι τύντρα. Πάνε δίχος χάρτι, έτσι σχεδον στα
χυτυρυ. Φοράνε μάβρες μάσκες απο δίχτι. Γιατι αλιος δε μπορις
να γλιτόςις απ' τα κυνύπια κε τις σκνίπες. Ι ομάδα προχορι. Κε
μαζι με τιν ομάδα, δίχος να μίνι ύτε λεφτο πίσο, προχορι χ' ι
πετάμενι εκστρατία τον κυνυπιον. Κε ι τύντρα σα ριχο πιάτο, δί-
χος κανένα ίπσομα, δίχος κανένα δεντρι.

Σίνκερα μια άλι ομάδα ανιχνεφτες δυλέβι κιόλας μακρια στο
νότο. Προχορυν πάνο σε βυνον μονοπάτια, λες κε σαρφαλόνυν
πάνο σε γιγάντιο τίχο. Κάτο απ' τα πόδια-τυς νκρεμος 100 μέ-
τρα ίπσος.

Αν διλιάσις λίγο κε παραπατίσις, δε θα μίνυν ύτε τα χόχα-
λά-συ. Μα ο ανιχνεφτις δεν πρέπι να φοβάτε. Κ' ι άνθρωπι προ-
χορυν, σφιγμένι με όλο-τυς το κορμι πάνο στιν πέτρα κε πασπα-
τέβυν με τα πόδια τις προεκσοχες τον βράχον.

Μέσα σε δέχα χρόνια, απ' τα 1919, ι Αχαδιμία τον επιστιμον
έστισε τραχόσιες εβδομίντα μία αποστολες.

Αφτες τις αποστολες τις έστισε μονάχα ι Αχαδιμία τον επι-
στιμον! Μα πόσυς κε πόσυς ανιχνεφτες δε στίλανε τα άλα επιστιμονικα
ινστιτούτα;

Πόσι κε πόσι άνθρωπι δε δυλέβυνε στις εκσερεβνίσις ειχι όπυ αποφα-
σίστηκε να χτιστύνε σιδηροδρομικες γραμες, να ανιχτυν κανάλια,
ν' ανιχτυν ανθρακοριχία, να φτιαστυν εργοστάσια!

Ι ανιχνεφτες δυλέβυνε σ' όλι τι χόρα.

II. Τί λεν ι ανιχνεφτες.

Τί να λένε αραγες ι ανιχνεφτες; Κατόρθωσαν να βρύνε τίποτα;

Λεν πως τι χόρα-μας δεν τιν καλοκσέρουμε ακόμα. Λεν πως ι χόρα-μας ακόμα δεν ανακαλκρτικε.

Στιν Καρελία, πίσω απ' τον πολικο χίχλο ετι μέσι τις τόντρας, βρίχανε τα πελόρια Χιμπινικα βυνα. Κσέρετε απο τί αποτελιέντε τα βυνα αφτα; Απ' τις πιο πολίτιμες πρότες Ιλες, τι νεφελίνι κε τον απατίτι. Ι νεφελίνι θα μας δόσι γιαλι. Ο απατίτις μας δίνι υπερφοσφάτο, λίπαζμα για τα χοράφια-μας. Κε στα βυνα αφτα βρίσκυντε εκατομίρια κε εκατομίρια τόνι απ' αφτες τις πρότες Ιλες.

Στιν έριμο Κάρα-χυμ βρίχαν κάτι παράκσενα ιπσόματα. Σα νάνε τύβλα απο άμο, πυ τάρφτιασαν κάπι γίγαντες, έτσι, για να διασχεδάζουν. Οταν τα σκάψανε, ίδανε πως δεν ήταν άμος απλος, παρα μίγμα απο άμο κε θιάφι. Θιάφι! Κ' εμς αγοράζουμε το θιάφι απ' τιν Ιταλία, το κυβαλούμε απο μακρια κε πλιρόνουμε γι' αφο ένα σορο χρίματα! Το θιάφι μας χριάζετε νά φτιάνουμε χαρτι κε λάστιχο.

Με το θιάφι ραντίζουν ακόμα τ' αμπέλια κε το μπαμπάκι, για να γλιτόσουν απ' τα βλαβερα ζυζόνια. Κι άκσαφνα, νά, ε' εμς βρίσκετε θιάφι όσο θέλις.

Στι Σιβιρία ι ανιχνεφτες ανακαλίψανε λίμνες, πυ στο βιθότυς βρίσκετε σόδα. Κσέρετε τί ίνε σόδα; Ινε το ιλιχο, πυ χορις αφο σαπόνι δε γίνετε. Κε όχι μονάχα σαπόνι, μα κε άλα πράματα γίνοντε απ' τι σόδα.

Τι σόδα τι βγάζουν απ' τ' αλάτι. Για το σκοπο αφο φτιάγουν μεγάλα εργοστάσια. Κ' εχίνο βρίσκετε έτιμο μέσα στις λίμνες. Απλόνις το χέρι-συ κε πέρνις όσο θέλις.

Στι Γιαχύτια ι ανιχνεφτες ανακαλίψανε βράχυσ — πσιλότερυς κι απο σπίτια με έκσι πατόματα — απο καθαρο αλάτι. Αλάτι βρίσκετε κε ε' άλα μέρι.

Κ' ένα άλο περίεργο πράμα βρίχανε ι ανιχνεφτες εχι στιν απόμακρι Γιαχύτια. Τεράστια διάφανα χρίσταλα γίψου, 35 X 35 σαντίμετρα. Καθεαφτυ τζάμια για παράθυρα, μονάχα, πυ δεν ίνε απο γιαλι. Πάρτε-το κε βάλτε-το απεφθίας στο παράθυρο.

Αμ' τι χοντρίλα, πυ βρίχανε στο Καζακσταν; Ι χοντρίλα ίνε ένα ίδος φιτο. Ι επιστίμονες βρίχανε πως απ' τυς θάμνυς τις χοντρίλας τρέχι κάτι σαν ιγρο.

Το πέρανε κε το εκσετάσανε. Κε τί νομίζετε πως ίταν;

Καυτσουκ! Κ' εμεις φέρνουμε το καντσουκ για τις φάμπρικές-μας απ' το εξωτερικο.

Κε μήπος μπορι να τα μετρίσι κανένας όσα βρίκανε ι ανιχνεφτες;

Εργάζουντε ι ανιχνεφτες όχι μονάχα στα θάσι, στις στέπες, κε στις έριμες.

Σε κάθε λαμπορατόριο εργάζουντε ανιχνεφτες.

Ι ανιχνεφτες αφτι λένε: δεν ίνε ανάνκι να στίλουμε όλους μαχρια χιλιάδες χιλιόμετρα, να μυσκέβουν απ' τις βροχες, να χτιπουν τα δόντια-τους απ' το ανιπόφορο κρίο. Εδο πάνο στα τραπέζια, στις γιάλινυς σολίνες μέσα θα βρούμε τις πολίτιμες πρότες ίλες για τα εργοστάσια κε τις φάμπρικές-μας. Θα μάθυμε τα εργοστάσια να βγάζουνε πρότες ίλες απ' τα απορίματα, απο τέτια πράματα πο βρίσκουντε πανту, κάτω απ' τα πόδια-μας, όπου κι αν πάμε.

Κε νά, βρίκαν τρόπο να φτιάνουνε χαρτι κε χαρτόνι απο καλάμια, λεπτι τσόχα απο απλο σκληρο μαλι, ζάχαρι απ' τ' απομινάρια, πυ τα πετύσαν άλοτες στα εργοστάσια τις ζάχαρις.

Μας φτάνουν ι πρότες ίλες, πυ βρίσκουντε στι χώρα-μας. Δεν ίνε ανάνκι ν' ανισιχίζουμε γι' αφτες.

Στους τιρφόβαλτους φτιάνουμε ιλεχτρικυς σταθμυς, κι απο κι στέλνουμε ρέβμα με τα σύρματα, ιλεχτρικο ρέβμα. Απ' τα έλατα κάνουμε χαρτι. Θα οργόνουμε κε θα σπέρνουμε τις στέπες, όπου φιτρόνι σύμερα ι στίπα κε το απσέντι, κ' ι στέπες αφτες θα μας δίνων σιτάρι.

Κε κάτω, μέσα στι γις, βρίσκετε ότι θες: πετροχάρβυνο, σίδερο, τσίγκος, χαλκος. Κι άλα πολα, πυ τόρα τελεφτέα αρχίσαμε να τα βγάζουμε.

Εδο κε πέντε χρόνια νομίζαμε, πως στιν κιλάδα τυ Κοζνετςκ, στι Σιβιρία, βρίσκοντε μονάχα 250 διςεχατομέρια τόνι πετροχάρβυνο. Μα τόρα ι ανιχνεφτές-μας βρίκαν εχι κι άλα 150 διςεχατομέρια. Εβριμα μεγάλο! Ολόκληρο βυνο πετροχάρβυνο σε ίπσος πέντε χιλιόμετρα. Κε πός δεν το προσέχσανε ένα τέτιο βυνο;

Δεν το προσέχσανε, επιδι το χάρβυνο δε βρίσκετε πάνο στι γι, ύτε ίνε χιμένο σε σορυς. Βρίσκετε βαθια, στρόματα-στρόματα, κάτω απ' τι γι.

Οστε απο πάνο, απ' τιν επιφάνια, δε φένετε αν βρίσκετε ι όχι πετροχάρβυνο μέσα στι γι. Για να βρεθι το πετροχάρβυνο πρέπι ν' ανιχτι τρίπα βαθια μέσα στι γι. Κι αφτο δεν ίνε δυλια έφχολι. Το πυρι τριπιέτε έφχολα. Μα ι σκληρι πέτρα; Ιπάρχι πέτρα, πυ ύτε το ατσάλι μπορι να τιν τριπίσι κε ίνε ανάνκι να τριπιθι με διαμαντένιο τριπάνι.

Κι ας μιν πάρουμε μονάχα τιν κιλάδα τυ Κυζνέτσκι, όπου μόλις τώρα τελεφτέα αρχίσαμε ν' ανίγουμε ανθρακοριχία. Ας πάρουμε το Ντονμπας· ι εργασία εχσακολυθι εχι απο πενίντα χρόνια τώρα. Τί νομίζετε, το γνωρίζουμε καλα όλο το Ντονμπας;

Οχι, δεν το γνωρίζουμε.

Ανίγαμε εχι άλλοτες ανθρακοριχία, έτσι στα κυτουρι, κε χορις να εχσετάζουμε καλα-καλα, τί ίδος στρόμα βρίσκετε εχι, αν έχι μεγάλι έχτασι κι αν παντου έχι το ίδιο πάχος.

Το ίδιο γινότανε κε με το σίδερο.

Μίπος κάμποσα χρόνια πριν κσέραμε, πως βρίσκετε σίδερο στον χάτο Βόλγα; Κε τώρα χτίζουμε εχι μεγάλο εργοστάσιο — το μεταλουργικο εργοστάσιο Χοπέρσκι. Το εργοστάσιο αφτο θα μας δίνι κάθε χρόνο 650 χιλιάδες τόνους μαντέμι.

Το ίδιο κε με τι νάφτα. Τελεφτέα ο καθιγιτις Πρεομπραζένσκι βρίχε νάφτα σε μέρος, όπου άλλοτε ύτε εχεφτόντανε να τι ζιτίσουν, 40 χιλιόμετρα μακρια απο το Περμ.

Κε ι επιστίμονες μας λεν πως βρίσκετε νάφτα σ' όλι τιν έχτασι, απο το Μέσο Βόλγα ος τα Υράλια.

Μ' άλλα λόγια πρέπει να κεντίσουμε παντου το φλιο τις ρις με τιν «χαρφίτσα», το τριπάνι τυ ανιχνεφτι. Κε ι ανίχνεφσι εχσακολυθι. Σε πολλα μέρι στέχοντε πάνο απ' τι γι ι ατσαλένι, ι μακροπόδαρι γίγαντες — πέργι για διάτρισι. Τα ατσαλένια κε διαμαντένια τριπάνια τριπύνε τι γι, σπάνυν τις πέτρες, κε προχορουν βαθια, όπου, χάτο απο δεκάδες κ' εκατοντάδες μέτρα «αδιάφορο», αγρίαστο χόμα, ίνε κριμένος ολόκληρος πλύτος.

III. Ο κάθε μαθιτις πρέπει να ίνε ανιχνεφτις.

Κάθε μαθιτις ονιρέβετε να τακσιδέψει μακρια: στις Ινδίες, στην Αφρικι, στην Αμερικι.

Μα πια ι ανάνκι να τακσιδέψετε τόσο μακρια; Μίπος γνωρίζετε καλα το μέρος πυ ζίτε; Μίπος κσέρετε, αν ιπάρχουν στα μέρι-σας τιρφόβαλτι, κσιλλά για ικοδομες, πιλος για τύβλα κε πίλινα τσυχάλια, άμος για χτίσιμο;

Βέβεα δεν τα κσέρετε.

Νά, λιπον το πρότο τακσίδι, πυ πρέπει να χάνετε, πρέπει να ίνε τακσίδι στα περίχορα τυ χοριυ ι τις πολιτίας όπου μένετε.

Οργανόστε εκδρομες, καταστρόστε λεπτομεριαχους χάρτες. Πάνο στους χάρτες αφτους ειμιόστε το κάθε-τι, πυ μοπορι να μας χρισιμέψει για τιν Πιατιλέτχα.

Παρακαλέστε τυς μεγαλίτερος ειντρόφους-σας, τυς δασχάλους να σας βοιθίσουν, μάθετε απ' αφτους να κσεχορίζετε τα οριχτα, αφύ

εις μοναχι δε μπορίτε να τα διακρίνετε. Δίχος άλλο δε μπορίτε να κσεχωρίζετε ένα κομάτι μετάλεβμα απο μια απλι πέτρα. Κι ο ανιχνεφτης πρέπι να τα γνωρίζι όλα. Για τι δουλια τύτι δε φτάνουν μοναχα τα βιβλία. Πρέπι να σκαλίζι κανις παντω, να ζιτα.

Μιν κσεχνάτε ότι δεν ανακαλίψαμε ακόμα καλα τον τόπο, πυ ζύμε. Ανακαλίψτε-τον!

Μ. ΙΔΙΝ.

Ροτίματα

1. Τί ζιτουν ι ανιχνεφτες τις πιατιλέτκας στις έριμες, στα δάσι, στους βαλτοτοπους;

2. Πός θρίκαν ι ανιχνεφτες τις πιατιλέτκας λιπάζματα, θιάφι, σίδα, γίπυ, καυτσου;

3. Πός κε πύ αναζιτουν ι ανιχνεφτες το σίδερο, το πετρεκάρβουνο, τι νάφτα;

4. Γιατί χριάζοντε για τιν ανικοδόμει τις χόρας-μας ι ανιχνεφτες;

5. Πός ένας μαθιτις μορι να γίνι ανιχνεφτις.

ΑΝΑΜΕΣΑ ΣΤΑ ΠΑΓΟΒΥΝΙΑ.

Οταν έφεβγε ο πατέρας, το κεφαλάκι τυ Ιγα έφτανε στο χάρτι μόλις ος το Βόριο Παγομένο οκεανο. Αμ ι Διώντα, εκίνι ότε κε με το χέρι-τις θα τον έφτανε... Αφτι μπορύσε να φτάσι μονάχα ος τι Μάβρι θάλασα. Ι Μάβρι θάλασα όμος δεν ίτανε πάνο στο χάρτι, γιατί ίταν χάρτις, πυ ίχε μόνο τις πσιχρες θάλασες. Ο χάρτις χρεμόταν χαμιλα, δίπλα στην πόρτα κε ο πατέρας, πριν φίγι, στάθηκε μπροστα στο χάρτι. Ιστερα σίκοσε τι Διώντα στα χέρια-τυ, τιν έφερε μπροστα στο χάρτι κε με το δάχτυλο τις έδιχσε τις θάλασες κε τυς οκεανυς.

— Νά πió δρόμο θα πάρυμε, — ίπε ο πατέρας, κε το δάχτυλό-τυ πέρασε απ' το Δενινγκραντ μέσο τις Βαλτικις θάλασας, δίπλα απ' τις κσένες χόρες, απ' τι Γερμανικι κε τι Βόρια θάλασα, απ' το Βόριο Παγομένο οκεανο προς τιν κορφι τις γίνις σφέρας, γίρο απ' τις βόριες χόρες στο Μεγάλο Ι Ιρινικο οκεανο.

— Νά, αφτο το ταξίδι θα χάνυμε, — ίπε ο πατέρας κε φίλισε τι Διώντα. Επιτα έσφιχσε στην ανχαλιά-τυ τον Ιγα κε πίρε τι βαλίτσα-τυ.

Ι Διώντα ίταν καταλιπιμένι, πυ έβλεπε τον πατέρα-τις να φέβγι. Σύφροσε ι μίτι-τις κε τα χίλια-τις έγιναν νά έτσι: —

— Ελάτε παιδιά, — έπε ο πατέρας, — να κάνουμε μια συμφωνία: όσο θα λήπο στο ταξίδι, να μιν κάνετε καπρίτσια κε να μιν πικρένετε τι μιτέρα-σας. Θα τα μαθένο όλα αμέσος με το ράντιο. Αν θα φερθίτε παλιχαρίσια κε κρατίζετε τι συμφονία, κάτι θα σας φέρο... Τις Διόντας τις έφίγε πια ι διάθεσι για κλάματα. Τα χίλια-τις τώρα έγιναν, νά έτσι: —

— Παπάκι, έπε ι Λιόντα, μα εχι πυ θα πας θα ίνε πάγι, όλο πάγι... Παπάκι, κσέρις τί, να μν φέρις ένα μικρότσικο κοματάκι Βόριο πόλο, νά ένα τόσο θα κοματάκι πάγο.

— Μπα! Δε θα πάμε στον καθαφτο πόλο. Θα περάσουμε όμως απο χοντα. Οστόσο κοματάκι πάγο θα συ φέρο, το δίχως άλλο.

— Κε νάχι πάνο-τυ κι αχνάρι απο άσπρι αρχύδα, — πρόστεσε ο Ιγας.

— Πάγο με αχνάλι αλχύδας, — διόρθωσε ι Λιόντα.

Ο πατέρας έφίγε. Ίταν περιγιτις. Πέρασε όλες τις βοριανες θάλασες κε τις βοριανες χώρες. Ταξίδεψε πάνο σε παγοθραυστικά, πέτακσε με τσέπελιν, έζισε χιμόνες μακρις σε παγομένα νισια. Μα ποτες, δε στενοχοριόταν εχι. Εκανε φιλίες με όλο τον κόσμο, γιατι

ίταν περίφιμος ασιρματιστις κε μιλούσε με το ράντιο με όλες τις χώρες τυ κόσμου. Αφτι τι φορα ο πατέρας έπερνε μέρας στην εκστρατία, πυ θα γινόταν πάνο στους πάγους με το μεγάλο βαπόρι «Τσελιόσχιν». Κιβερνίτις τυ βαποριου ίταν ο καλύτερος

πλιάρχος τυ Βορα, ο Βορόνιν. Διχτις όλεις τις εκστρατίες ίταν ο κιριότερος αρχιγος τυ Μεγάλυ θαλασινυ δρόμου τυ Βορα, ο επιστίμονας καθιγιτις, Οτο Γιύλιεβιτς Σμιντ.

Κε νά, το χαράβι «Τσελιόσχιν» πλεί κε πλεί όλο κε πιο μακρια, περνόντας απο θάλασα σε θάλασα. Κε στις εφμεριδες καθιμερινα τιπόνονταν τα τηλεγραφήματα τυ πατέρα τις Διόντας κε τυ Ιγα. Το προι, κάθε φορα πυ έβγενε ο Ιγας να πάι σχολιο, αροτόζε τι μαμά-τό:—«πυ βρίσκετε ο πατέρας;» — «Στι Δεφχι θάλασα», — απαντούσε ι μαμα κε διάβαζε φοναχτα τις εφμεριδες. Κά-πυ-χάπυ ο πατέρας ο ίδιος έστελνε με το ράντιο χερετιζμους στον Ιγα κε στι Λιόντα.

Ένα προί ι μαμα πίρε τιν εφμερίδα, κάτι ίδε· ζύφροσε τα φρίδια χ' έγινε χλομισαν το χερι. Κε ο Ιγας άκυσε ένα τυχι πάνο στην εφμερίδα. Ίταν το βαρι δάκρι τις μαμας, πυ έπεσε πάνο στο χαρτι.

— Το βαπόρι καταστράφηκε, — ίπε ι μαμα. — Ί πάχι ζόλιχσαν το βαπόρι. Το «Τσελιύσκι» βύλιαχσε.

— Κε ο παπάχης;

— Ολι ι άνθροπι προφτάσανε να κατεβυν πάνο στον πάγο. Μονάχα ένας πνίχικε, ι άλι ίνε τόρα πάνο στον πάγο.

— Κε πός θα ζίσουν εκι πάνο;

Ο Ιγας χίταχσε στο χάρτι. Ίστερα χίταχσε κε ι μαμα. Ίστερα κε ι Λιώντα. Ολι χιτάχσανε στο χάρτι...

Πάνο ίταν ζογραφιζμένι με χρώμα γαλάζιο ι κρία πολικι θάλασα.

— Κε πός θα ζίσουν εκι πάνο;

Μα ο πατέρας, ο έφθιμος ασιρματιστις δεν έχανε το θάρος-τυ χι ύτε έμενε με σταβρομένα τα χέρια. Καθόταν μέσα στι μικρι σκινι, χυχύλιζε τα παγομένα-τυ δάχτυλα κε πατόσε το κυμπι τυ μηχανίματος-τυ. Σ' όλον τον κόζμο διαδίδονταν τα δικά-τυ: τι-τι-τι-τι, τρ-τρ-τρ... Κε όλος ο κόζμος στιν ΕΣΣΔ, κε ι μικρι Λιώντα, κε ο ίδιος ο ζίντροφος Στάλιν με δίπσα άκυαν, διάβαζαν, περίμεναν τί θα μεταδόσι ο ασιρματιστις απ' τος πάγος.

«Όλα παν καλά, θα γιρίσο τον Ιύνι», — ιδοπιύσε με πεπί-θισι στο στίτι-τυ ο έφθιμος ασιρματιστις, — τρ-τρ-τι, τρ-τρ-τρ, τι-τι-τι... «Θα γιρίσο τον Ιύνι».

Γρίγορα κιόλας άκυσε κε πληροφορίσε τον καθιγιτι Σμιντ, καθος κε τος άλυσ σιντρόφος-τυ, ότι όλι ι Σοβιετικι χόρα σιχόθικε στο πό-δι για να τος βοιθίσι. Ερχόντανε σε βοιθιά-τους βαπόρια κε παγοθραφ-στιχα. Πετόσαν αεροπλάνα κε αερόπλια. Ετρεχαν με μεγάλι γλιγο-ράδα σάνιες με σκιλια κε αεροςάνιες.

Κάθε προί τόρα ι πρότι δουλια τυ Ιγα ίταν να αρπάχσι τιν εφμερίδα. Αλοτες, πριν να φήγι για το σχολιο, έτρεχε στο παράθι-ρο κε χίταζε το θερμόμετρο. «Δεχαέχσι βαθμος κριο, — φόναζε, — σίμε-ρα θα πάο στο παγοδρόμιο, θάνε καλος ο πάγος!».

Μα τόρα χίταζε τιν εφμερίδα χ' έλεγε με λίπι: «Σαράντα βαθμος παγονια... Ο πάγος πάλι έσχασε...» Ί μαμα λίγνεπσε. Δεν χιμότανε τις νίχτες χι όλο ανισιχύσε. Κίταζε το χάρτι χι αναστέ-ναζε. Ο Ιγας χι αφτος περπατόσε κατσυφιαζμένος. Ακόμα κε

ι Διόντα άρχισε τα καπρίτσια. Μονάχα ο πατέρας, ο έφθιμος ασίρματιστις, δεν έχανε το ιδιό-του πάνο στους πάγους. Εστελνε με τον ασίρματο πείχρεμα κε αστία τηλεγραφήματα:

«Πός πάι με το
σχολιό-του ο Ιγας; Καθαρί-
ζι κάθε μέρα τα δόντια-τις
ι Διόντα; Εγώ εδο τα
καθαρίζω κάθε μέρα. Χτες
εκοτόσαμε μια άσπρι αρ-
χύδα. Τον πολικο πάγο θα
τόνε φέρο χωρίς άλο».

Ι μαμα απαντόσε:
«καλι χόνεπσι με τιν αρ-
χύδα, πυ φάγατε. Ο Ιγας
ίνε βραβεμένος υντάρνικος.

Σ' όλα τα μαθήματα πέρνι άριστα».

Επιτα ίρθε ι πρότι χαρμόσινι μέρα. Ο νέος αεροπόρος Διαπιν-
τέβσκι κατέβηκε με το αεροπλάνο-του στους πάγους, όπου ήταν ι κατασκήνοσι
του Σμιντ. Ο αεροπόρος παράλαβε με το αεροπλάνο-του τις γινέκες
— τσελιουσκινίτισες κε διο πεδια — τσελιουσκινάκια: τιν Αλοτσκα κε π
μικρι Καρίνα, πυ γενίδιχε πάνο στο καράβι κε πυ ποτές-τις ακό-
μα δε βρέδιχε στι στερια. Οστόσο δεν τιν ίχε κε πολι ανάνκι π
στερια, αφυ δε μπορούσε ακόμα να περπατίσι. Κε όμως ο ατρόμιτος
αεροπόρος Διαπιντέβσκι τιν έφερε μαζί με τυς άλυσ στι στερια για να
μάδι κε ι Καρίνα να περπατι πάνο στι στέρει Σοβιετικι γι.

Τιν ίδια αφτι μέρα τα πεδια φτιάσανε κε τραγυδύσανε αφτους
τους στίχους:

Ε, ει πάγο, παγυράχο,
Πύ τραβας στ' ανιχτα!
Πύ τραβας στ' ανιχτα!
Οπου κι αν πας φιλαράχο
Το αεροπλάνο θα σε φτα...

Κε τιν ίδια μέρα μέσα στην αβλι άρχισε το μεγάλο, το πε-
ρίφημο πεχνίδι τις σοτιρίας τον τσελιουσκινίτον. Το πεχνίδι το ορ-
γάνοσαν ο Ιγας κε ο φίλος-του ο Πετράκις — Πετινος. Αφτος ήταν γιος
καθαφτου αεροπόρου. Αφτος ήταν ο αρχηγος σ' όλα τα πεχνιδια μέσα
στιν αβλι. Πάνο σε μια μεγάλη στίβα απο πάγο κε χιόνι, στι μέσι τις
αβλις, έφτιασαν απο πελεχούδια κε κσιλαράκια τιν κατασκήνοσι του Σμιντ.

Ιρθε όμως ο αράθιμος ο πορτιέρις κε φίλακας τις αβλις
ο Χαριτον, είκοσε τι σκύπα-του κε φουρτόνιασε σε μπόρα.

— Θα σας δίκω εγώ! — φώναξε. — Κατεβίτε γλίσσορα απ' τ
στίβα! Τί πεχνίδι ένε αφτο, πυ πέζετε! Μονάχα πυ μυ σκορπάτε
το χιόνι!

Ο Χαριτον έχε μεγάλη γένια, δεν έμιαζε όμως καθόλου με τον
καθιγιτι Σμιντ... Τα πεδια κατρυφιαζμένα κατέβικαν απ' τι στίβα.
Μα τιν ίδια στιγμή γιρνύσε απ' τι δυλια ο γίτονας, ο Φέντορ Γε-
γόριτς. Ζύσε στο ίδιο σπίτι, όπου κε ο Ιγας με τι Λιόντα. Το Φέν-
τορ Γεγόριτς τον αγαπούσαν όλα τα πεδια κε τότε θεωρούσαν σπουδέο
κε τρανο στις πολικες υποθέσεις, γιατί αγαπούσε το καλοχέρι τι όρο-
σερι σκια, έπινε παγομένο χβας κε τράτερνε τα πεδια παγοτο. Ο
Φέντορ Γεγόριτς υπερασπίστηκε τα πεδια:

— Γιατί τυς χαλας το πεχνίδι; Το χιόνι λιπάσε;

— Κάνουν τον κόζμο άνο-χάτο! — φώναξε ο Χαριτον. Ο
Φέντορ Γεγόριτς πλισίασε τα πεδια κε τυς έπε σιγανα:

— Δεν πιράζι, πεδια. Αφτος ένε σαν τι μπόρα: έρχετε με
ορμι, φέρνι τον ανεμοστρόβιλο, βονκα κε ίστερα πέφτι... κε κιμάτε.
Εγώ, πεδια, θα σας κάνω το «γραφίο για τις αλαγες τυ κερυ».
Θα σας ιδοπιο, πότε κάνι να πέζετε κε πότε όχι. Απ' το παρά-
διρό-μυ φένετε, πότε έρχετε αφτος.

Κε απο κίνι τιν ιμέρα τα πράματα πίγεναν έτσι: ο Φέντορ
Γεγόριτς έβγενε στι βεράντα κ' έλεγε:

— Ορατότιτα άσχιμι, έρχετε χιονοστρόβιλος, τα σαρόνι όλα.
Πτίσις δεν επιτρέποντε.

Κε τα πεδια πια κσέρανε, πως έρχετε ο αράθιμος ο Χαριτον
κε ότι πρέπι να το στρίψυν. Σιχνότερα όμως ο Φέντορ Γεγόριτς
έλεγε, γνέφοντας με το μάτι:

— Ο ορίζοντας ένε καθαρος. Ι πτίσις επιτρέποντε. Κε τότε
τα πεδια έπεζαν.

Μα νά επιτέλως πυ ι σοβιετικι αεροπόρι πέρασαν ανάμεσα
απο τις παγονιες κε τυς χιονοστρόβιλος κε ο έφθιμος ασιρματιστις
έκανε σ'όλο τον κόζμο το χορατο, πως κανίχτικε κιόλας εναέρια επι-
βατικι σινκινονία ανάμεσα στιν κατασκίνοσι τυ Σμιντ κε το' Βανχα-
ρεμ». Ι αεροπόρι άφιναν τι στέρει γι κε κατέβεναν πάνο στον πά-
γο, πυ πλανιόταν. Επρεπε να σέρνουν ανάμεσα απ' τυς πάγους τι
βαρια μηχανι. Κε ι αεροπόρι μεταφέρανε τυς τσελιοςκινίτες στι
στεγνι στερια. Τιν ιμέρα κίνι τελεφετέο μεταφέρανε τον άροστο κα-
θιγιτι Σμιντ. Πάνο στον πάγο έμιναν 6 άνδροπι. Κε, φυσικα, μαζι
μ' αφτος κε ο έφθιμος ασιρματιστις.

Ιταν πια αργα κ' έχε σκοτινιάσι. Ι αεροπόρι ιποσχέδικαν νάρ-
θونه το προι, για να πάρυν κε τυς άλως. Εφικαν ι αεροπόρι. Εχσε

άνθρωποι κε οχτο σκιλία έμιναν στιν έριμι κατασκήνοσι. Ιρθε ι νίχτα κε πάνο στιν πολικι θάλασα φάνικε το Πολικο αστέρι. Το αστέρι φάνικε κε πάνο απ' τι Μόσχα κε ι άνθρωποι κιτάζοντάς-το, σκέφτονταν τος έτσι τολμιρυς, πυ ίχαν μίνι πάνο στον πάγο...

Κίνι τι νίχτα ο Ιγας για πολιν όρα δε μπορύσε να κλίσι μάτι. Σχεφτότανε, πόσο φοβερο ίνε να βρίςκετε κανις νίχτα πάνο στον πάγο. Κάτο απ' τον πάγο ακίνιτα τα μάβρα βάθια τις θάλασας κε γίρο να πλανιέντε ι καχι, ι συβλερι πάγι. Ο Ιγας ίταν κσαπλομένος μ' ανιχτα τα μάτια. Αρχισε να τυ φένετε, πως κε μέσα στο δομάτιο περπατυν πάγι.

Μα δεν ίτανε πάγι. Ιταν το φος τον αφτοκινίτον, πυ περνύσανε απ' το δρόμο κε πυ έπεφτε πάνο στο νταβάνι.

Τιν άλι μέρα το πεχνίδι πάνο στον πάγο δεν πετίχενε καθόλυ.... Δοκίμασαν να κινιγίσυν άσπρες αρχύδες, μα βγίκε ι μαμα τυ Πετινυ κε ίπε, πως δε θα επιτρέψει να βάλυν το βελυδένιο «Μίσα» πάνο στο λερο χιόνι.

Πιάσανε το σκιλάκι, τι Στύρμα, κε θέλανε να τι ζέκσυν στι σάνια, μα ι Στύρμα θίμοσε: «Δεν ίμε εγο πολικο σκιλι, ίμε αβλό-σκιλο» ύρλιακσε κε δάνκοσε τυ Πετινυ το δάχτυλο. Ακσαφνα όμος άνιχσε το παράθιρο τυ δοματίο τις μαμας, πρόβαλε ι μαμα κε φόνακσε έφθιμα κε δινατα:

— Πεδια, μπορίτε να τελιόσετε το πεχνίδι! Ο πάγος άδιασε! Τα αεροπλάνα πέραν πάνο απ' τος πάγυς κε τος έτσι τελεφτέυς. Κε κέρετε πυ ίταν ι τελεφτέι; Ο αρχιγος Μπομπρόφ, ο πλιάρχος Βορόνιν κε ο μπαμπάς-μας, ο έφθιμος ασιρματιστις.

Κε ι μαμα διάβασε το τυλεγράφιμα: «Αρίνυμε τον πάγο τελεφτέι. Κατασκήνοσι Σμιντ δεν ιπάρχι πια. Εζβισε κε ι τελεφτέα φοτια. Πάνο στον πάγο έμινε μονάχα ι σοβιετικι κόκινι αιμέα, στι-μίνι πάνο στον κσιλινο πέργο...

Τον Ιόνι, όπος ίχε ιποσχεθι, ο έφθιμος ασιρματιστικ γίρισε στι Μόσχα. Ιρθε μ' όλυς τος άλυς τσελιυκινίτες κε τος αεροπό-ρυς—τος ίροες τις Σοβιετικις ένοσις.Ολι ι Μόσχα βγίκε να ιποδεχτι τος ίροες. Ο ασιρματιστικ έφερε μέσα σε γιάλινο βάζο ένα κοματάκι πάγο. Ένα κοματάκι παρμένο απ' τον πάγο, πυ πάνο σ' αφτον ίχαν μίνι διόμισι ολάκερυς μίνες ι τσελιυκινίτες. Μέσα στον πάγο ίταν μπιγμένο ένα μεγάλο νίχι —αχνάρι τις σκοτομένις άσπρις αρχύδας. Ο ασιρματιστικ, το κοματάκι αφτο το πρόσεχε σαν τα μάτια-τυ. Το ίχε κυβαλίσι μαζι-το πάνο στο αεροπλάνο,

στα σκίλια, στο βαπόρι, στο τρένο. Παντού φίλαγε το βάζο μέσα σε πάγο για να μη λιώσι το δόρο. Κε έφερε το κοματάκι αχέρεο ως τι Μόσχα σε ιδιέτερο ψιχρό βαγόνι.

Εφτιχιζόμενος, έφθιμος γίρισε ο πατέρας σπύτι. Ι Διώντα κε ο Ιγας φόναζαν κε χοροπιδύσαν γίρο-τυ. Κε ι διό-τους θέλαν πολι να μάθουν αν έφερε μαζί-τη ο πατέρας το κοματάκι πάγο, πυ τυς ίχεν ιποςχεθι. Μα απο εβγένια δεν τόνε ροτύσαν: προσπαθύσαν να μιν κιτάζουν τις βαλίτσες κε περίμεναν με ιπομονι. Αχσαφνα ο πατέρας έπιασε το κεφάλι-τυ.

— Σταθίτε! — ίπε. — Πό ίνε το βάζο; Το βάζο ίταν απι-θομένο πάνο στο πάτομα, δίπλα στι βαλίτσα. Ο ασιρματιστις το ίχε κιόλας κσεχάσι ολότελα. Ο ζεστος ίλιος τυ Ιύνι ζέστανε το βάζο κε στον πάτο-τυ, μέσα στο αχάθαρτο νερο, έπλεε ένα με-γάλο μάβρο νίχι...

— Νά λιπον' κε το κοματάκι τυ βόριω πόλυ! Ελιωσε... — μυρμούρισε ο πατέρας.

— Αχ, αχ, πός το κσεχάσα!..

— Ε, δεν πιράζι, — ίπε κάπος κλαψιάρικα ο Ιγας, — αστό-σο το νίχι δεν έλιωσε.

— Μια στιγμι, — ακύστιξε ι φωνι τυ γίτονα Φέντορ Γεγόριτς, — για δόστε-μυ το βάζο... Εγώ θα τα διορθόσο.

Πίρε το βάζο κε τράβικσε για το δομάτιό-τυ. Ιστερα γίρισε κε απίθοσε το ιδρομένο βάζο πάνο στο τραπέζι. Ολι μίνανε μ' ανι-χτο το στόμα: μέσα στο βάζο ίταν το πολικο παγυδάκι κε μέσα σ' αφτο το νίχι τις αρχόδας.

— Περίεργο, — ίπε ο ασιρματιστις, — θάματα στον κόζμο δε γίνοντε. Πός το χάνατε αφτο;

— Απλόστατα, — απάντισε ο Φέντορ Γεγόριτς. — Εγώ ίμε μάστορις σ' αφτες τις δουλιες, πυ έχο να χάνο με το χρίο κε τυς πάγους. Εργάζυμε στο ψιγίο. Εχι φτιάνυμε τε-χνιτο κσερο πάγο. Εχι 70 βαθμους χρίο. Τέτιο πάγο μπορίτε να τόνε κυβαλάτε κε στιν τσέπι-σας. Διόνι, δίχος να γίνετε νερο, γί-νετε αέρας. Αν ρίχσετε ένα τέτιο κοματάκι πάγο μέσα στο νερο, το νερο αμέσος θα παγόσι...

Εδο όλι χιροκροτίσανε. Ιστερα ο πατέρας γίρισε άχσαφνα κε λεί τυ Ιγα:

— Ιγα, για στάσυ κοντα στο χάρτι.

Ο Ιγας τόρα έφτανε με το κεφάλι-τυ ως το Βόριο Πόλο.

Λ. ΚΑΣΙΔ.

Ροτίματα.

1. Γιατί πήγε το „Τσελιόςκιν“ στην πολική θύλας;
2. Τί έπαθε το „Τσελιόςκιν“;
3. Τί έκανε ο ασιρματιστής πάνω στον πάγο; Πός έκανε το καθίκο-το;
4. Πός παρακολουθόςε η οικογένεια του ασιρματιστή την τίχη τον τσελιόςκινίτον. Διιγιθίτε χόρια για τι γινέκα κε για τα πεδιά-το.
5. Πός εχτέλεσε ο πατέρας την παρανκελία, που τώδωσαν τα πεδιά-το;
6. Τί έκανε το κόμα-μας κε η σοβιετική κυβέρνηση για να σώσει τους τσελιόςκινίτες;
7. Τί τίτλον έδωσε η σοβιετική κυβέρνηση στους τολμίρους αεροπόρους, που γλίτωσαν τους τσελιόςκινίτες.

Ασκήσεις.

1. Πιά αερόπλια κσέρετε;
2. Βάλτε τίτλο στο κάθε κομάτι του διγίματος.
3. Πέστε πιά κενύργια πεχνίδια αργίζατε να πέζετε στον κερο τις εκστρατίας του „Τσελιόςκιν“.

ΛΕΚΣΙΛΟΓΙΟ.

Α.

- αγόγι** (το)· το φορτίο, πυ κυβάλα κανίς με το ζόο-τυ: γαιδύρι, μολάρι άλογο, ί κε με το αμάκσι-τυ: „ο αμακας πήρε αγόγι“ || το ποσο πυ πληρόνετε ο αγογιάτις για τον κόπο-τυ, αλιος αγογιάτικα: „πλήροσε το αγόγι;“
- ακξιοπρέπια** (ι)· ι ιδιότιτα τυ ακξιοπρεπυ ανθρόπου, εχίνυ διλ. πυ έχι, ότι πρέπει νάχι ένας άνθροπος με ακξία, να ίνε εβγε-νικος στυς τρόπου-τυ, περίφανος κε σεμνος. Το αντίθετο, **ανακξιοπρέπια**.
- αλαφιαζμένος** -ι-ο· (μετοχι, τυ παθιτικυ παραχίμενυ τυ ρίματος α λ α φ ι ά ζ ο), φοβιζμένος, σαστιζμένος, ταραχιμένος. Το υσια-στιχο, α λ ά φ ι α ζ μ α (το), ο φόβος, το τρόμαγμα, ι ταραχι.
- αλικι** (ι)· (απο το άλας), άβαθι, ριχι λιμνύλα, πυ τι φτιάνυν επίτιδες κοντα στι θάλασα, για να βγάζυν το μαγριχο αλάτι. Το αλάτι αφτο κατακαθίξι στον πάτο-τις, σαν εκσατμιστι ολό-τελα το θαλασινο νερο.
- άλικος** -ι-ο· (απ' τιν τύρχικι λέκει αλ—κόκινος), βαθιχόκινος: „άλικι σιμέα“, „άλικο έμα“.
- αμέστοτος** ι-ο γε **άμεστος**· ο καρ'ος, πυ δεν έχι ακόμη με-στόσι, πυ δεν έχι οριμάσι, άγυρος· „αμέστοτο στάχι“ || μεταφο-ρικα κε για τον άνθροπο, πυ δεν ορίμασε ακόμα σωματικα ι πνεματικα: „άμεστο χορίτσι“, «αμέστοτο μιάλο».
- άνεσι** (ι)· κσεχύραζμα, ανάπαπσι: «δυλέβο με άνεσι» —δυλέβο κσεχύραστα, αναπαφτικα.
- ανίχνεφσι** (ι)· το να ανιχνέβι κανίς, να πσάχνι διλ., για να βρι χάτι, παρακολυθόντας τα ίχνι-τυ, τ'αχνάρια-τυ. Το υσια-στιχο, ανιχνεφτις.
- ανκομαχο** κε **αεκομαχο**· ανασένο βαρια, λαχανιάζο. Υσιαστικα **ανχομάχιμα**, (το) κε **ανχομαχιτο**.
- απλόχορος** -ι-ο (άπλα—χόρος), αφτός πυ έχι άπλα, εβρίχορος,

άνετος. Αντίθετα, στενόχορος. Υστιαστικό, α π λ ο χ ο ρ ι α· επί-
ριμα, α π λ ό χ ο ρ α.

απόκοτος-ι-ο· τολμικός, αδίσταχτος, ορμητικός.

απολνο κε **απολίο**· (αόριστος απόλιστα), λεφτερόνο έναν απο-
τα δεξιά-του, λεφτερόνο, τον αφήνω να φύγει· || πάβο έναν υπάλι-
λο: «απόλιστα προσορίνα τις πάπιες-μου», όπως λέει ο βάτρα-
χος στο διήγημα «Βάτραχος ταξιδευτής».

απόριμα (το)· κάτι που περίσπεσε, που ίνε άχριστο κε που το
πετυν: «ι βιομηχανία-μας όμος χρисиμοπι τα απορίματα».

απορο· δεν περιμένο κάτι κε τόρα που μου έτιχε, μου φένετε πολι πα-
ράχσено, απίστεφτο: «απορο, πως μπίκε ο κλέφτης αφού ι πόρ-
τα ήταν κλιστι». Το υσιαστικό, απορία.

απόπιρα (ι)· δοκιμαστική ενέργεια ι πράξει, προσπάθια, που από-
τιχε: «στο 1918 έγινε απόπιρα ενάντια στι ζοι του Λένιν».

απσις-ια-ι κε **απσος**-ια-ιο· κίνος που θυμόνι έφχολα, οκσίθυμος,
εβέχσαπτος, αράθυμος.

αράθυμος-ι-ο· το ίδιο με το απσις.

αρμενίζο πλέο με τα άρμενα, με τα πανια, κε ταξιδέβο: «το
καράβι αρμενίζι»· || κε μεταφορικά: «πύ αρμενίζι ο νύς-συ», πύ
γυρίζι ο νύς-συ, τί σιλογιέζε; Έχουμε κε τιν παριμία: «όπος
τον έβρο τον κερο, έτσι τον αρμενίζο» διλ. σιμορφόνουμε με
τις περιστάσις.

άρμι (ι)· πολι αλαφρο στρόμα αλατιω, που κάθετε πάνο στο χορμι
κε τα ρύχα κίνον, που έχυν να χάνυν πάντα με τι θάλασα: «τρώι ι
άρμι το χορμι»· || αλατιζμένο νερο, που μέσα-του διατιρύμε τρό-
φιμα, όπος ανκυράκια, ντομάτες, πιπεριες, ψάρια κ.τ.λ.: «αν-
κυράκια στιν άρμι».

αεβος (ο)· μικρο θιλαστικό ζόο, που έχι μάχος 75—80 σαντί-
μετρα. Όλι τιν ιμέρα ζι κάτω απ' τι γι κε μόνο τι νύχτα
βγένι για κινίγι. Ινε ζόο βαρι κε δυσκολοκίνιτο, οφέλιμο όμος
στον άνθρωπο, γιατι καθαρίζι τα χοράφια απ'όλα τα βλαβερα
έντομα.

αχνος (ο)· το αερόδικο σόμα που γίνετε απ'τιν εκσάτμισι τον
ιτρον κε περισσότερο του νερου, αλιότικα ατμος κε άχνα.

αχος (ο)· βοι, ίχος, αντιλάλιμα (σινόνιμά-του: ιχι, αχίτο, αχολόι
κ.τ.λ.): «βαρις αχος ακύγετε, πολα τυφέκια πέφτυν» (λαικο
τραγούδι).

αφετιρία (ι)· ι γραμι, που απ'αφτίνε κσεκινυν κίνι που παραβγέ-
νυν στο τρέχσιμο. Το αντίθετο τέρμα.

αφθάδια (ι)· το καχο φικιο του αφθάδικου ανθρώπου, του ανθρώ-
που διλ. που περιφρονι τους άλλος κε μόνο ο εαυτός-του του

αρέσι. Το ρίμα αφθ αδιάξο, το επίθετο, αφτ άδιχόξι-ο
κε το επίριμα αφθ άδιχα κε αφτ άδιχα: «του φέρθηκε
πολι αφτάδιχα».

αφθονος-ι-ο· κίνος που υπάρχει σε μεγάλες ποσότητες, μπόλικος:
„δίνι αφθονες υποσχέσεις, μα δεν χάνι τίποτε“. Υσιαστικο
αφθονία.

Β.

βαλίτσα (ι)· ένα είδος μικρή χάρα φτιαγμένη από πέτσι, κέλλο ή
κε πιεζμένο χαρτί, που την πέρνουμε μαζί-μας στο ταξίδι,
για να κυβαλουμε μέσα σ'αφτί τα ρύχα μας ή κε άλλα χρια-
ζόμενα πράγματα, αλιος τσαμαντάνι.

βαρό κίντινο· δίνο το κίντιμα, το κινιάλο του κιντίνου.

βαστάζος (ο)· κίνος που κυβαλα βάρη κε φορτία, αλιότικα χάρμαλα.

βελύδο (το)· (λέκει ιταλική), ίφαγμα που έχει πάνω στί μιάν-του
επιφάνια μετακροτο χνούδι, αλιότικα κατιφες. Το επίθετο,
βελυδένιος, ια-ιο.

βιθος (το)· ι στερεί χίτι τις θάλασσες ή τις λίμνες, που σικόνι πάλ-
νο-τις όλο τον όγκο του νερού, αλιότικα πάτος: «στο βιθο τις
θάλασσες φιλτρόνουν ένα σορο θαλασσινά φυτά».

βίντζι (το)· (λέκει ανγκλική), μηχανή που ανεβάζει μεγάλα βάρη.

βρυχιέμε κε **βρυχιύμε**· μοναχίζο· το ρίμα το μεταχι-
ρίζοντε για τα άγρια θηρία κε περισσότερο για το λιοντάρι:
«το λιοντάρι βρυχιέτε». Το υσιαστικό βρυχιτο (το) κε
βρυχιζμός (ο).

βύρκος (ο)· βρομερή λάσπη, ιδίος του βάλτου κε του βιθού τις
θάλασσες.

Γ.

γάμπα (ι)· (λέκει ιταλική), το μέρος του ποδιού, που ίνε ανάμεσα
στο γόνατο κε τους αστράγαλους, μα περισσότερο το πικίνο
μέρος-του, που μιάζει σαν αδράχτι, αλιότικα άντζα.

γαντζόνουμε· πιάνουμε από κάπου για να μιν πέσο: «γαντζόθηκε
απ' το σκίνι».

γερομυρία (ι)· γέρικη μυρία, διλ. γέρικη σικαμινία.

γιγαντόνο κε **γιγαντέβο**· γίνομε πολλή δυνατός ι πολλή μεγά-
λος, σα γίγαντας: «μέρα με τί μέρα ο θίμος τον ανθρώπον
γιγάντουμε».

γλέντο, γλεντάο κε **γλεντίξο**· (λέξει τύρκι), διακσεδάξο.
Υσιαστικο, γλέντι (το).

γρίπος (ο)· πολί μεγάλο δίχτι, μ'ένα μεγάλο δίχτινο χονι στι μέσι, όπου μαζέβουντε τα ψάρια. Το γρίπο τότε ρίχνουν ανιχτα στο πέλαγος κε κιχλικά, χ' έπιτα τότε τραβουν απ' τις διο άκρες με διο μαχρια σκινια.

γριπος -ι-ο· χαμπυριαστος: «ο Κόστας έχι μίτι γριπι, σαν τυ αετυ».

γρίφος (ο) ένα ίδος ένιγμα, όπου ι λέξει ι ι φράσι παραστέντε με ιχόνες, με σχήματα, με γράματα ι με αριθμους.

Δ.

δαξος -α-ο· κίνος πυ έχι πικνο τρίχομα: «δαξο στίθος, δαξα φρίδια» || πικνος: «δαξα φιλοσια».

διβολίξο· σκάφτο ι οργόνο για δέφτερι φορα (το αμπέλι ι το χοράφι) για να καταστρέψο τα αγριόχορτα, αλιότιχα, δεφτερόνο, τσακελίξο. Υσιαστικο, δι βό λ ι ζ μ α (το), τσακελίξμα.

διλιάξο· δεν τολμο να κάνο κάτι, φοβόμε, σιιάζουμε: «διλιάξι να βγι τι νίχτα όκσο».

δισταγμος (ο)· ι κατάστασι, πυ βρίσκετε ο άνθρωπος, όταν δεν αποφασίξι ι δεν τολμα να πάρι μια τελιοτικι απόφαςι: «Ο Δένιν όταν εκσακρίβονε, προς μπορούσε να γίνι κάτι, προχορύσε δίχος κανένα δισταγμο», «σε τέτιες περιπτώτις δε χριάζυντε δισταγμι», «πρέπι να ενεργι κανις δίχος δισταγμο».

διχάλα (ι) κε **διχάλι**· κάθε πράμα, φυσικο ι τεχνιτο, πυ τσιλιόνι σε διο βραχίονες || γεοργικο εργαλίο.

δόμα (το)· ι ίσια, χοματένια στέγι τον σπιτιον στα χορια: «γέμουν τα δόματα λαο, ι αβλες κε παραθίρια».

Ε.

έγια μόλα, έγια λέξα· φράσις πυ τις λεν ι ναφτιχι, ι πασράδες ι ι εργάτες, όταν ανεβάζυν ι σέρνουν ομαδικα κάτι.

έκσο φρενον (επίριμα)· εκσο απο τα φρένα, εκσο απ' το λογικο. Φράσι: «έγινε έκσο φρενον μόλις τάμαθες», διλ. πίγε να τρελαθι απο το θυμό-τυ: «αφτα πυ λες ίνε έκσο φρενον» διλ. παράλογα πράματα, πυ μόνο ένας πυ δεν ίνε στα σιναλά-τυ μπορι να τα λέι.

ενκαρτέρισι (ι)· ι· κατάρτασι το ανθρώπου, πυ υπομένι κάτι μέ χαρτερία, με μεγάλη υπομονή: „αντίκρισε κε τις μεγαλύτερες σιφορες με ενκαρτέρισι“. Το ρίμα ε ν χ α ρ τ ε ρ ο.

ενοχλίζι (ι)· ι· πράξι πυ κάνις όταν χαλνας τιν ισιχία ενός αλυνυ κε τον στενοχορις, μα κε κάθε πράμα πυ σε χαλνα τιν ισιχία, ι σε στενοχορι: „ο Στάλιν ίχε σιχνες ενοχλίζις απο τιν τσαριχι αστινομία“, „έχι στομαχικες ενοχλίζις“. Το ρίμα, ε ν ο χ λ ο κε το επίθετο, ε ν ο χ λ ι τ ι χ ο ς - ι - ο.

επιθεοριτις (ο)· κίνος πυ επιθεορι, διλ. εκσετάζι με προσοχι κε με επιμέλια, κίνο πυ έκανε ένας ι· πολι άλι· || τις περισότερες φορες ο ιπάλιλος, πυ τον έβαλαν να κάνι επιθεόριςι: „επιθεοριτις τον σχολιον“. Το ρίμα ε π ι θ ε ο ρ ο κε το υσιαστιχο ε π ι θ ε ό ρ ι ς ι· ||

επιπόλεος -ι-ο· κίνος πυ δε μπορι να μπι βαθίτερα στο νόιμα τον πραγμάτων, αλα τα εκσετάζι πάνο-πάνο, αλιότικα λαφρόμιαλος, κυφόμιαλος: «τί επιπόλεο πεδι ο Νίκος»! Το υσιαστιχο ε π ι π ο λ ε ό τ ι τ α (ι).

επιφιλαχτικός -ι-ο· κίνος πυ ζιγιάζι καλα κάθε ενέργια, πυ πρόχιτε να κάνι, πάρα πολι προσεχτικός σε όλα-το.

εργένις (λέχσι τύρχικι)· κίνος, πυ δεν παντρέφτικε ακόμα, μπεχιάρις, αγαμος· || κίνος, πυ ζι μόνος δίχος ιχογένια. Το επίθετο εργένικος -ι-ο: „εργένικι ζοι“.

Z.

ζέφιρος (ο) ο άνεμος, πυ φισα απ'τι δίσι, διτικος άνεμος, αλιος πονέντες ι μπυνέντις.

ζυζύνι (το)· κάθε έντομο: „τα μερμίνχια, ι αράχνες, ι μέλισες, ι σφίνκες, ι πσίλι ίνε ζυζύνια“.

ζυπάο· (αόριστος ζύπικσα), σφίνχο κάτι δυνατα για να βγι το ζυμί-το, στίβο, ζυλο: „ζύπικσε καλα το λεμόνι“· || ζυλο διο πράματα, το ένα με τ'άλο: „ζύπικσε το ένα με τ'άλο τα διο σκιλια“.

Θ.

θαμπόνο· (θάμποσα, θαμπόθικα, θαμπομένος), σχοτινιάζο καπια-νυ τα μάτια: „το δυνατο φος μυ θάμποσε τα μάτια“ || κάνο κάπιοινε να θαμάσι πολι, να μίνι μ'ανιχτο το στόμα απ'το θαμαζμο: „τόνε θάμποσε ι δόκσα-το“· || κάνο κάτι να χάσι τι

γιαλάδα-του: „μυ θάμπωσες τον καθρέφτι με τα χέρια-σου“.
|| σκοτινιάζι το φός-μυ: „θάμπωσαν τα μάτια-μυ απ' τον πο-
λι χαπνο“ || γίνουμε σκοτινος, σκοτινιάζο: „ο υρανος όση πά-
χε θαμπόνη“. Το υσιαστικο, θά μ π ο μ α (το), το επίθετο
θ α μ π ο ς - ι - ο: „θαμπος καθρέφτις“.

θίμα· στην παλιά-του σημασία, κίνω πυ θισιάζαν πάνω στο βήμα,
ζόο ί πράμα || μεταφορικά, κάθε άνθρωπος, πυ θισιάζι τον εαφ-
τό-του, για ένα σκοπο, για μιαν ιδέα: „πολα ίνε τα θήματα
του προλεταριαχου αγόνα στις καπιταλιστικες χώρες“.

θισαβρίζο· μαζέβο κε βάζο στην κάσα-μυ θισαβρο, αποχτο περι-
σία, πλυτίζο: «ι καπιταλιστες θισαβρίζουν σε βάρος τον εργα-
ζομένον». Το υσιαστικο, θ ι ς α β ρ ο ς (ο). Επίσης θ ι ς α -
β ρ ι ς τ ι ς (ο), κίνος πυ θισαβρίζι.

θροίζμα (το)· ο αδίνατος, ο πολι αλαφρος, αλα αδιάκοπος θόρι-
βος, πυ βγένι όταν τρίβοντε, το ένα με τ'άλο, διο όμια πρά-
ματα ί τα μέρι ενός πραγμάτου: «το θροίζμα του δάσους, τον
φίλον», «το θροίζμα τις μετακςοτις φύστας». Το ρίμα θ ρ ο ί -
ζ ο: «το δάσος θροίζι», «το μετακςοτο φυστάνι θροίζι».

I.

ιρονία (ι)· χοροιδία, πέραγμα, περγέλιο. Το ρίμα ι ρ ο ν έ β ο μ ε ,
το επίθετο ι ρ ο ν ι κ ο ς - ι - ο κε το επίριμα, ι ρ ο ν ι κ α: «του
μύλισα ιρωνικα».

ίφος (το)· ι ψιχιχι διάθεσι, όπος φανερώνετε στα χαρακτηριστικα
του προσόπου: «το ίφος-του ήταν πολι κατςυφιαζμένο» || γενικά,
το παρυσιαστικο ενός ανθρώπου: «έχι πολι πρόστιχο ίφος»
|| ο τρόπος, πυ μ'αφτον εκφράζετε κανις γράφοντας ι μιλόν-
τας: «ίφος στριφνο» || στι λογοτεχνία, μα κε σ'οπιόποτε άλι
τέχνη, στιλ.

K.

καμαροτα (επίριμα)· με χαμάρι διλ. με περιφάνια: «περπατι
καμαροτα». Το ρίμα κ α μ α ρ ό ν ο κε το επίθετο, κ α μ α -
ρ ο τ ο ς - ι - ο.

καπύλια κε κάρυυλα (τα)· ι ράχι τον μεγάλον τετράποδον
ζόον κε περισσότερο το ακριανο μέρος τις ράχισ, πυ έρχετε
στο άλογο, στο γάιδαρο ί στο μολάρι, ίστερα απο τι σέλα:
«τον κάρυις στα κάρυυλα». Σ έ λ α (ι) το σκέπαζμα πυ βά-

ζυν πάνο στι ράχι τυ αλόγου, τυ μολαριω ί τυ γαιδάρυ, για να μπορι να κάθετε με άνεσι ο καβαλάρης.

καραβάνι (το)· (λέξει περσιχι), μια ομάδα απο εμπόρους, πυ οδιπορυν με νκαμίλες ί μολάρια φορτομένα με πραμάτιες ί κε με αμάκσια ακόμα· κάθε ομάδα απο ανθρώπους, πυ συνταχσιδέβυν: «ίριθε κε άλο караβάνι περιγιτες».

καφτάνι (το)· (λέξει τύρκιχι), μακρομάνικος κε μακρις μαντίας, πυ φτάνι ος τα νίχια κε σφίνκι στι μέσι με ζόνι.

κιβερνίο (το)· δυκιτιχι περιφέρια· στιν τσαρικι εποχι, ι γκν-μ πέρνια, όπος τιν έλεγαν ρύςικα.

κίμινο (το)· ένα φιτο, μα κε ο καρπός-τυ, πυ κσερο κε κυπανιζμένο τότε μεταχιρίζυντε για μπαχαρικο. Φράσι: «ος πυ να|| πικς κίμινο», αμέσος, στι στιγμαί.

κολοβος -ι-ο· κίνος πυ τυ έχυν κόπσι τιν υρα: «κολοβος σκίλος»· || γενικα, κίνος πυ τυ έχυν κόπσι κάτι απ'το σώμα-τυ. Το ρίμα, κ ο λ ο β ό ν ο κε μετοχι τυ παθιτικυ παρακιμένου, κ ο λ ο β ό μ ε ν ο ς -ι -ο: «κολοβομένο τάγμα», όχι ακέριο, όπος ήταν όταν κσεκίνισε, αλα λιγοστεμένο σε άντρες.

κομπιάζο· όταν πρόχιτε για δέντρα, βγάζο κόμπυς, μπουμπύκια, μπουμπυκιάζο: «το κλίμα κόμπιασε»· || όταν πρόχιτε για ανθρώπους, κσαφνικα εστάνομε, πος δε μπορο να καταπιω, με πιάνι κόμπος· «έφαγα μιζίδρα κε κόμπιασα»· || όταν πρόχιτε για το φαγιτο, καταπίνοντας σταματο στον ισοφάγο: «κόμπιασε το φαι στο λεμό-μυ»· || μοναχό-τυ το ρίμα, κ ο μ π ι ά ζ ο , διςκολέβομε στιν ομιλία-μυ, δε μπορο να εκφραστο έφκολα, τα χάνο: «κομπιάζι ι γλόςα-μυ», || μεταφορικα, δεν τολμο ί διςτάζο να μιλίσο ί να κάνο κάτι: «μίλα καθαρα, γιατί κομπιάζις»; Το υσιαστικο, κ ό μ π ι α ζ μ α (το).

κορνιζαριζμένος -ι-ο· βαλμένος σε κορνίζα, ράμχα: «ικώνα ολόχρισα κορνιζαριζμένοι». Το υσιαστικο κ ο ρ ν ί ζ α (ι) χάντρο, πλέσιω, ράμχα. Το ρίμα κ ο ρ ν ι ζ ά ρ ο ι κ ο ρ ν ι ζ έ ρ ν ο .

κσαμολο κε **κσαπολο**· κάνο κάτι ί χάπιον να φίγι με ορμι, τον στέλνο ενάντια σε χάπιον: «κσαμόλισε τα σκίλια», «οχι-μόνας κσαπόλισε τυς δινατυς άνεμυς»· || κ σ α μ ο λ ι έ μ ε , ί κ σ α μ ο λ ι ύ μ ε , ρίχνομε με ορμι.

κσάρτι (το)· (ναφτιχι λέξει), περισσότερο στον πλιθιντικο αριθμο, κ σ ά ρ τ ι α , τα γερα σκινια, πυ μ'αφτα στιρίζετε πάνο στις διο πλεβρες ί στιν πρίμι το κατάρτι τυ χαραβιυ ί τυ βαποριυ.

κσεφαντόνο· διασκεδάζο, γλεντο (κε περισσότερο με χορυς κε τραγούδια). Υσιαστικο, κ σ ε φ ά ν τ ο μ α (το).

- κυμπάνια** (ι). εφοδιαζμος με τρόφιμα: «έχανε τιν κυμπάνια-
 τυ για το χιμόνα», διλαδι φρόντισε με τον κερο να εφοδιαστω
 με τρόφιμα για το χιμόνα.
- κυνάβι** κε **κυνάδι** (το). ορέο τετράποδο ζόο με έκσοχο γυ-
 ναρικο, πυ ζι στα πικνα δάσι κε έχι μάκρος μισο μέτρο κε
 λίγο παραπάνο.
- κυπαστι** (ι). (ναφτικι λέκσι), το πάνο-πάνο αχίλι τον τιχομά-
 τον τις βάρκας κε τυ πλίυ γενικα. Πάνο στιν κυπαστι ίνε
 μπιγμένι ι εχαρμι, τα μικρα διλαδι ραβδάκια, πυ απ' αφτα κρα-
 τιέτε με τι θελια το κυπι.
- κυράγιο** (το). (λέκσι ιταλικι), θάρος, τόλμι, αντοχι στις δίσκολες
 στιγμες: «πέρνο κυράγιο», «έδωκε μεγάλο κυράγιο, όταν τυ
 έχαναν τιν ενχίρισι».
- κυτος-ι-ο**. βλάχας, μορος: «ίνε ντιπ κυτος». || άνθρωπος δίχως
 κρίσι, άκριτος, ακονίρεφτος, απλοικος: «κυτος πυ ίζε καιμένε,
 να πιστέβις ότι συ λένε»!

Л.

- λαβομένος** ι-ο. πλιγομένος. μετοχι τυ παθιτικυ παρακιμένου τυ
 ρίματος λ α β ό ν ο μ ε.
- λάγιος** -ια-ιο. (επίθετο, πυ το δίνυν μονάχα στα πρόβατα), κί-
 νος πυ έχι μάβρο γυναρικο, μάβρο τρίχομα: «λάγιο αρνι» κε
 «λαγιαρνι».
- λαχένο**. (αόριστος έλαχα), ανταμόνο κάπιον στο δρόμο τιχέα, σι-
 ναντο, σιντιχένο, τιχένο: «έλαχα τον Κόστα στο δρόμο». || μυ
 πέφτι κάτι απο τίχι: «μύλαχε στι λοταρία τυ Οσοαβιαχιμ
 ένα αρτοχίνιτο». || μόνο στο τρίτο πρόσωπο, έτσι στιν τίχι,
 κατα σίμπτοςι: «μιν έλαχε να ιδις τον αδερφό-μυ». Κε στιν
 παριμιά: «εμς ι βλάχι όπος λάχι», για κίνυς πυ δεν έχυν
 ακσιόσις, αλα βολέβυντε όπος-όπος.
- λαχτάρα** (ι). πολι μεγάλη επιδιμία, πόθος: «το έφαγε με λα-
 χτάρα». || ανιπομονισία: «περιμένι τον αδερφό-τυ με λαχτάρα». ||
 πολι μεγάλη σινχίνισι κε ψιχιχος σπαραγμος: «καιμος κε λα-
 χτάρα πυ μας βρίκαν». Το ρίμα λ α χ τ α ρ ο κε το επίθετο,
 λ α χ τ α ρ ι σ τ ο ς -ι -ο.
- λίμα** (ι). εργαλίο πυ λιμάρον, ρινι: Το ρίμα λ ι μ ά ρ ο.
- λινος** (ο). μικρι δεχσαμενι ι μεγάλο κσίλινο σεντόκι, πυ μέσα-τυ
 πατυν τα σταφίλια, για να βγι το κρασι, αλιότιχα πατιτίρι.
- λία** (ι). το κινίγι, το ζός, πυ έπιασε κε καταβρόχθισε το αγρίμι.

λιπσανάβατος-ι-ο κε **λιπανάβατος-ι-ο** (το). για το
πσομι, χίνος πυ τόνε ζιμόνυν δίχος προζίμι, δίχος μαγια, ί
πυ δεν έφτασε το προζίμι για να γίνι ανεβατος: «πσο-
μι λιπσανάβατο».

λιχνίζο. τινάζο στον αέρα μαζί με το άχερο κε τα σπιρια
του ζιταριου, για να χοριστι το άχερο απ' το ζιτάρι, ποντέικα
εβορίζο. Υσιαστικο, λιχνιςτίρι, το φτιάρι, πυ μ'αφτο λι-
χνίζουμε το ζιτάρι.

λυκέτο (το). κρεμαστι κλιδαρια.

M.

μασυλίζο κε **μασυλο**. μασο κάτι αδιάνοπα κε για πολιν όρα.
Υσιαστικο, μασουλιζμα (το) κε μασουλιμα.

μαδιμένος-ι-ο. χίνος πυ το μάδισαν τις τρίχες, τα πόπουλα
χ. τ. λ: «μαδιμένι γόνα δε μυ χριάζετε». Ινε μετοχι το πα-
θιτικυ παραχιμένυ το ρίματος μαδο.

μαντέμι (το). κάθε οριχτο πυ έχι μέσα-τυ μέταλο για καμίνε-
πσι, μετάλεβμα: «το μαντέμι τυ χαλχυ» || χιτοςίδιρος, πον-
τείκα τσυγόνι. Επίθετο μαντεμένιος-ια-ιο, χαμομένος
απο μαντέμι, ποντείκα τσυγυνένιος.

μαροκινο (το). χατεργαζμένο δέρμα γίδας ι τράγυ. το λεν έτσι
απο το Μαρόκο, όπυ για πρότι φορα φτιάστηκε το δέρμα
αφτο || ένα ίδος ίφαζμα κε χαρτι, πυ ι κατασχεβί-τυς μιάζι
με τιν κατασχεβι τυ μαροκινυ δέρματος.

μιμύμε. κάνο ί προσπαθο να κάνο ότι κάνι ένας άλος: «τόνε μι-
μίδιζε στο ντίσιμο», «ο παπαγάλος μιμίτε τι φονι τυ ανθρό-
πυ» || πέρνο κάπιον σαν πρότιπο: «πολι παιτες μιμίδιχαν το
Βάρναλι». Το υσιαστικο, πυ σιμένι πράκσι, μίμιςι
κε χίνο πυ σιμένι πρόσοπο, μιμιτισ.

μομφι (ι). δέφτερι παρατίρισι, πυ γίνετε σε χίνον, πυ παραβάνι
τιν κοματικι ί επανκελματικι πιθαρχία || γενικα παρατίρισι
προς κατότερος, επίπλικσι, κατιγορία.

μονιαζμένος-ι-ο. χίνος πυ βρίςχετε σε ομόνια με έναν άλone:
«αδέρφια μονιαζμένα». Ινε μετοχι το παθιτικυ παραχιμένυ
το ρίματος μονιάζο.

μπαλόνο. βάζο μπάλομα: «τυ μπάλοσα τις χάλτσες» || μεταφα-
ρικα, αφίνο σιμάδι απο δανχοματια ί πλιγι: «τον μπάλοσε ι
αρχύδα».

μπάτις (ο). το αλαφρο αγεράχι πυ έρχετε απο τι θάλασα.

μπλάβος-ι-ο. μπλυ, γαλάζιος: «μπλάβα μάτια», «μπλάβος υρανος».

μποςκάρο· κάνο κάτι απο τεντομένο να γίνει μπόσιχο, διλαδι χαλαρο, κσετεντόνο, κσεσφίνχο: «πρέπει να το μποςκάρις λίγο το σκινι»· || δεν ίμε πια τεντομένος ί στερεα προσαρμοζμένος: «τα ποδάρια τυ τραπεζιου μποςκάρανε».

μπυνάτσα (ι)· (λέκσι ιταλικι), γαλίνι τις θάλασσας. Το ρίμα στο τρίτο πάντα πρόσωπο, μ π υ ν α τ σ ά ρ ι, αόριστος μ π υ ν α τ σ ά ρ ι σ ε, διλ. γαλίνεπσε ι θάλασσα.

μύρο (το)· ο καρπος τις μυριας, αλιότικα σικάμινο.

N.

νάρτα (ι)· (λέκσι ρύσιχι), πάνκος απο σανίδια, πυ φτιάνετε σε μάκρος τυ τίχυ κε χρισιμέβι για κρεβάτι.

νταντα (ι)· (λέκσι τύρχικι), γινέκα πυ έχει για δουλιά-τις να περιπιέτε μικρα πεδια. Ρίμα, ν τ α ν τ έ β ο, περιπτύμε πεδι σα νταντα.

ντόχα (ι) (λέκσι ρύσιχι), γόνα με το τρίχομα απέκσο.

ντραγυμάνος (ο) κε **δραγυμάνος**· κίνος πυ έχει για επάνκελμά-τυ να εφκολίνι τι σινενόισι ανάμεσα σε αλόγλους μεταφράζοντας τα λόγια-τους, αλιότικα διερμινέας: «ντραγυμάνος τις πρεζβιάς».

O.

οκα (ι)· (λέκσι τύρχικι), μονάδα πυ ζιγιάζουν τα βάρι στερεα κ^ε ιγρα· έχει 400 δράμια ί 1280 γραμάρια: «δός-μυ μια οκα πσάρια».

ορατότιτα (ι)· στι μέτεορολογία «ορατότιτα τις ατμόσφερας», το κατα πόσο ι ατμόσφερα ίνε καθαρι κε διάφανι.

ορμιτικός-ια, ί ι-ο· ο άνθρωπος πυ ίνε γεμάτος ορμι, κίνος πυ ενεργι με ορμι: «ορμιτικός νέος», «ορμιτικι επίθεσι».

Π.

παραγάδι (το)· σίνεργο πσαρικis με πολα ανκίστρια.

παρδαλος-ι-ο· κίνος πυ έχει πάνο-τυ χροματιστες βόλες, πικιλό-χρομος: «παρδαλι γάτα».

πεδύκλα (ι) **πεδύκλι** (το)· δεζμα πυ δένυν διο-διο τα πόδια τον αλόγον, τον μυλαριον ί κε τον αγελάδον για να τα μπο-δίζουν στο τρέχσιμο· || στα παλιότερα χρόνια δεζμα, πυ μ' αφτα έδεναν τα πόδια τον εχμαλότον, τον δύλον κε τον καχύργον, για να μι φέβγυν.

πιλάλα (ι): δινάτο τρέξιμο, αλιότικα τρεχάλα. || το μεταχιριζόμαστε κ' εαν επίριμα: «πάι πιλάλα». Το ρίμα **π ι λ α λ ο**, τρέχο δινάτα ί κάνο άλλον να τρέχει γλίγορα: «μιν το πιλάλας το άλλογο».

πιχτι (ι): ένα ίδος φαι: ίνε ο χριομένος κε πιγμένος ζομος καλο-βραζμένυ γυρονίσι κεφαλιυ κε ποδιον.

πλεονέχτις (ο) **έχτρα**: (ι) κίνος πυ θέλι νάχι πολα κε βάρος τον αλονόνε, κίνος πυ προσπαθι με κάθε μέσο να κερδίζι πολα: «μιν ίσε πλεονέχτις»!

πλίξι (ι): στενοχόρια πυ γενιέτε μέσα στον άνθρωπο, όταν δε βρίσκι ενδιαφέρο στι δουλια πυ κάνι ί στο περιβάλο όπου ζι, αλιότικα βαριεστιμάρα: «τον πιάνι σιχνα πλίξι».

πλιχτικός-ι-ο: κίνος πυ φέρνι πλίξι, ενοχλιτικός, κυραστικός: «ίσε πολι πλιχτικός, χαιμένε»!

πραγματία (ι): είνγραμμα, βιβλίο, μελέτι: «έγραψε μια πραγματία για τον καπνο».

πυρι (το): πέτρα με πόρος, διλ. τριπύλες: ι οριχτολογία το λέε: **π ο ρ ό λ ι θ ο**.

πύρο (το): τσιγάρο, πυ έχι το σχίμα τυ αδραχτιυ κε ίνε καμμένο απο στριμένα φίλα καπνυ, δίχος τσιγαρόχαρτο.

Σ.

σαλαγο: οδιγο με φονες τα πρόβατα, τις γίδες, τις γελάδες: «σαλάγα τις γελάδες για να κάνουν κατα δο».

σάλτο (το) κε **σαλτάριζμα**: πίδιμα, άλμα. Το ρίμα **σ α λ τ ά ρ ο** κε **σ α λ τ έ ρ ν ο**.

σάπσαλο (το) κάτι το σάπιο, πυ ίνε έτιμο να πέσι, σιντρέμι. || για τα ζοντανα, κίνος πυ δε μπορι να σταθι στα πόδια-τυ απο γεράματα ί απο άλι ετία. Ρίμα **σ α π σ α λ ι ά ζ α**, γίνομε σάπσαλο.

σαρόνο: καθαρίζο με τι σκύπα το πάτομα κε γενικα σκυπίζο, φροκαλίζο: «ο δινάτος αέρας τα σάροσε όλα». Υσιαστικά, **σ ά ρ ο μ α** (το) σκύπιζμα, **σ α ρ ί δ ι** (το) κάθε-τι πυ πετιέτε με το σάρομα, αλιότικα σκυπίδι, φρόκαλο.

σεριάνι (το) κε **σεργιάνι**: περίπατος. Το ρίμα **σ ε ρ γ ι α ν ο** κε **σ ε ρ γ ι α ν ί ζ ο** ί **σ ι ρ ι α ν ο** κε **σ ι ρ ι α ν ί ζ ο**.

σίκλα (ι) κε **σίκλος** (ο) ο κάδος πυ κυβαλυν νερο, κυβας, μπουγέλο, βεντρο.

σίξιλα· επίριμα, πυ μεταχιριζόμεστε στὶ φράσι: «τ' ἄφισε σίξιλα», διλαδι ἔτσι ὅπως ἴταν κε βρίζονταν. Τὸ ἐπίθετο **σίξιλος-ο-ο-**, ὅταν μιλούμε γιὰ πλῖο ἢ κανένα ἄλο κσίλινο κατασκέβαζμα, μαζὶ με ὅλα τὰ κσίλα, πυ μ' αὗτα ἴταν φτιαγμένος: «το καράβι βύλιαχσε σίξιλο». || μεταφορικὰ ὅταν μιλούμε γιὰ ἀνθρώπους, ἀκίνιτος, κσερος: «ἔμινε σίξιλος, σαν τᾶχυσε».

σιμαδύρα (ι) κε **σαμαντύρα**· (λέκσι ναφτικι), κάτι σα βαρέ-
λι σιδερένιο ἢ κε κσίλινο, ἢ ἀκόμα κε μεγάλο χοντρο δοκάρη,
πυ πλέι πάνο στὶν ὅπσι τις θάλασας ὄντας ἀραγμένο, γιὰ νὰ
δίχνι τὰ ἀνάβαθα ἢ ἐπικίντινα μέρη τις θάλασας ἢ τι θέσι ὅπου
ἴνε ριγμένι ἢ ἀνκίρα τυ πλῖο ἢ κε κανενος ἄλυ πράματός πυ
βύλιαχσε.

σινεπαρμένος-ι-ο- παρασιρμένος: «σινεπαρμένος ἀπ' το γλικο
τραγῦδι». Παθιτικὶ μετοχὶ τυ ρήματος **σινεπέρνω**, πυ
θα πὶ παρασέρνομε κε με τὴν χιριολεχτικὶ, ἀλὰ κε με τὴ με-
ταφορικὶ σιμασία τις λέκσις: «τὸν σινεπῖρε το κίμα», «τὸν
σινεπῖρε ἢ μέθι», «το τραγῦδι».

σκάκι (το)· ἓνα ἴδος πεχνίδι, ζατρίκι, ρύσιχα σάχματι.

σκεπι (ι)· ο κσίλινος σκελετος, πυ σκεπάξι τὰ χτίρια ἀπο πάνο
μαζὶ με τὰ κεραμίδια, τις πλάχες ἢ ἄλο ἱλικό, ἀλιότικα στέ-
γι, στεγασία, σκεπος.

σκι (το)· (λέκσι δανέζικι, ἀκλιτι), κε **χιονοπέδιλο**, πέδιλο
κατάλιλο γιὰ νὰ γλιστρα κανὶς πάνο σε χιονιζμένι ἔκτασι,
ρύσιχα λίξι.

σκαρφαλόνο· ἀνεβένο πάνο σε κάτι, πυ ἴνε κάθετο ἢ κατιφο-
ρικό, με τὴ βοίθια τὸν χερῖον κε τὸν ποδιόνε-μυ κε γιὰ τὰ
ζῶα με τὴ βοίθια τὸν νιχιόνε-τους: «σκαρφάλοσα στὸ δέντρο»,
«ἢ γάτα σκαρφάλοσε στὸν τίχο».

σκοτύρα (ι)· δισάρεστι κε ἐπίμονι φροντίδα, ἰθικὶ στενοχόρια,
ἀλιότικα μπελας: «ἔχο πολες σκοτύρες στὸ κεφάλι-μυ».

σκυντυφλο· ἐκὶ πυ περπατο σκαλόνο σε κάτι με το πόδι-μυ
κε πέφτο, ἀλιότικα σκοντάφτο.

σοφρας (ο)· (λέκσι τύρκικι), στρονκιλο κε χαμιλο τραπέξι φαγιτο.

στομόνο· ἓνα ὄργανο πυ κόφτι ἢ κε κεντὰ το κάνο νὰ κόβι ἢ
νὰ κεντὰ λιγότερο ἢ νὰ μιν κόβι καθόλου: «μυ στόμοσε το
πσαλίδι». || τὸ ἴδιο πάλι γιὰ ἓνα ὄργανο, πυ κόφτι ἢ κεντὰ,
γίνομε λιγότερο κοφτερος: «το μαχέρι στόμοσε κε δὲν
κόβι πια».

στρακομένος-ι-ο- τὸ λέμε κίριος γιὰ το χιόνι, ὅταν με τὴν πα-
γονία χάνι τὴν ἀπαλότιτά-τυ κε γίνετς σκίρο: «χιόνι στρακο-
μένο». Παθιτικὶ μετοχὶ τυ παρακίμένου τυ ρήματος **στρα-**

χόνος, που το μεταχιρίζοντε πάλι για το χιόνι. «το χιόνι
στράχουσε».

στραπατσάρο· προκξενο στραπάτσος, ζιμίες· || μεταφορικά, εκσε-
φτελίζο. Υσιαστικό σ τ ρ α π α τ σ ά ρ ι ζ μα(το). Επίσης σ τ ρ α-
π ά τ σ ο (το)· (λέχει ιταλικά), καχομεταχίρισι (ιδίος πραγμά-
τον), ζιμία, φθόρα: «το μπαύλο-μου έπαθε στο τακσίδι μεγάλο
στραπάτσος», «το χαλάζι έχανε στα γενίματα μεγάλο στραπάτσος».

στρέγο· δέχομε κάτι, το ανέχομε δίχως διαμαρτυρία: «έστρεψε
να πάι μαζί-τυ».

στρινκιος-ια-ο· (μόνο για τι φωνή και γενικά για τον ήχο), χί-
νος που τριπα τ' αφτιά: «στρινκία φωνή».

στρίνκλος-α-ιχο· κακος και διαστραμένος άνθρωπος.

συβλερος-ι-ο· χίνος που τελιώνει σε μίτι (σα συβλι), μιτερος.

σύστα (ι)· (λέχει ιταλικά), ένας μηχανισμός απο ατσαλένιο έλασμα
ή έρμα, που χρισιμέβει για να κσαναφέρνισι θέσι-τυ κάτι, μό-
λις λίπσι η εκωτερική δύναμη, που το ανάνκασε ν' αλλάξει θέσι,
αλιότιχα ελατίριο: «ι σύστα τις λινείκας», «ι σύστα τυ καναπτε».

σφίνα (ι)· ένα κομάτι κσίλο ή μέταλλο σε σχήμα πρίζματος, που
η μιά-τυ άχρι ίνε κοφτερή, για να μπορεί να μπένι μέσα σι
σχιζμάδα ενός σώματος και να το χορίζι σε δύο, άμα το χιτιπίζουμε
απο πάνω άρχετες φορές με το σφιρί, ρυσιχα-χλιν.

T.

τανάλια (ι)· εργαλίο, που μ' αφτο βγάζουμε τα καρφια, ποντέικα
κελπετι.

τεράστιος ι-α· πολι μεγάλος: «σπίτι τεράστιο με δέκα πατόματα».

τέρατα και ζιμία· φράσι, που τι λεν όταν θέλουν να εκφράσουν
κάτι τρομερο: «έγιναν τέρατα και ζιμιά».

τέρμα (το)· το τέλος: «το τέρμα του δρόμου»· || στον αθλητισμό,
η γραμμή όπου τελιώνει ο αγόνας του δρόμου, καθώς και το μέρος
που απ' αφτο πρέπει να περάσι η σφέρα στο φουτμπολ. Το αν-
τίθετο, α φ ε τ ι ρ ί α.

τομάρι (το)· το δέρμα τον ζών με τις τρίχες-τυ.

τραβέρσα (ι)· (λέχει ιταλικά), δοχάρι που μπένι ενχάρσια ή λοκσα
προς ένα άλλο, «τραβέρσες σιδερένιες», «τραβέρσες κσίλινες»· || το
δοχάρι, που το βάζουν ενχάρσια προς τις δύο ράγιες για να τις
στερεόσουν.

τρατάρο· (λέχει ιταλικά), προσφέρνο γλίχιζμα ή ποτο: «το τρά-
ταραν γλίχο». Το υσιαστικό, τ ρ α τ ά ρ ι ζ μα (το).

τραγανος-ι-ο· χίνος που τραγανίζει διλ. που τρίβι, όταν κανις τότε
μασα: «τραγανο σταφίλι». Το ρίμα, τ ρ α γ α ν ί ζ ο.

τρεκλίζο και τρικλίζο· ταλαντέβομε όταν περπατο έτσι, που

κιντινέβο να πέσο: «τρεκλίζι σα μεθιζμένος». Το υσιαστικο, τρέλιζμα ί τριχλιζμο. Τρεχλος ί τριχλος(ο), κίνος πυ τρεκλίζι, όταν περπατα.

τσιμουδια (ι): πολι αδίνати φονι: το μεταχιριζόμαστε στις φράσις: «δεν έβγαλε τσιμουδια», ύτε λέχει δεν κσεστόμιζε «μιν βγάλις τσιμουδια», να κρατίσις πλέρια σιοπι: || κε σαν προσταχτιζο «τσιμουδια»! σιοπι: ύτε λέχει να μι βγάλις.

τσελινκάτο (το): τσομπάνιδες, πυ πιγένυν απ' το ένα μέρος στο άλο μαζί με τα κοπάδια-τους ζιτόντας κενύργια άνκιχτα βοσκοτόπια κε πυ ζυν κε δυλέβυν μαζί.

τσυλο: γλιστρο πάνο σε λία κε κατιφοριχι επιφάνια. Ι πράσι, τσυλ ί θρα (ι): «έχανε τσυλίθρα με τι ζάνια».

τυλύπα (ι): μια μικρι τύφα απο κατεργαζμένο μαλι ί μπαμπάκι, πυ ίνε έτιμο να χλοστι: || κάθε-τι πυ μιάζι με τυλόπα: «τυλόπα τυ χιονιου», ί κε τυλόπα μοναχα: «το χιόνι έπεφτε τυλόπες-τυλόπες».

Φ.

φάλανκα (ι): σχηματιζμος στρατιοτικο σώματος: «πιγένυν κατα φάλανκες», διλαδι, διό-διό, τρις-τρις, ί τέσερις-τέσερις.

φάτσα (ι): (ιταλιχι λέχει), όπει, πρόσοπο: ι φάτσα τυ σπιτιου: || μύτρο: «τί φάτσα ίν'αφτι;»

φρίγανο (το): κσερο κλαδάχι, ί θάμνος για κάψιμο. Τις περισότερες φορες το μεταχιριζόμαστε στον πλιθιντιχο: «πίγε να μαζέπει φρίγανα».

φριχτος-ι-ο: κίνος πυ φέρνι φρίχι, διλαδι ρίγος, τρομάρα ί σιχα-σια: «φριχτο πράμα ο πόλεμος».

φύντα (ι): πολες χλοστες με το ίδιο μπόι δεμένες σφιχτα όλες μαζί απο τιν μιαν άκρι, ενο ι άλι αφίνετε λέφτερι: «ι φύντα τυ φεσιου, τυ λάβαρου». Φράσι: «δυλιες με φύντες» δυλιες μπερδεμένες, πυ έχουν κακιες σινέπιες.

Χ.

χαρχάλι (το): στολίδι πυ φορυν ι γινέκες γίρο απ' το λεμο, χαμομένο απο αλισιδίτσα, πετράδια, χρισα νομίζματα, ακόμη κε απο χάντρες, κοχλίδια' κ. α. αλιος γιορντάνι κε κολις.

χαρχαλιτο (το): ο κρότος πυ χάνι ι αλισίδα, σα χτιπυν ι χαλκάδες-τις ο ένας με τον άλλονε.

χιμος (ο): το ρεφστο πυ ιπάρχι μέσα στις οργανικες υσιες: «ο χιμος το σταφιλιου».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Το χινόπορο (πίμα) Κ. ΧΑΤΖΟΠΥΛ	3
Βροχι, χαλαζμος κόζμυ Π. ΧΑΡΙΣΙ	5
Ι βροχι (πίμα) Γ. ΔΡΟΣΙΝΙ	5
Ι μαμα ι μέλις (παραμίθι) Π. ΧΑΡΙΣΙ	7
Ι καρδια τις μάνατ (παραμίθι) Π. ΧΑΡΙΣΙ	7
Για πές-μυ, (πίμα) Α. ΠΑΔΙ	11
Ο βασιλιάς ο Χρόνος κε τα πεδιά-τυ (παραμίθι) Π. ΧΑΡΙΣΙ	12
Τέσσερα αδέρφια (πίμα) Α. ΠΑΔΙ	18
Ο λαγος κι ο εκατζόχερας Νκριμ (διασκεβι Π. ΧΑΡΙΣΙ)	19
Βάτραχος ταξιδεφτις ΒΜ. ΓΑΡΣΙΝ	22
Θαλασινο τραγύδι (πίμα) Γ. ΔΡΟΣΙΝΙ	27
Το πίδιμα Α.Ν. ΤΟΛΣΤΟΙ	28
Ι μαιμυ κε ο καθρέφτις (μύθος) Ν.Α. ΚΡΙΔΟΦ	30
Ι αλεπυ κε το λελέκι (μύθος) Π. ΧΑΡΙΣΙ	31
Ο παπαγάλος (πίμα) Ζ. ΠΑΠΑΝΤΟΝΙΥ	33
Τα πεδια τον σκλάβον κε τον αφεντόδον Β. Γ. ΚΟΡΟΔΕΝΚΟ	34
Το χιμαδιο ςτι Στουτιόναγια ΜΑΜΙΝ ΣΙΜΠΙΡΙΑΚ	36
Ο εχμάλοτος τυ Καφκάς (διήγμα) Δ. Ν. ΤΟΛΣΤΟΙ	51
Ο λίκος	72
Ι διο παναγιες (διήγμα) Α.Σ. ΣΕΡΑΦΙΜΟΒΙΤΣ	74
Ι απεργία ςτιν Πάρμι (διήγμα) ΜΑΚΣΙΜ ΓΚΟΡΚΙ	77
Το τριγύδι ςτι δυλια (πίμα) Χ.Χ.	80
Κανις δε μ' απαντάι (πίμα) Π. ΜΑΓΝΙΣ	81
Ι άνικσι (πίμα) Χ. Χ.	82
Ο Γρίπος (πίμα) Γ. ΔΡΟΣΙΝΙ	82
Ι παπαρόνα (πίμα) Ι. ΠΟΔΕΜΙ	83
Αγροτικο (πίμα) Ζ. ΠΑΠΑΝΤΟΝΙΥ	84
Ι ςφίνκα (πίμα) Α. ΠΑΔΙΣ	85
Τυ λαβομένο κλέφτι (πίμα) ΔΑΙΚΟ	86
Νιχτα (πίμα) Ι. ΠΟΔΕΜΙΣ	86
Αρνάκια (πίμα) Α. ΠΑΔΙΣ	87
Ι κόκινι κορδέλα (διήγμα) Δ. ΕΡΙΣΤΕΑ	89
Οχι πιά! Μ. ΙΚΟΝΟΜΥ	91
Τα πεδια κε τα σχολικα χρόνια τυ Ιλινς Α. ΥΛΙΑΝΟΒΑ	97
Ι ανιχνεφτες τυ πεντάχρονου Μ. ΙΔΙΝ	103
Ανάμεσα ςτα παγοβόνια Δ. ΚΑΣΙΔ	

Главный редактор Х. КАЧАЛОВ

Переработано и дополнено И. ИОРДАНИДИС

Переводчики: Г. КАНОНИДИС и Г. ЭСПЕРИДИС

Отв. редактор по корректуре Б. СЕВЕРИС

Техред Г. МИЛИДИС.

Сдано в набор 27/IV—1936 г.

Издание № 232

Формат бумаги 62х94,16

Тираж 3590.

Цена книги 60 коп. переплет 25 коп.

Подпись в печ. 26/V 1936 г.

Уполкрайлит Л—108

Объем печ. 7 п.л.

Знаков 1 печ. л. 48.848.

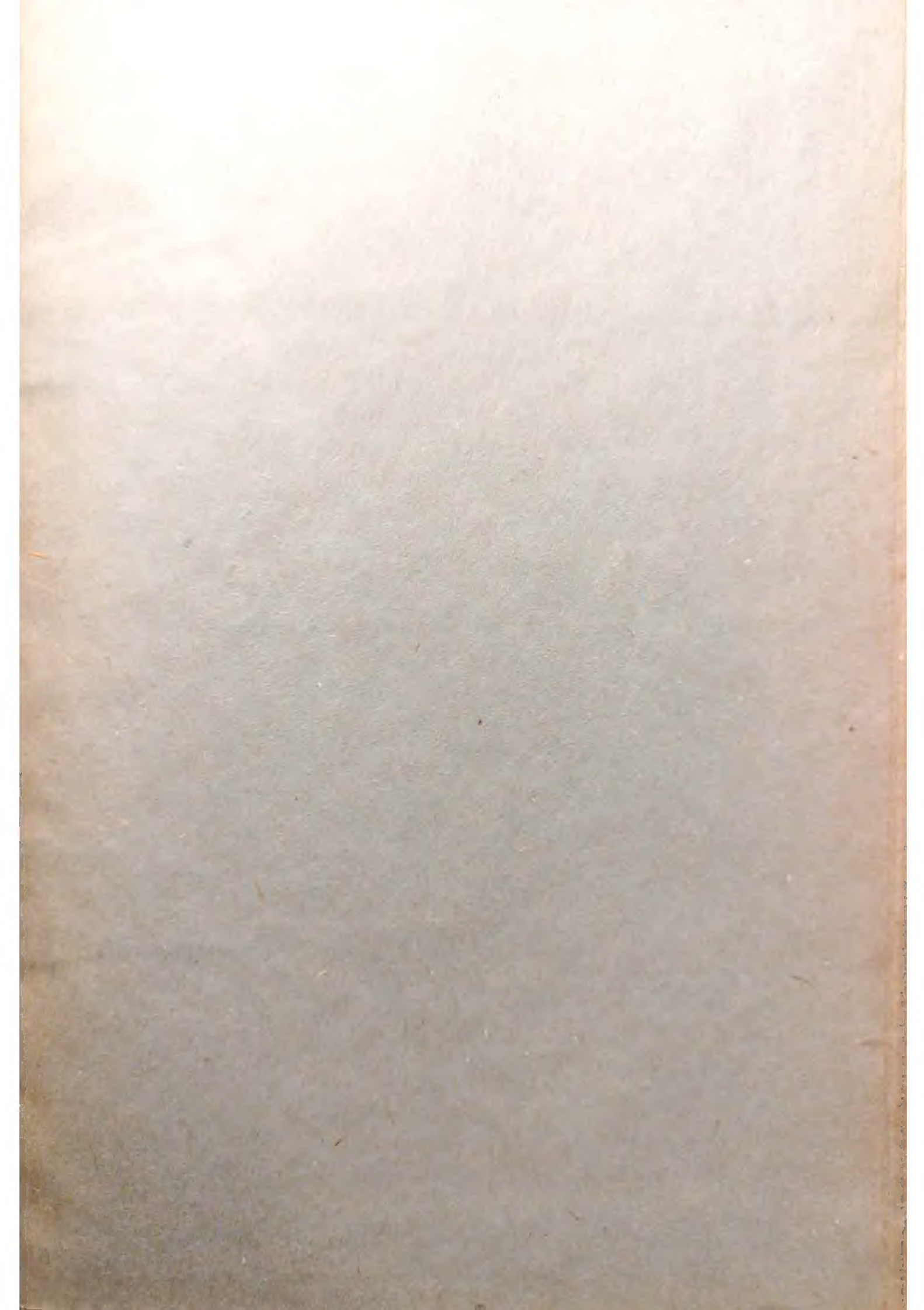
Заказ № 518

Типография „Коммунистическая“ Ст. Крымская 1936 г.

Акт №

192

Вкладн. д.

1-1959 det

Ахм ип 53/20 № 9 11/53

Грцт 85 х.

Цена 85к.

D 18

289-1a

На греческом языке.

ХРЕСТОМАТИЯ

по литературе

Учебник для начальной школы

СОСТАВИЛИ

С. М. Вранловская и М. Л. Рыбникова

ЧАСТЬ I

ТРЕТИЙ КЛАСС

СКЛАД ИЗДАНИЯ

Ростов на Дону

Ул. Московская 53

КНИГОЦЕНТР